

**PS 85/13: Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van Noord-
Brabant op 15 november 2013**

INHOUDSOPGAVE

Index gesproken personen	5
Lijst van de leden van provinciale staten van Noord-Brabant	7
Agenda	9
Opening van de vergadering/vaststellen agenda	11
Initiatiefvoorstel van D66 "Wij gaan verder als Brabant"	12
Afscheid mevrouw Ingrid Oomen	13
Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging nieuw lid van Provinciale Staten	14
PS 70/13: Notulen vergadering van Provinciale Staten van 17 mei 2013	15
PS 72/13: Ingekomen stukken	15
PS 58/13: Najaarsbrief en begroting 2014	15
Vragenuurtje: wilde zwijnen	197
Sluiting van de vergadering	199

Index gesproken personen

Altundal, N, 106
Berg, H.F. van den, 53, 58, 59, 60, 76, 100, 101, 104, 144, 164, 167, 185, 186
Boer, Y.C.M.G. de, 109, 110, 112, 113
Bouwman, T.J.J., 105, 106, 122
Brenninkmeijer, J.W., 137, 138, 156
Brunklaus, mw. P.M., 123, 124, 125, 129, 137, 138
Frijters-Klijnen, mw. M.A.J.L., 34
Geeraedts, mw. M.B.Ph., 16, 20, 21, 22, 59, 108, 121, 140, 145, 158, 159, 169, 170, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197
Griffier, 12, 15
Haaften-Harkema, mw. S.C. van, 130, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 169, 170, 171
Hageman, J.J.C., 102, 138, 163
Hattem, A.W.J.A. van, 38, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 56, 57, 58, 86, 100, 103, 106, 109, 113, 122, 123, 126, 127, 135, 147, 148, 155, 157, 158, 161, 167, 168, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197
Heijmans, N.G.L., 31, 34, 35, 36, 44, 52, 110, 124, 125, 145, 146, 155, 158, 159, 169, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197
Heugten, R.A.C. van, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 162, 163, 164
Hout, J.J.C. van den, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 166, 167, 168, 198
Kammen, mw. P. van der, 97
Kap, M.J., 91, 119, 125, 130, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197
Kerkhoff, J., 132, 133, 197, 198
Kerkhof-Mos, mw. C.C., 22, 24, 28, 29, 117, 142, 143, 144, 145, 146, 158, 169, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197
Knoet-Michels, mw. A.J.H., 111, 112, 134, 151, 170, 171
Leenders, H.J.M., 22, 24, 52, 53, 55, 56, 140, 149, 150, 151, 171, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197
Lestrade-Brouwer, mw. M.C., 13, 42, 43, 44, 45, 65, 127, 129, 152, 153, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197
Liempd, P.J. van, 28, 29, 136, 137, 139
Lopik, A.T. van, 76
Mondriaan, H., 80, 82, 117, 159, 160, 161, 164, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197
Pauli, L.W.L., 114, 117, 118, 120, 168, 169
Prins-Afman, mw. M.W., 36
Roozen, mw. C.J.M., 14
Slegers, mw. V.T.C., 35, 143, 144
Smeulders, P.H.M., 41, 75, 76, 78, 154, 155, 156, 157, 158, 171, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197
Smeulders, S.J.A.H., 28, 40, 41, 57, 58, 59, 60, 98, 99, 104, 106, 107, 108
Spierings, mw. M.J.G., 21, 85, 105, 118, 128, 188
Verhees, H.W., 54, 55, 78, 145, 150, 151
Voorzitter, 11, 12, 13, 14, 15, 21, 24, 28, 29, 35, 36, 37, 40, 42, 45, 55, 56, 58, 59, 60, 68, 79, 82, 83, 85, 86, 93, 96, 104, 105, 106, 108, 109, 112, 113, 118, 121, 124, 127, 129, 132, 133, 136, 137, 139, 140,

141, 145, 146, 147, 148, 150, 151, 152, 153, 154, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 167,
168, 169, 171, 172, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189,
190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 199

Vught, A.C.J.M. van, 36

Vugt, R.J. van, 40, 42

Wel, M.C. van der, 20, 21, 35, 83, 85, 86, 113, 121, 125, 127, 140, 160, 161, 168, 174, 175, 176, 177, 178,
179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197

Lijst van de leden van provinciale staten van Noord-Brabant

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning/voorzitter PS

mw. drs. C.J.M. Dortmans, griffier

Aarts-Engbers, mw. mr. C.J.M.	CDA	Tilburg
Aarts-van de Loo, mw.ing. J.P.H.	CDA	St.Oedenrode
Agtmaal, ing. J.M.A. van	CDA	Huijbergen
Altundal MIB, N.	SP	Oss
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Berg, H.F. van den	PVV	Tilburg
Bouman, B.W. <i>tijdelijk lid</i>	PvdA	Hoogerheide
Bouwman, T.J.J.	GroenLinks	Eindhoven
Brenninkmeijer, drs. J.W.	CDA	Helvoirt
Brunklaus, mw. P.M.	GroenLinks	Raamsdonk
Burger Dirven, drs. K.A.J.M.	VVD	's-Hertogenbosch
Burgt, C.H.M. van der	VVD	Helmond
Dol, R.	PVV	Uden
Extel-van Katwijk, mw. A.A.H.C.M. van	CDA	Gemert
Frijters-Klijnen, mw. M.A.J.L.	PVV	Bergen op Zoom
Geeraedts, mw. mr. M.B.Ph.	VVD	Rosmalen
Griensven, E.J.C. van	PvdA	Berkel-Enschot
Gruijthuisen, M.P.J.M. van	VVD	Tilburg
Hageman, ir. J.J.C.	D66	Veldhoven
Harmsen van der Beek, M. ten	VVD	Roosendaal
Hattem, A.W.J.A. van	PVV	Steensel
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Iersel, mw. F.C.C.M. van	SP	Tilburg
Kammen, mw.drs. P. van der	PVV	Tilburg
Kap, M.J.	Onafhankelijke Statenfractie Noord-Brabant	Tilburg
Kardol, mw. J.C.	PVV	Uden
Keijzers-Verschelling, mw.mr. J.C.R.	CDA	Son en Breugel
Kerkhoff, J.	PVV	Valkenswaard
Kerkhof-Mos, mw. C.C.	CDA	Roosendaal
Klitsie, mw.drs. C.G.M.	D66	Tilburg
Knoet-Michels, mw. A.J.H.	PvdA	Vlierden
Koevoets, H.J.P.E.	VVD	Bergen op Zoom
Kouthoofd, T.P.D.	VVD	Eindhoven
Kuijken MSc, R.C.P.	CDA	Bergeijk
Kutlu, S.	D66	Eindhoven
Leenders, drs. H.J.M.	PvdA	Breda
Lestrade-Brouwer, mw. M.C.	D66	Boxtel
Liempd, P.J. van	PvdA	Eindhoven

Lopik, ing. A.T. van	VVD	Heesch
Mondriaan H.	50PLUS	Boxtel
Prins-Afman, mw. drs. M.W.	VVD	Sint Oedenrode
Roozen, mw. C.J.M.	SP	Roosendaal
Slegers, mw. drs. V.T.C.	SP	Tilburg
Smeulders, drs. P.H.M.	GroenLinks	's-Hertogenbosch
Smeulders, S.J.A.H.	PvdA	Helmond
Spierings, mw. M.J.G.	D66	Sint Michielsgestel
Staak, W.R.van der	SP	Boskant
Tsoutsanis-van der Koogh, mw. mr. M.E.	VVD	Breda
Verhees, H.W.	VVD	Someren
Vissers, M.P.	SP	Oosterhout NB
Vught, A.C.J.M. van	CDA	Rijkevoort
Vugt, drs. R.J. van	CDA	Woudrichem
Wagemakers, R.J.J.M.	PvdA	Tilburg
Wel, ir. M.C. van der	PvdD	Rijsbergen
Wijers, A.J.H.	VVD	Oosterhout NB

VERGADERING VAN PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT VRIJDAG 15 NOVEMBER 2013

Agenda

- I. Opening van de vergadering/vaststellen agenda**
- II. Afscheid van mevrouw Oomen (D66) als lid van Provinciale Staten**
- III. Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging nieuw lid van Provinciale Staten**
- IV. Initiatiefvoorstel ir. J.J.C. Hageman (D66) 'Wij gaan verder als Brabant'**
- V. Notulen vergadering PS d.d. 17 mei 2013 (PS 70/13)**
- VI. Ingekomen stukken (PS 72/13)**
- VII. Voorstellen
58/13 Najaarsbrief en begroting 2014**
- VIII. Vragenuurtje**
- IX. Sluiting**

VERGADERING VAN PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT OP VRIJDAG 15 NOVEMBER 2013

Voorzitter: prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koningin/voorzitter PS

Griffier: mw. drs. C.J.M. Dortmans

Volgens de presentielijst zijn 54 leden aanwezig, te weten:

mw. Kerkhof-Mos, mw. Knoet-Michels, Van Gruijthuisen, P. Smeulders, Wagemakers, Van Griensven, Van Agtmaal, Van Hattem, Bouwman, Hageman, mw. Klitsie, mw. Lestrade-Brouwer, mw. Spierings, Kerkhoff, mw. Roozen, mw. Kardol, Brenninkmeijer, Kap, Van Liempd, mw. Frijters-Klijnen, mw. Prins-Afman, Verhees, Van Lopik, mw. Van Extel-van Katwijk, Kuijken, mw. Brunklaus, Van den Berg, Van der Burgt, Ten Harmsen van der Beek. Mondriaan, mw. Van Iersel, Heijmans, Van der Staak, Leenders, Van Vugt, mw. Van der Kammen, mw. Aarts-van de Loo, Van Vught, mw. Geeraedts, Burger Dirven, mw. Keijzers-Verschelling, S. Smeulders, Altundal, Kouthoofd, Koevoets, mw. Slegers, Bouman, Van der Wel, Kutlu, mw. Aarts-Engbers, mw. Arts, Wijers, Vissers en mw. Tsoutsanis-van der Koogh.

Afwezig is 1 lid, te weten: Dol.

Opening van de vergadering/vaststellen agenda

De voorzitter opent om 9.30 uur de vergadering

De **voorzitter**: Ik ga zo dadelijk de vergadering vragen om bij de opening van de vergadering het gebruikelijke moment van stilte in acht te nemen. Voordat ik dat doe, wil ik u mededelen dat op 31 oktober 2013 op 79-jarige leeftijd is overleden uw oud-collega lid van de Staten en gedeputeerde, mevrouw Trees Huberts-Fokkelman. Zij is op 6 november in Oisterwijk begraven. Enkele leden zijn ook bij die uitvaart aanwezig geweest.

Trees Huberts was lid van deze Staten voor het CDA van 1978 tot en met 1991, gedurende drie bestuursperiodes dus. In 1992 trad zij toe tot het college van Gedeputeerde Staten en was zij de eerste vrouwelijke gedeputeerde in onze provincie. Zij beheerde de portefeuille Volksgezondheid en Maatschappelijke dienstverlening. Trees was een beminnelijke vrouw met een warme uitstraling, die evenzeer haar hart als haar verstand en intuïtie gebruikte bij het besturen. Zij ging voor de volle 100% voor wat zij hier in deze provincie met anderen wilde bereiken. Beleid was niet zonder meer bepalend, voor haar gold dat de behoefte van de samenleving en het draagvlak in de samenleving net zo belangrijk waren.

Zij speelde in haar bestuursperiode een belangrijke rol in het opvangen van de toen in dit huis bediscussieerde bezuinigingen in ziekenhuizen. Dat was toen nog een onderwerp.

De provincies in Nederland moesten van het Rijk veel ziekenhuisbedden saneren en heralloceren. Dat was een lastige en soms pijnlijke taak, maar door haar volharding en inzet heeft zij in Den Haag veel bereikt voor ons en het aantal ziekenhuisbedden behoorlijk op peil weten te houden. Haar overtuiging dat er in Brabant voldoende ziekenhuisbedden nodig waren, heeft zij met verve verdedigd, mede door die al genoemde warme persoonlijkheid.

Naast het Statenlidmaatschap was zij ook gedurende tien jaar lid van de gemeenteraad van Oisterwijk en vier jaar lid van de Eerste Kamer. Daarnaast is zij ook actief geweest als bestuurder bij medische instellingen en maatschappelijke organisaties.

Met Trees hebben wij een warme en betrokken bestuurder verloren. Ik wens namens u allen haar familie sterkte toe bij het verwerken van dit verlies. Laten wij haar gedenken in onze gebruikelijke minuut van stilte. Ik verzoek u te gaan staan.

De vergadering neemt enkele ogenblikken van stilte in acht

De **voorzitter**: Ik verzoek de griffier mededeling te doen van de ingekomen berichten van verhindering.

De **griffier**: Er is bericht van verhindering ontvangen van het lid Dol. De leden mw. Tsoutsanis-van der Koogh, mw. Arts en Vissers komen later.

De **voorzitter**: Ik heet u nogmaals allen van harte welkom, in het bijzonder de bezoekers op de publieke tribune. Fijn dat u belangstelling wilt tonen voor ons werk. Als gasten van de Staten ontvangen wij vandaag leden van Zij Actief op uitnodiging van ons lid Anke van Extel. Een speciaal welkom aan haar moeder, schoonmoeder en peettante. De hele familie is er vandaag bij. Verder hebben wij vandaag als gasten leden van de Jonge Socialisten op uitnodiging van Stijn Smeulders en de leden van de VVD, afdeling Den Bosch, op uitnodiging van mevrouw Mieke Geeraedts. Ik heet u allen zeer van harte welkom en uiteraard ook onze vaste gasten.

Ook richt ik graag een bijzonder woord van welkom tot de heer Tom Tacken. Hij heeft de zware taak om Ron Lodewijks op te volgen als provinciaal redacteur van het Brabants Dagblad. Ons is ter ore gekomen dat u politicologie gestudeerd hebt, mijnheer Tacken en al sinds 1996 als algemeen verslaggever bij het Brabants Dagblad werkzaam bent. Wij hebben er alle vertrouwen in en wensen u veel succes met uw mooie taak.

Ik ga dan nu de agenda aan de orde stellen en vragen of u daarmee kunt instemmen. Er zijn twee vragen voor het vragenuurtje aangemeld. De heer Kerkhoff heeft zowel vragen over de zwijnen als over de jeugdzorg. Wij hebben in het presidium geoordeeld dat die vragen straks gesteld kunnen worden. Die komen aan het eind van de vergadering aan de orde.

Initiatiefvoorstel van D66 "Wij gaan verder als Brabant"

De **voorzitter**: Door de fractie van D66 is een initiatiefvoorstel ingediend inzake de naamgeving van de provincie onder de titel "Wij gaan verder als Brabant". Conform artikel 45 van het Reglement van orde is het voorstel formeel op de agenda voor deze vergadering geplaatst. Het presidium stelt vanwege de begrotingsbehandeling voor

vandaag alleen tot procedurele behandeling over te gaan. Centraal staat daarbij de vraag of u in de volgende Statenvergadering tot inhoudelijke behandeling over wilt gaan en of u het voorstel eerst in een Statencommissie wilt bespreken. Dat zou dan kunnen in de commissie EZB (commissie voor Economische Zaken en Bestuur) van 22 november aanstaande. Kunt u met dat voorstel instemmen?

Ik constateer dat dit het geval is. Dan besluiten wij aldus.

Afscheid mevrouw Ingrid Oomen

De **voorzitter**: Staat u mij toe dat ik even naar het spreekgestoelte ga om haar toe te spreken?

Ingrid, je bent op 17 februari 2012 in deze Statenzaal geïnstalleerd als opvolgster van Mariëlle Overboom. De reden voor Mariëlle om onze Staten te verlaten waren drukke werkzaamheden in haar professionele baan die zich niet meer lieten combineren met een lidmaatschap van de Staten. L'histoire se repète. Ook jij hebt aangegeven nu afscheid van ons te moeten nemen omdat jouw dagelijkse werkzaamheden een dusdanige vlucht hebben genomen in tijd en intensiteit dat een goede combinatie met het Statenwerk niet meer mogelijk is. Ik zal daarover verder niet uitweiden, dat zal dadelijk nog worden gedaan door jouw fractievoorzitster, Marusjka Lestrade. Het getuigt wel van een eerlijke afweging. Wij weten allemaal dat het Statenlidmaatschap misschien veel zwaarder is dan het zich op het eerste gezicht laat aanzien. Het aantal uren dat er formeel voor staat, wordt door velen van u meer dan verdubbeld. Dit is overigens iets waarop wij samen moeten letten, omdat het toch heel wenselijk is dat mensen met een stevige beroepspraktijk volksvertegenwoordiger moeten kunnen blijven.

Soms zijn er omstandigheden die zo'n keuze toch noodzakelijk maken. Met alle begrip en respect. Wij hebben gewaardeerd hoe je hier hebt geopereerd in de tijd dat je er was. Je bent lid geweest van de commissie Mobiliteit en Financiën. Als woordvoerder mobiliteit heb je in de discussies bijvoorbeeld over de N69, de N-279, de geactualiseerde OV-visie, de voorfinanciering van de verbreding van de A58 en de luchthavenbesluiten Budel en Seppe een stevige en deskundige bijdrage in deze Staten geleverd. Bij het openbaarvervoerdossier bleek jouw warme belangstelling voor het spoor. Je hebt mede moties ingediend over de Maaslijn en de Beneluxtrein. Jouw inbreng bij de complexe spoorproblematiek in Vught staat ons nog helder voor ogen vanwege niet alleen de zeer deskundige inbreng maar ook de betrokkenheid die je toonde en die een volksvertegenwoordiger eer doet.

Namens ons allemaal wens ik je veel succes bij de verdere ontwikkeling van je professionele carrière. Ook persoonlijk mag het je goed gaan. Dank je wel voor het feit dat je energie aan ons en aan Brabant hebt willen geven. Ik geef zo dadelijk graag het woord aan mevrouw Lestrade ook graag het woord tot jou wil richten. Ik vraag je nu naar voren te komen om de traditionele roemer en een bos bloemen in ontvangst te nemen.

(applaus)

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Ingrid, de vierde vrouw in onze fractie. Wij hebben jou al heel lang meegemaakt, niet alleen in de periode dat je lid bent van onze Statenfractie, daarvoor was je immers al jarenlang lid van onze steunfractie. Het was dan

ook met een heel goed gevoel dat wij jou welkom heetten in onze fractie. Wij wisten dat wanneer je ergens voor gaat, je niet voor 100% maar voor 200% geeft.

Vlak voordat je bij ons kwam, heb je ook een andere baan gekregen. Het was een geweldige baan. Wij hebben daarvan allemaal indirect genoten. Voor degenen die dat nog niet weten: Ingrid werkt in opdracht van de Australische wolboeren. Wij hebben daarvan inmiddels veel geleerd; een ander aspect van de landbouw zal ik maar zeggen. Daar worden schapen gefokt vanwege hun merinoswol en merinoswol wordt gebruikt in de mode. Ingrid reisde heel Europa en de rest van de wereld af om modeontwerpers beurzen te geven, prijzen in ontvangst te nemen en allerlei ingewikkelde dingen te doen op dat gebied. De fractie die zoals bekend uit veel vrouwen bestond, heeft daarvan indirect mee genoten. Als er hier een vergadering was, moest Ingrid soms op een jaarvergadering in New York zijn. Wij konden ons ook voorstellen dat dit niet meer verenigbaar was met wat je hier deed. Hetgeen waar jij voor staat, wordt in bladen als Glamour en Vogue genoemd, maar jammer genoeg niet in onze Statenvoorstellen, anders zou je hier ook internationaal manager van het jaar geworden zijn zoals dat gebeurd is bij je werk.

Twee dingen tegelijk zo hoog in de lucht houden, is niet mogelijk. Wij hebben van je genoten. Wij weten dat wij nog veel contact zullen hebben, want je blijft op de achtergrond in onze steunfractie. Heel veel dank voor alles wat je voor ons gedaan hebt, voor de inspiratie die je ons gegeven hebt. Jij bent een echte volksvertegenwoordiger en laat het geluid horen van de mensen waar het om gaat. Soms zijn wij zo bezig met stukken dat wij dat misschien een beetje vergeten. Wij hebben heel veel aan je gehad. Wij vinden het jammer dat je weggaat, maar wij begrijpen en respecteren je keuze. Wij verwachten dat wij nog veel gezellige bijeenkomsten met elkaar zullen hebben. Wij hebben uiteraard ook bloemen en die ga ik je nu geven.

(applaus)

De **voorzitter**: Ik geef u allen graag de gelegenheid om straks tijdens de koffiepauze mevrouw Oomen verder uit te zwaaien.

Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging nieuw lid van Provinciale Staten

De **voorzitter**: Uit het feit dat mevrouw Oomen vertrekt uit onze Staten vloeit logischer wijs de noodzaak haar opvolging te organiseren. Dat is voorbereid door een commissie uit uw Staten die de geloofsbrieven van de heer Suat Kutlu heeft onderzocht. Die commissie bestaande uit Ine Roozen, Judith Keijzers en Paul van Liempd heeft dat onderzoek verricht. Ik vraag de voorzitter van de commissie, mevrouw Roozen, daarvan verslag uit te brengen.

Mevrouw **Roozen** (SP): Voorzitter! De door u benoemde commissie heeft de geloofsbrieven van de heer Kutlu onderzocht en in orde bevonden. De heer Kutlu voldoet aan de voorwaarden van het lidmaatschap van Provinciale Staten en vervult volgens zijn eigen opgave geen openbare betrekkingen die onverenigbaar zijn met het lidmaatschap

van Provinciale Staten. De commissie geeft de Staten dan ook in overweging, te besluiten tot toelating van de heer Kutlu.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Roozen en de andere leden van de commissie voor het onderzoek dat zij verricht hebben. Gezien de uitkomst van dat onderzoek stel ik voor dat de Staten het voorstel overnemen en tot toelating van de heer Kutlu besluiten. Ik kan dat bij acclamatie doen. Dat is aldus besloten. Ik verzoek de bode om de heer Kutlu te vragen naar voren te komen voor de beëdiging. Ik verzoek u allen daarbij te gaan staan.

De **griffier**: "Ik verklaar dat ik om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik verklaar en beloof dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van het provinciaal bestuur naar eer en geweten zal vervullen."

In handen van de voorzitter legt de heer Kutlu de in artikel 14 van de Provinciewet voorgescreven verklaring en belofte af.

De **voorzitter**: Ik wens u namens ons allen, mijnheer Kutlu, veel succes bij het uitvoeren van uw taak. U wordt nu naar uw plaats begeleid door de bode.

In de koffiepauze kunt u de heer Kutlu feliciteren.

Ik meld u ook dat in de koffiepauze op het Statenveld hierachter nadere informatie wordt verschaft over de aanstaande aanpassingen in het Huis van Brabant. Projectleider Jan van Schijndel is aanwezig om eventuele vragen te beantwoorden. U krijgt een heuse sneak preview hoe ons provinciehuis er na de verbouwing uitziet.

PS 70/13: Notulen vergadering van Provinciale Staten van 17 mei 2013

De **voorzitter**: Deze notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

PS 72/13: Ingekomen stukken

De **voorzitter**: Ik stel vast dat conform de voorstellen van de griffier wordt besloten.

PS 58/13: Najaarsbrief en begroting 2014

De **voorzitter**: Wij beginnen met de eerste termijn van uw Staten, daarna volgt het antwoord van het college. Wij zullen natuurlijk zorgen voor de nodige schorsingen voor beraad.

Ik wijs u er alvast op dat er bij aanvang van de lunchpauze een foto zal worden gemaakt van u allen als leden van onze Staten. Vanwege de vele wisselingen is het tijd dat wij een verse nieuwe foto hebben. Er wordt ook een foto gemaakt van het presidium. U herinnert zich dat wij een van die foto's zouden maken met Mohammed vanwege zijn 25-jarig

ambtsjubileum. Nu wil het geval dat hij vandaag ziek is. Wij zullen daarin dus op een ander moment voorzien.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Mijnheer de voorzitter! Het is vandaag weer het jaarlijks terugkerend moment waarop wij ons bezinnen over de wijze waarop de provinciale pecunia wordt verdeeld. Voor ons ligt een prima afgewogen begroting met voor het eerst een integrale afweging, meerjarig sluitend door toepassing van het "oud voor nieuw"-principe en geheel volgens ons Bestuursakkoord. Ook alle bestedingsvoorstellen uit de Voorjaarsnota kunnen worden gehonoreerd.

Ook heeft het college gehoor gegeven aan onze vraag bij de Voorjaarsnota om te onderzoeken hoeveel van die beroemde lucht er nog in de begroting zit. En: is het schone lucht of zit er een luchtje aan? Het ziet ernaar uit dat in dit huis de luchtwasser prima heeft gewerkt, met als effect dat er nog een begrotingsruimte is van 22 miljoen voor deze bestuursperiode.

Wij kunnen ons geheel vinden in het voorstel van het college om hiermee enerzijds een aantal voor de VVD-fractie cruciale beleidsdoelen te intensiveren en anderzijds een extra buffer op te bouwen voor onzekere tijden met dito financiële positie. Hiermee bouwen wij voort op een traditie van financiële degelijkheid en dat is wel een compliment waard! Wij hebben bij de Voorjaarsnota aangedrongen op meer maatregelen om de werkgelegenheid aan te jagen. Wij zijn dan ook zeer content met het voorstel om een gedeelte van de begrotingsruimte, namelijk €21,5 miljoen, te besteden aan een aantal projecten die een stimulans zijn voor de werkgelegenheid en MKB-ondernemers helpen hun bedrijfsfinanciering te realiseren.

Van groot belang is ook dat die projecten al snel, namelijk in 2014, kunnen worden gestart. Wij kunnen ons dan ook vinden in de negen voorstellen van de Najaarsbrief. Het versterken van de reserves met het restant van de begrotingsruimte en het in stand houden van de buffer van 40 miljoen uit het Bestuursakkoord hebben eveneens onze instemming. Wij achten dat ook noodzakelijk omdat de inkomsten van de provincie structureel onder druk staan en alleen maar zullen verminderen. In de memorie van antwoord wordt dit heel helder met cijfers onderbouwd en daar worden wij bepaald niet vrolijk van.

Voor de VVD-fractie betekent dit dat er geen vrij besteedbare ruimte meer in de begroting zit en dat voor alle moties en amendementen die vandaag worden ingediend en waar geld mee is gemoeid, dekkingsvoorstellen gedaan moeten worden op basis van het "oud-voor-nieuw"-principe.

Het jaar 2014 wordt een belangrijk jaar. Nagenoeg alle strategische speerpunten voor deze bestuursperiode liggen op koers. Zo langzamerhand zijn ook alle beleidsnotities geschreven. Dus moet het komende jaar het accent liggen op uitvoering van de plannen. In 2015 staan de verkiezingen voor de deur en dan willen wij graag geoogst hebben.

Voor de VVD zijn economie, de vermindering van de lasten voor de burgers en de bedrijven, een kleine klantvriendelijke overheid alsmede een goed leef- en vestigingsklimaat belangrijke uitgangspunten. Daarom zijn wij ook blij met de fondsen die wij hebben ingesteld en vooral met de mogelijkheden die deze fondsen bieden voor het midden- en kleinbedrijf. De MKB-ondernemingen hebben het moeilijk door de economische crisis, terwijl zij juist de kurk zijn waarop onze economie drijft. Zij verdienen daarom ook meer steun van de overheid. Het is dan ook een goede zaak dat het MKB

reeds in 2014 daadwerkelijk financiering kan krijgen uit het Innovatiefonds. Maar het peloton van het MKB is op dit moment alleen maar bezig te overleven. Zien GS nog een rol weggelegd voor de provincie om het MKB daarbij te helpen?

Zoals reeds gezegd, is de VVD voor een kleine overheid. Wij hechten er daarom zeer aan dat de provinciale organisatie in 2015 is teruggebracht tot 1000 fte's, maar wij zijn ook voor een flexibele organisatie die efficiënt en effectief kan werken. Wij steunen daarom het voorstel van het college om in de toekomst niet meer te sturen op formatie-aantallen en inhuurnormen, maar op een totale personeelskostensom, uiteraard gebaseerd op de 1000 fte's en de vaste inhuurnorm.

Naar aanleiding van een vraag van de VVD-fractie bij de Voorjaarsnota heeft het college toegezegd ons een overzicht te zullen verstrekken van de termijnen waarbinnen hier in dit huis de vergunningen worden verstrekt. Tot op heden hebben wij een dergelijk overzicht nog niet gezien. Waarom niet? Wij kunnen namelijk nog steeds niet beoordelen of de uitwerking en de aanbevelingen van het duo Mans/Eilander effect gehad hebben. Ik vraag dit met name omdat wij nog steeds signalen krijgen dat de procedures veel te lang duren. Wij begrijpen heel goed dat het op dit moment nog niet mogelijk is om uitspraken te doen over de vraag of er met de instelling van de RUD's (Regionale Uitvoeringsdiensten) al verbeteringen zijn, maar de berichtgeving over de gang van zaken bij de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant baart ons wel grote zorgen. Wij lezen namelijk dat die omgevingsdienst al na vier maanden afstevent op een verlies van 1,5 miljoen euro! Uit de antwoorden van het college op Statenvragen blijkt dat dit tekort deels wordt veroorzaakt door het uitblijven van opdrachten van deelnemende gemeenten en andere overheidsinstellingen en voor een groter deel, en dat is helemaal zorgelijk, door het niet kunnen concurreren met de markt. De commerciële adviesbureaus zijn gewoon goedkoper. De VVD heeft er bij het instellen van deze omgevingsdienst erop aangedrongen de kosten zo veel mogelijk te beperken omdat de deelnemende gemeenten toen al aangaven dat zij de omgevingsdienst te duur vonden en dat zij dus alleen de verplichte taken zouden inbrengen. Snijden in de personeelskosten is niet meer mogelijk, aangezien er baangaranties zijn afgegeven. Wat denkt het college nu te doen om die verwachte verliezen te beperken en in hoeverre speelt diezelfde problematiek ook bij de andere omgevingsdiensten? In ieder geval is de oplossing niet dat de provincie nog meer opdrachten verstrekt, want de provincie is al de grootste opdrachtverlener. Wij lazten dat de provincie 10% meer opdrachten gaat verstrekken. Als wij dat gaan doen, hadden wij de vergunningverlening net zo goed hier in huis kunnen houden. De opdrachten moeten uit de markt komen. Hoe denkt het college dit op te lossen?

Wij hebben als provincie te behoren tot de top van de Europese kennis- en innovatieregio's. Een van de voorwaarden om dit te bereiken, is dat bedrijven zich graag in Brabant willen vestigen en mensen hier graag willen verblijven. Daarom is in deze bestuursperiode ook stevig ingezet op het versterken van de ruimtelijke kwaliteit van de provincie via de lijn "Mijn mooi Brabant" en via het met de gemeenten bereikte akkoord over de ruimtelijke kwaliteit. Evenzo is het belangrijk om het stedelijk netwerk te versterken. Wij zijn dan ook blij te vernemen dat samen met de partners een uitvoeringsprogramma zal worden opgesteld ter verdere ontwikkeling en versterking van dit netwerk. Immers, de steden zijn de ruggengraat van onze provincie en economisch van groot belang.

In een tijd waarin de woningmarkt zeer matig functioneert, is het heel goed dat de met de regio opgesteld regionale agenda voor wonen jaarlijks herijkt wordt. Dat geldt ook voor de bestuurlijke afspraken over de woningbouwprogramma's in de regionale ruimtelijke overleggen. Ons bereiken echter wel geluiden dat de gemeenten minder bereid zijn om mee te werken aan woningbouwprojecten als het gaat om projecten die niet gerealiseerd worden op gronden en eigendom van de gemeenten. Is dat ook bij het college bekend? Verder mag ook niet onvermeld blijven dat met name in Oost-Brabant het collectief particulier opdrachtgeverschap een groot succes is. De VVD-fractie vindt dan ook dat dit gestimuleerd moet blijven worden.

Gezien onze ambitie om tot de top vijf van de kennis- en innovatieregio's van Europa te behoren, is het goed dat ook de provincie werkt aan het organiseren, vergaren en verspreiden van kennis en innovatie.

Daarom staat de VVD positief tegenover de Kennis- en Onderzoeksagenda die wij dit voorjaar hebben vastgesteld. Ik moet zeggen dat ik de trenddag van vorige week ook inhoudelijk zeer sterk vond, zelfs met een innovatief sausje. De lat voor de toekomst is gelegd. Misschien is het wel het moment dat de agenda van Brabant toe is aan 2.0 versie.

Mijnheer de Voorzitter. De economische crisis is niet aan de provincie voorbijgegaan. De afgelopen jaren hebben we fors moeten bezuinigen. Toch zijn we er altijd in geslaagd de uitgaven in lijn te brengen met de inkomsten. Voor vele gemeenten is dat echter een stuk moeilijker, zeker voor gemeenten die grote tekorten in hun grondexploitaties hebben. Traditionele cofinanciering vanuit het grondbedrijf, pieken in de Delta en samen investeren programma's zijn er niet meer bij. Ook de komende decentralisaties zullen voor de gemeenten een zware opgave zijn. Het is dan ook een goede zaak dat de gemeente zich aan het beraden zijn hoe deze nieuwe taken het beste kunnen worden uitgevoerd en daarbij ook de adviezen van de commissie Huijbregts betrekken. Maar de tijd gaat dringen en de gemeenten kunnen niet aan het praten blijven over hun bestuurlijke inrichting. Zij zullen ook voorbereidingen moeten treffen om over een jaar klaar te zijn voor deze transitie. Daarom stel ik toch de vraag aan het college, wanneer het college en/of de Staten aan zet zijn. Daar wil ik graag een reactie op hebben.

Wat er ook uit het beraad van al die gemeenten naar voren komt, voor de VVD staat één ding vast: er moeten geen robuuste lagen tussen provincie en gemeenten worden opgericht. Wij vinden het dan ook prima dat de WGR-plus verdwijnt.

In dit verband is interessant het onderzoek van prof. Boogers van de TU-Twente naar het functioneren van de WGR-plus-regio's waaruit blijkt dat deze regio's in economisch opzicht niet beter presteren dan andere regio's in Nederland die geen WGR-plus zijn. Ik verwijs even naar de zeer leeswaardige oratie op 17 oktober 2013 van deze hooggeleerde heer.

Het is Eindhoven niet gelukt de kandidatuur voor de titel Culturele Hoofdstad van Europa 2018 binnen te halen. Het juryrapport loog er niet om. Onvoldoende draagvlak was het belangrijkste argument. Ik wil het daar nu niet over hebben want over de evaluatie komen wij in de Staten nog te spreken.

Anders ligt het met die €45 miljoen die wij voor dit doel gereserveerd hadden. Afgesproken is nu dat het geld terug gaat naar de algemene reserve van de investeringsmiddelen Essent eerste tranche. De Voorjaarsnota is dan het eerste moment waarop een integrale afweging plaatsvindt van wat wij met deze middelen gaan doen. Nu

heeft de VVD zich destijds achter de kandidatuur van Culturele Hoofdstad geschaard vanwege het multipliereffect van deze investering. Het zou creativiteit opleveren, het zou toeristen aantrekken en het zou werkgelegenheid opleveren. Met name dat laatste aspect vinden wij heel belangrijk en zeker in deze tijd. Daarom verzoeken wij het college nu alvast om bij die Voorjaarsnota met voorstellen te komen die met name de vrijetijdseconomie en de creatieve economie stimuleren en waarmee ook de mogelijkheid wordt geboden te investeren in infrastructuur maar daarnaast ook in projecten met een bovenregionale uitstralingen en uiteraard met cofinancieringen.

Voorzitter. Nu we die titel Culturele Hoofdstad mislopen, dreigen een aantal problemen te ontstaan. Dat geldt met name voor een aantal projecten. Ik noem er drie: het Jeroen Bosch-jaar in 2016, het Van Gogh-jaar in 2015 en Circo Circolo-editie 2014. Maar omdat wij verwachten dat die projecten aan de criteria die ik zojuist heb genoemd, zullen voldoen en omdat zij op korte termijn geld nodig hebben, vinden wij dat zij nu al geholpen moeten worden. Het CDA zal mede namens de VVD en de SP daarvoor een motie indienen, met het verzoek op korte termijn met een voorstel daarvoor te komen.

Een kritische opmerking hierbij is wel op haar plaats. We hebben begrepen dat de gemeente Den Bosch haar afspraken met betrekking tot de verhoging van de exploitatiesubsidie voor het Noord-Brabants Museum tot heden niet nakomt. Hierdoor dreigt het museum in een neerwaartse spiraal terecht te komen, met alle consequenties van dien. Ik zou hierop graag een reactie van het college horen.

Mijnheer de Voorzitter. Een belangrijk dossier is de intensieve veehouderij. We mogen ons in Brabant gelukkig prijzen met een Agrofoodcluster van nationale betekenis. De regio staat in de top vijf van de Europese concurrentieladder van Agrofood en in Brabant is het Agrofoodcluster de tweede economische pijler. Maar tegelijkertijd staat deze sector onder grote maatschappelijke, ecologische en economische druk, want het gangbare op kostenminimalisatie en schaalvergroting gebaseerde verdienmodel biedt geen duurzaam perspectief en lijkt failliet. Inmiddels zitten we in een transitieproces waarbij de primaire sector zich moet gaan ontwikkelen tot een vitaal duurzame en maatschappelijk gewaardeerde sector.

In maart jongstleden hebben de Staten bij de behandeling van het dossier transitie naar een zorgvuldige veehouderij ingestemd met een aantal maatregelen waarmee de balans tussen de veehouderij en haar omgeving hersteld moet worden. Die maatregelen leggen wij volgend jaar in de Verordening ruimte vast. Een onderdeel van dit transitieproces is de maatlat de Brabantse zorgvuldigheidsscore veehouderij, afgekort de BZV, gemakkelijk te onthouden als: boer zoekt vrouw. Een eerste concept van die BZV is bij wijze van proef naar een aantal veehouders gestuurd. Overigens, het is wel interessant dat uit die toets naar voren is gekomen dat de helft van de deelnemers aan die proef – het waren er 68 – hun stallen zouden mogen uitbreiden op basis van de regelgeving in de testversie van de BZV. Kennelijk zijn er toch heel wat agrariërs die verduurzaming al hebben opgepakt. Maar het is wel heel jammer dat over deze proef zoveel commotie is ontstaan. Kennelijk is het toch niet duidelijk dat het slechts om een eerste proeve van bekwaamheid ging en dat de concrete invulling nog moet komen. Wij zijn dan ook heel blij dat GS nu hebben besloten, alvorens hiertoe over te gaan, eerst nog een bredere maatschappelijke consultatie te houden. Wij gaan er echter wel van uit dat dit zal leiden tot een maatlat die niet een woud aan regels bevat maar een beperkt aantal en niet voor interpretatie

vatbaar items waaruit een ondernemer die wil gaan uitbreiden, kan kiezen en waardoor in ieder geval ellenlange procedures worden voorkomen.

Wij maken ons er ernstig zorgen over dat de heer Daan van Doorn zijn opdracht heeft teruggegeven en dat zijn commissie al sedert september verleden jaar niet meer bijeen is geweest. Het was toch zo dat het verbond van Den Bosch tot 2020 een belangrijke trekker zou zijn bij de verdere uitwerking van het ketenkwaliteitssysteem. Hoe wordt dat nu geborgd? Niet alleen de BZV maar ook deze kant van de medaille dient blijvend goed te functioneren. Voorzitter. Het kan niet zo zijn dat wij aan de agrariërs strengere regels opleggen en die om daaraan te kunnen voldoen extra investeringen moeten doen, terwijl zij dat niet kunnen terugverdienen omdat zij geen eerlijke prijs voor hun producten kunnen krijgen. Ik zou graag van het college uitgelegd krijgen hoe dit zit.

In dit verband wil ik ook de vraag opwerpen, of de Verordening ruimte wel het juiste instrument is om de verduurzaming van de veehouderij te regelen. In de BZV ligt het zwaartepunt op de volksgezondheid en op het milieu. Die aspecten hebben weinig te maken met de ruimtelijke ordening. Wij hebben de Verordening ruimte opgesteld om regels te kunnen stellen voor de inhoud van een bestemmingsplan als provinciale belangen dat met het oog op een goede ruimtelijke ordening noodzakelijk maken. Ik zou graag de visie van het college daarop horen.

Mijn fractie vraagt nog aandacht voor het volgende punt.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter! Mevrouw Geeraedts uitte zojuist haar zorgen over de vergunningen voor met name de veehouderij. Recente berichten laten zien dat een aantal milieuvergunningen bij de Raad van State zijn vernietigd. Maakt zij zich daar ook zorgen over? Wij wel.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Daar ben ik het geheel mee eens. Daar maak ik mij heel grote zorgen over. Ik kom er nog op maar het is zeer terecht dat u het opmerkt.

Uit een recente uitspraak van het Europese Hof blijkt dat decentrale overheden bij steunverlening aan organisaties die zich inspannen voor het behoud van natuur en landschappen, rekening moeten houden met de staatssteunregels. Hiermee bevestigt het Europese Hof de eerdere conclusie van de Europese Commissie dat sommige activiteiten van deze organisaties, bijvoorbeeld het verhuur van een land, het aantrekken van toeristen en dergelijke, economische activiteiten zijn waarmee deze organisaties als ondernemingen worden aangemerkt waarvoor het verbod op staatssteun geldt. Mijn vraag aan het college is of het college bekend is met deze uitspraak en hoe hiermee in de praktijk wordt omgegaan.

Dan kom ik nu op het punt dat de heer Van der Wel al aanvoerde. Afgelopen woensdag heeft de Raad van State een viertal vergunningen in het kader van de Natuurbeschermingswet vernietigd wegens strijd met nationale en Europese regelgeving. Die uitspraak heeft uiteraard vergaande consequenties voor alle vergunningen die nog moeten worden verleend. Ik denk niet dat het hier het gremium is om daarover uitvoerig te praten maar ik wil het toch even melden omdat ik toch van het college wil horen hoe het college tegen die actualiteit aankijkt en of het al enig idee heeft hoe wij daarmee moeten omgaan, althans een indicatie daarvan wil geven.

Mijnheer de Voorzitter. Voor zover nu moties of amendementen worden voorgesteld om de 5,3 miljoen euro die bedoeld is voor de afhandeling van de vergunningen in het kader

van de Natuurbeschermingswet maar aan andere zaken te besteden, zullen deze niet op steun van mijn fractie kunnen rekenen, want wij vinden dat eerst moet worden uitgezocht wat de consequenties van deze uitspraken zijn.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter! Ik begrijp het standpunt van mevrouw Geeraedts dat we die 5,3 miljoen euro niet kunnen weggeven zolang niet duidelijk is wat de uitspraak van de Raad van State behelst, maar kan zij wel meegaan met de voorstellen die, mocht er geld overblijven van die 5,3 miljoen euro, aangeven hoe dat geld besteed kan worden?

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Eigenlijk niet, want wij hebben gezegd dat wij zoveel mogelijk geld willen reserveren voor de toekomst. Als er dan weer geld vrijvalt is ons primaire uitgangspunt het aan de reserve toe te voegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter! Mevrouw Geeraedts gaf aan dat er geen steun bij haar fractie is voor het gebruik van die 5,2 miljoen euro uit de leges en dat zij wil wachten op wat er nog gaat komen. Die 5,2 miljoen euro komen wel uit de begroting, maar er komen ook inkomsten uit leges voor de NB-vergunningen binnen. Zouden die dan ook niet bij de directie-ecologie moeten terugkomen, aangezien die ook betaalt voor de vergunningverlening?

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik vrees eerlijk gezegd, dat er voorlopig geen natuurbeschermingswetvergunningen verleend kunnen worden, dus dat dit probleem op dit moment niet speelt. U hebt de uitspraken van de Raad van State gelezen. Er zal toch iets moeten veranderen en ik denk dus dat uw punt op dit moment niet relevant is.

De **voorzitter**: Mevrouw Geeraedts heeft al aangegeven dat dit een onderwerp is waarover nog veel informatie moet worden verkregen voordat we er fatsoenlijk over kunnen spreken. Ik stel daarom voor het daar nu even bij te laten.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voorzitter! Er is in de commissie MF (commissie voor Mobiliteit en Financiën) nog niet zo lang geleden gesproken over de randweg Boekel. Om dat de commissie niet overtuigd is van zoals het zo mooi wordt geformuleerd het oplossend vermogen van de beoogde randweg, de N605, in verhouding tot de kosten, heeft de commissie gedeputeerde Van Heugten gevraagd eens te onderzoeken of er kleinschaliger en goedkopere oplossingen mogelijk zijn voor aanpak van de knelpunten in Boekel. De reactie van de gedeputeerde in de statenmededeling getuigt nu niet bepaald van constructief en creatief meedenken. Integendeel, het antwoord wekt meer de indruk van volharding dat de randweg er moet komen. De VVD-fractie zou toch graag een onderzoek naar mogelijke alternatieven willen. Maar wij wachten het antwoord van de gedeputeerde daarop eerst eens af en zullen zo nodig in tweede termijn een motie indienen.

De fractie van de VVD heeft ook al vele malen aandacht gevraagd voor de effecten van het project hoogfrequent spoor, met name in relatie tot de al jaren bestaande spoorproblematiek in Vught. Mevrouw Lestrade van D66 zal dit verder toelichten en mede namens de VVD een motie daarover indienen.

Voorzitter. Dan nog het punt Europa. Zo langzamerhand voelen we ons meer een regio van Europa dan een provincie van Nederland en dat is kennelijk ook in Den Haag doorgedrongen. De uitkering uit het Provinciefonds die vanaf 2016 nog maar 3 miljoen euro bedraagt, spreekt boekdelen. Er is echter ook een nieuw perspectief. In het najaar van 2014 gaan de nieuwe Europese programma's van start. Voor de provinciale cofinanciering van deze programma's is er ruimte binnen de meerjarenbegroting gevonden. Dat is prima, maar waarom is er geen cofinanciering geregeld voor de Interreg-ambitie?

De VVD-fractie wil ook graag van het college horen, binnen welke beleidsprogramma's er al concrete mogelijkheden worden gezien om de provincie verder in internationaal Europees perspectief te plaatsen. Een ander goed voorbeeld van internationalisering is natuurlijk onze Vlaams-Nederlandse Delta. Dat is een belangrijk platform dat grensoverschrijdende zaken grensontkennend probeert te maken.

Voorzitter. Ik geloof dat mijn tijd voorbij is en ik ga dus maar stoppen. Er zijn nog een heleboel onderwerpen die hoogst boeiend zijn om aan de orde te stellen maar dat zal ik niet doen. Wij wachten de beantwoording van de vragen af maar niet dan voordat ik een woord van dank heb uitgesproken aan het college en aan het ambtelijk apparaat die erin zijn geslaagd een leesbare begroting en een leesbare Najaarsbrief op tafel te leggen, zo leesbaar dat ik er bijna in begint te geloven dat de schrijfcursussen in dit huis succesvol zijn.

De heer **Leenders** (PvdA): Een compliment voor uw mooie verhaal. Ik heb u even uit laten praten want ik heb een vraag over iets ongeveer ter hoogte van een derde van uw verhaal. U had het over de transities in het sociale domein en u het aan het college de vraag gesteld, wanneer de provincie aan zet is. Mag ik dezelfde vraag aan u stellen zodat het college de beantwoording misschien in zijn beantwoording mee kan nemen, want uiteindelijk bepalen wij wanneer de provincie aan zet is.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Het is een heldere vraag. Ik maak me een beetje zorgen omdat de gemeentes wel elke keer kijken hoe ze hun structuren kunnen veranderen, maar het natuurlijk om de inhoud gaat. Het komt er snel aan. Het is zo 1 januari 2015. U hebt het ook al over de jeugdzorg gehoord; er zijn allemaal problemen. Ik heb het college gevraagd op welk moment stappen moeten worden gezet om dat proces tot 1 januari 2015 goed te begeleiden. Ik denk dat het belangrijk is dat het college daarop eerst antwoordt en dat afhankelijk daarvan wij kunnen bepalen wanneer wij vinden dat wij iets moeten gaan doen.

De heer **Leenders** (PvdA): Prima. We komen er vandaag vast nog wel over te spreken maar wij zijn in ieder geval blij dat u het vandaag op de politieke agenda hebt gezet.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Dat was ook mijn bedoeling.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voorzitter! Verleden week verzorgde Brabant Kennis met u en met externe deskundigen een trenddag. Deelnemers kregen Kijk op Brabant mee. Hierin werd vermeld dat het Europees comité van de regio's Brabant onlangs verkoos tot meest ondernemende regio van Europa. Brainport, de tweede groeimotor van de

ationale economie, werd al eerder uitgeroepen tot de slimste regio van de wereld. Ook andere delen van Brabant staan op de kaart: Midden-Brabant met sociale innovatie, West-Brabant met logistiek, maintenance en de biobased economy en Noordoost-Brabant met de verbindingen tussen Agrofood, farma en gezondheid. We mogen als Brabanders heel trots zijn op wat is ontwikkeld en bereikt.

Helaas kent de economische crisis ook een keerzijde. Veel bedrijven en organisaties worstelen om te overleven. Dat geldt ook voor Brabanders die moeite hebben om mee te blijven doen in onze samenleving. Er is door de recessie een flinke wissel getrokken op hun (financiële) mogelijkheden. Ze raken letterlijk en figuurlijk uitgeput. Deze bedrijven, organisaties en mensen verdienen onze morele steun en aandacht. Het provinciale beleid moet er ook op gericht zijn een houvast te bieden aan hen die nu extra kwetsbaar zijn. Binnen de mogelijkheden wil de CDA-fractie zich daar ook voor inzetten.

Voorzitter. Terug naar de regio's: veerkracht en vernieuwing zijn de sleutelwoorden. Met vernuft inspelen op kansen om succesvol te blijven. Dus: ogen open voor wat er om ons heen gebeurt, in Europa en daarbuiten. "We hoeven niet alle innovaties zelf te bedenken, maar wel kennis beter signaleren, opnemen en vaardig gebruiken", zei WRR-onderzoeker Van Lieshout. Ons inziens moeten de economische opgaven ook creatief worden gecombineerd met verduurzaming van onze leefomgeving.

Voorzitter. Vandaag beoordelen we of de ambities van Brabant uit het bestuursakkoord daar nog goed op aansluiten én of we de uitwerking ervan weer vertaald zien in de begroting 2014 en ook of er voldoende flexibiliteit zit in de begroting om de uitdagingen van de korte termijn het hoofd te bieden. Die zitten immers vooral bij de economie, de arbeidsmarkt en de werkgelegenheid. Misschien lijkt het ongerijmd, maar het CDA heeft er vertrouwen in. Wij hebben er vertrouwen in dat het economisch tij zal keren. Wij hebben er vertrouwen in dat Brabanders zich zeer betrokken voelen bij de samenleving. Wij hebben er vertrouwen in dat de verduurzaming van de agrarische sector onomkeerbaar is. Wij hebben vertrouwen in de maatschappelijke en culturele veerkracht van Brabant.

Het CDA is zich ervan bewust dat vertrouwen geen gemakkelijk uitgangspunt is. Tegenwoordig voeren cynisme en wantrouwen snel de boventoon, in de maatschappij en soms ook in deze Staten. Maar het Brabantse model gedijt alleen op basis van vertrouwen. Als onze gedeelde belangen groter zijn dan onze vermeende tegenstellingen en we met respect voor elkaars uitgangspunten het debat voeren, vinden we elkaar.

Financiën, de Najaarsbrief en de begroting 2014. Voorzitter, we vinden de Najaarsbrief bijzonder informatief, toegankelijk en up-to-date, waardoor ons financiële beeld redelijk compleet is. Dat geldt ook voor de begroting. Ieder jaar wordt die weer méér toegesneden op het inzicht voor Statenleden. Dank daarvoor.

Wat betreft het financiële beleid is er één punt waar we nu specifiek aandacht aan willen besteden en dat betreft de vraag hoe wij om willen gaan met onze risico's. De huidige risicoparaagraaf is hoofdzakelijk informatief en bevat een inventarisatie van de risico's. Naar de mening van het CDA is ook een risicoprofiel relevant. Dit biedt meer inzicht in de kans dat risico's zich voordoen en draagt bij aan het risicobewustzijn. Dit kan verder worden aangevuld met het opnemen van beheersmaatregelen. Een vergelijkbare opmerking willen we maken bij de paraagraaf over het ontwikkelbedrijf. Overigens, voorzitter, zal de CDA-fractie instemmen met uw voorstellen.

Economie. Voorzitter. De CDA-fractie nam met waardering kennis van de werkgelegenheidsimpuls van 21,5 miljoen euro voor negen projecten, waarvan de meeste ons zeer na aan het hart liggen.

We zijn zeer content dat u nu 5 miljoen euro beschikbaar stelt voor de restauratie van Rijksmonumenten. Dit behoedt een aantal cultuurdragers voor de ondergang. Het leidt bovendien tot werk in de zwaar getroffen bouwsector en het houdt hopelijk ook het waardevolle restauratie-ambacht in Brabant op peil. We steunen uw plan om voorstellen te doen om nog 10 miljoen euro beschikbaar te stellen bij de Voorjaarsnota om de restauratie van 40 monumenten te kunnen afronden. Wij steunen ook uitdrukkelijk het bijzonder innovatieve project voor het Biesbosch-museum.

We hebben ook veel waardering voor de hulp bij financiering van het MKB. Banken zijn, begrijpelijk, veel kritischer geworden bij het verstrekken van leningen. Dit wordt door het MKB algemeen als een groot knelpunt ervaren, dit terwijl 99% van de bedrijven in Nederland MKB-bedrijven zijn, die zorgen voor 60% van alle werkgelegenheid.

Hieraan gerelateerd wil het CDA u vragen op korte termijn de haalbaarheid te onderzoeken van een coöperatieve MKB-kredietunie, waarin de provincie als partner zou kunnen deelnemen om zo het financieringsprobleem van het MKB echt goed te kunnen tackelen. Steekt u alstublieft ook uw licht eens op in Overijssel, want daar zijn al initiatieven genomen. We hebben een motie voorbereid, maar wachten eerst uw reactie af.

Voorzitter. Op een recent gehouden KBO-symposium maakte de Tilburgse hoogleraar Ton Wilthagen nog eens duidelijk dat het imago van ouderen op de arbeidsmarkt niet best is. En hij toont aan dat dit totaal onverdiend is. Toch neemt de werkloosheid onder 50+ers nog fors toe. Dat gebrek aan perspectief is voor velen van hen en voor hun gezinnen een enorme zorg. Het CDA geeft u in overweging om de ouderenbonden eens in contact te brengen met Pact-Brabant. Het is misschien het overwegen waard die doelgroep ook mee te nemen in het Social Return-plan dat u gaat maken.

De heer **Leenders** (PvdA): Voorzitter! Mevrouw Kerkhof heeft van de week vast wel het bericht gehoord over het hoge percentage laaggeletterdheid, vooral ook onder 55-plussers. We krijgen op de arbeidsmarkt na 2018 vanwege die laaggeletterdheid een groot probleem. Is zij met ons van mening dat we er alles aan moeten doen om laaggeletterdheid in de samenleving te voorkomen?

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Dat ben ik absoluut met de heer Leenders eens. De vraag is alleen welke middelen we daarvoor moeten kiezen. Daar komen we straks waarschijnlijk nog wel over te spreken naar aanleiding van zijn motie.

De heer **Leenders** (PvdA): Dat was even de inleiding, voorzitter. We komen er straks nog wel even op terug. Dan zal ik haar herinneren aan deze uitspraak.

De **voorzitter**: Dat was al opgevallen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Het is een aardige introductie. Dank u wel.

Voorzitter! De CDA-fractie steunt u in uw lobby richting Den Haag om samen met de Pact-Brabant-partners een proeftuin voor arbeidsmarktvernieuwing te mogen starten. Dat

kost het Rijk niets, u vraagt alleen te willen meedenken en meewerken aan het wegnemen van belemmeringen in de Rijksregelgeving. We hopen dat het Rijk Brabant dit toevertrouwt. Hebt u er al iets van gehoord?

Wij vinden de combinatie cultuur/erfgoed en vrijetijdseconomie heel goed. We vinden het wel belangrijk dat de plannen met de vrijetijdseconomie goed aansluiten bij de behoeften en niet voornamelijk gericht zijn op branding van Brabant. De economische symposia hebben ons inziens een behoorlijk elitair karakter en dat is naar mijn idee niet goed.

In het kader van de veiligheid zet u persoonlijk, voorzitter, fors in, samen met de burgemeesters in Brabant. Wij complimenteren u en de burgemeesters met de tussentijdse successen bij de Taskforce drugscriminaliteit.

In de commissie hebben we de kosten van de personeelsformatie in relatie tot de externe inhuur aangekaart, omdat die ons inziens uit balans raken. In vervolg daarop pleit uw college in de memorie van antwoord voor afspraken over één budget, omdat dit niet alleen de flexibiliteit maar ook de efficiency zou bevorderen. Het CDA nodigt u graag uit een gedocumenteerd voorstel te doen en daarbij te onderzoeken of er mogelijkheden zijn voor extra inzet van jong talent. Voor hen is het – net zo goed als voor 50+’ers – belangrijk om aan de slag te zijn.

Overigens deel ik ook een standje uit. Wij lazen dat onze nagezonden technische vraag over het aantal formatieplaatsen per portefeuille wordt beantwoord in de trant van: u kunt toch zelf wel rekenen; het staat in de begroting! Dat is echt een vrijdagmiddagantwoord. Dat kan niet.

In juni besloten de Staten tot de instelling van 4 fondsen van samen €475 mln. die een enorme impuls voor de economie moeten betekenen. Het wordt steeds urgenter te kunnen zien wat Brabant voor al dat geld krijgt. Dat is ook van toepassing op het economisch programma in de begroting: het CDA wil dat het behaalde resultaat bij de jaarrekening beter zichtbaar wordt.

Uiteraard kunnen we er niet omheen stil te staan bij het verlies van de nominatie van Culturele Hoofdstad van Europa 2018. De hooggespannen verwachtingen zijn helaas niet uitgekomen. Het CDA heeft vorig jaar in deze Staten nadrukkelijk gepleit voor versterking van het draagvlak door het programma ook nauw te laten aansluiten bij de Brabantse volkscultuur (met de gilden, harmonieën, corso's en het carnaval) en daarbij ook het platteland te betrekken. Het is jammer te constateren dat de jury op dit punt de Brabantse kandidatuur als minder goed heeft beoordeeld. We moeten van fouten leren, voor zover we het een fout mogen noemen, maar belangrijker is nog het kind nu niét met het badwater weg te gooien. Daarvoor is het belang van cultuur voor de identiteit en het leef- en vestigingsklimaat te groot.

De brief van de B-5 burgemeesters zegt dat ook.

Het is goed te constateren dat het college in de opmaat naar de Voorjaarsnota komt met een nieuw

oorstel voor een impuls voor de Agenda van Brabant via cultuur. In commissieverband hebben we hiervoor al een aantal voorwaarden geformuleerd. We hebben echter begrepen dat dit voorstel mogelijk te laat komt voor de voortgang van drie belangrijke projecten: Circo Circolo, Vincent van Gogh en Jeroen Bosch. Vandaar dat het CDA hiervoor een motie heeft gemaakt, die we samen met andere partijen indienen. Mevrouw Geeraedts refereerde daar al aan.

Het Oorlogsmuseum in Overloon is ontstaan direct na de Tweede Wereldoorlog nadat daar de grootste tankslag van Nederland is uitgevochten. Het is een prachtig museum, dat jaarlijks ruim 100.000 bezoekers ontvangt. Op dit moment wordt bekeken of er een samenwerking mogelijk is met Groesbeek en Oosterbeek. De provincie Gelderland is bereid dat financieel te ondersteunen. Overloon liet weten ook hulp vanuit onze provincie goed te kunnen gebruiken. De brief van de gemeente Boxmeer in de afgelopen Statenvergadering steunt dit verzoek. Het CDA stelt het zeer op prijs als ook Brabant een bijdrage zal willen leveren.

Er is een tussenevaluatie aangekondigd van de grote erfgoedcomplexen. Voortvarend zijn inmiddels vijf complexen in herontwikkeling genomen. Maar het economisch tij werkt niet mee. Marktpartijen blijven erg op hun handen zitten. Het is ook een pittige opgave om de targets van twintig 20 complexen deze bestuursperiode en circa drie tot vijf projectvoorstellen per jaar te halen. Komend jaar is zichtbare vooruitgang bij de al gestarte projecten wel gewenst.

Voor de overdracht van de jeugdzorg aan de gemeenten wordt 2014 het jaar van de waarheid. Graag geven wij de gedeputeerde nu al een pluim voor haar niet aflatende inzet bij een zorgvuldige overdracht. De jeugdzorg komt hiermee dicht bij mensen te staan. Wij steunen uw college ook op het punt van de frictiekosten. Daarvoor staat Brabant niet aan de lat; immers het Rijk en de uitvoeringsorganisaties zijn er verantwoordelijk voor.

Ik wil ook stilstaan bij een ander belangrijk CDA-punt: de leefbaarheid. Op heel wat plekken in Brabant wordt nu uitvoering gegeven aan ideeën en initiatieven die voortkomen uit de IDOP's (Integrale Dorpontwikkelingsplannen). Substantiële aandacht voor de leefbaarheid in kleine kernen en op het platteland blijft meer dan nodig, ook al is de dynamiek van de Brabantse samenleving groot. Wij denken daarbij bijvoorbeeld aan het faciliteren van lokale coöperaties, van dorpsraden en van de herontwikkeling van leegstaande monumenten, waaronder kerkgebouwen. Als u ziet hoe mensen zich lokaal verenigen en de handen uit de mouwen steken, dan past de provincie soms bescheidenheid. Ook veel jonge mensen nemen hun verantwoordelijkheid. Het aantal coöperaties neemt dagelijks toe, of het nu gaat om energie, zorg of breedband. De overheid loopt soms eerder in de weg dan dat zij ruimte biedt. De Nationale Ombudsman, overigens geen familie van onze Jan, heeft een heldere boodschap. Burgers en ondernemers raken de weg kwijt in alle regelgeving en beleid. Hij roept op om niet uit te gaan van wantrouwen, maar van vertrouwen: minder regels en beleid, meer maatwerk. Daarbij sluit de dereguleringsambitie van Brabant goed aan. Volhouden alstublieft en liefst consequent. Ook in de route naar verduurzaming van de agrarische sector.

Ik kom nu bij de transitie stad en platteland. "Economische noodzaak is een betere drijfveer voor duurzaamheid dan ethiek", is het verrassende nadenkertje van Solidaridad-directeur Nico Roozen.

In bepaalde gebieden is de concentratie veehouderijen zo groot dat er sprake is van overlast voor omwonenden. Problemen moeten worden opgelost. Wij rekenen erop dat het college gemeenten ondersteunt die daaraan in goed overleg met betrokken boeren en burens willen werken.

De BZV, de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij, en de Verordening ruimte komen eraan. Het CDA wil dat aanvullende regelgeving aantoonbaar goed is voor Brabant én praktisch en uitvoerbaar is, ook voor een gezinsbedrijf. Het kan toch niet de

bedoeling zijn dat vooral de adviesbureaus op het platteland hun boterham verdienen. Ook gemeenten en provincie moeten niet onnodig veel geld kwijt zijn aan RUD-uren (RUD: Regionale Uitvoeringsdiensten) voor vergunningverlening, handhaving en toezicht. Daar hebben we de laatste jaren al geweldig veel extra geld in gestoken en dat moeten we niet blijven doen. De BZV, in de volksmond: de maatlat, kan niet alleen een instrument zijn om de maat te nemen, maar vooral een methode die maatwerk biedt. Het jaar 2014 wordt een belangrijk jaar voor de agrofood in Brabant. Wij moeten ons steeds realiseren dat er een sterke primaire sector nodig is om als hele agrarische sector te overleven en om perspectief te kunnen bieden aan de nieuwe generatie. De Brabantse innovatieve agrofood sector is in veel opzichten koploper in de wereld. Het is van groot belang die positie te behouden. Zie Rijk Zwaan, de Tasty Tom, de Bettinehoeve en Friesland Campina, om maar eens een paar prachtige voorbeelden te noemen. De agrofoodsector is buitengewoon belangrijk voor Brabant: economisch, sociaal en landschappelijk. Juist daarom moet de weg van de verduurzaming verder worden ingeslagen, maar wel in gedeelde verantwoordelijkheid en op basis van gelijkwaardigheid in de keten: de boeren, de supermarkten en de burgers als consumenten. Als één schakel niet functioneert, falen we in het behalen van de doelstelling. Het werk dat de commissie Van Doorn heeft ingezet, is naar onze mening bij lange na nog niet af. Wij vragen het college ervoor te zorgen dat er verder aan gewerkt wordt! Want zowel de retail als de consumenten moeten nog een hele stap zetten. De retail heeft een Spaanse peper nodig. De consumenten moeten kunnen vertrouwen op gezond eten en op een duurzame voedselproductie, waarvoor zij dan ook een eerlijke prijs gaan betalen. Hoe gaat u die keten verder nog beïnvloeden? Gistermiddag bereikte ons een indringende brief van de voorzitter van de ZLTO (Zuidelijke Land- en tuinbouworganisatie). We vermoeden dat de vergadering van vandaag onvoldoende gelegenheid zal bieden om daarover serieus met elkaar van gedachten te wisselen. We nodigen uw college uit daarvoor met ons een afspraak voor te maken.

Staatssecretaris Dijkema meldde de Tweede Kamer dat de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) waarschijnlijk al medio 2014 van kracht wordt. Dit betekent dat wij tot die tijd door moeten met onze de Brabantse verordening stikstof, voor zover dat nog mogelijk is na de uitspraak van de Raad van State. Wij hadden 5,3 miljoen euro in de begroting gereserveerd om de achterstand in vergunningaanvragen weg te werken. Misschien kan het college aangeven hoe na die uitspraak de stand van zaken nu is, alsmede de consequenties van een en ander? Wij hadden die 5,3 miljoen euro willen inzetten voor meer doelgerichte stikstofreducerende maatregelen, maar misschien loop ik op de feiten vooruit.

Al bijna een jaar geleden heeft het college de Ambitiekaart Natuur toegezegd. Wij vragen er nog maar eens naar, omdat we graag toezien op een sobere uitvoering zonder veel achterbureaus bedachte natuur.

Twee van de vier nationale parken kregen het, in de ongehoord korte tijd die ervoor stond, niet voor elkaar een "selfsupporting"-verdienmodel klaar te hebben met ingang van 2014. GroenLinks heeft een amendement voorbereid, mede ingediend door het CDA, om beide organisaties, Grenspark De Zoom-Kalmthoutse heide en De Biesbosch, veilig te stellen met de resterende overgangsgelden. Wij geloven namelijk wel dat het mogelijk is dat zij die belangrijke stap zetten.

Goede bereikbaarheid is een basisconditie voor de economie. Wij zijn dan ook zeer content met de voortgang in de mobiliteitsportefeuille. Wij liggen goed op schema en binnen de afgesproken kaders. Deze periode is de nieuwe busvervoerconcessie zorgvuldig voorbereid, net als de zeer belangrijke infrastructuur zoals de N69 en de Ruit; het tempo zit er uitstekend in!

Het Programma Hoogfrequent Spoor heeft grote voordelen voor Brabant, maar ook consequenties voor bereikbaarheid en leefomgeving in met name Vught en Boxtel. De staatssecretaris gaat uit van de reguliere wettelijke maatregelen tegen hinder en overlast, maar het Rijk is ook bereid geld te steken in extra maatregelen zoals een verdiepte ligging, als de regio daar aan meebetaalt. Het gaat dan om heel groot geld: tientallen miljoenen. Het CDA kan hier alleen in meegaan als de extra investeringen ook voldoende meerwaarde opleveren en als ook de gemeenten zelf maximaal meebetalen.

In het dossier van de verbetering van de Maaslijn -- het regionale spoor tussen Roermond en Nijmegen -- zit ook schot. Men wil perrons verlengen en de spoorlijn elektrificeren; betere service aan de passagiers dus en een adequate milieumaatregel.

De heer **S. Smeulders** (PvdA): Mevrouw Kerkhof zegt dat men de Maaslijn wil elektrificeren. Dat besluit is voor mij redelijk nieuw. Wie is men in dit geval?

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Ik begrijp dat Limburg dit heeft geëntameerd. Wij zijn overigens met Limburg in overleg over de vraag hoe het allemaal beter georganiseerd kan worden. Als ik het goed heb begrepen, is het de bedoeling dat beide provincies in het voorjaar van 2014 met een voorstel komen. Wij moeten het college vragen daar bestuurlijk en financieel goed zaken te doen en inderdaad tot resultaat te komen.

De heer **S. Smeulders** (PvdA): Mevrouw Kerkhof heeft inside information waar ik heel blij van wordt. Ik ben ook blij over de opstelling van het CDA. Wij zullen dat helemaal steunen.

De **voorzitter**: Mevrouw Kerkhof, komt u tot een afronding?

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tot slot, voorzitter. Wij zijn ook dit jaar uw college dankbaar voor zijn enorm inspirerende inzet voor Brabant. Wij realiseren ons dat het college daarbij steun krijgt van veel hardwerkende en betrokken medewerkers en wij als PS krijgen die steun van onze griffie. Zij allen verdienen een pluim! Bij deze!

De Staten gaan in december afscheid nemen van hun provinciesecretaris, maar wij willen bij deze gelegenheid alvast tot uitdrukking brengen dat hij door ons figuurlijk op handen wordt gedragen! Alvast veel dank, Wil Rutten, voor jouw inzet voor Brabant, al die jaren.

(applaus)

De heer **Van Liempd** (PvdA): Het was een heel mooie afsluiting. Ik wilde nog iets vragen over de jeugdzorg. Mevrouw Kerkhof zei heel duidelijk dat de transitiekosten door de instellingen en het Rijk gedragen zouden moeten worden. Het viel mij op dat zij de gemeenten niet noemde. Dat vind ik interessant en daar ben ik blij mee.

Om frictiekosten te vermijden, ontslaan instellingen op grote schaal personeel. Dat hebben wij de afgelopen weken allemaal kunnen lezen in de pers.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Liempd, komt u tot uw punt. Geen uitvoerige betogen graag.

De heer **Van Liempd** (PvdA): Op deze manier komen de gevolgen van die frictiekosten direct bij de patiënten terecht. Wat vindt mevrouw Kerkhof van het feit dat er constant gesproken wordt over het op en neer schuiven van de verantwoordelijkheid voor die transitiekosten? Niemand neemt die voor zijn rekening en uiteindelijk zijn de patiënten de dupe.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): De kranten staan inderdaad bol van dreigende ontslagen bij heel veel jeugdzorginstellingen. Ik heb nog niet gezien dat instellingen op dit moment hun mensen al ontslag aanzeggen, zij dreigen er wel mee.

Wat is er nu precies aan de hand met de frictiekosten? Het Rijk heeft het geld van de jeugdzorg jarenlang naar de provincie gestuurd om de provincie die taak te laten uitvoeren. Dat heeft de provincie altijd met verve gedaan. Nu wil het Rijk dat de gemeenten die taak op zich gaan nemen. Wij vinden ook dat wij gewoon moeten zeggen waar de verantwoordelijkheid voor die frictiekosten dan ligt. Wat mij betreft ligt die verantwoordelijkheid als allereerste bij het Rijk, dat heb ik ook in mijn tekst zo aangegeven, en in ieder geval niet bij de provincie. Die kunnen wij niet dragen. Wij hebben die niet voorzien en moeten dat niet doen. Ik denk dat het goed is om af en toe je punt te maken dat de verantwoordelijkheden daar moeten liggen waar zij thuishoren. Ik heb dat benoemd. Ik ben het niet met de heer Van Liempd eens dat dit per se ten koste gaat van de cliënten.

De heer **Van Liempd** (PvdA): Ik vind dat het helemaal niet ten koste moet gaan van cliënten. Daar ging mijn vraag juist over. Die transitiekosten worden veroorzaakt door het feit dat er een transitie plaatsvindt. Dat klopt, maar zij zijn mede gebaseerd op het kostenniveau van de uitvoering door de provincie op dit moment. Er ligt toch een stukje verantwoordelijkheid bij de provincie? Wat vindt mevrouw Kerkhof ervan dat wij als overheden elkaar steeds de bal aan het toespelen zijn en dat niemand die verantwoordelijkheid neemt?

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Dat vind ik heel ongelukkig, mijnheer Van Liempd. Daarover geen misverstand, daarom heb ik er ook iets over gezegd. Ik vind wel dat de provincie de verantwoordelijke partijen op hun inzet mag aanspreken. Wij moeten niet alles zomaar van het Rijk overnemen.

De **voorzitter**: Door de leden Brenninkmeijer, Burger Dirven en mw. Roozen wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in openbare vergadering bijeen op 15 november 2013 ter bespreking van de Begroting van 2014:

overwegende dat:

- *de titel Culturele Hoofdstad van Europa aan Brabant voorbij is gegaan;*

- *het zonde en onwenselijk zou zijn om de hieraan gekoppelde doelen en verworvenheden niet te verwerken in een nieuwe en zo nodig aangepaste impuls in het leef- en vestigingsklimaat via cultuur;*
- *GS bij mededeling van 5 november 2013 hebben aangekondigd in het eerste kwartaal van 2014 met een voorstel te komen voor een aangepaste impuls via cultuur aan de Agenda van Brabant;*
- *eventuele financiële consequenties hiervan worden betrokken bij de Voorjaarsnota van 2014;*
- *de in deze mededeling genoemde initiatieven voor de korte termijn, te weten Circo Circolo (editie 2014), het Van Gogh-jaar 2015, Jheronimus Bosch 2016 nu reeds in voortgang of bestaan worden bedreigd;*
- *het aangekondigde voorstel voor het eerste kwartaal van 2014 hiervoor te laat zou komen,*

verzoeken Gedeputeerde Staten om:

1. *vooruitlopend op het in de overwegingen genoemde voorstel voor een impuls versneld met een voorstel te komen ten aanzien van de eveneens eerder genoemde drie projecten, of en hoe deze projecten moeten worden ondersteund om hun voortbestaan of de voortgang te kunnen garanderen;*
2. *daarbij rekening te houden met de volgende kaders:*
 - *de initiatieven moeten bijdragen aan de structurele versterking van het cultuursysteem;*
 - *de initiatieven moeten Brabantbreed (stad en platteland; professional en amateur; volkskunst en traditie) worden ingezet en moeten op draagvlak kunnen rekenen bij de Brabantse bevolking en bijdragen aan de gemeenschapszin en leefbaarheid;*
 - *voor zover hiervoor financiële middelen worden ingezet van de zogeheten Essentgelden, dat dit uitsluitend eenmalige middelen zijn en ook de overige voorwaarden hiervoor worden gerespecteerd; traditionele subsidieregelingen worden ingezet;*
 - *dat de invloed op het vervolg van deze projecten door GS op enigerlei wijze wordt verzekerd,*

en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M1.

Door het lid mw. Kerkhof-Mos wordt de volgende motie voorgesteld"

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op vrijdag 15 november 2013,

behandelende Statenvoorstel 58/13 Najaarsbrief en Begroting 2014,

constaterende dat:

- *banken terughoudend zijn bij de financiering van MKB-ondernemers, met name bij kredietaanvragen tot € 250.000;*
 - *99% van de bedrijven in Nederland MKB bedrijven zijn die zorgen voor 60% van alle werkgelegenheid;*
 - *een groot deel van de werkgelegenheid in Brabant te vinden is binnen het MKB,*
- overwegende dat:*

- *er steeds zwaardere liquiditeitseisen aan banken worden opgelegd;*
- *financieringen tot € 250.000 relatief kostbaar zijn en daardoor minder rendabel voor banken;*
- *dit leidt tot stagnerende kredietverlening waardoor ondernemers niet meer kunnen investeren met alle gevolgen voor de economische groei en verlies van werkgelegenheid;*
- *met een provinciale coöperatieve MKB KredietUnie, waarbinnen ondernemers en organisaties financieel en organisatorisch de handen ineen slaan, aan deze problematiek het hoofd zou kunnen worden geboden,*

verzoeken GS:

- *te onderzoeken of een coöperatieve provinciale MKB KredietUnie kan worden opgericht, waarbinnen ondernemers en organisaties kapitaal uitlenen aan de KredietUnie en kredietnemers coachen bij de bedrijfsvoering;*
- *bij het uitvoeren van dit haalbaarheidsonderzoek partijen zoals VNO-NCW, MKB Nederland, KvK, Syntens en SER Brabant te betrekken;*
- *daarbij aan te geven welke positie de provincie Noord-Brabant binnen de MKB KredietUnie in kan nemen;*
- *het haalbaarheidsonderzoek te rapporteren via de commissie aan PS, uiterlijk in februari 2014,*

en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit. Zij krijgt nr. M2.

Ik stel voor om voor de koffiepauze nog één bijdrage van de zijde van uw Staten af te ronden.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter! Wat een luxe: twaalf minuten om uit te wijden over de begroting. Het kan niet op! Ik heb mij voorgenomen om maar te beginnen met het tappen van een mop, want ik heb toch alle tijd.

Kent u die mop van die man die 21 minuten ging praten over de begroting? Ik zie dat u die niet kent, voorzitter. Die man deed dat ook niet. Hij is ontzettend flauw en flauwer kon ik niet bedenken.

Bij de behandeling van de Voorjaarsnota was duidelijk dat deze Staten in meerderheid en misschien zelfs unaniem vroegen om vooral extra te investeren in onze Brabantse economie, uiteraard met als belangrijkste doel het stimuleren van de werkgelegenheid. Dat moest dan wel gebeuren binnen de degelijkheid van een sluitende begroting, met geen beslag op de toekomst en zonder grote risico's.

Laat ik maar meteen aan het begin van mijn betoog duidelijk maken dat naar onze mening het college ruimschoots in die opdracht is geslaagd. Daarnaast is het duidelijk dat de provincie in de toekomst steeds duidelijkere en daarmee ook steeds moeilijkere keuzes zal moeten maken. Onze structurele financiële basis wordt immers de komende jaren steeds smaller.

Het aanhouden van een buffer voor strategische keuzes die in de toekomst gemaakt moeten worden of voor tegenvallers die moeten worden opgevangen, is naar onze mening dan ook heel verstandig. Het is goed om ook naar de langere termijn te kijken, want er wordt al zo veel gekeken naar het kortetermijnbelang. Met een strategische buffer van ruim 20 miljoen is het wel heel verleidelijk om bij een begrotingsbehandeling zoals wij

die vandaag hebben en je wilt iets, meteen aan die buffer te denken om dat te dekken. Laat ik daarover duidelijk zijn, wat ons betreft is het een strategische buffer waar wij nu dus niet aankomen! Elk voorstel dat op deze buffer betrekking heeft of elke dekking die men uit deze buffer zou willen nemen, zien wij niet als reëel.

De wijze waarop er via ombuigingen, het principe oud voor nieuw, een ruime is gevonden van €42,2 miljoen heeft onze instemming.

Ik kom nu bij de bestedingsvoorstellen bij de €5,3 miljoen in het kader van de NB-wetvergunningverleningen (NB: Natuurbeschermingswet). Ik kan mij voorstellen dat de gedeputeerde nog enigszins beduusd is van de uitspraak van de Raad van State en nog niet helemaal kan schilderen wat dat gaat betekenen. Ik wil wel graag dat hij ons vandaag zo goed mogelijk informeert en in ieder geval over wat hij gaat ondernemen. Onafhankelijk daarvan denk ik dat wij zeker niet moeten denken dat wij na die uitspraak €5,3 miljoen euro hebben om te verjubelen of om uit te geven aan heel goede zaken. Ik denk dat wij ons vooral moeten bezinnen op de gevolgen van de uitspraak. Vervolgens kunnen wij zien welke financiële consequenties dit eventueel heeft.

Ik kom dan bij de werkgelegenheidsimpuls. Beste mensen, allemaal van harte gefeliciteerd, wij zijn uit de recessie. Onze economie, dames en heren, is gegroeid met 0,1%. Jawel! Wat zouden wij ons eigenlijk nog zorgen maken over werkgelegenheid? Helaas, zien wij dat bij die 0,1% een verlies gedurende de afgelopen maanden hoort van 46.000 banen ten opzichte van het tweede kwartaal. Er zijn 3% minder investeringen ten opzichte van een jaar geleden. Wij hebben er ten opzichte van een jaar geleden 160.000 werklozen bij en er wordt 2,3% minder geconsumeerd, wat natuurlijk gevolgen heeft vooral voor het MKB, de detailhandel et cetera. Alle reden dus om, ondanks het geweldige nieuws dat wij uit de recessie zijn, alles op alles te zetten om hier het tij te keren. Natuurlijk zijn wij als provincie beperkt in onze mogelijkheden, maar toch vind ik dat een werkgelegenheidsimpuls van €21,5 miljoen wel degelijk effect kan hebben. Innovatieprojecten, Brabantse MKB-innovatieprojecten, prima, omdat die het MKB versterken en naar schatting zo'n honderd manjaren extra aan werkgelegenheid oplevert. Ik heb hierbij wel een vraag. GS schilderen bij de verschillende projecten allerlei verwachtingen. De manjaren vliegen mij bij wijze van spreken om de oren. Gaat het college ook iets doen zodat wij straks kunnen zien wat er uitgekomen is van de verwachtingen die wij hadden? Ik zeg niet dat als het college dat niet doet, wij dat geld niet gaan uitgeven, maar wel om straks te kijken wat er succesvol en minder succesvol geweest is. Ik ben namelijk bang dat wij in de toekomst nog wel eens vaker stimuleringsmaatregelen moeten nemen voor de economie. Ik wil dit vooral om ervan te leren.

Wij hebben wel een vraag bij de hulp voor de financiering van het MKB. Lopen wij hier niet het risico dat door die vouchers allerlei bureautjes en adviseurs hun kans schoon zien, zich op die markt gaan begeven en in feite de prijs opdrijven? Die vouchers liggen er immers toch! Zouden die niet marktverstrend kunnen werken?

De SP, en wij niet alleen, hebben regelmatig kritiek geleverd op de inhuur van extern personeel. Wij hebben €16,5 miljoen gereserveerd voor externe inhuur. Dat is gebaseerd op de uitgaven van 2010. Sinds die tijd is onze formatie behoorlijk gekrompen. Je zou mogen verwachten dat de externe inhuur dan navenant daalt. De gedeputeerde heeft ook aangegeven dat dit eigenlijk wel te verwachten is. Maar zitten wij dan met onze raming van €16,5 miljoen niet wat te hoog? Zou het niet meer reëel zijn om dan ook lager te

ramen, bijvoorbeeld €15,5 miljoen? Ik heb hierop graag een reactie van de gedeputeerde.

Wat de treasury betreft wordt in deze begroting vast een voorschotje genomen op een verordening door soms obligaties eerder te verkopen. Dat is geen reden om nu moord en brand te gaan schreeuwen en te roepen dat de provincie ongehoorde risico's gaat nemen. Dat zult u mij niet horen zeggen, maar ik wil wel heel duidelijk maken dat mijn fractie erg voorzichtig wil zijn met het nemen van risico's in het kader van de treasury.

Bij het openbaar vervoer zien wij in de jaren 2014/2015 een forse terugloop van middelen. Als je daarbij optelt dat het reisrecht voor studenten wegvalt, is mijn vraag of wij onze ambities voor de toekomst wel kunnen waarmaken, gezien de enorme bedragen die hier worden ingeleverd. Kan de gedeputeerde hierop ingaan?

Wij krijgen ook verontrustende berichten over de bereikbaarheid van het nieuwe ziekenhuis Bernhoven in Uden. Zijn deze geluiden bekend bij het college en wat gaat de gedeputeerde daaraan doen?

Ik heb nog twee punten over wegen en infrastructuur. Kan de gedeputeerde al iets meer zeggen over het moment waarop er een evaluatie ligt over de samenwerkings-overeenkomst regiotaxi? De regiotaxi speelt een steeds belangrijker rol. Wij horen daarover echter verschillende geluiden. Een goede evaluatie kan ons echt tot nieuwe inzichten brengen.

Het laatste zorgpunt in het kader van de wegen is het onderhoud. Voor geluidsreductie maken wij steeds meer gebruik van ZOAB (zeer open asfaltbeton). Iedereen weet echter dat ZOAB snel vervangen moet worden, want anders heeft het geen geluiddempende werking meer. Is er bij het reserveren voor onderhoud voldoende rekening gehouden met deze verhoging van kosten op termijn?

Wij kunnen gerust constateren dat retailers niet laten zien dat zij bereid zijn de primaire producenten in de landbouw een fatsoenlijke prijs te betalen. Er is eerder sprake van het bekende spreekwoord iemand het vel over de oren trekken. Uit een onderzoek dat de SP eerder onder de boeren heeft gehouden, blijkt het niet zo te zijn dat alle boeren alleen op schaalvergroting uit zijn, op groot, groter, het grootst. Niet elke boer wil de grootste zijn. Wij weten natuurlijk allemaal dat als je amper een paar centen krijgt, je simpelweg gedwongen wordt tot schaalvergroting. Wij vinden het onaanvaardbaar dat mensen zich een slag in de ronde werken en amper een fatsoenlijke boterham kunnen verdienen. Wij zien eigenlijk geen andere mogelijkheid om ervoor te zorgen dat boeren niet gedwongen worden tot een ook vaak door hen zelf ongewenste schaalvergroting, dan een minimumprijs te garanderen aan producenten in de agrarische sector. Wij willen daarvoor een motie indienen, die mede ondersteund wordt door GroenLinks.

Heel deze Staten vinden het volksgezondheidsaspect in relatie tot de landbouw van groot belang. Als provincie zijn wij natuurlijk wel afhankelijk van landelijke wettelijke kaders. De staatssecretaris heeft met haar brief van 14 juni 2013 laten weten de provincies en gemeenten deze wettelijke kaders te willen bieden. Zekerheid en duidelijkheid over deze landelijke wettelijke kaders zijn juist voor Brabant nu wij werken aan onze BZV van groot belang. Met een motie willen wij GS dan ook vragen bij de staatssecretaris aan te dringen op een zo groot mogelijke snelheid bij het ontwikkelen van die kaders en ook bij het daarvoor noodzakelijke wetenschappelijk onderzoek. De motie wordt mede ondersteund door GroenLinks en door de PvdA.

Daarnaast vinden er in het land een aantal aardige experimenten plaats met alternatieve veevoedergewassen. Die kunnen grote voordelen opleveren, zoals minder gebruik van antibiotica, vervanging voor soja, et cetera. Elders in het land is gebleken dat aspecten van ruimtelijke ordening nog weleens belemmerend kunnen zijn voor alternatieve gewassen. Samen met GroenLinks willen wij een motie indienen waarin wij het college verzoeken om te bekijken of er belemmeringen zitten in onze Verordening ruimte die de teelt van bijvoorbeeld vezelhennep, lupines belemmeren.

Wij hebben de motie over Culturele Hoofdstad mee ingediend. Daarin wordt het college gevraagd om drie projecten naar voren te halen. Het gaat om Circo Circolo, Jeroen Bosch en Vincent van Gogh. Ik vind het wel belangrijk dat wij als provincie moeten benadrukken dat deze projecten wel moeten kunnen rekenen op een groot maatschappelijk draagvlak. Ik denk dan met name aan het project Jeroen Bosch. Ik vind dat erg belangrijk. Wij moeten ons de kritiek die wij gekregen hebben in het kader van Brabant Culturele Hoofdstad aantrekken.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Voorzitter! Ik ben benieuwd of de heer Heijmans nu blij is dat het niet doorgaat, gezien zijn verkiezingsprogramma, of toch teleurgesteld.

De heer **Heijmans** (SP): Dat is bijna een echte gewetensvraag. Ik ben tijdenlang geen warm voorstander geweest van Brabant Culturele Hoofdstad gezien de financiële consequenties. Op een gegeven moment constateerden wij dat in de Staten er een meerderheid voor was. Dan ben ik zo iemand die dan zegt dat als er een meerderheid voor is, we er ook voor gaan. Als ik dan nu zeg dat we geen traan hebben gelaten toen wij hoorden dat we het niet werden, begrijpt men mijn gemengde gevoelens wel. Aan de andere kant heb ik namelijk wel zoiets dat als wij in een strijd gewikkeld zijn, wij altijd willen winnen. Als bijvoorbeeld bij een voetbalwedstrijd door ons slecht wordt gespeeld, wil ik toch dat we winnen. Zo had ik ook graag deze wedstrijd willen winnen. Ik zal wel eerlijk zeggen dat ik er niet zo heel erg rouwig om ben.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Dat moet u ook wel zeggen gezien het verkiezingsprogramma. Winnen willen we allemaal maar als het €45 miljoen van de hardwerkende Brabander kost dan is het toch wel een beetje gokken. Bent u het dan wel met de PVV eens dat die €45 miljoen terug moeten naar de Essent-middelen, dus indirect terug naar de Brabanders en dat we dan eens moeten gaan kijken wat we ermee gaan doen?

De heer **Heijmans** (SP): Rechtstreeks terug naar de Brabanders was ons voorstel geweest en uw fractie was de eerste die zei dat we dat toch maar niet moesten doen. Wat dat betreft had ik het toch heel anders gewild, mevrouw Frijters. Het geld komt in het investeringsfonds en komt dus terug naar de Brabanders, want u gaat mij toch niet vertellen dat u van mening bent dat de ongeveer €500 miljoen die we onlangs in de fondsen hebben gestoken, geen geld is dat, misschien indirect, terug gaat naar de Brabanders? Overigens ben ik het ook niet met u eens dat als Brabant Culturele Hoofdstad was doorgedaan, wij zomaar €45 miljoen hadden weggegooid. Ik weet zeker dat het ons, met name heel veel kleine bedrijven -- denk aan de horeca, denk aan allerlei

culturele instellingen, denk aan centra van steden -- heel veel had opgeleverd. U zegt het wel allemaal heel erg eenzijdig als alleen maar een kostenpost.

De **voorzitter**: Mijnheer Heijmans, komt u tot een afronding want anders gaan die 21 minuten toch gebruikt worden.

De heer **Heijmans** (SP): Dan stop ik gewoon, voorzitter, want dat wil ik niet.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter! Ik heb nog twee verduidelijkende vragen. De heer Heijmans zei dat hij voorstander is van een primaire prijsgarantie voor de primaire sector; dan doel ik maar even op een varkentje. Denkt hij dan niet dat dit tegen de Brabantse zorgvuldigheidsscore ingaat en dat het een ander regelmechanisme is? Ook had hij het over ruimtelijke ordeningsproblemen bij het telen van gewassen. Kan hij dat iets meer verduidelijken, want wij zijn ook met die gewassen bezig geweest en ik ben dat niet tegengekomen.

De **voorzitter**: Ik wil de heer Heijmans graag gelegenheid geven op deze interruptievragen in te gaan maar ik wil er wel op wijzen dat wij vandaag het debat over de begroting voeren en dat wij ervoor moeten waken de techniek van het complexe dossier dat nog ruim op de agenda van de Staten komt te staan, vandaag al te veel in deze vergaderorde aan de orde te hebben.

De heer **Heijmans** (SP): Ik heb informatie uit het noorden van het land gekregen dat het verbouwen van bepaalde gewassen op problemen is gestuit. U kunt dat even navragen bij onze woordvoerder over landbouwzaken omdat die beter van het dossier op de hoogte is dan ik.

Ik denk dat het garanderen van een minimumprijs door de landelijke overheid een fantastische ondersteuning is voor de richting die wij in Brabant op willen. Het garanderen van een minimumprijs haalt een enorme druk weg om almaar de schaal te vergroten en almaar meer en meer te produceren. Het zou ook een fantastisch instrument zijn om onze boerenstand te behouden. U weet net zo goed als ik dat bij schaalvergroting met steeds minder mensen dezelfde productie kan worden bereikt. Ik denk dat het elkaar absoluut niet tegenspreekt maar elkaar juist enorm kan ondersteunen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter! Ik stelde die twee vragen omdat de SP aangaf daar moties voor te hebben. Het heeft dus betrekking op de begroting. Is volgens uw fractie daarbij ook het dierenwelzijn gegarandeerd? Dan kunnen wij ons wel vinden in uw verhaal.

De heer **Heijmans** (SP): Het garanderen van een minimumprijs kan in ieder geval nooit ten nadele van het dierenwelzijn gaan. Als agrariërs een fatsoenlijke boterham verdienen en een goed inkomen hebben, zullen zij meer mogelijkheden hebben en kan dat nooit een bedreiging zijn voor het dierenwelzijn. Daar ben ik heilig van overtuigd.

Mevrouw **Slegers** (SP): Voorzitter! Nog even een opmerking richting de heer Van der Wel over de alternatieve veevoederteelt om ervoor te zorgen dat we minder soja naar

Nederland hoeven te halen en dat meerwaarde wordt toegevoegd aan de productie van de boeren. De vraag van de SP aan het college is nu of er in de Verordening ruimte op dit moment belemmeringen zitten om dergelijke alternatieve teelten voor boeren in te voeren. Als dat zo is dan zou onze oproep en hopelijk ook die van u zijn straks die belemmeringen weg te halen, mits ze natuurlijk wel onder de BZV en andere criteria die wij stellen blijven vallen.

Nog een korte toevoeging aan wat is gezegd over de minimumprijs. Bijvoorbeeld in Frankrijk stelt de regering dat supermarkten niet onder de marktprijs mogen verkopen. Ze zijn verplicht de producten 10 tot 15% boven de marktprijs in de supermarkt te leggen. Doen ze dat niet dan worden ze gekort en wordt beknipt op allerlei privileges en regelgeving. Het kan dus wel en onze oproep in de motie is om GS in Den Haag ervoor te laten pleiten zo'n minimum opbrengstprijs ook in Nederland te regelen.

Mevrouw **Prins-Afman** (VVD): Bij dit laatste betoog heb ik toch wat bedenkingen. Het hanteren van een minimumprijs gaat in tegen de vrije markteconomie zoals wij die in Europa hebben afgesproken. Er zijn ook Europese regels voor. Ik vraag mij dus heel duidelijk af of dit hanteren van minimumprijzen niet indruist tegen de Europese regels en de vrije markteconomie.

De **voorzitter**: Ik wil graag ruimte geven aan een debat over dit onderwerp maar we gaan nu zover de techniek in dat ik denk dat een ander gremium beter geschikt is voor een antwoord van het college hierop en het met elkaar uitdiscussiëren. Ik geef nog kort gelegenheid een opmerking te maken en dan sluit ik deze ronde hierover af.

De heer **Van Vught** (CDA): Voorzitter! Het CDA is het geheel met u eens dat dit eigenlijk niet op de agenda van vandaag thuishoort en dat we wel een beter moment krijgen om over dit onderwerp gedetailleerder te praten...

De **voorzitter**: Dank u wel.

De heer **Van Vught** (CDA): maar als er moties aan de orde komen, moeten we wel kunnen reageren, maar dat zal ik heel kort doen. Ik ben het met de VVD eens dat het vaststellen van vaste marktprijzen heel sympathiek lijkt en het ook wel is maar dat dit niet kan in een vrij Europa met vrije handelsstromen, GATT-overeenkomsten enz. Het voorstel van de SP is dus heel sympathiek maar ik denk dat het niet kan.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter! Mevrouw Slegers heeft net al aangegeven hoe ze het in Frankrijk regelen. We moeten ons ook realiseren dat we in Nederland al heel lang het braafste jongetje van de klas zijn geweest. We liepen voorop met het verkopen van onze energiebedrijven, want dat moest van Brussel, we liepen voorop met het privatiseren van onze openbare vervoerbedrijven, want dat moest van Brussel. We zien vervolgens dat allerlei andere landen dat niet doen en we zien dat in Frankrijk gewoon in de praktijk een minimumprijs wordt gehanteerd. Ik denk dat inmiddels toch ook partijen als met name de VVD een steeds kritischer geluid horen ten aanzien van dat Europa. Moeten we alles al laten bepalen door Europa. Het gaat in feite om onze soevereiniteit. Gaan we zelfs nog wel over de prijzen die we voor onze producten in Nederland vragen? Gaan we er nog

wel over of bepalen ze dat in Brussel? Als men zich daarbij wil neerleggen, oké, maar wij hebben in iets andere kijk op Brussel en zijn iets kritischer.

De **voorzitter**: Door de leden mw. Slegers en P. Smeulders worden de volgende moties voorgesteld:

"Provinciale Staten, bijeen in vergadering op 15 november 2013, besprekende de begroting 2014,

overwegende dat:

- *de nu in ontwikkeling zijnde maatregelen als de Brabantse Zorgvuldigheidsscore en gebiedsprofielen van agrarische ondernemers het nodige eisen op het gebied van ecologische, gezondheidstechnische en ruimtelijke duurzaamheid, bovenop de al geldende landelijke en Europese regelgeving,*

tevens overwegende dat;

- *deze maatregelen in het kader staan van de door het Brabantse provinciebestuur in gang gezette transitie naar een duurzame veehouderij op grond van principes als kringlooplandbouw,*

van mening dat:

- *een in alle opzichten gezonde voedselproductie (waar de veehouderij deel van uitmaakt) dichtbij huis een eerste levensbehoefte is van mensen en dus van Brabanders, en dat het provinciebestuur een dergelijke voedselproductie waar mogelijk moet stimuleren en faciliteren,*

tevens van mening dat:

- *Brabantse agrarische ondernemers de gelegenheid moeten hebben om zoveel mogelijk over te schakelen op kringlooplandbouw waardoor bijvoorbeeld minder onduurzaam veevoer uit het verre buitenland hoeft te komen en de ondernemers een beter verdienmodel kunnen creëren met minder afhankelijkheid van derden,*

constaterende dat:

- *op andere plekken in Nederland door varkenshouders succesvol wordt geëxperimenteerd met lupineteelt en door rundveehouders met vezelhennep teelt voor de eigen veestapel, wat nieuwe impulsen geeft aan de gezondheid en kwaliteit van de dieren zodat zij bijvoorbeeld minder antibiotica nodig hebben en de producten van hen afkomstig beter en meer waard zijn,*

dragen het college van GS op;

de teelt van alternatieve gewassen geschikt als veevoer zoals lupine en vezelhennep mee te nemen in haar voorstellen voor aanpassing van de Verordening ruimte in het kader van de transitie naar een duurzame veehouderij in Brabant,

en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten, bijeen in vergadering op 15 november 2013, besprekende de begroting 2014

overwegende dat:

- *de Brabantse agrarische ondernemers alleen dan de investeringen kunnen bekostigen die nodig zijn voor een duurzame veehouderij, landbouw of tuinbouw volgens de normen die de provincie gaat stellen via onder meer de BZV als de opbrengstprijs van hun producten in eerlijke verhouding staat tot de kostprijs,*

van mening dat:

- *kern van de gecoördineerde ketenaanpak is dat de agroketens maatschappelijke wensen en specifieke behoeften van retailers en consumenten voor een zorgvuldige en duurzame productie afspreken en vastleggen,*

dragen het college van GS op:

- *er bij staatssecretaris Dijkzma op aan te dringen de mogelijkheid in te stellen voor een wettelijke minimum opbrengstprijz voor producten uit de primaire agrarische sector die boeren het mogelijk maakt om te investeren in een ecologisch, economisch, ethisch toekomstbestendige productie, en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze moties maken onderwerp uit van beraadslagingen en krijgen respectievelijk nr. M3 en M4.

Door de leden mw. Slegers, P. Smeulders en mw. Knoet-Michels wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten, bijeen in vergadering op 15 november 2013, besprekende de begroting 2014,

constaterende dat

staatssecretaris Dijkzma in haar brief van 14 juni 2013 laat weten dat het kabinet een wettelijk kader zal opstellen dat de provincies en gemeenten de mogelijkheid biedt om vanuit een oogpunt van volksgezondheid op drie niveaus grenzen te kunnen stellen, namelijk:

- *maximeren van de totale omvang van de veehouderij in een bepaald gebied (inclusief het op "slot" zetten van een gebied);*
- *maximeren van de veehouderij-intensiteit in een gebied, of*
- *begrenzing van een veehouderijlocatie in een gebied,*

van mening dat

noch de volksgezondheid van Brabanders noch de leefbaarheid in het Brabantse buitengebied noch het draagvlak onder de Brabantse veehouderij verder uitstel van de toepassing van zo'n kader verdragen,

dragen het college van GS op

om bij staatssecretaris Dijkzma aan te dringen op spoed bij:

1. *de ontwikkeling van genoemd wettelijk kader voor mogelijke gebiedsbegrenzing van veehouderij op grond van volksgezondheid;*
2. *het wetenschappelijk onderzoek naar de normering voor dat wettelijk kader, en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M5.

Ik schors de vergadering voor een kwartier voor een welverdiende kop koffie.

De vergadering wordt van 11:10 uur tot 11:25 uur geschorst

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter! De begroting 2014 van de provincie Noord-Brabant. Het streven naar financiële voorzichtigheid kan de PVV alleen maar toejuichen maar daarvan is hier niet per definitie sprake. Ten eerste constateren we dat het

jaarsaldo ten opzichte van de Voorjaarsnota met ruim €33 mln. is verslechterd. Wellicht nog belangrijker is dat bij het geschetste beeld van evenwicht het relevante feit vermeld zou moeten worden dat de onttrekkingen aan de reserves groter zijn dan de stortingen. Zonder de mutaties en de reserves is er dus sprake van een exploitatietekort voor 2014. Tenslotte dient vooral in ogenschouw te worden genomen dat in 2012 al een flink voorschot is genomen op de toekomstige kosten. In de jaarrekening 2012 zijn veel kosten opgenomen die eigenlijk betrekking hebben op 2013 tot en met 2016. Ook hieraan wordt voorbijgegaan. Kan het college hierop reflecteren?

Deze provincie geeft dus meer uit dan er binnenkomt. GS spreken van een solide situatie die onder druk staat. Het onder druk staan wordt geheel toegeschreven aan dalende inkomsten en de schuld ervoor wordt neergelegd bij de regering die snijdt in de provinciebijdrage of die de provincies hun rente-inkomsten zou ontzeggen door schatkistbankieren in te voeren. Wat de PVV betreft kan de provincie beter de hand in eigen boezem steken door te focussen op de kerntaken en drastisch te snijden in taken en kosten die daar niet bij horen. Laten we het bijvoorbeeld eens hebben over cultuur. De PVV heeft daarop een duidelijke visie. Deze provincie besteedt teveel geld voor volstrekt verkeerde kunst- en cultuurodoelen. Kunst- en cultuurbeleid impliceert hier namelijk in het provinciehuis het strooien met subsidies voor elitaire koepelorganisaties en megaprojecten en dat terwijl een meer samenlevingsgeoriënteerde visie op kunst en cultuur hard nodig is. Dit hangt samen met ervoor te zorgen dat bibliotheken en musea openblijven, dat muziekverenigingen, muziekscholen, gildes, toneel- en zangverenigingen et cetera floreren, oftewel dat het Rijke Brabantse verenigingsleven vitaal kan bloeien.

Voor een rijk verenigingsleven en een bloeiend cultureel klimaat in Brabant is een laagdrempelige infrastructuur nodig. Daarom dienen wij samen met PvdA, GroenLinks en 50PLUS een motie in voor het behoud van de muziekeducatie.

De Culturele Hoofdstad-gelden moeten terug naar de Essent middelen. Wij dienen hiertoe een amendement in, omdat die middelen nu eenmaal gewoon in de begroting zitten. De PVV sluit eventuele alternatieven voor de besteding van cultuurgelden in de toekomst niet uit. Wij denken hierbij bijvoorbeeld aan impulsen voor de leefbaarheid in kleine kernen, monumentenrestauratie en voorfinanciering van Rijkswegen.

De PVV zou de Taskforce B5-veiligheid graag uitgebreid zien naar de kleine kernen. Daar hebben we bij de Voorjaarsnota ook om gevraagd. Wij vragen het college hier serieus naar te kijken. Daarnaast stellen wij voor met de veldpolitie, het project samen sterk in het buitengebied, te onderzoeken welke specifieke behoeften er zijn in de Brabantse gemeenten voor de handhaving in het buitengebied, zodat zoveel mogelijk gemeenten aan dit project gaan deelnemen. Wij dienen hiertoe een motie in. Dat het urgent is dit project voort te zetten blijkt wel uit de krantenkop van 17 oktober jongstleden in het Eindhovens Dagblad: Buitengebied als dumpplaats. Zulke krantenkoppen moeten we in de toekomst niet meer willen zien.

Gisteren werd bekend dat de waterschapslasten voor boeren in waterschap Aa en Maas fors stijgen. Dit is nogmaals een reden GS op te roepen de waterschappen te vragen te focussen op kerntaken en zoveel mogelijk af te zien van cofinanciering van kostbare natuurprojecten.

De provincie Zuid-Holland besloot bij de begroting geen subsidie meer te verstrekken aan hun provinciale milieufederatie. In een amendement roepen wij op dit goede voorbeeld te volgen en de subsidie voor de BMF (Brabantse Milieufederatie) op nul euro vast te

stellen. Veel andere maatschappelijke organisaties krijgen immers ook geen structurele provinciale subsidie.

Deze provincie heeft ambitieuze plannen om te investeren in energieprojecten. De PVV wil voorkomen dat geïnvesteerd wordt in totaal onrendabele windenergie en dient daarom een motie in om Noord-Brabant windmolenvrij te verklaren.

Onlangs werd bekend dat het oorlogsmuseum in Overloon problemen heeft. De PVV vindt het belangrijk dat ons historisch erfgoed in de vorm van dit belangrijke museum in stand wordt gehouden. Wij vragen het college te onderzoeken of de provincie een rol van betekenis kan spelen in het behoud van dit oorlogsmuseum. Wij dienen hiertoe samen met OSN, D66 en 50PLUS een motie in.

Om bij het onderwerp te blijven, in 2014 is het precies 70 jaar geleden dat Noord-Brabant werd bevrijd van de Duitse bezetting. Op 17 september 1944 startte de geallieerde operatie Market Garden wat het begin betekende van de bevrijding van onze provincie. Om als provinciebestuur onze dankbaarheid te tonen aan onze bevrijders en de oudere en jongere generaties bij de herdenking te betrekken, dienen wij een motie in om voor de herdenkingsactiviteiten in onze provincie per gemeente duizend euro in te zetten plus €3000 voor eventuele frictiekosten.

Ik maak van de kunst en cultuurthema's een kleine sprong naar het verwante beleidsterrein mobiliteit. Verwant? Ja inderdaad u hoort het goed. Wederom blijkt dat zonder de automobilist er financieel geen sprake kan zijn van het strooien met subsidies voor vage kunst waar nauwelijks belangstelling voor is. In Nederland wordt de automobilist een poot uitgedraaid via de motorrijtuigenbelasting om op die manier allerlei linkse hobby's te financieren. De PVV heeft genoeg van het voor de gek houden en uitkleden van de automobilist. De automobilist is in deze provincie de grootfinancier van allerlei zaken die niet zoveel met wegen, verkeersveiligheid en fietspaden te maken hebben. Deze provincie vangt van de automobilist via de opcenten op de motorrijtuigenbelasting in 2013 maar liefst 229 miljoen euro en spendeert daaraan nog geen 122 miljoen.

De heer **Van Vugt** (CDA): Misschien kan de heer Van Hattem de linkse hobby's even aanvinken? Dan weten we waar we het over hebben.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik zal u een uitgebreid detailoverzicht besparen maar u kunt bijvoorbeeld denken aan een groot deel van het kunst- en cultuurbudget. Dat gaf ik al aan. Ik noem onder andere al die projecten die in het kader van de voortzetting van Culturele Hoofdstad worden opgetuigd. Ondersteuning aan het vermaarde Nexus-instituut om maar iets te noemen. Dat is ook iets waar we onmiddellijk mee zouden moeten stoppen. Dan zijn er de windenergieprojecten. Daar verdwijnt een hele hoop geld in. Er is allerlei andere groene onzin. Natuurbeleid, nieuwe natuur creëren...

De **voorzitter**: Ik stel gezien het verloop van de vergadering en de tijd voor dat deze vragen schriftelijk worden beantwoord.

De heer **S. Smeulders** (PvdA): Voorzitter! Ik vond het wel goed al die linkse hobby's nog een keer te horen. Dat doet je als rechtgeaarde sociaaldemocraat altijd wel goed. Mijn vraag is of u eens een vergelijking kan maken tussen de motorrijtuigenbelasting en

bijvoorbeeld de btw. Ook dat is geen doelbelasting maar een belasting die overal op wordt geheven. Ik heb u nog nooit horen zeggen dat we daarmee de consument uitmelken. Waarom zegt u dan wel dat wij met die motorrijtuigenbelasting de automobilist uitmelken?

De heer **Van Hattem** (PVV): U hebt mij niet horen zeggen dat wij de niet consument uitmelken. De stijging van de btw waarmee uw partij ook enthousiast heeft ingestemd in de regeringscoalitie, melkt wel degelijk de consument uit. De consumentenbestedingen zijn fors gedaald en we merken gewoon dat het slecht gaat met de economie door dergelijke btw-verhogingen. Wat de btw betreft is het een zeer onwenselijke ontwikkeling. Die btw moet gauw weer omlaag gaan en hetzelfde geldt voor die opcenten motorrijtuigenbelasting. Er is ooit bedacht dat wij voor onze taak op het gebied van wegeaanleg en -beheer een extra bijdrage konden vragen van de automobilist maar dat doel is totaal voorbijgeschoten door dat geld voor andere zaken te gaan gebruiken. Dat is gewoon een hele reële vaststelling. Niet alleen wij zeggen het maar ook de ANWB heeft het onlangs nog bevestigd. Het is gewoon totaal onwenselijk dat dit geld voor andere doeleinden wordt gebruikt dan voor mobiliteit.

De heer **S. Smeulders** (PvdA): Mijn vraag is natuurlijk helemaal niet wat de heer Van Hattem van de hoogte van de btw vindt maar wat hij van de systematiek vindt dat er nu eenmaal in dit land belastingen zijn die geen baatbelasting zijn. Wat vindt hij daar nu van?

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik vind van de opcenten op de motorrijtuigenbelasting, wat ooit specifiek is ingesteld voor het beheer van wegen en wegeaanleg, dat dit absoluut een doelbelasting hoort te zijn. Waar het gaat om de overige belastingen op Rijksniveau is het een heel andere discussie. Dan moet de afweging op Rijksniveau worden gemaakt, maar wij hebben dit als provinciale belastingheffing en dat vind ik een onwenselijke ontwikkeling.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Mijnheer Van Hattem. Ik ken de PVV hier in de Staten als een partij die nooit oproepen naar de landelijke overheid wil steunen omdat zij zegt daar niet over te gaan. Het is nu de zoveelste keer dat u zegt dat het een doelbelasting zou moeten zijn. Maar ik kan een ding zeggen: wij gaan daar niet over. Als u vindt dat het moet worden aangepast, dan moet u nu een motie indienen waarin u de landelijke overheid oproept er een doelbelasting van te maken. Wij gaan die niet steunen en zolang dat het geval is zou ik willen dat wij deze discussie hier niet meer voeren.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter! Wij gaan er wel over want wij oormerken het geld. Wij zijn als provincie volstrekt autonoom om dat geld te oormerken voor wegenonderhoud en fietspaden. We kunnen er zelfs nog een mooie bijenkast voor in de berm zetten als u dat leuk vindt. Dat hoeft niet veel te kosten; dat kan ook door de imkers worden betaald. De berm wordt er mooi door ingericht. Dergelijke dingen kunnen we prima doen vanuit de opcenten maar ze dienen niet besteed te worden aan allerlei andere zaken die totaal niets met de weg te maken hebben.

De **voorzitter**: Uw punt is helder. Vervolgt u uw betoog.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter! In 2014 is het beeld dus niet anders: €245 miljoen rolt de kassa in en de uitgaven bedragen minder dan €99 miljoen. Het is wrang dat de ANWB tegelijkertijd constateert dat het hele Brabantse provinciale wegennet nog enorm aan veiligheid kan winnen. Wij pleiten er daarom wederom voor, dat de Brabantse opbrengsten uit de opcenten motorrijtuigenbelasting enkel en alleen ingezet worden voor de inrichting en onderhoud van wegen en fietspaden in Brabant. Naast asfalt en fietspaden kan het daarbij ook gaan om middelen voor verkeersveiligheids- en doorstromingssystemen.

En het college kan hier juridisch en bestuurlijk zijn gelijk wel gaan claimen door te stellen dat in het hier en nu de opcenten niet gerelateerd zijn aan het budget voor wegen, maar de PVV is van mening dat wat nu niet is, dan maar heel snel wel geregeld moet worden. Geacht college, er blijft dus nog heel veel geld over van die opcenten. Dat is geld van de Brabantse automobilist. U kunt dat geld wat de PVV betreft gebruiken voor cofinanciering of voorfinanciering van prioriteiten op Rijkswegen die anders alweer in de tijd gaan vooruitschuiven.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Wat vindt u ervan dat de Rijksoverheid de provincie Brabant kort op het feit dat wij de opcentenbelasting niet tot het maximum opvoeren?

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik ben sowieso niet blij met heel veel dingen die de huidige regering doet. Dat zou ik ook een onwenselijke ontwikkeling vinden.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Dan kunnen we ook waar de hand geven maar ik wil graag antwoord op mijn vraag.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik zou het onwenselijk vinden als wij de opcenten tot het maximum zouden moeten opvoeren.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Daarmee accepteert u dus dat er een korting op het Provinciefonds plaatsvindt?

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik spreek altijd van een integraliteit van belastingheffing. Of het nu door het Rijk of door de provincie wordt geheven, of om het volks te zeggen, of je nu door de kat of de hond wordt gebeten, dat maakt niet zo heel veel uit als het maar minder wordt en het besteed wordt aan de doelen waarvoor ze eigenlijk bestaan.

De heer **Van Vugt** (CDA): Voorzitter! De heer Van Hattem maakt wel een denkfout want als u voorstelt het tarief nog meer te laten zakken, worden onze inkomsten van het Rijk nog minder. Dan worden onze inwoners nog meer getroffen dan u eigenlijk wilt. Ik hoop dat u bij de feiten wil blijven. Wij geven veel meer uit aan wegen en infrastructuur dan het budget van de motorrijtuigenbelasting.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik houd mij bij de feiten. Er komt 245 miljoen euro binnen en er gaat 99 miljoen euro uit. Daar zit toch echt een verschil tussen. U kunt er ook voor

kiezen het geld aan de automobilist terug te geven door het tarief te verlagen, zoals ik zojuist al aangaf. Wij amenderen het ontwerpbesluit over de verordening opcenten.

Nog een mobiliteitspunt, voorzitter, verkeerslichten. De provincie realiseerde in 2012 een percentage aan vervanging of aan update toe zijnde verkeersregelinstallaties van 4%. Dat is een mooie prestatie. Tot onze verbazing is de ambitie echter lager vastgesteld, namelijk 7%. Vindt het college niet ook dat als je in staat bent om een resultaat van 4% neer te zetten, dit dan ook de ambitie moet zijn, sterker, liever nog minder onderhoudsachterstand? Wij dienen hierop samen met de PvdA een amendement in, evenals over de zichtbaarheid van de zebrapaden.

De POC (Provinciale Omgevingscommissie) brengt regelmatig adviezen uit aan GS en PS, soms gevraagd, soms ook ongevraagd. Het valt ons op dat de ongevraagde adviezen – en de agendering daarvan – soms meer het karakter hebben van een politiek oordeel dan van een onafhankelijk deskundigenadvies. Een voorbeeld daarvan is het ongevraagde advies over de mogelijke kernwapenopslag op Volkel. Het uitdragen van politieke standpunten past niet bij een ongekozen adviesorgaan, dat is een taak voor Provinciale Staten en gemeenteraden.

Dit roept de vraag op of de werkwijze van de POC nog wel volstaat om GS en PS op voldoende onafhankelijke en deskundige basis te kunnen adviseren. Daarbij kan kritisch gekeken worden naar de huidige samenstelling: zitten er voor de vraagstukken over de fysieke leefomgeving die in onze provincie spelen wel de juiste instanties en personen aan tafel? Een aantal leden van de POC is immers ook al op andere manieren actief bij het provinciale beleid betrokken.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Wat is politiek aan het standpunt over de kernwapenopslag?

De heer **Van Hattem** (PVV): Er wordt een advies uitgebracht waarin gewoon een duidelijk politiek oordeel doorklinkt. Dat merk je vaker bij dergelijke ongevraagde adviezen. Het zijn eigenlijk gewoon politieke afwegingen die wij als Staten prima zelf kunnen maken. Het is een advies dat eigenlijk weinig toegevoegde waarde heeft. Op amper één A4'tje is nauwelijks sprake van onderbouwing. Het voegt weinig toe. Het is eigenlijk alleen een mening van een aantal ongekozen bij elkaar gezette instanties.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Ik zit vanuit mijn functie als voorzitter van de commissie TSP regelmatig bij de vergaderingen van de POC als toehoorder. Ik herken niet wat u aangeeft en ik herken ook niet wat u aangeeft als over uw oordeel over de kernwapenopslag, want u ontwijkt het antwoord. U zegt: het klinkt daarin door, maar in het advies over de kernwapenopslag stond geen enkel politiek standpunt. Dat staat nooit in de adviezen van de POC. Er wordt altijd op basis van de gegevens advies gegeven. Dat het u niet welgevallig is, is wat anders dan dat er een politiek standpunt in staat.

De heer **Van Hattem** (PVV): Daarom noem ik ook twee elementen. Het gaat om het advies zelf en om de agendering ervan. Het feit dat op deze manier al wordt geagendeerd gaat eigenlijk al uit van de bepaalde politieke vooringenomenheid en dat vind ik ongepast.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter! De heer Van Hattem haalt een tweetal adviezen aan van de POC en vervolgens zegt hij dat we ons maar moeten afvragen of daar de juiste mensen inzitten. Nu wil ik graag het criterium van juiste of onjuiste mensen weten. Is het zo dat juiste mensen mensen zijn die het met u eens zijn en zijn onjuiste mensen mensen die het niet met u eens zijn? Anders wil ik van u graag een paar objectieve criteria horen wie volgens u de juiste mensen in die commissie zijn.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik was net bezig dat te behandelen. Ik zeg niet dat het juiste of onjuiste mensen zijn; dat maakt u ervan. Ik had het over de vraag of de juiste instanties en personen erin zitten en of de juiste partijen aan tafel zitten. Het gaat erom of er voldoende distantie is tot het beleid dat de provincie voert. Daarbij heb ik het niet alleen over de kernwapenopslag. Het kan over tal van thema's gaan. Is het wenselijk dat wij aan de ene kant in allerlei beraden en beleidsvormingen aan tafel zitten met de ZLTO en de BMF en dat tegelijkertijd diezelfde personen ook daar aan tafel zitten om een zogenaamd onafhankelijk advies uit te brengen? Dat schuurt met elkaar. De distantie bij de beleidsvorming ontbreekt dan. Dat vinden wij een onwenselijke ontwikkeling.

De heer **Heijmans** (SP): Dan komt de heer Van Hattem toch weer bij hetzelfde. Hij zegt niet dat het de juiste of onjuiste mensen zijn, maar dat hij vindt dat zij te weinig distantie hebben. Dus zijn het volgens hem niet de juiste mensen. De heer Van Hattem wilt dus adviesorganen die adviseren wat hij wil dat zij adviseren. Aan dat soort adviesorganen heb ik geen behoefte.

De heer **Van Hattem** (PVV): U trekt de verkeerde conclusie, mijnheer Heijmans. Ik zeg niet dat ik een adviesorgaan wil dat adviseert wat ik wil, ik wil een onafhankelijk adviesorgaan, dat onafhankelijk en met voldoende distantie een advies kan uitbrengen. Nu zit er een vast aantal partijen aan tafel en het is de vraag of dat de juiste partijen zijn om de uitdagingen te bespreken waar deze provincie de komende tijd voor staat. Ook kan de vraag gesteld worden of de verordening voor de POC niet moet worden aangepast. Om te adviseren volstaat nu de aanwezigheid van slechts één derde van de leden.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Was is er mis met de vertegenwoordiging van Ondernemend Brabant in de POC? POC staat overigens voor: Provinciale Omgevingscommissie. Dus alles wat in de omgeving gebeurt, mag de commissie tot haar taak rekenen. Wat is er mis met de vertegenwoordiging van werkgevers?

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik zeg niet dat er per definitie met een organisatie iets mis is. Ik wil dat er een heroverweging plaatsvindt. Volgens mij is deze koers in 2008 vastgesteld en daarin wordt bepaald dat deze partijen daar aan tafel moeten zitten. Inmiddels zijn wij vijf jaar verder en staan er allerlei nieuwe uitdagingen op de rol in deze provincie. Ik vraag mij af of nog wel de juiste aan tafel zitten om die uitdagingen te bespreken. Moeten wij niet een keer overwegen of er een andere club of een andere organisatie moet aanschuiven?

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Is er ook iets mis van het openbare karakter van de vergaderingen op grond waarvan iedereen daar kan aanschuiven?

De heer **Van Hattem** (PVV): Er zit wel een verschil tussen het openbare karakter en het lid zijn van die POC om te kunnen adviseren.

De **voorzitter**: Ik stop deze discussie. Vervolgt u uw betoog.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik had het over de verordening en vraag het college of een hoger quorum niet zorgvuldiger zou zijn. Daarom komt de PVV met een motie om de werkwijze en samenstelling van de POC kritisch te bekijken en te heroverwegen.

De ondernemer moet meer ruimte krijgen. De ondernemer moet kunnen ondernemen. In plaats daarvan moet hij wachten, en wachten, en wachten: op vergunningen, op toestemming om uit te breiden et cetera. Ondernemers moeten veel sneller weten waar zij aan toe zijn. Wanneer en op welke wijze gaat het college experimenteren met regelvrije zones?

Het college wil een aantal projecten uitvoeren om een werkgelegenheidsimpuls te doen. Wat de PVV betreft worden hier een aantal projecten opgevoerd die direct van tafel kunnen. Waarom moet de inrichting van het buitenterrein bijvoorbeeld 2,8 miljoen euro kosten? Komen er goudgerande klinkers te liggen? En waarom opeens woningbouwisolatiemaatregelen terwijl het Rijk dat al opgepakt heeft? Daarnaast is het ongelooflijk dubieus dat de provincie hier een voorkeursbeleid wil hanteren, zodat slechts een select groepje bedrijven erop in mag schrijven.

De PVV vraagt zich af hoe waarschijnlijk de geraamde bezoekersaantallen en de daarmee samenhangende opbrengsten van het Biesboschmuseum zijn. Wij willen deze projecten dan ook niet steunen en zien liever dat dit geld toegaat naar restauratie van monumenten. Monumenten zijn immers het collectieve erfgoed van onze provincie en juist in het jaar 2014 -- het jaar van het 200-jarig jubileum van het provinciaal bestuur in Noord-Brabant -- zou het gepast zijn om extra aandacht aan dit erfgoed te schenken.

De **voorzitter**: Door de leden lid mw. Van der Kammen, mw. Frijters-Klijnen en Van der Wel wordt het volgende amendement voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 15 november 2013 ter bespreking van de begroting 2014,

constaterende dat:

- *Eindhoven en daarmee Brabant de titel Culturele Hoofdstad 2018 niet heeft gewonnen;*
- *45 miljoen euro aan middelen in 2012 zijn toegekend aan Eindhoven Culturele Hoofdstad onder de strikte voorwaarde dat de titel zou worden binnengehaald (47/12);*

besluiten:

- *de 45 miljoen euro aan middelen bedoeld voor Eindhoven Culturele Hoofdstad uit de begroting te schrappen en weer toe te voegen aan de Essentmiddelen."*

Dit amendement maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. A3.

Door de leden mw. Van der Kammen en Van den Berg wordt het volgende amendement voorgesteld.

" Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 15 november 2013 ter bespreking van de begroting 2014,

constaterende dat:

- *de inkomsten uit provinciale opcenten motorrijtuigenbelasting voor Noord-Brabant in 2013, 229 miljoen euro gaan bedragen en voor 2014 op 245 miljoen euro begroot zijn;*
- *de uitgaven voor provinciale wegen en fietspaden inclusief uitgaven voor verkeersveiligheid (en inclusief apparaatskosten) in 2013, 121,9 miljoen bedragen en in 2014 op 98,9 miljoen euro zijn begroot.*

- resumerend:

Uitgaven aan automobilititeit incl. fiets en verkeersveiligheid bedragen x €1.000 PVV-NB

	2013	2014
<i>Totaal kosten auto, fiets en verkeersveiligheid</i>	<i>121.944</i>	<i>98.660</i>
<i>Inkomsten opcenten motorrijtuigenbelasting</i>	<i>229.000</i>	<i>245.000</i>
<i>Saldo: meeropbrengst provincie</i>	<i>107.056</i>	<i>146.140</i>

- *de ANWB onlangs nog heeft geconstateerd dat er wat betreft de verkeersveiligheid van de Noord-Brabantse wegen nog een flinke weg te gaan is.*

overwegende dat:

- *uit bovenstaande cijfers blijkt dat de provincie Noord-Brabant ongeveer tweemaal zoveel inkomsten aan opcenten MRB ontvangt dan zij vervolgens aan de provinciale wegen en fietspaden inclusief verkeersveiligheidsbeleid besteedt;*
- *de automobilist geen melkkoe is;*
- *het een bizarre keuze is dat de provinciale opcenten motorrijtuigenbelasting niet als een doelbelasting zijn aangemerkt;*
- *het een beleidsmatige provinciale keuze kan zijn het principe te hanteren opbrengsten uit provinciale opcenten motorrijtuigenbelasting enkel te besteden aan automobilititeit (inclusief fietspaden en verkeersveiligheid);*
- *het eveneens een beleidsmatige provinciale keuze kan zijn het principe te hanteren dat overschotten uit de opbrengsten uit provinciale opcenten motorrijtuigenbelasting terug gaan naar de automobilist in de vorm van een tariefverlaging,*

besluiten:

- *de opbrengsten van de opcenten MRB enkel te besteden aan automobilititeit inclusief fietspaden en verkeersveiligheid (en inclusief apparaatskosten voor deze programma's);*
- *het niet voor dit doel gebruikte deel van deze middelen te verrekenen in het opcententarief van het daarop volgende jaar,*

en in verband daarmee Ontwerpbesluit II 58/13 B als volgt te wijzigen:

Artikel 1 Tarief opcenten

Het provinciaal opcententarief op de hoofdsom van de motorrijtuigenbelasting voor 2014 bedraagt 74,2 opcenten.

Artikel 2 Intrekking

De heffingsverordening opcenten op de hoofdsom van de motorrijtuigenbelasting 2013 wordt per 31 december 2013 ingetrokken.

Artikel 3

- 1. De opbrengsten provinciale opcenten motorrijtuigenbelasting worden enkel besteed aan Noord-Brabantse automobilititeit (dat wil zeggen begrotingsprogramma's voor automobilititeit inclusief goederenvervoer, fietsverkeer, verkeersveiligheid en verkeersdoorstroming) en de daarmee samenhangende apparaatslasten.*
- 2. Meeropbrengsten van provinciale opcenten motorrijtuigenbelasting boven de in lid 1 genoemde bestedingsdoelen kunnen worden ingezet voor de cofinanciering dan wel voorfinanciering van knelpunten en prioriteiten rijkswegen in Noord-Brabant.*
- 3. Meeropbrengsten van provinciale opcenten motorrijtuigenbelasting boven de in lid 1 genoemde bestedingsdoelen die niet zijn ingezet conform de genoemde mogelijkheid in lid 2 dienen te worden aan de automobilist, door voor het eerstvolgende jaar het opcententarief neerwaarts bij te stellen.*

Artikel 4

Deze verordening treedt in werking op 1 januari 2014."

Dit amendement maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. A4.

Door het lid mw. Van der Kammen wordt het volgende amendement voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 15 november 2013 ter bespreking van de begroting 2014

Besluiten:

- ontwerpbesluit I 58/13B, onderdeel 3 (maatregelen werkgelegenheidsimpuls) als volgt aan te passen:
De maatregelen g, h, en i (Biesbosch Museumeiland, faciliteren woningisolatie en herinrichten buitenruimte provinciehuis) uit de lijst maatregelen werkgelegenheidsimpuls te schrappen en de betreffende middelen in te zetten voor prioriteiten op het gebied van monumentenrestauratie."*

Dit amendement maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. A5.

Door het lid Van Hattem worden de volgende twee amendementen voorgesteld:

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 15 november 2013 ter bespreking van het Statenvoorstel 58/13A,
constaterende dat:*

- de provincie Zuid-Holland in de begroting het maximaal te subsidiëren bedrag voor de provinciale milieufederatie in 2014 op nul euro heeft vastgesteld (was €500.000 in 2013),*
- in onze provincie Noord-Brabant in de begroting 2014 voor de Brabantse Milieufederatie een subsidie is opgenomen van €445.874,*

overwegende dat:

- een structurele provinciale subsidie voor één specifieke milieuorganisatie geen vanzelfsprekendheid hoort te zijn,*
- veel andere belangenorganisaties in onze provincie geen structurele provinciale subsidie ontvangen,*

besluiten:

het maximaal te subsidiëren bedrag voor de Brabantse Milieufederatie vast te stellen op nul euro."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 15 november 2013 ter bespreking van het Statenvoorstel 58/13A,

constaterende dat:

- *het in september 2014 precies 70 jaar geleden is dat met de geallieerde Operatie Market Garden de bevrijding van Noord-Brabant van de Duitse bezetting plaatsvond,*
- overwegende dat:*
- *het voor zowel Brabanders die de oorlog hebben meegemaakt als voor de jongere generaties zeer betekenisvol is om de bevrijding van onze provincie te herdenken,*
- *in heel onze provincie herdenkingsactiviteiten zullen plaatsvinden,*
- *het provinciebestuur van Noord-Brabant haar dank kan betuigen aan de bevrijders van onze provincie,*

besluiten:

- *uit de vrij te besteden middelen een bedrag van €70.000 euro vrij te maken voor ondersteuning van herdenkingsactiviteiten in onze provincie, waarmee in iedere Brabantse gemeente €1000 beschikbaar komt voor een herdenkingsactiviteit,*
- *namens het provinciebestuur onze dank uit te spreken aan onze bevrijders in 1944."*

Deze amendementen maken onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgen de nrs. A6 en A7.

Door het lid Van Hattem worden de volgende twee moties ingediend:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 15 november 2013 ter bespreking van het Statenvoorstel 58/13A,

constaterende dat:

- *met het bestedingsvoorstel voor Samen Sterk in het Buitengebied (SSIB) de 'veldpolitie' voorlopig wordt voortgezet;*
- *vanwege de vele dumpingen van drugsafval, asbest en stroperij de roep om handhaving in het buitengebied groter is dan ooit,*
- *een aantal Brabantse gemeenten zich desondanks (deels om financiële redenen) heeft teruggetrokken uit het project,*

overwegende dat:

- *een schoon en veilig buitengebied in het algemene belang van heel de provincie Noord-Brabant is;*
- *het van belang is dat zo veel mogelijk gemeenten aan het project SSIB deelnemen;*
- *in de verschillende Brabantse gemeenten problemen van andere aard kunnen spelen in het buitengebied,*
- *er bij gemeenten mogelijk specifieke behoeften bestaan voor de inzet van boa's in het buitengebied;*
- *deze 'veldpolitie' de oren en ogen vormen van het gezag in het buitengebied en daarmee ook andere misstanden kan signaleren die niet direct tot het eigen takenpakket behoren;*
- *deze 'veldpolitie' daarmee een belangrijke schakel kan zijn voor de reguliere politie, dierenpolitie en andere toezichthouders,*

verzoeken het college om, teneinde zoveel mogelijk gemeenten in het SSIB-project te laten deelnemen:

- *te inventariseren bij alle Brabantse gemeenten welke behoeften er bestaan voor de inzet van boa's in het buitengebied;*
- *te onderzoeken hoe het takenpakket van het SSIB-project eventueel verbreed kan worden;*
- *hierover in overleg te treden met alle Brabantse gemeenten,*
en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 15 november 2013 ter bespreking van het Statenvoorstel 58/13A, constaterende dat:

- *de POC een onafhankelijke adviescommissie van het provinciebestuur van Noord-Brabant is;*
- *de POC gevraagd en ongevraagd advies kan uitbrengen aan GS en PS;*
- *in de POC een vaste groep instanties en personen vertegenwoordigd is,*
- *de verordening voor de POC een quorum van een derde van het aantal leden kent om te kunnen adviseren,*

overwegende dat:

- *de onafhankelijkheid van de advisering voldoende gewaarborgd moet zijn;*
- *voor onafhankelijke advisering voldoende distantie tot de beleidsvorming noodzakelijk is;*
- *een substantieel aantal leden van de POC aanwezig moet zijn om een voldragen onafhankelijk advies uit te kunnen brengen;*
- *het provinciebestuur van Noord-Brabant zo optimaal mogelijk onafhankelijk geadviseerd moet worden ten aanzien van de vraagstukken op het gebied van de fysieke leefomgeving in onze provincie,*

verzoeken het college:

- *te bekijken in hoeverre de werkwijze en samenstelling van de POC voor deze overwegingen volstaan om het provinciebestuur van Noord-Brabant zo optimaal mogelijk onafhankelijk te kunnen adviseren op het gebied van de fysieke leefomgeving;*
- *de werkwijze en samenstelling van de POC waar nodig te heroverwegen,*
- *hierover advies uit te brengen aan Provinciale Staten,*
en gaan over tot de orde van de dag."

Deze moties maken onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgen respectievelijk de nrs. M7 en M8.

Door de leden Van den Berg en S. Smeulders wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten in vergadering bijeen op 15 november 2013, behandelende de Najaarsbrief en de begroting 2014, constaterende dat:

- *zebrapaden niet eenduidig en vaak onduidelijk worden aangegeven (volgens onderzoek van onder meer de ANWB en de Fietzersbond;*
- *er te vaak ongelukken op zebrapaden gebeuren door onduidelijkheid ,*

overwegende dat:

- *zebrapaden veilige oversteekplaatsen dienen te zijn;*
 - *de provincie een verkeersveiligheidscampagne voert "Maak van de 0 een punt" en veiligere oversteekplaatsen hierin bij uitstek passen;*
 - *de provincie werkt aan duidelijkere belijning voor de diverse soorten wegen en in dat kader een eenduidige aanpak van zebrapaden uitstekend meegenomen kan worden,*
- verzoeken het college:*

- *de opdracht te geven samen met de gemeenten plannen te maken voor aanzienlijk duidelijkere bebording en belichting bij en op zebrapaden,*
- en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M9.

Door de leden mw. Frijters-Klijnen, Van Liempd, Mondriaan en mw. Brunklaus, wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 15-11-2013 ter bespreking van het Statenvoorstel 58/13A, constaterende dat:

- *7 van de 44 muziekscholen in Noord-Brabant op de nominatie staan om te verdwijnen;*
- *bij alle andere muziekscholen de lessen op specialistische instrumenten op de tocht staan;*
- *het aantal leerlingen het afgelopen jaar met vijftien procent is gedaald;*
- *gemeentes steeds minder subsidies toekennen aan muziekscholen,*

overwegende dat:

- *muziekscholen van oudsher juist bekend staan om hun laagdrempeligheid;*
- *zij daardoor iedereen die dat wil, in de gelegenheid stellen om muziekles te kunnen volgen;*
- *muziekscholen door de benodigde tariefsverhogingen vanwege minder leerlingenaanbod en minder subsidiebijdragen, slechts voor de happy few zullen overblijven;*
- *deze ontwikkeling ervoor zorgt dat de basis van muzikeducatie in het gedrang komt;*
- *daardoor op lokaal niveau en op topniveau de ontwikkeling van Brabantse muzikanten zal achterblijven,*

verzoeken het college:

- *alles in het werk te stellen om ervoor te zorgen dat de laagdrempeligheid van muzikeducatie blijft bestaan, zodat muzieklessen ook in de toekomst betaalbaar en toegankelijk zullen zijn voor alle Brabantse (leerling)muzikanten,*
- en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M10.

Door de leden mw. Frijters-Klijnen, Kap, Hageman en Mondriaan wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 15-11-2013 ter bespreking van het Statenvoorstel 58/13A,

constaterende dat:

- *zeer recent de gemeente Boxmeer in een brief uw aandacht heeft gevraagd voor het behoud en de eventuele versterking van het Oorlogsmuseum Overloon;*
- *de gemeente Boxmeer vreest voor het zelfstandig voortbestaan van het Liberty Park in Overloon met de komst van een nieuw oorlogsmuseum in Nijmegen en de mogelijke integratie van de Overloonse collectie daarin;*
- *ook gezien de notulen van de Statenvergadering van januari 2004 het college van GS groot belang hechtte aan het Oorlogs- en verzetsmuseum Overloon,*

overwegende dat:

- *het museum wegens zijn historische, culturele en toeristische aantrekkingskracht een meerwaarde heeft voor Noord-Brabant;*
- *het collectieve geheugen van de oorlog en het aantal mensen dat daarover kan vertellen steeds kleiner wordt;*
- *het museum jaarlijks vele bezoekers trekt, waaronder grote groepen kinderen;*
- *de collectie van het museum tastbaar zichtbaar maakt wat de oorlog heeft ingehouden en dat dit belangrijk is voor toekomstige generaties van Noord-Brabant en Nederland;*
- *het museum de geijkte plek is om dit historisch erfgoed voor het nageslacht te behouden;*

verzoeken het college:

- *gehoor te geven aan de uitnodiging van de gemeente Boxmeer om in gesprek te gaan;*
- *te onderzoeken of c.q. waar materieel en immaterieel steun zou kunnen worden verleend aan het Oorlogsmuseum Overloon;*
- *PS zo spoedig mogelijk te berichten over de uitkomst van de gesprekken, en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M11.

Door de leden Van den Berg en S. Smeulders wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten in vergadering bijeen op 15 november 2013, behandelende de Najaarsbrief en de begroting 2014,

constaterende dat:

- *het ambitieniveau in de begroting 2014 voor het up to date houden van VRI's (maximaal 7%) daalt van 4% te vervangen/te onderhouden Verkeersregelininstallaties in 2013 naar 7% in 2017;*
- *deze ambitie niet strookt met de inzet op "beter benutten";*
- *juist met goede afstelling van VRI's op zich en onderling (Groene Golven) veelal een aanzienlijk betere benutting van de wegcapaciteit te bereiken is;*
- *bij betere doorstroming van het verkeer, geluidsoverlast en uitstoot van ongewenste stoffen duidelijk gereduceerd kan worden,*

overwegende dat:

- *een goede bereikbaarheid, een betere luchtkwaliteit en minder geluidshinder een positieve uitwerking heeft op de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van Noord Brabant;*

- *uitwerking van een goed VRI-plan als echte uitdaging kan worden gezien voor partners als bedrijven en het onderwijs (zoals de Automotive Campus);*
- *(ontwikkeling van) slimme VRI-systemen passen in het High-Tech innovatiebeleid dat Noord-Brabant voorstaat,*

besluiten:

- *het college op te dragen om samen met bedrijfsleven en onderwijsinstellingen onderzoek te doen naar en uitvoering te geven aan optimalisatie van VRI's en "Groene Golven" en het ambitieniveau van te vervangen/te onderhouden VRI's bijstelt richting 0% in 2017, maar ten minste niet laat dalen onder het reeds gerealiseerde niveau van 4% in 2012,.*

en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M12.

Door de leden Van Hattem en Van den Berg wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten, in vergadering bijeen op 15 november 2013, behandelende de Najaarsbrief en de begroting voor 2014,

constaterende dat:

- *windmolens het landschap in ernstige mate ontsieren, duizenden vogels doden, vleermuizen doden, mogelijk gevaarlijk laagfrequent geluid maken, enorme subsidiebedragen opslurpen, levensgevaarlijk in onderhoud zijn, huizenprijzen in de omgeving laten dalen, kapitaalvernietiging tot gevolg hebben en veelal magneten bevatten met neodymium dat op een extreem vervuilende manier uit zwaar radioactieve grondstoffen gewonnen wordt,*

overwegende dat:

- *windmolens draaien op subsidie om ze rendabel te krijgen;*
- *windmolens volstrekt nutteloos en bizar duur zijn in de strijd tegen de veronderstelde opwarming van de aarde;*
- *toename van het aantal windmolens enorme investeringen vergt op het elektriciteitsnet, zonder dat daar significante voordelen tegenover staan,*

besluiten:

- *geen nieuwe windmolens meer toe te staan in de Provincie Noord-Brabant, huidige windmolens na levensduur af te breken en niet te vervangen, alle bestaande afspraken over plaatsing van windmolens met gemeenten, het IPO en de rijksoverheid wegens voortschrijdend inzicht te herroepen en daarmee Noord-Brabant "windmolenvrij" te verklaren,*

en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M13.

Ik begrepen dat twee leden van de fractie van de Partij van de Arbeid het woord zullen voeren, allereerst de heer Leenders.

De heer **Leenders** (PvdA): Voorzitter! Ik had ook met een grapje willen beginnen en wel over de SP. Wij hebben daar echter geen tijd voor, dus dat sla ik even over.

De heer **Heijmans** (SP): Vertel het dan alsjeblieft in tweede termijn.

De heer **Leenders** (PvdA): Dat zal ik doen, want dan heb ik wat meer tijd.

Onze conclusie bij de Voorjaarsnota was: deze asfaltcoalitie is goed op weg, je kunt er ver mee komen maar helaas niet bij de Europese top van kennis- en innovatie regio's! Dat vinden we eigenlijk nog steeds, maar we hebben meer gezegd. Waar de groei van de automobilititeit tot stilstand komt, het nieuwe werken de verkeersdruk vermindert en hierdoor de filedruk afneemt, gaat deze coalitie door met haar conventionele mobiliteitsbeleid: het investeren van heel veel geld in nieuw asfalt. Waar wij de bereikbaarheid met slimme technologie óók dichterbij kunnen brengen en tegelijkertijd een nog grotere boost hadden kunnen geven aan innovatie in hightech en automotive, gaat deze coalitie door met asfalt, voor de auto, wel te verstaan!

Wij zijn niet van het alleen maar schreeuwen. Wij denken dat het anders kan en zullen vandaag een alternatief voorleggen voor dit asfaltbeleid. Ons doel is een goede bereikbaarheid van Brabant. Over de weg daar naartoe verschillen we in deze zaal van mening. Mijn collega Stijn Smeulders zal een concreet PvdA-mobiliteitsplan voorleggen.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik ben benieuwd welke wegen de PvdA wil laten vallen, welke zij niet nodig acht. Hoe kijkt de PvdA tegen het feit dat verschillende verbredingen van wegen door het kabinet worden uitgesteld?

De heer **Leenders** (PvdA): Het is zonde dat wij het er nu weer over moeten hebben, want deze discussie hebben wij bij de behandeling van de Voorjaarsnota ook gevoerd. Het is volstrekt helder welke prioriteiten de Partij van de Arbeid legt op het gebied van mobiliteit. Ik stel voor dat mijn collega Stijn Smeulders daar zo nog op ingaat. Ik vraag de voorzitter om mijn maximaal veertien minuten toe te staan, zodat mijn collega daar minimaal vijf minuten voor heeft.

GS hebben een sluitende begroting 2014 gepresenteerd waarin wensen zijn gerealiseerd. Daarnaast is zelfs nog ruimte gevonden (ruim €21 miljoen) voor extra stimulerende maatregelen om de werkgelegenheid in Brabant op korte termijn te stimuleren. Heel veel complimenten daarvoor. Wij zijn daar erg blij mee, maar wij hebben uiteraard buiten het mobiliteitsbeleid nog wel enkele inhoudelijke bedenkingen. Ik ga even door op werkgelegenheid.

We willen zo veel mogelijk banen realiseren, op de langere termijn, maar ook al in 2014. En dat doen we volop en naar vermogen. Wij zijn trots op wat we als provincie doen. Het stimuleren van werkgelegenheid via arbeidsmarktbeleid en de investeringen in de economie via onze investeringsstranches en investeringsfondsen. De aanvullende negen maatregelen die GS nu voorstellen moeten op korte termijn werkgelegenheid opleveren. Heel goed! Toch hebben we moeite met een van de voorstellen, en wel de Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat. Het is voor ons de vraag of we deze €5 miljoen moeten vrijmaken uit deze middelen. Collega Smeulders komt hier op terug.

Deze week kwam de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) met een waarschuwing en tegelijkertijd met de aanbeveling dat we meer aandacht moeten besteden aan kennisontwikkeling. Als we nu te weinig doen, hebben we daar over 30 jaar heel veel last van. Nu al zijn 1,5 miljoen Nederlanders laaggeletterd, wat een groot probleem wordt op de arbeidsmarkt na 2018. In een hoogwaardige internationale kenniseconomie als de onze is taalvaardigheid een basisvoorwaarde. Het leesonderwijs

draagt hieraan voor een belangrijk deel bij en over de kwaliteit daarvan maken we ons zorgen. Maar daar kunnen we wat aan doen. Het project "Bibliotheek op school" van Cubiss leidt tot een significant beter resultaat op het gebied van spelling, grammatica, begrijpend lezen en schrijven. Wij willen voorstellen om het college een subsidieregeling te laten maken die Brabantbrede participatie aan het project "Bibliotheek op school" bevordert. Wij dienen hiertoe in de eerste termijn een motie in, samen met de PVV, GroenLinks en de PvdD. Ook op deze wijze op weg naar de Europese top van kennis- en innovatie regio's! Ik ben blij dat mevrouw Kerkhof zich hier al positief over heeft uitgelaten, zij het in wat andere woorden. Voor ons is dit heel belangrijk en wij staan open voor iedere discussie die dit idee dichterbij kan brengen.

Een gezonde en veilige leefomgeving staat in Brabant onder druk om meerdere redenen. Wij hebben een groot probleem met de intensieve veehouderij, maar wij hebben ook plannen om dat probleem op te lossen, bijvoorbeeld door de ontwikkeling van de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Intensieve Veehouderij (BZV).

Hoewel we nog moeten afwachten hoe dit gaat uitpakken, worden de maatregelen van Brabant ook gezien door de bewindslieden van Landbouw en Natuur en Milieu. We kunnen enerzijds als voorbeeld dienen voor landelijk beleid en wetgeving, maar anderzijds moeten we ook zorgen dat onze invloed merkbaar is waar het gaat om lacunes in landelijke wetgeving. De Brabantse intenties en de BZV moeten wel in het landelijke wettelijk kader passen. Het is niet voor niets dat deskundigen op het gebied van agrarisch recht na het voorbereidingsbesluit van 20 september er als de kippen bij waren om de juridische houdbaarheid van het besluit te betwifelen. Wij willen GS en de fracties in deze Staten aanmoedigen om invloed in Den Haag aan te blijven wenden. Laat geen mogelijkheid onbenut om draagvlak voor onze aanpak in Brabant te realiseren!

De concept-BZV is gericht op aanpassingen op bedrijfsniveau. Maar er kan sprake zijn van een stapeling van gezondheidsbedreigende factoren in een bepaalde gebied. Wat ons betreft moet daarmee bij de beoordeling van ingediende individuele plannen rekening worden gehouden. Dan kunnen we de overlast in bepaalde gebieden stoppen en voorkomen dat er nieuwe overbelaste gebieden ontstaan. Daarom willen wij dat er mede vanuit het perspectief van gezondheid gebiedsprofielen worden opgesteld met alle belanghebbenden en dat gaat verder dan een gesprek tussen boeren en buurt. De gebiedsprofielen moeten meestal over de grenzen van gemeenten opgesteld worden. Om deze reden is het van belang dat de provincie het voortouw neemt in het opstellen van de gebiedsprofielen. De partners in het Brabantberaad kunnen gebieden die overlast geven goed in kaart brengen en prioriteren. Zij zullen zeker ook in kaart kunnen brengen welke instanties bewezen wetenschappelijke methoden gebruiken die ingezet kunnen worden om in Brabant de effecten van veehouderij op gezondheid te toetsen.

De heer **Verhees** (VVD): Doet de heer Leenders met zijn oproep en met zijn amendement de gemeenten in Oost-Brabant en de Kempen niet enorm tekort door hier te pleiten voor het opstellen van gebiedsprofielen? De gemeenten zijn verantwoordelijk voor het geurbeleid. Als zij afwijken van de landelijke norm, moeten zij gebiedsprofielen opstellen. De gemeente Someren bijvoorbeeld heeft tien gebiedsprofielen opgesteld, soms zelfs op wijkniveau, om heel precies een goede geurverordening vast te stellen, burgers optimaal te beschermen en bedrijven nog enigszins uitbreidingsmogelijkheden te bieden.

De **voorzitter**: Komt u tot uw punt, mijnheer Verhees!

De heer **Verhees** (VVD): Doet de heer Leenders de gemeenten niet enorm tekort door hier te doen alsof die gemeenten nog niets gedaan hebben aan het opstellen van gebiedsprofielen?

De heer **Leenders** (PvdA): Het gaat ons om meer dan geur. Ons is niet bekend dat die gemeenteoverstijgende gebiedsprofielen nu al gemaakt worden. Ik zou de heer Verhees willen vragen om het amendement te lezen en te kijken of dit iets verder reikt dan wat er op dit moment mogelijk is.

De heer **Verhees** (VVD): Gemeenten zijn verplicht om met hun buurgemeenten te overleggen. Pak maar een willekeurige gemeente in Oost-Brabant en kijk eens hoe die zaken zijn opgesteld, dan ziet de heer Leenders dat er altijd overleg heeft plaatsgevonden met de buurgemeenten.

De heer **Leenders** (PvdA): Wij willen toch een stapje verdergaan. Er is inmiddels succesvol geëxperimenteerd met dialogen waarbij een wetenschappelijk onderbouwde methode wordt gebruikt, zoals de GGD bijvoorbeeld doet in Oirschot en Gemert-Bakel. Wat is de visie van de gedeputeerde hierop? Kan en wil hij ons toezeggen dat in februari bij de bespreking van de BZV en de Verordening ruimte een plan beschikbaar is op welke wijze gebiedsprofielen in 2014 en 2015 in Brabant tot stand komen, waarop gemeenten en wijzelf als provincie beleid kunnen afstemmen? Kunnen we dat met elkaar afspreken? Geurhinder van de intensieve veehouderij is een belangrijk punt voor vele omwonenden en recreanten in de buitengebieden. Er wordt nu een geurhinderonderzoek uitgevoerd in Brabant onder maar liefst 16.000 mensen. Deze data moeten worden vertaald naar praktische handvatten voor wet- en regelgeving op gemeentelijk, provinciaal en landelijk niveau. Met een relatief kleine financiële ondersteuning kunnen we in Brabant in 2014 komen tot een analyse van die gegevens. Om dat te doen dienen we een amendement in, mede ondertekend door D66, GroenLinks en de Partij voor de Dieren.

Ten slotte wil ik het belang van het Kennisnetwerk Zoönosen voor Brabant onderstrepen, juist nu. We stelden daarover al eerder vragen, maar zijn niet erg overtuigd door de antwoorden. We dienen samen met D66 en GroenLinks een amendement in om de toekomst van het Kennisnetwerk Zoönosen in 2014 zeker te stellen.

Mevrouw Geeraedts heeft ook al iets gezegd over handhaving. In de gemeenschappelijke regeling van de omgevingsdienst Zuidoost-Brabant is opgenomen dat deelnemers die taken inbrengen een groter risico lopen om financiële tekorten te moeten opvangen dan deelnemers die geen taken inbrengen. Die afspraak bevordert naar ons idee niet echt dat aanvullende taken worden ingebracht vanwege het grotere risico. Onderbrengen van taken bij commerciële partijen is dan natuurlijk beter. Volgens ons is hier sprake van een perverse prikkel. Wij vragen het college dit probleem met andere deelnemers bespreekbaar te maken en tot afspraken te komen die deze prikkel wegnemen. Indien nodig dienen wij hiervoor in de tweede termijn een motie in.

Wij konden uiteraard niet wegblijven van het sociale domein, gelet op onze bijdrage bij de Voorjaarsnota. Wij maken ons met de VVD grote zorgen over Brabanders die zorg en

ondersteuning nodig hebben. Gemeenten komen door de decentralisaties in het sociale domein in de knel en burgers dreigen daarvan uiteindelijk de dupe te worden. Bij de behandeling van de Voorjaarsnota vertelden wij al over de verstandelijk gehandicapte, de oudere, de jongere in een vechtscheiding, de laagopgeleide 55-plusser en de arbeidsgehandicapte. Het gaat over de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO), de jeugdzorg en de Participatiewet. We maken ons geen zorgen over de wetten maar over mensen, mensen die hiermee mogelijk in de knel komen. We hebben het over het sociale domein dat geen onderdeel uitmaakt van de Agenda van Brabant en dus ook niet van onze taken. Sinds we de Agenda van Brabant vaststelden, is de samenleving veranderd. De crisis slaat grote gaten in de landelijke- en in de gemeentebegroting. We moeten elkaar helpen in moeilijke tijden om de effecten van de crisis te verzachten.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik zou bijna tegen de heer Leenders zeggen: nu doet u het weer. Bij de Voorjaarsnota heeft hij dit tranentrekkende verhaal ook al afgestoken. Ik deel zijn zorgen en vind die ook terecht, maar het is zijn kabinet met zijn eigen PvdA die in Den Haag dit beleid in gang zet. De heer Leenders maakt inmiddels zelf ook deel uit van de Tweede Kamerfractie van de PvdA. Niet dat ik hem daarop wil aanvallen, maar zijn pleidooi is eigenlijk aan het verkeerde adres gericht. Wij hebben in dezen als provincie geen kerntaak. Die kerntaak ligt bij het Rijk en de gemeenten. De heer Leenders zegt eigenlijk dat wij als provincie alles maar moeten overnemen wat de PvdA in Den Haag kapot maakt.

De heer **Leenders** (PvdA): Als u het goed vindt, voorzitter, zal ik het beleid van het huidige kabinet en het standpunt van de Partij van de Arbeid daarbij hier niet gaan verdedigen. Ik denk dat dit buiten de scope van deze vergadering strekt. Ik redeneer nu vanuit de verantwoordelijkheden en bevoegdheden die wij hier als Provinciale Staten hebben.

De **voorzitter**: Uw punt is helder. Komt u tot een afronding om uw college ook nog zijn minuten te kunnen geven.

De heer **Leenders** (PvdA): We kunnen niet vanuit onze fortuinlijke positie wegstaren met de woorden "daar gaan wij niet over." De VVD vroeg al wanneer de provincie aan zet is. Wat ons betreft nu!

En dit brengt ons op bestuurskracht. Het provinciebestuur is een bestuurslaag die toeziet op de kwaliteit van het lokale bestuur en deze kwaliteit bewaakt. Wij constateren, ook ingegeven door de wet, dat het toezicht op de kwaliteit van het lokale bestuur beperkt is tot het financiële en fysieke domein. Om mijn inbreng op dit punt iets in te korten, wil ik voorstellen dat wij de discussie over de Agenda van Brabant gaan voeren in 2014. Ook mevrouw Geeraedts heeft daar al iets over gezegd.

Bij het aantreden van de huidige regering dreigden wij als provincie ten onder te gaan in een landsdeel, weliswaar op termijn maar toch! Die dreiging lijkt even voorbij maar de discussie over een adequaat bestuur van Nederland zal steeds weer terugkomen. We kunnen afwachten tot de volgende poging en reageren als er weer een bui voorbij komt, maar we kunnen ook anticiperen. Dat begint met het ontwikkelen van een eigen visie op het middenbestuur op de langere termijn. We hebben in de discussie over de landsdelen

vaak gehoord: Voor welk probleem is dit een oplossing? Weg met de tekentafel democratie! Maar wat dan wel? Als het aan Europa ligt, is de toekomst aan sterke sociaaleconomische regio's. Dat zijn wat ons betreft niet per definitie de huidige provinciegrenzen. Het is tijd voor de discussie hierover, graag in 2014.

Ik zou u nu willen verzoeken, voorzitter, mijn collega het woord te geven.

De heer **S. Smeulders** (PvdA): Voorzitter! Het past niet bij een constructieve oppositiepartij als de PvdA om alleen maar te zeggen wat we niet willen. Dat hebben wij wel gedaan bij de Voorjaarsnota, maar hier willen wij schetsen hoe het Brabantse mobiliteitssysteem beter, efficiënter, duurzamer en bovendien kostenefficiënter kan, want er is wel degelijk een noodzaak voor verandering. De groei van de automobilititeit komt na 2020 tot stilstand. Dat is een trendbreuk die wordt veroorzaakt door het nieuwe werken, de vergrijzing en jongeren die liever in de trein zitten omdat zij dan online kunnen blijven. Deze coalitie doet net alsof er geen structurele veranderingen in de samenleving zijn en gaat door met haar conventionele mobiliteitsbeleid: het investeren van heel veel geld in nieuw asfalt. Het Spaar- en infrafonds is daar het mooiste voorbeeld van. Zij doet dit terwijl we bereikbaarheid ook met gedragsverandering en slimme technologie dichterbij kunnen brengen. Bovendien kunnen we tegelijkertijd een nog grotere boost geven aan de Brabantse hightech automotivesector, bijvoorbeeld in Helmond, waar hele grote economische kansen liggen. Ook in deze begroting is weer een nieuwe investering in asfalt opgenomen, namelijk de Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat, aan de naam hoor je het niet, maar toch zit er asfalt in. Wij vinden dit een prima project, maar wij zijn van mening dat wegen moeten worden betaald uit het asfaltfonds of de BDU (Brede doeluitkering) en niet uit de algemene middelen. We vragen de gedeputeerde om hierop in te gaan en dienen mogelijk in de tweede termijn een amendement in.

Inmiddels is gebleken dat we bij de Voorjaarsnota een vooruitziende blik hadden, want enkele weken geleden sprak ook VVD-verkeersminister Melanie Schultz van Haegen enthousiast over de kansen die er liggen om Nederland beter bereikbaar te maken met slimmere oplossingen. Ze sprak zelfs uit dat we af moeten van het asfalt denken!

De heer **Van Hattem** (PVV): De heer Smeulders zegt dat wegen betaald moeten worden uit de algemene middelen. Maar die algemene middelen worden gevoed door de opcenten motorrijtuigenbelasting. Hij zegt dus eigenlijk tegen alle automobilisten dat zij geen waar meer mogen krijgen voor het geld dat zij betalen?

De heer **S. Smeulders** (PvdA): Nee, helemaal niet, mijnheer Van Hattem. Wij willen dat asfalt betaald wordt uit de middelen die wij hier in de Staten reserveren voor asfalt en niet dat algemene middelen die gealloceerd zijn voor andere doelen, daarvoor worden aangewend.

De heer **Van Hattem** (PVV): Maar die algemene middelen worden wel voor een groot deel gevoed uit de opcenten die de Brabantse automobilisten moeten opbrengen. Ik betaal zelf al bijna €60 per kwartaal aan opcenten. Dat is een leuke bijdrage voor de provincie, maar ik zie er weinig voor terug. Ik sta lekker in de file op de A58. Dat kan ik niet uitleggen aan andere automobilisten in deze provincie. En de heer Smeulders wil dat geld aan andere zaken uitgeven.

De heer **S. Smeulders** (PvdA): Allereerst wijs ik erop dat de A58 van het Rijk is en niet van ons, dus daarin gaan wij niet investeren.

En vervolgens zeg ik tegen de heer Van Hattem dat hij zijn auto moet verkopen als hij geen motorrijtuigenbelasting wil betalen. Dat is het beste advies.

De heer **Van den Berg** (PVV): U bent zo ver van het asfaltdenken verwijderd, mijnheer Smeulders, dat u er niet over peinst om de A58 voor te financieren?

De heer **S. Smeulders** (PvdA): De heer Van den Berg kent ons standpunt daarover. Wij peinen er wel degelijk over om de A58 voor te financieren, maar wij willen niet dat de provincie daarvoor de rentelasten gaat dragen. Die moeten worden gedragen door het consortium van marktpartijen. De vraag is of dat nog kan nu de rijksoverheid heeft besloten om de rijksbijdrage voor die weg te temporiseren.

De heer **Van den Berg** (PVV): Uw partij heeft dat besloten, mijnheer Smeulders, en uw partij laat de Brabantse economie totaal in het honderd lopen door die weg helemaal vol te laten lopen. Het is daar een grote puinhoop. Ik weet dat u vaak in Den Haag bent. Ik zou zeggen: doe uw best om daar iets aan te doen. Als het Rijk het niet doet, zullen wij het wel moeten doen willen wij nog vooruitkomen in Brabant.

De heer **S. Smeulders** (PvdA): Ik ga mijn best doen, mijnheer Van den Berg, dat beloof ik u.

De heer **Van Hattem** (PVV): De heer Smeulders roept mij op mijn auto te verkopen. Ik neem aan dat dit een algemene oproep is aan alle Brabanders om hun auto te verkopen. Als er geen automobilist meer is in Brabant, betekent dat wel een tekort van 245 miljoen om de linkse hobby's te kunnen bekostigen, want dan komen er geen opcenten meer binnen.

De **voorzitter**: De heer Smeulders vervolgt zijn betoog.

De heer **S. Smeulders** (PvdA): Ja, dat lijkt mij verstandiger!

Ook in Brabant moeten we af van het idee dat asfalt de eerste oplossing is voor een bereikbaarheidsprobleem. Door middel van een amendement leggen we een radicale maar noodzakelijke wijziging van het Spaar- en infrafonds voor om te breken met dit conventionele asfaltbeleid. Wij als PvdA kiezen ervoor het Brabantse mobiliteitssysteem aan te laten sluiten op de veranderende omstandigheden in de samenleving, te verduurzamen en kwalitatief beter te maken. Wij kiezen voor een mobiliteitsbeleid 2.0, zoals wij dat zelf noemen. Daartoe willen we investeren in HOV-infrastructuur (Hoogwaardig Openbaar Vervoer), infrastructurele leefbaarheidsmaatregelen, verkeersveiligheid van provinciale wegen, kwaliteit fietspaden en nieuwe fietspaden, infrastructuur voor elektrisch rijden en technologische toepassingen. We dienen hiervoor een amendement in.

De provincie gebruikt intussen nog steeds groeiscenario's en verkeersmodellen uit het vorige decennium, gebaseerd op onrealistische demografische en economische groei modellen en bizarre robuustheidstoetsen.

De heer **Van den Berg** (PVV): Wat moet ik verstaan onder infrastructuur voor elektrisch rijden? Gaat het om inductiebussen of om die elektrische bussen die in Den Bosch geparkeerd staan omdat zij kapot zijn, of wil de heer Smeulders die laadpalen blijven subsidiëren?

De heer **S. Smeulders** (PvdA): Ik doelde op dat laatste punt, mijnheer Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik koop een elektrische auto. Ik hoef al geen BMP (Belasting op personenauto's en motorrijwielen) te betalen, ik betaal geen motorrijtuigenbelasting, maar met mijn extra gewicht slijt de weg des te harder. Eigenlijk gaat het daar al fout. En dan wil de heer Smeulders ook nog de elektriciteit voor mij betalen?

De heer **S. Smeulders** (PvdA): Nee, die elektriciteit zullen wij niet betalen, maar ons doel is de luchtkwaliteit te verbeteren en de uitstoot van fijnstof te verminderen. Daarom kiezen wij voor het stimuleren van elektrisch rijden.

De heer **Van den Berg** (PVV): En de energie voor dat elektrisch rijden wordt opgewekt door windmolens?

De heer **S. Smeulders** (PvdA): In onze visie wel.

De **voorzitter**: De heer Smeulders vervolgt zijn betoog en komt tot een afronding.

De heer **S. Smeulders** (PvdA): Voorzitter. Wij dienen een motie in over groeiscenario's en verkeersmodellen. Ik ga door met de verkeersveiligheid van provinciale wegen, want die is misschien nog wel belangrijker dan bereikbaarheid. Niemand wil immers een naaste verliezen bij een verkeersongeluk. Het gaat niet goed in Brabant. Deze week zagen wij op OmroepBrabant.nl dat er deze maand in Brabant al vijftien ongelukken met dodelijke afloop hebben plaatsgevonden. Dat is niet best, daar moeten we echt iets aan doen! Dat vindt de ANWB ook. De ANWB heeft een onderzoek uitgevoerd volgens de EuroRAP-methode (European Road Assessment Programme), die ook door het ministerie van I&M wordt gebruikt bij de beoordeling van de veiligheid van rijkswegen.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik dacht dat wij het over de begroting hadden, voorzitter.

De **voorzitter**: Dat klopt, mevrouw Geeraedts. Het woord is aan de heer Smeulders.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Volgens mij gaat het nu niet meer over de begroting. Ik denk dat wij dit onderwerp moeten behandelen als wij het over mobiliteit hebben.

De **voorzitter**: De mobiliteit is een onderdeel van de begroting. Het is aan mij als voorzitter niet om de inhoud van de bijdragen van de fracties in eerste termijn te bepalen. U hebt wel gezien dat ik probeer de interrupties scherp en op hoofdlijnen te houden.

De heer **S. Smeulders** (PvdA): Ik ben het helemaal met u eens, voorzitter.

Maar liefst 65% van de Brabantse provinciale wegen voldoet niet aan het de minimumveiligheidsniveau van de rijksoverheid. Dat is vreemd. Gelukkig vindt de Tweede Kamer dat inmiddels ook. Vorige week is daar een motie ingediend waarin staat dat de minister moet aanmoedigen dat de provincies het provinciale wegennet binnen 20 jaar op het minimale 3-sterrenniveau volgens de EuroRAP-methode brengen. Wij hebben hierover eerder schriftelijke vragen gesteld aan het college, maar vonden de antwoorden teleurstellend. Er is weinig beweging bij het college om iets te doen met die EuroRAP-methode.

De heer **Van den Berg** (PVV): Het is heel fijn dat de heer Smeulders zo hamert op veiligheid. Is het niet een kerntaak van de provincie om de provinciale wegen als de donder op dat veiligheidsniveau te brengen en daarvoor al in de volgende begroting middelen vrij te maken? Is de heer Smeulders dat met mij eens?

De heer **S. Smeulders** (PvdA): In dat amendement dat ik net heb aangekondigd zit geld voor de veiligheid van de provinciale wegen. Wij doelen op infrastructurele maatregelen. Misschien wil de heer Van den Berg ons amendement mee ondertekenen of ondersteunen?

Ik dien ook een motie in over de veiligheid van de provinciale wegen. Ik hoop dat iedereen daarnaar wil kijken.

Ik wil mijn betoog afsluiten met werk! De PvdA heeft naar aanleiding van de slechte arbeidsomstandigheden van wegwerkers o.a. bij de bouw van de A2-tunnel in Maastricht, zorgen over de arbeidsomstandigheden van de bouwvakkers die aan de Brabantse provinciale wegen werken. Wij dienen daarvoor een motie in.

De **voorzitter**: Door de leden mw. Knoet-Michels, mw. Spierings, Van der Wel en P. Smeulders wordt het volgende amendement voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 15 november 2013, behandelend het Statenvoorstel 58/13 inzake Begroting 2014; besluiten, dat de volgende tekst aan het ontwerpbesluit van het Statenvoorstel wordt toegevoegd:

- een bedrag van €75.000,- binnen het budget Gezondheid (UA34, paragraaf 5.4 pagina 118 Begroting 2014) wordt gebruikt om in 2014 een vervolgoopdracht te kunnen geven aan het bureau GMV van de Brabantse GGD's, zodat de uitkomsten van het onderzoek "Geurhinder onder omwonenden van veehouderijen", uitgevoerd door Academische Werkplaats Milieu & Gezondheid, vertaald kunnen worden naar praktische handvatten voor wet- en regelgeving op landelijk, provinciaal en/of gemeentelijk beleid."

Toelichting:

Momenteel wordt binnen het onderzoeksproject "Geurhinder onder omwonenden van veehouderijen" uitgevoerd door Academische Werkplaats Milieu & Gezondheid, data verzameld onder ca. 16.000 respondenten in Noord-Brabant.

Geurhinder speelt een belangrijke rol in de gezondheid en het welbevinden van mensen en de huidige wetgeving geurhinder veehouderij is slechts beperkt onderbouwd met onderzoek:

- *gebaseerd op slechts 1 onderzoek naar de relatie geurhinder-veehouderij;*
- *onderzoek ruim 10 jaar oud;*
- *en alleen beoordeeld in relatie tot varkenshouderijen.*

In Noord-Brabant worden veel geurklachten gemeld door omwonenden en deze geurklachten kunnen lang niet altijd worden verklaard/voorspeld door de landelijke bepaalde geurmodellering. Hoewel de uitkomsten naast provinciaal ook landelijk en gemeentelijk beleid raken is een snelle vertaling van de uitkomsten die in maart/april 2014 vrijkomen voor de provincie van dermate belang dat het gerechtvaardigd is dat de provincie een vervolgoopdracht geeft.

Dit amendement maakt onderdeel uit van beraadslaging en krijgt nr. A1.

Door de leden mw. Knoet-Michels, mw. Klitsie en P. Smeulders wordt het volgende amendement voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 november 2013, behandelend het Statenvoorstel 58/13 inzake begroting 2014, besluiten dat de volgende tekst aan het ontwerpbesluit van het Statenvoorstel wordt toegevoegd:

- *Binnen het budget Gezondheid (UA34, paragraaf 5.4 pagina 118 Begroting 2014) wordt jaarlijks € 50.000,- toegekend in 2014 en 2015 aan het Brabants Kennisnetwerk Zoönosen om de coördinatie, secretariële ondersteuning van het netwerk en de communicatie, waaronder de website, te realiseren."*

Toelichting:

De samenwerking binnen het BKZ is uniek. Het betreft een samenwerking van diverse onderdelen van de humane en veterinaire gezondheidszorg. De deelnemers in het BKZ zijn koplopers binnen hun organisaties en bewerkstelligen daar al vele vernieuwingen op diverse terreinen, bijvoorbeeld op het gebied van onderzoek, nieuwe behandelvormen en multidisciplinaire deskundigheidsbevordering. Zij hebben dan ook in hun werkplannen ruimte gemaakt om te blijven participeren in het BKZ. De samenwerking is tijdens de uitbraak van de Q-koorts extra van belang gebleken voor Noord-Brabant.

De samenwerking dient ook gefaciliteerd te worden d.m.v. coördinerende en secretariële werkzaamheden. Bovendien onderhoudt het Kennisnetwerk een website die kennis toegankelijk maakt voor gemeenten en burgers.

Deze facilitering past niet binnen het huidige beleid van deze diverse organisaties. De Provinciale Gezondheidsraad en voor een klein deel de GGD hebben tot nog toe de kosten gedragen. Beide organisaties staan voor bezuinigen. De brede facilitering van BKZ past niet meer in hun werkplan. De BZK heeft onlangs verzocht aan de provincie om te willen voorzien in brede facilitering.

Juist in een periode waarin we volop bezig zijn in Noord-Brabant om te bepalen hoe we de economische ontwikkeling van de veehouderij kunnen steunen zonder de

volksgezondheid in gevaar te brengen en bij (voorkomen van) een uitbraak van een zoönose is het Netwerk van groot belang.

Dit amendement maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. A2.

Door het lid S. Smeulders wordt het volgende amendement voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 november 2013, behandelend het Statenvoorstel 58/13A inzake Begroting 2014 en Najaarsbrief; besluiten dat als volgt wordt gewijzigd:

225 miljoen euro uit het Spaar- en infrafonds zal worden toegevoegd aan de algemene middelen en er 225 miljoen euro zal worden gereserveerd voor de volgende doeleinden:

- 50 miljoen HOV-infrastructuur;*
- 50 miljoen voor infrastructurele leefbaarheidsmaatregelen;*
- 50 miljoen voor verkeersveiligheid van provinciale wegen;*
- 50 miljoen voor kwaliteit fietspaden en voor nieuwe fietspaden;*
- 25 miljoen voor infrastructuur elektrisch rijden en voor technologische toepassingen."*

Toelichting:

De PvdA is voorstander van een grondige vernieuwing van het Brabantse mobiliteitsbeleid. Doel hiervan is het Brabantse mobiliteitssysteem beter aan te laten sluiten op de veranderende omstandigheden in de samenleving.

Dit amendement maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. A8.

Door de leden Van Liempd, mw. Brunklaus, mw. Frijters-Klijnen en Van der Wel wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 november 2013, behandelend het Statenvoorstel 58/13 inzake Begroting 2014; overwegende dat:

- een goede taalvaardigheid een basisvereiste is om te (kunnen) leren;*
- de Agenda van Brabant onze provincie positioneert als hoogwaardige kennis- en innovatieregio;*
- voor het duurzame karakter van deze ambitie toekomstige generaties moeten zijn toegerust op "een leven lang leren",*

constaterende dat:

- er op het gebied van verbeteren van taalvaardigheid kansen liggen in het primair onderwijs binnen onze provincie;*
- er ook bedreigingen zijn, bijvoorbeeld door het verdwijnen van bibliotheken in kleine kernen;*
- "Bibliotheek op school"-programma's aantoonbaar bijdragen aan taalvaardigheid en leerprestaties bij andere vakken;*
- investeren in taalvaardigheid een investering is in de individuele toekomst van onze kinderen én in de collectieve toekomst van de Brabantse economische- en kennisontwikkeling en daarmee past binnen de ambities van de Agenda van Brabant.*

verzoeken Gedeputeerde Staten:

1. *een subsidieregeling uit te werken waardoor participatie aan "Bibliotheek op school"-programma's provinciebreed wordt bevorderd;*
2. *hierbij bestaande regelingen in den lande (bijvoorbeeld de provincie Limburg) te betrekken;*
3. *de regeling zo in te richten dat deze niet kan worden ingezet als verkapte bezuiniging door gemeenten (waarbij de subsidie van de provincie wordt gekort op de bijdrage aan het bibliotheekwerk door de gemeente);*
4. *in ieder geval als voorwaarde op te nemen dat er meerjarige contracten worden afgesloten tussen onderwijs en bibliotheken op het gebied van taalvaardigheidsprogramma's;*
5. *als richtinggevend subsidiebedrag een bijdrage van €6,- per leerling mee te nemen;*
6. *de totale subsidiesom onder te verdelen in drie jaarschijven en de dekking hiervan te betrekken bij de in de Najaarsbrief genoemde afweging over de strategische buffer 2013-2015 van 22,4 miljoen euro (af te wegen bij de Voorjaarsnota 2014);*
7. *de regeling met ingang van schooljaar 2014-2015 in te laten gaan;*
8. *deze subsidieregeling vóór de Voorjaarsnota aan Provinciale Staten voor te leggen, en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M6.

Door de leden S. Smeulders en Bouwman wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 november 2013, behandelend het Statenvoorstel 58/13 inzake Begroting 2014 en Najaarsbrief, constaterende dat:

- *er bij de realisatie van de A2-tunnel in Maastricht is gebleken dat werknemers door aannemers en onderaannemers werden uitgebuit en deze werknemers slechte primaire en secundaire arbeidsomstandigheden hadden,*

overwegende dat:

- *uitbuiting van werknemers die werken aan de provinciale infrastructuur door aannemers en onderaannemers moet worden voorkomen;*
- *de Brabantse infrastructuur moet worden gebouwd en onderhouden door aannemers en onderaannemers die hun werknemers conform de Nederlandse wetgeving belonen en met respect met hun werknemers omgaan,*

dragen Gedeputeerde Staten op:

- *in de aanbestedingsvoorwaarden voor infraprojecten het belang te benadrukken van goede primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden, die minimaal aan de Nederlandse wetgeving voldoen, van werknemers van aannemers en onderaannemers die werken aan de Brabantse provinciale infrastructuur, en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M14.

Door de leden S. Smeulders, Van den Berg en Bouwman wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 november 2013, behandelend het Statenvoorstel 58/13 inzake Begroting 2014 en Najaarsbrief,

constaterende dat:

- *De Provinciale Staten in toenemende mate worden geconfronteerd met onzekerheid over de doelmatigheid en het realisme van de scenario's voor demografische en economische groei en actualiteit van de verkeersmodellen die de provincie gebruikt (voorbeeld randweg Boekel),*

overwegende dat:

- *het gebruik van realistische scenario's voor demografische en economische groei en actuele verkeersmodellen essentieel is om te voorkomen dat er gemeenschapsgeld niet doelmatig wordt ingezet en er infrastructuur wordt aangelegd waarvoor geen noodzaak is,*

dragen Gedeputeerde Staten op:

- *door een commissie van onafhankelijke deskundigen, verbonden aan (semi-) publieke organisaties (waaronder universiteiten, commissie-MER & POC), een onderzoek te laten uitvoeren naar de door de provincie in gebruik zijnde scenario's voor demografische en economische groei en verkeersmodellen;*
- *hiertoe de onderzoeksoopdracht binnen drie maanden met de commissie Mobiliteit & Financiën te bespreken,*

en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M15.

Door de leden S. Smeulders en Bouwman wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 november 2013, behandelend het Statenvoorstel 58/13A inzake Begroting 2014 en Najaarsbrief, constaterende dat:

- *de ANWB recentelijk met behulp van de EuroRAP-methode een onderzoek heeft uitgevoerd naar de verkeersveiligheid van de provinciale wegen, waaruit blijkt dat meer dan 60% van de Brabantse provinciale wegen niet aan de minimale verkeersveiligheid volgens de EuroRAP-methode voldoet en de Brabant in de middenmoot staat v.w.b. de veiligheid van de provinciale wegen;*
- *de EuroRAP-methode door het ministerie van Infrastructuur & Milieu als standaard wordt gebruikt voor de verkeersveiligheid van de rijkswegen;*
- *de Tweede Kamer de minister van Infrastructuur & Milieu recentelijk heeft verzocht de provincies te stimuleren en tevens te ondersteunen om hun wegennet binnen 20 jaar op een niveau van minimaal 3 sterren te brengen volgens de EuroRAP-methode;*
- *Gedeputeerde Staten niet van plan zijn om de EuroRAP-methode als standaard te gebruiken voor de verkeersveiligheid van de Brabantse provinciale wegen; (blijkt uit antwoord schriftelijke vragen PvdA d.d. 1 oktober jl.).*

overwegende dat:

- *Brabant werk moet maken van de onveiligheid van de Brabantse provinciale wegen en alle methoden moeten worden aangewend om de verkeersveiligheid te verbeteren;*
- *het gebruik van de EuroRAP-methode moet worden overwogen, aangezien deze methode de standaard is voor de rijksoverheid en ook wordt gebruikt door belangenorganisaties zoals de ANWB,*

dragen Gedeputeerde Staten op:

- *in te gaan op het verzoek van de minister van Infrastructuur & Milieu om de verkeersveiligheid van provinciale wegen te verbeteren en het gebruik van de EuroRAP-methode te overwegen;*
- *door de onafhankelijke Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid (SWOV) een onderzoek te laten verrichten naar de verbetering van de verkeersveiligheid van de Brabantse provinciale wegen, waarbij de inzet van de EuroRAP-methode wordt betrokken;*
- *naar aanleiding van de onderzoeksresultaten met Provinciale Staten in gesprek te gaan over de verbetering van de verkeersveiligheid van de provinciale wegen, en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M16.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Voorzitter! D66 is een toekomstgerichte partij. Ons speerpunt in Brabant is deze regio aan onze jongeren goed achter te laten. Voor het gemak omvatten we die opdracht dan maar even met de 3 P's van People, Planet en Profit. We doen het bepaald niet beter dan onze voorgangers: onze kinderen zullen de eersten in generaties zijn die het slechter gaan krijgen dan hun ouders.

Wij investeren daarom graag in een goede en groene toekomst voor volgende generaties, bijvoorbeeld in de vorm van een Brabants energieakkoord in plaats van naar schaliegas te gaan boren. Wat D66 betreft richten wij ons op groene economische groei waarbij de werkgelegenheid wordt bevorderd. Wij zien daarin ook de mogelijkheden voor het bevorderen van sociale insluiting.

We blijven een onderwijspartij en we steunen daarom de kansen, voor zover voor een provincie mogelijk, het kennisniveau te verhogen. Dit alles uiteraard, want we hebben het nog steeds over een groene economie, in een provincie waar ook de P van Planet gekoesterd wordt.

De wereld van Brabant houdt niet op bij de provinciegrenzen. Als er één landsdeel is dat floreert bij de internationalisering van handelsbetrekkingen, maar ook de gedragscodes die ons worden opgelegd waar het gaat om bescherming van ons landschap, dan is het Brabant wel. U kent D66 als een partij die graag over de grenzen van de beperktheid van een provincie heen kijkt. U bent actief bezig op het internationale front en wij ondersteunen u in de zoektocht naar samenwerking over de grenzen heen, maar wij blijven wel kritisch meekijken. Zo heeft u expliciet aangegeven onderzoekstrajecten in samenwerking met Israël te willen starten. Hoe verhoudt zich dat tot de nieuwe richtlijnen in het Europese onderzoeksprogramma Horizon 2020 waarin Brussel geen financiële ondersteuning meer biedt aan organisaties die actief zijn op de westelijke Jordaanoever? Wat betreft uw idee over impulsmaatregelen werkgelegenheid hebben wij enigszins verbaasd gekeken naar de voorgestelde maatregelen. Heeft u de planken van de kasten leeggehaald waar nog een stapeltje oude ideeën en wensenlijstjes van gedeputeerden lagen? Of heeft u criteria ontwikkeld op basis waarvan u gestructureerd de door u ook zo gewenste groene economie wilt bevorderen? Wij hebben ze niet kunnen ontdekken in de opsomming. Vandaar dat wij u maar een eindje op weg proberen te helpen met twee amendementen en een motie, gericht op het verbeteren van uw voorstel. Dat doen we samen met GroenLinks. We zijn dus niet tegen impulsmaatregelen, ook niet tegen het

bedrag, we vragen ook niet meer geld maar wel een betere onderbouwing van uw voorstel.

Voorzitter. Wat betreft mobiliteit willen we de problematiek rondom het spoor aankaarten. PHS, programma hoogfrequent spoor, gaat doorgevoerd worden en dat is van regionaal en nationaal en zelfs internationaal belang. Het dient het vervoer van mensen en goederen over het spoor en kan alleen goed functioneren als er een robuuste verbinding ligt, die zeker 100 jaar vooruit kan.

De corridor Amsterdam-Eindhoven en de verbinding van het havengebied naar Duitsland via Betuweroute, Eindhoven en Venlo zijn cruciaal omdat ze economische topregio's verbinden. Maar de concentratie van zoveel personenvervoer en goederenvervoer legt een grote druk op externe veiligheid en leefbaarheid voor de regio, waar de treinen doorheen lopen. De trechter Vught is daarbij een risicogebied voor veiligheid en leefbaarheid (knooppunt A2/N65/spoor, waarbij zo'n 7000 huishoudens zijn betrokken) dat om bijzondere maatregelen vraagt, maar ook Den Bosch en Boxtel vragen om aandacht. Maatregelen moeten ons inziens passen in een lange termijnvisie op vervoer over spoor, waarin ook andere knelpunten voor deze corridor geagendeerd moeten worden, zoals de aansluiting spoor-vliegveld in Eindhoven en de ontsluiting van Den Bosch-Noord voor personenvervoer. Agenderen, prioriteren en faseren. Het zou fijn zijn als er geen onderlinge concurrentie tussen gemeenten was.

De problematiek personen- en goederenvervoer heeft een Europese dimensie, die ook op Europees niveau meer aandacht verdient. We hebben maar 1x in de 100 jaar een kans om echt iets aan de infrastructuur rond het spoor te doen. Dan moeten we ook zorgen dat het goed gebeurt. Het is beter wat meer geld definitief uit te geven dan €20 miljoen weg te gooien. Wij dienen daarvoor een motie PHS in, de motie Brabant op het juiste spoor. Daarin wordt u verzocht alle mogelijke wegen te bewandelen op financieel gebied om te kijken wat we kunnen doen om de door de regio gewenste oplossingen samen met de regio te realiseren en ook te kijken wat de maatschappelijke meerwaarde ervan is. We doen dat met een heel groot aantal partijen.

Voorzitter. Mijn fractie maakt zich echt zorgen over de toekomst van de landbouw in Brabant. Gisteren hebben we een bijzondere oproep van de ZLTO-voorzitter ontvangen. Wij delen hun zorgen en voelen de spagaat waar we met elkaar in beland zijn. Hoe komen we uit de spagaat, in de geest van het Koersdocument en werkend vanuit vertrouwen en niet vanuit wantrouwen! Het baart ons zorgen dat de BZV nog niet beschikbaar is. Het baart ons ook zorgen dat er massaal bezwaar gemaakt is tegen de Verordening ruimte. We moeten hier samen uit willen komen.

De omslag die we in de intensieve veehouderij willen maken is in eerste instantie vooral ingegeven door bezorgdheid over gezondheid in relatie tot die veehouderij. Na de Q-koortsepidemie is het Kennisnetwerk Zoönosen opgericht omdat we één ding met zekerheid konden zeggen: het is niet de vraag of we een nieuwe besmettelijke dierziekte zullen zien in Brabant maar wanneer. En daarom werd dat Kennisnetwerk opgericht, bedoeld om het principe van OneHealth na te streven, de samenwerking tussen veterinaire en humane gezondheidswerkers te verbeteren en inzicht en kennis op dit gebied te vergroten. We willen dat netwerk niet kwijt en dienen daarom een motie in samen met de PvdA, GL en PvdD om de humane en veterinaire kennis met elkaar te blijven verbinden in het Kennisnetwerk Zoönosen en een amendement om de relatie

tussen veehouderij en stankoverlast beter te leren kennen want daar is nog lang niet alles over bekend. We hebben daarbij nog een motie achter de hand.

Voorzitter. De komende maanden spreken wij in PS over het rapport van de commissie-Huijbregts "Veerkrachtig Bestuur". Ook deze discussie is gericht op de toekomst van Brabant, maar dan op het gebied van de bestuurlijke organisatie. Onze fractie heeft in augustus ruim 70 D66-raadsleden en -wethouders uitgenodigd. Het thema leeft volop in de diverse raden. Wij dienen ter ondersteuning van dit proces, maar ook denkend aan gemeenten die het financieel zwaar hebben door de huidige economische omstandigheden een motie Grondfonds in. Overijssel gaat ons daarin voor. Wij doen een oproep aan GS om te verkennen wat een Grondfonds eventueel voor Brabant kan betekenen. De OSN dient nog op bestuurlijk vlak een motie waarstaatjeprovincie.nl mede namens ons in.

Voorzitter. Hoewel we het belang van de impulsmaatregelen werkgelegenheid onderschrijven, doet het ons pijn dat dit ten koste gaat van geld dat was bedoeld voor zaken als ecologische verbindingzones en groenblauwe diensten. Achteraf kunnen we constateren dat de resultaten op het gebied van ecologische verbindingzones beter waren geweest als u had geluisterd naar de oproep van een door ons mede ingediende motie van de PvdA. Wij doen vandaag een nieuwe poging, samen met PvdA, GL en OSN. Wij willen het geld dat in 2014 overblijft uit de Natuurbeschermingswetvergunningen in de daarop volgende jaren inzetten voor ecologische verbindingzones. Ecologische verbindingzones en ecologische hoofdstructuur zijn echter niet genoeg voor instandhouding van onze biodiversiteit. Bijen en vele andere insecten gaan sterk achteruit. Daar maken niet alleen natuurorganisaties zich zorgen over, maar ook de landbouw. Afgelopen maandag is dan ook het landelijke actieprogramma bijengezondheid overhandigd aan staatssecretaris Dijksma. Natuurorganisaties, imkerverenigingen en LTO hebben samen aan dit programma gewerkt. Er staan veel goede maatregelen in. Dat hoeven we als Brabant niet over te doen. En het is bovendien een gezamenlijke en niet alleen een provinciale verantwoordelijkheid. Daarom dienen wij een motie in die het college oproept om samen met relevante partners een Brabantse aanvulling op dit actieprogramma te maken en dit af te stemmen met allerlei lopend beleid zoals leefgebiedenbenadering, ecologische verbindingzones en landschappelijke inpassing.

Wat betreft de omgevingsdiensten zijn wij blij met de toezegging van de gedeputeerde in de commissie ER nadrukkelijk inzicht te geven in de kosten, inkomsten en financiële houdbaarheid.

Ten aanzien van cultuur en samenleving zien we een aantal zorgwekkende ontwikkelingen. De transitie jeugdzorg is er een van. Onderzoek van de stand van zaken in de B4 en in de subregio's toont aan dat de positieve verhalen hier in huis met een korrel zout genomen moeten worden. Slechts met forse inspanningen is te verwachten dat een kwalitatief goede overdracht wordt gerealiseerd. Wat gaat de gedeputeerde doen in haar regisseursrol en is zij bereid om extra inspanningen te gaan leveren?

Ook over cultuur maakt D66 zich grote zorgen. Op basis van de motie die op initiatief van D66 in juni 2012 is aangenomen, is begonnen met het een nieuwe benadering van de cultuursector. Meer uitgaan van het hele cultuursysteem en denken in functieketens. Maar de uitwerking verloopt enorm traag waardoor zwakke schakels in de functieketen

nog verder zullen verzwakken. Wij hadden voor deze begroting concrete stappen verwacht voor ondersteuning van de functieketens.

Wij hebben de titel Culturele Hoofdstad niet behaald. D66 ziet partijen al cirkelen rondom de pot met geld. We hebben ook vogels die dat doen maar dat is misschien wat cru gesteld. Wij hopen dat zowel het college alsook de partijen in deze Staten de verleiding kunnen weerstaan om als een Sinterklaas snoepgoed te strooien naar al of niet bevriende colleges in de gemeenten om ad hoc wat initiatieven zoals het Jeroen Bosch-jaar te ondersteunen. Laten we eens een keer vasthouden aan het nieuwe denken in functieketens en niet terugvallen in subsidiedenken dat de coalitiepartijen eerder deze periode zo hartstochtelijk hebben verketterd.

Ten aanzien van de kwaliteit van de begroting heeft D66 nog een amendement. Het gaat over het maximaliseren van het percentage onderbestedingen per productgroep. U weet dat we regelmatig bezig zijn met de kwaliteit van de begroting en de inzichtelijkheid van de cijfers. Het effect zal zijn dat er niet meer dan €150 miljoen aan niet uitkomende inschattingen mag zijn.

De **voorzitter**: door het lid Hageman wordt het volgende amendement voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 november 2013, behandelend het Statenvoorstel 58/13A inzake de begroting 2014, constaterende dat:

- het college van GS aan PS vraagt de begroting vast te stellen en te autoriseren op het niveau van de op pagina 219-220 genoemde totaalbedragen per productgroep;

overwegende dat:

- de lastenkant van de begroting een weergave is van de kosten die gekoppeld zijn aan de acties die nodig zijn om de vastgestelde doelen te bereiken;*
- met het vaststellen van de lastenkant van een begroting niet alleen de kosten, maar daarmee impliciet ook de onderliggende acties zijn vastgesteld;*
- voorspellen van een komend jaar lastig is en dat er altijd een afwijking kan optreden van de voorgenomen acties en/of de daaraan gekoppelde kosten;*
- de toegevoegde waarde van een begroting voor de kaderstelling door PS verkleind wordt als er te veel verschil is tussen de inschatting van benodigde acties (en gekoppelde kosten) en de werkelijk uitgevoerde acties (en gekoppelde kosten);*
- het voor de controlerende rol van PS verstandig is om aan GS kaders mee te geven voor de toegestane afwijkingen,*

besluiten voorstel 5 aldus te wijzigen:

De begroting 2014 inclusief de uiteenzetting van de financiële positie vaststellen en autoriseren op het niveau van de in het overzicht van baten en lasten genoemde bedragen (pag. 221-220) met dien verstande dat per productgroep de som van onderbestedingen niet meer mag bedragen dan 15% van het begrotingsbedrag van die productgroep."

Dit amendement maakt onderdeel uit van beraadslaging en krijgt nummer A9.

Door de leden mw. Lestrade-Brouwer en Bouwman worden de volgende amendementen voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 november 2013, behandelend het Statenvoorstel I 58/13B begroting 2014 en Najaarsbrief, besluiten dat de volgende tekst aan lid 3 van het ontwerp-besluit van het Statenvoorstel wordt toegevoegd:

met dien verstande dat de middelen voor hulp bij het financieren voor het Brabantse MKB alleen ingezet mogen worden voor initiatieven met een uitgesproken duurzaam karakter, wat wil zeggen een goede balans tussen people, planet en profit."

Toelichting:

- *Een duurzame economie betekent dat groei, versterking van de concurrentiekracht en een toename van de werkgelegenheid gecombineerd worden met een beter beheer van ruimte, natuur en een vermindering van de milieudruk.*
- *Brabant zet zich in voor een economische groei waarbij recht gedaan wordt aan een evenredige verdeling tussen de 3 P's van people, planet and profit.*
- *In de voorgestelde maatregelen worden geen duurzaamheidscriteria vastgelegd waar de aanvragen/projecten aan moeten voldoen.*
- *Door toevoeging van deze zinsnede kan de provincie hulp bieden aan Brabantse MKB bedrijven bij het vinden van financiering voor/van duurzamere producten/diensten (bijvoorbeeld door vermindering van de uitstoot van luchtverontreinigende stoffen tijdens productie- of gebruiksfase), vermindering van energie- en materiaalgebruik in de levenscyclus of het gebruik van het product, verbetering van de hergebruiksmogelijkheden, enz.) en aandacht voor people in het arbeidsproces (bijvoorbeeld inzet van schoolverlaters, bieden van leerervaringsplaatsen, inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, etc.).*

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 november 2013, behandelend het Statenvoorstel I 58/13B begroting 2014 en Najaarsbrief, besluiten, dat de volgende tekst aan lid 3 van het ontwerp-besluit van het Statenvoorstel wordt toegevoegd:

met dien verstande dat de middelen voor Brabantse MKB-innovatieprojecten alleen ingezet worden voor innovaties die gericht zijn op het vinden van duurzamere producten/diensten."

Toelichting:

Een duurzame economie betekent dat groei, versterking van de concurrentiekracht en een toename van de werkgelegenheid gecombineerd worden met een beter beheer van ruimte, natuur en een vermindering van de milieudruk.

Brabant zet zich in voor een economische groei waarbij recht gedaan wordt aan een evenredige verdeling tussen de 3 P's van people planet en profit.

In de voorgestelde maatregelen worden geen duurzaamheidscriteria vastgelegd waar de aanvragen/projecten aan moeten voldoen.

De MKB-innovatieprojecten bijvoorbeeld door vermindering van de uitstoot van luchtverontreinigende stoffen in productie- of gebruiksfase, vermindering van energie- en materiaalgebruik in de levenscyclus of het gebruik van het product, verbetering van de hergebruiksmogelijkheden, enz. een bijdrage zouden kunnen leveren aan een duurzame economie.

Deze amendementen maken onderwerp uit van beraadslaging en krijgen de nummers A10 en A11.

Door de leden mw. Lestrade-Brouwer, Brenninkmeijer, Heijmans, mw. Geeraedts Bouwman, Mondriaan en S. Smeulders wordt de volgende motie ingediend:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 15 november 2013, behandelend het Statenvoorstel 58/13A inzake begroting en Najaarsbrief, overwegende dat:

- het niet voorzien is dat in de nabije toekomst een zuidelijke aftakking van de Betuweroute wordt gerealiseerd;*
- het vervoer van (gevaarlijke) goederen door Brabantse steden als Breda, Tilburg en Eindhoven op de zogeheten Brabantroute grote risico's heeft en een belasting vormt voor de leefbaarheid in deze steden;*
- het Rijk en ProRail het voornemen hebben om de zogeheten Boog bij Meteren aan te leggen zodat een deel van het goederenvervoer in de toekomst vanaf de Betuweroute over het bestaande spoor richting het zuiden (lijn Utrecht-Eindhoven) kan plaatsvinden;*
- het Rijk en NS het voornemen hebben om het Programma Hoogfrequent Spoor (PHS) te realiseren, hetgeen een forse toename in vervoersbewegingen over het spoor teweeg zal brengen;*
- problemen met goederenvervoer per spoor niet verlegd mogen worden van het ene naar het andere deel van Brabant;*
- Brabantse gemeenten als Vught, 's-Hertogenbosch, Boxtel, Haaren en Best grote gevolgen zullen ondervinden van de beoogde forse toename van goederen- en personentreinen door hun gemeenten en de impact die dat heeft op veiligheid, leefbaarheid en duurzame ontwikkeling;*
- onder meer de gemeente Vught in dat verband heeft bepleit om extra te investeren in maatregelen zoals een verdiepte ligging van het spoor en aanpassing van de N65;*
- de minister van Infrastructuur en Milieu bereid is extra middelen voor de verdiepte ligging van het spoor in Vught te reserveren mits met de Provincie Noord-Brabant afspraken gemaakt kunnen worden over cofinanciering in de vorm van een "regio-bijdrage";*
- het wezenlijk is dat vanuit een integraal Brabants belang de provincie positie neemt ten aanzien van ontwikkelingen met betrekking tot PHS en de Brabantroute en de mogelijke vraag naar cofinanciering voor inpassingsmaatregelen,*

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om met behulp van het totale scala aan methoden op het gebied van financiering de vereiste regiobijdrage voor de gewenste oplossing bij elkaar te krijgen,*
- waarbij inzichtelijk wordt gemaakt welke substantiële bijdragen de betrokken gemeenten zelf leveren;*
- daarbij ook de cofinancieringsmogelijkheden te verkennen die de Europese Unie kan bieden voor studies en werkzaamheden ten aanzien van spoorinfra-projecten in het kader van de Trans-Europese vervoersnetwerken en de 'Connecting Europe Facility';*
- tevens in het onderzoek op te nemen de maatschappelijke kostenbatenanalyse van de door de gemeente Vught gewenste verdiepte ligging,*

en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nummer M17.

Door de leden mw. Lestrade-Brouwer en Bouwman worden de volgende moties ingediend:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 15 november 2013, behandelend het Statenvoorstel 58/13A inzake begroting 2014 en Najaarsbrief, overwegend dat:

- *een duurzame economie betekent dat groei, versterking van de concurrentiekracht en een toename van de werkgelegenheid gecombineerd worden met een beter beheer van ruimte, natuur en een vermindering van de milieudruk,*

constaterend dat:

- *GS diverse maatregelen in de begroting 2014 diverse maatregelen Impuls Werkgelegenheid hebben voorgesteld;*
- *in de voorgestelde maatregelen geen duurzaamheidscriteria worden vastgelegd waar de aanvragen/projecten aan moeten voldoen,*

verzoeken GS ervoor zorg te dragen dat:

- *bij de onder d, e, g en f genoemde maatregelen (te weten onderhoud verbetering fietspaden, GOL, Biesbosch Museumeiland en Herinrichting buitenruimte provinciehuis)*
 - a. gebruik gemaakt wordt van duurzame materialen;*
 - b. ruimte geboden wordt aan innovatieve oplossingen;*
 - c. de provincie eventueel als launching customer optreedt voor innovaties die op de markt gebracht worden,*

en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 15 november 2013, behandelend het Statenvoorstel 58/13A inzake begroting 2014 en Najaarsbrief, overwegend

- *dat een duurzame economie betekent dat groei, versterking van de concurrentiekracht en een toename van de werkgelegenheid gecombineerd worden met een beter beheer van ruimte, natuur en een vermindering van de milieudruk,*

constaterend dat:

- *GS in de begroting 2014 diverse maatregelen voor Impuls Werkgelegenheid hebben voorgesteld;*
- *van de €21,5 mln. die daarvoor gereserveerd wordt slecht €1 mln. daadwerkelijk besteed wordt aan vermindering van de milieudruk,*

dragen GS op:

- *binnen de maatregelen werkgelegenheidsimpuls een betere verdeling tussen de 3 P's People Planet en Profit te realiseren door meer in te zetten op groene werkgelegenheidsprojecten,*

en gaan over tot de orde van de dag."

Deze moties maken deel uit van de beraadslagingen en krijgen respectievelijk de nrs. M18 en M19.

Door de leden mw. Spierings, mw. Brunklaus, mw. Kardol, mw. Van Iersel en Leenders wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 november 2013, behandelend het Statenvoorstel 58/13A inzake begroting 2014 en Najaarsbrief, constaterende dat:

- *een collectief van 24 organisaties, waaronder natuurorganisaties, imkerorganisaties, LTO en kennisinstituten, op 11 november jl. het actieprogramma bijengezondheid aan staatssecretaris van EZ Dijkzma heeft overhandigd;*
- *dit actieprogramma onder andere maatregelen bevat om*
 - *de imkeropleidingen te verbeteren met recente wetenschappelijke inzichten en de kennisuitwisseling tussen imkerorganisaties, landbouw, bedrijfsleven, overheden en beheerders te verbeteren;*
 - *de aanleg van functionele bloem/akkerranden te bevorderen;*
 - *Provinciale Staten op 19 april 2013 unaniem hebben besloten bijenkasten te laten plaatsen bij het provinciehuis,*

overwegende dat:

- *bijen zorgen voor bestuiving en een gezonde bijenstand daarom van groot belang is voor de biodiversiteit in het algemeen en de land- en tuinbouw in het bijzonder;*
- *maatregelen ter verbetering van de bijenstand daarmee een gezamenlijke verantwoordelijkheid zijn;*
- *maatregelen alleen duurzaam succesvol zijn als er een breed draagvlak is onder de betrokken partijen;*
- *het geen nut heeft om zaken over te doen die reeds zijn afgesproken in het actieprogramma bijengezondheid,*

roepen het College van Gedeputeerde Staten op om:

- *met betrokken partijen te inventariseren welke maatregelen zinvol zijn om in Brabant te nemen, aanvullend op het actieprogramma bijengezondheid;*
- *deze maatregelen te vertalen naar een bondige visie met een provinciaal actieprogramma, waarin alle betrokken partijen hun verantwoordelijkheid hebben;*
- *dit actieprogramma af te stemmen op reeds bestaand beleid zoals de leefgebiedplannen, het stimuleringskader groenblauwe diensten en realisatie van landschapselementen;*
- *dit actieprogramma aan de commissies ER en TSP aan te bieden voorafgaand aan de behandeling van de Voorjaarsnota in de commissies,*

en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt deel uit van de beraadslagingen en krijgt nummer M20.

Door de leden mw. Klitsie en P. Smeulders wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten Noord-Brabant in openbare vergadering bijeen op 15 november 2013, behandelend het Statenvoorstel 58/13A inzake begroting 2014 en Najaarsbrief, constaterende dat:

- *meerdere gemeenten in Noord Brabant financiële problemen (rentelasten) hebben ten gevolge van strategische grondaankopen vanuit het verleden;*

- *de plancapaciteit voor woningbouw, detailhandel en bedrijfsterreinen herzien moet worden vanuit de huidige economische en demografische situatie;*
- *een goede ruimtelijke ordening en een gezonde bestuurlijke organisatie een provinciaal belang is*
- *de provincie Noord-Brabant aan de vooravond staat van de uitwerking van het rapport van de commissie Huijbregts "Veerkrachtig Bestuur";*
- *het grondfonds Overijssel * op het IPO congres in oktober 2013 als een innovatie gepresenteerd is,*

overwegende dat:

- *financieel gezonde gemeenten noodzakelijk zijn om hun takenpakket adequaat te kunnen uitvoeren*
- *eventuele herindelingen ten gevolge van Veerkrachtig Bestuur niet tot stand komen als de financiële basis van betrokken gemeente niet op orde is;*
- *gemeenten ieder voor zich aarzelen om de plancapaciteit af te ramen i.v.m. de financiële afboeking die daarmee gepaard gaat;*
- *een grondfonds wellicht een interessante aanvulling zou kunnen zijn op de vier fondsen die nu opgericht zijn mede vanwege de wet HOF,*

verzoeken het college van GS:

- *te onderzoeken of en onder welke condities een Grondfonds Noord-Brabant ingesteld kan worden;*
- *aan te geven wat de financiële consequenties zijn van een Grondfonds Noord-Brabant;*
- *PS ruim voor de VJN 2014 hierover te rapporteren opdat de resultaten van dit onderzoek betrokken kunnen worden bij de Integrale afweging van de VJN 2014,*

en gaan over tot de orde van de dag."

Toelichting:

In Overijssel wordt op basis van een Statenbreed aangenomen motie onderzocht – in samenwerking met gemeenten – of en op welke manier een Grondfonds kan werken. In essentie komt het erop neer dat te ruime plancapaciteit voor wonen, bedrijfsterreinen en detailhandel door de gemeenten wordt afgeraamd. De verliezen op het grondbedrijf die daarmee gepaard gaan, moeten normaal in een keer genomen worden. Met het Grondfonds neemt de provincie te verliezen "over" van de gemeenten, in die zin dat de gemeenten in 10 jaar de verliezen bij de provincie terugbetalen. Dit geeft de gemeenten lucht om in 10 jaar hun grondbedrijf gezond te maken.

Deze motie maakt deel uit van de beraadslaging en krijgt nummer M21.

Door de leden mw. Spierings, Kap, Van Griensven en mw. Brunklaus wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 november 2013, behandelend het Statenvoorstel 58/13A inzake begroting 2014 en Najaarsbrief; constaterende dat:

- *er in 2013 7 miljoen euro over is op het budget voor ecologische verbindingzones;*
- *dit wordt veroorzaakt doordat het subsidiepercentage van 50 onvoldoende blijkt te zijn;*
- *de Najaarsbrief reeds een andere bestemming voor dit geld heeft voorzien;*

- *er in 2014 5,3 miljoen euro extra middelen beschikbaar zijn voor vergunning NB-wet, overwegende dat:*
- *ecologische verbindingzones als snelwegen voor planten en dieren een belangrijke functie hebben in het verbinden van natuurgebieden en daarmee essentieel zijn om de doelstellingen van Brabant Uitnodigend Groen (BrUG) te bereiken;*
- *de PAS in 2014 in werking zal treden;*
- *door de inwerkingtreding van de PAS een groot deel van de initiatieven waarvoor nu vergunningaanvragen zijn ingediend, niet langer vergunningplichtig zullen zijn;*
- *de achterstand in vergunningaanvragen dusdanig groot is dat er gerede twijfel bestaat of deze allemaal afgehandeld zullen zijn voordat de PAS in werking treedt,*

Besluiten

het deel van de 5,3 miljoen euro extra middelen voor vergunning NB-wet dat in 2014 niet wordt aangesproken in te zetten voor verhoging van het subsidiepercentage voor EVZ's tot 75% in 2015 en 2016, en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt deel uit van de beraadslaging en krijgt nummer M22.

Door de leden mw. Lestrade-Brouwer en Kap wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 november 2013 ter bespreking van de Begroting 2014 en de Najaarsbrief, constaterende dat:

- *de Wet revitalisering generiek toezicht op 1 oktober 2012 in werking is getreden;*
- *als gevolg hiervan het horizontaal toezicht van volksvertegenwoordigers op bestuurders moet worden versterkt en tegelijkertijd het verticaal toezicht van bestuurslagen op elkaar moet worden teruggedrongen;*
- *om dit te faciliteren de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) het Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten (KING) opdracht heeft gegeven de website www.waarstaatjegemeente.nl te ontwikkelen;*
- *deze site uit een aantal verschillende instrumenten bestaat waar gemeenten eigen prestaties vergelijken met die van collega-gemeenten op verschillende wettelijke gemeentelijke taken en daaruit voortvloeiende kerntaken in medebewind;*
- *het IPO dit proces tot op heden niet heeft gefaciliteerd met een dergelijke site,*

overwegende dat:

- *het voor provincies evenzeer goed is om via een dergelijk instrument prestaties onderling te kunnen vergelijken;*
- *daardoor het horizontale toezicht van Provinciale Staten op Gedeputeerde Staten beter kan worden gefaciliteerd;*
- *dit het proces van dualisering versterkt;*
- *daarmee ook de verticale toezichtlast afneemt doordat de gegevens openbaar beschikbaar zijn waardoor de toezichthouder, het Rijk, deze niet nogmaals mag vragen bij de provincie,*

dragen het college van Gedeputeerde Staten op:

- *het IPO te verzoeken, naar voorbeeld van de website www.waarstaatjegemeente.nl, een soortgelijk initiatief te initiëren, met in elk geval de medebewindstaken en daaruit*

*voortvloeiende kerntaken en deze op termijn eventueel uit te breiden met autonome taken,
en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M30.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voorzitter! De bijdrage van GroenLinks aan deze begrotingsbehandeling begint met een citaat. Ik ben benieuwd of iemand raadt waar het vandaan komt.

"Veilig terugtrekken en je afsluiten van de buitenwereld is levensgevaarlijk. We moeten onze ogen openhouden en blijven opletten wat er om ons heen gebeurt, in Nederland en in Europa."

Voorzitter. Met deze rake woorden begint het boekje Kijk op Brabant dat verleden week tijdens de allereerste Brabantse trenddag werd gepresenteerd. Dit citaat komt uit het openingshoofdstuk van het boekje dat gaat over de Agenda van Brabant. Hierin staat dat Brabant moet uitgroeien tot de sterkste en meest innovatieve en duurzame economie van Europa. Dat is nogal wat. Tijdens deze algemene beschouwingen kijkt GroenLinks vooruit naar het perspectief op lange termijn waar de Agenda van Brabant naartoe gaat, naar de middellange termijn waar het bestuursakkoord zich op richt en naar de korte termijn, de begroting voor komend jaar.

Gedeputeerde Staten maken binnen de provinciale begroting van 2014 €21,5 mln. vrij voor een op snelle uitvoering gerichte werkgelegenheidsimpuls. Het gevolg is: ad hoc beleid. Het geld wordt versnipperd, van het stimuleren van het MKB tot uitritten in de oostelijke Langstraat en van de restauratie van monumenten tot het herinrichten van de buitenruimte van ons Provinciehuis. Brabanders kunnen met een gerust hart gaan slapen; het college van GS gaat de echte maatschappelijke problemen aanpakken.

Voorzitter. GroenLinks betwijfelt of GS op deze manier de eigen ambitie bereiken om de sterkste, meest innovatieve en duurzame economie van Europa te worden. GroenLinks kiest voor vier richtingen waarin Brabant wel zou moeten investeren, te beginnen in 2014. Dit zijn: schone energie, cultuur voor de toekomst, gezonde stallen en ruimte voor groen. Dit zijn maatschappelijke uitdagingen waarvoor de provincie een duidelijke rol heeft.

GS stellen 1 miljoen euro beschikbaar voor woningbouwisolatie. Wij vinden dit een beetje karig gezien de enorme opgaven. Tijdens de Statenvergadering over schaliegas pleitte het overgrote deel van deze Staten voor een versnelde transitie naar hernieuwbare energie. Voor D66 en GroenLinks was dat de reden om een motie in te dienen om tot een Brabantse energieakkoord te komen. Deze motie hebben we tijdens die vergadering aangehouden. Laat ik heel eerlijk zijn, daar hebben we geen spijt van, want aan het optuigen van extra nieuwe bureaucratie heeft niemand wat. We pleiten dan ook niet langer voor een Brabants energieakkoord maar voor een Brabantse versnellingsagenda. Deze versnellingsagenda dient twee doelen, ten eerste het verhogen van de landelijke ambities en ten tweede meters maken te beginnen in 2014. Wij stellen daarom voor een beeldvormingsdag te organiseren om te komen tot zo'n Brabantse versnellingsagenda. Indien het voor deze versnelling noodzakelijk is wil GroenLinks de treasuryverordening aanpassen zodat een fonds energiebesparing uit Essent-geld mogelijk wordt.

De heer **Van den Berg** (PVV): Heeft u al bepaalde gebieden op het oog waarmee u die transitie wilt versnellen?

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Er is eerder vandaag al gesproken over de enorme werkloosheid in de bouw. Als we wat kunnen doen met woningbouwisolatie waarvoor GS nu een klein voorstel doet voor de Voorjaarsnota, zou dat goed zijn. Wij pleiten ook al jarenlang – we zijn er vijf jaar geleden mee begonnen – een gedeelte van de Essent-gelden in te zetten om zonne-energie voor particulieren aantrekkelijker te maken. Daar zijn wij nog steeds een groot voorstander van.

De heer **Van den Berg** (PVV): U kent de prijs per vermeden ton CO₂ als het zonne-energie betreft? Daarbij wijs ik even op de emissiehandel CO₂ waar dit vijf eurootjes kost. Weet u wat zonne-energie kost?

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voorzitter! We kunnen nu hier een enorme discussie gaan voeren over zonne-energie of windmolens. GroenLinks is groot voorstander van de transitie van duurzame energie en wij zien zonne-energie als een enorme kans om daarmee om te gaan.

De heer **Van Lopik** (VVD): Voorzitter! Ik wil toch nog even ingaan op dat Brabantse energieakkoord. U gaat in Brabant een gremium optuigen over energie. Wat vindt u er nu reëel aan als u het bekijkt in dit kleine Nederland dat een duidelijke aansluiting moet vinden in Europa, met al zijn energievertakkingen, elektriciteitsleidingen en alles wat daarbij hoort? Dan gaan wel ons in Brabant bezighouden met een energieakkoord! Hoe plaatst u dat?

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voorzitter! De heer Van Lopik heeft mij helaas niet goed begrepen. Wij zeggen juist dat wij geen eigen Brabantse energieakkoord meer willen omdat we dan weer met z'n allen gaan overleggen en we moeten juist iets gaan doen. We hebben een eigen Brabantse energie-agenda die in de vorige Statenperiode is vastgesteld. Daar staan best goede dingen in, dat vinden ook wij, maar wij merken alleen dat de uitvoering ervan niet zo erg snel gaat en daarom willen wij heel erg snel, te beginnen in 2014, een versnelling van de uitvoering krijgen. Dus geen nieuwe overlegorganen met allerlei organisaties maar gewoon hands on dingen doen. Ik denk dat de VVD daar alleen maar voor kan zijn.

De heer **Van Lopik** (VVD): Heeft u er ook een beeld van hoe u dat wilt versnellen en met welke accenten?

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voorzitter! Ik heb net tegen de heer Van den Berg gezegd dat bijvoorbeeld woningbouwisolatie en zonne-energie ons heel goede wegen lijken. Ik heb voorgesteld een beeldvormingsdag hierover te organiseren zodat we allemaal elkaars input kunnen horen en ervoor kunnen zorgen dat we tot een breed gedragen agenda komen en we sneller die transitie maken naar duurzame energie. Zonder kunst en cultuur geen bezieling, vernieuwing en vooruitgang. GroenLinks is blij dat we de kandidatuur voor Culturele Hoofdstad gaan evalueren. Wat ons betreft blijft in

ieder geval een gedeelte van het budget beschikbaar. We zien uit naar een toekomstgericht cultuurbeleid in de Voorjaarsnota, dus geen ad hoc beleid. We hopen dat GS dat beleid in nauw overleg met de steden gaan uitwerken.

Gedeputeerde De Boer werkt hard aan een transitie naar een duurzame landbouw. Dit streven is prijzenswaardig, maar de transitie gaat GroenLinks niet snel genoeg en niet ver genoeg. Bij de begrotingsbehandeling precies een jaar geleden spraken we als Provinciale Staten al onze bezorgdheid uit over het rapport “al het vlees duurzaam” van de commissie Van Doorn. Het voorstel van GroenLinks waarin het onafhankelijk regie-orgaan van de commissie werd verzocht om twee keer per jaar een toelichting op haar werkzaamheden te komen geven, werd unaniem door onze Staten aangenomen. Inmiddels zijn we een jaar verder en heeft de heer Van Doorn het bijltje erbij neergegooid. Wij vinden dit zeer teleurstellend omdat de transitie naar een duurzame landbouw verdere vertraging oploopt. GroenLinks hoort graag van de gedeputeerde hoe hij in 2014 vaart zal maken met dit dossier. Het is ook hierbij tijd om van praten tot actie over te gaan. Laat ik eerlijk zijn, wij weten dat het niet gemakkelijk is, zeker niet nu een belangrijke samenwerkingspartner, namelijk de ZLTO, de laatste weken wild om zich heen slaat. Deze week noemde ze het Openbaar Ministerie en het Brabantse provinciebestuur stigmatiserend. Waar is de samenwerking van het Ruwenbergberaad gebleven?

Het vierde punt betreft ruimte voor groen. GroenLinks hoopt van harte dat er in 2014 weer echte vooruitgang wordt geboekt in de Brabantse natuur, nu er met het natuurpark eindelijk duidelijkheid is gekomen over beleid en financiën.

De Nationale Parken zijn in de decentralisatie van het natuurbeleid tussen rijkswal en provincieschip gevallen, zoals D66-kamerlid Stientje van Veldhoven het verleden week zo treffend zei. Het is in het belang van de inwoners van Brabant dat de Nationale Parken hun zichtbaarheid en hun activiteiten voor het publiek behouden. Daarom dienen we een amendement in, gericht op het behoud van de functies van de Nationale Parken totdat voortbestaan via een verdienmodel is gegarandeerd. Dit amendement is opgesteld in nauw overleg met het CDA, de Partij voor de Dieren en D66, waarvoor dank. We hebben ook nog een meer algemene motie op dit punt die we ook meteen indienen.

Dit was de korte termijn. Dan kom ik tot de middellange termijn. GS stellen voor onze reserveposities te heroverwegen. De facto betekent dit dat er voor meer dan €35 mln. aan zaken wordt geschrapt die wij als GroenLinks ontzettend belangrijk vinden. Ik noem ecologische verbindingzones, ruim €7 miljoen, de EHS €7 miljoen, HOV ruim €5 miljoen, groenblauwe diensten €3,5 miljoen. Dat doet pijn. Tegelijkertijd reserveren GS wel €17,5 miljoen voor het saneren van Chemie Pack en het rijk reserveert hetzelfde bedrag. Het principe “de vervuiler betaalt” is ver te zoeken. De maatschappij – en dat zijn wij – draait op voor de saneringskosten van €35 mln. Ook dat doet pijn. We zijn daarom blij met de toezegging van gedeputeerde De Boer tijdens de commissievergadering voorafgaand aan deze begrotingsbehandeling, dat hij een in december 2011 aangenomen motie van GroenLinks onder de aandacht gaat brengen van de landelijke politiek. Deze motie spreekt zich uit voor een publiekgarantiefonds voor de kosten van zoönose dat door het bedrijfsleven zelf gevuld moet worden. Dat zal goed zijn aangezien de kosten van de uitbraak van de Q-koorts bijna volledig uit publieke middelen zijn betaald. Laten we leren uit het verleden. Het adagium de vervuiler betaalt moet ook voor de Landbouw gaan gelden. De eerste goede stap is dat de leges kostendekkend gaan worden.

De heer **Verhees** (VVD): Kan de heer Smeulders los van de Q-koorts een voorbeeld van laten we zeggen na de Tweede Wereldoorlog noemen van grote gezondheidsschade door de veehouderij?

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voorzitter! Dat kan ik niet. Het gaat er met name om dat de kosten van de negatieve effecten van de landbouw vaak door de maatschappij moeten worden gedragen. Dat is bijvoorbeeld ook het geval bij mond-en-klauwzeer, de BSE en de varkenspest gebeurd. Wij vinden dit gewoon niet acceptabel.

De heer **Verhees** (VVD): U noemt nu iets heel anders. U noemt nu niet de volksgezondheid maar mond-en-klauwzeer en de varkenspest. Daarvoor is het allemaal geregeld; er zijn fondsen voor waarin door het bedrijfsleven wordt gestort. Het zijn dus absoluut geen goede voorbeelden.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Volgens mij is het principe heel erg duidelijk. Wij hebben als Staten niet voor niets die motie bijna twee jaar geleden al aangenomen. Het is dus hoog tijd dat er iets mee gaat gebeuren.

Voorzitter. Tijdens de begrotingsbehandeling van verleden jaar dienden wij een breed gesteunde motie in om te onderzoeken hoe het herstructureren en verduurzamen van bedrijventerreinen een impuls kan krijgen. Toevallig staat dit onderwerp geagendeerd voor de volgende commissievergadering. Laten we het debat dan voeren maar ik kan alvast melden dat GroenLinks ontevreden is over het beperkte ambitieniveau. Ook vernemen wij graag van GS hoe het staat met de uitvoering van onze motie “zuiverheid van bestuur” die tijdens de Voorjaarsnota werd aangenomen. Hierin wordt GS verzocht de code sturing in samenwerkingsrelaties te herzien zodat bij nieuwe deelnemingen de financiële en publieke belangen van de provincie niet langer tegenstrijdig zijn.

Voorzitter. Ik ben bij mijn laatste blokje, de lange termijn. Ik citeer daarvoor een essentieel stukje uit de tekst van de begroting. “Deze begroting maakt helder dat we de tijd nu echt achter ons hebben gelaten dat we al onze ambities zonder meer kunnen realiseren. Ook de provincie moet zich aanpassen aan de nieuwe realiteit.” Aldus Gedeputeerde Staten. GroenLinks is het daar van harte mee eens. Maar het zou ook moeten betekenen dat wij ervoor openstaan om in het verleden gemaakte keuzes te heroverwegen. GS hebben ons laten geloven dat deze begroting gaat over €21,5 mln. voor een werkgelegenheidsimpuls in 2014 en over €35 mln. aan ombuigingen in de jaren die daarop volgen. Maar deze aanzienlijke bedragen zijn eigenlijk peanuts als je ze vergelijkt met de €750 mln. autonoom provinciaal geld dat in het kader van de Agenda van Brabant en het Bestuursakkoord beschikbaar is gesteld voor het spaar- en investeringsfonds wegeninfrastructuur, het asfaltfonds zoals de PvdA het noemt.

In het kader van echte transitie is moeten we primair inzetten op immobility, op verkeersmanagement. Dat geldt ook voor de randweg in Boekel.

Voorzitter. GroenLinks vindt het treurig dat GS er in deze begroting voor kiezen te bezuinigen op natuur en geld op te potten voor onzekere tijden die komen gaan, maar wel onverkort vasthoudt aan €750 mln. voor asfalt. Dat is geld dat tot 2027 bij elkaar moet worden gespaard. Dit is een zelden vertoond voorbeeld van over je graf heen regeren. De mooie woorden van GS over het aanpassen aan de nieuwe realiteit, zijn plots een

stuk minder geloofwaardig. Instemmen met deze begroting is instemmen met €750 mln. voor asfalt. GroenLinks vindt dat onverteerbaar.

Voorzitter. Ik ga afronden. De Agenda van Brabant spreekt uit dat Brabant moet uitgroeien tot de sterkste en meest innovatieve en duurzame economie van Europa. Die ambitie bereik je niet door de asfaltwag en te laten rijden maar die bereik je wel door in te zetten op een fundamenteel andere economie zoals geschetst in het WRR-rapport "Naar een lerende economie" en het PBL-rapport "Samenhang in de zuidwestelijke delta". De ontwikkelingen gaan nu zo snel dat het hoog tijd is de Agenda van Brabant te actualiseren, niet alleen vanuit onze toren maar, dit in lijn met onze trenddag, samen met Brabant en de Brabanders. Voorzitter. We zijn toe aan een Agenda van Brabant 2.0 want, om af te sluiten met dezelfde woorden waarmee ik begon, veilig terugtrekken en je afsluiten van de buitenwereld is levensgevaarlijk. We moeten onze ogen openhouden en blijven letten op wat er rond ons heen gebeurt, in Nederland en in Europa.

De **voorzitter**: Door de leden mw. Brunklaus, Van Agtmaal, Van der Wel en mw. Spierings wordt het volgende amendement voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 15 november 2013, besprekende het statenvoorstel 58/13A, de Najaarsnota 2013 en de begroting 2014 Nationale Parken,

besluiten dat de volgende tekst aan het ontwerp-besluit van het Statenvoorstel wordt toegevoegd:

De parkschappen 'Grenspark Zoom-Kalmthoutse Heide' en 'Nationaal Park de Biesbosch':

- *nog twee jaar, voor de periode 2014 en 2015, financieel te ondersteunen; respectievelijk met:*
 - *een subsidie van €277.500 voor Grenspark de Zoom-Kalmthoutse Heide en*
 - *een subsidie van €330.000 voor Nationaal Park de Biesbosch;*
- *krijgen daarbij de opdracht om binnen deze termijn voldoende financiële zelfstandigheid te realiseren,*

Dekking: de in de begroting van de provincie Noord-Brabant nog beschikbare overgangsmiddelen voor de Nationale Parken (inschattenderwijs 0,625 miljoen euro)."

Toelichting:

- *sinds het wegvallen van de subsidie van het Rijk, door de Provincie Noord-Brabant is een overgangssubsidie verstrekt aan o.a. de parkschappen van Grenspark Zoom-Kalmthoutse Heide en Nationaal Park de Biesbosch;*
- *deze beide parkschappen zijn nog niet in de gelegenheid zijn geweest een adequaat verdienmodel te realiseren, dat niet conflicteert met de doelstelling van het Grenspark de Zoom-Kalmthoutse Heide en Nationaal park de Biesbosch;*
- *bij het wegvallen van subsidie uit Nederland zal ook de Vlaamse regering haar ondersteuning aan het Grenspark stopzetten;*
- *in de begroting van de provincie Noord-Brabant zijn nog voldoende overgangsmiddelen voor de Nationale Parken beschikbaar.*

Dit amendement maakt deel uit van de beraadslagingen en krijgt nummer A12.

Door de leden mevrouw Brunklaus, mevrouw Spierings, Van Griensven en Van der Wel wordt de volgende motie ingediend:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 15 november 2013, besprekende de Najaarsnota 2013 en de begroting 2014, constaterende dat:

- *de financiële ondersteuning van de NP door het rijk redelijk plotseling werd stopgezet op 1/1/2012;*
- *de Nationale Parken in Brabant hierdoor erg in de problemen dreigen te komen met beheer, handhaving en toezicht, voorlichting en educatie (inclusief vrijwilligersbeleid), onderzoek en projecten;*
- *de provincie vanwege het plotselinge wegvallen van de rijkssubsidie tijdelijk financiële middelen beschikbaar heeft gesteld voor een overbruggingsperiode tot 1/1/2014 zodat de Nationale Parken in lijn met de visie van "Brabant Uitnodigend Groen" een eigen verdienmodel kunnen organiseren;*
- *een aantal Nationale Parken meermalen heeft aangegeven dat de overbruggingstermijn te kort is om dit verdienmodel te realiseren;*
- *GS hebben aangegeven dat deze overgang niet verloopt zoals gewenst/gehoopt, overwegende dat:*

- *het in het belang van de inwoners van Brabant is dat de Nationale Parken hun zichtbaarheid en hun activiteiten en mogelijkheden voor het publiek behouden;*
- *het in het belang van de inwoners van Brabant is dat de natuur en biodiversiteit in de parken op niveau blijft,*

verzoeken het College van Gedeputeerde Staten om:

- *met het oog op de toekomst in goed overleg te blijven met de Nationale Parken totdat het bestaan en behoud van de functies via het verdienmodel gegarandeerd is;*
- *indien er op enig moment extra financiële middelen nodig zijn dit voor te leggen aan Provinciale Staten zodat in overleg gezocht kan worden naar oplossingen;*
- *In overleg met het Rijk te komen over de borging van de kwaliteit en toegankelijkheid van de Nationale Parken,*

en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt deel uit van de beraadslagingen en krijgt nummer M23.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voorzitter! Voordat ik begin wil ik eerst nog even de fracties bedanken die het woord 50PLUS hebben gebruikt. Dat is weer nieuw in deze Staten en dat vind ik wel fijn. Het betekent dat wij in de toekomst gewoon overbodig zijn wat ik ook niet onprettig vindt.

De algemene beschouwingen zijn een jaarlijks moment om enerzijds terug te kijken op de achter ons liggende periode en anderzijds plannen vast te stellen voor de toekomst. Terugblikken in grote lijnen levert op dat ook in het afgelopen jaar verder is gewerkt aan de Agenda van Brabant. Het is 50PLUS opgevallen dat er over het algemeen sprake was van een constructieve en prettige samenwerking tussen de partijen en het college. Dat valt mee, hè? Het belang van onze inwoners was daarmee duidelijk gediend, vooral in deze crisistijd. Hierbij ga ik als 50PLUS toch helemaal mee met de PvdA, dat het is opgevallen dat er weinig aandacht is voor de sociale kant van Brabant. Ouderen die

massaal worden ontslagen, jongeren die niet meer aan het werk komen, verzorgenden die ontslagen worden en later tegen een lager salaris weer worden aangenomen, zzp'ers die in de problemen komen, ondernemers die failliet gaan, bewoners van woonruimten die na werkloosheid met grote schulden blijven zitten, 50PLUS maakt zich daar grote zorgen over. Dan zijn er vrijwilligers die met voedselbanken deze emissie van de overheid proberen op te lossen met luttele tienduizenden euro's en die zoeken nu wat financiering om centraal in Brabant voedsel te kunnen verkrijgen. Daar vragen wij een kleine bijdrage voor maar we zullen wel zien of dat lukt.

Zoals elk jaar bij de begrotingsbehandeling zijn er nu weer veel vragen gesteld en is er in diverse commissies nadere toelichting gegeven. Wij danken GS voor hun antwoorden.

50PLUS heeft met voldoening vastgesteld dat GS de systematiek hebben gebruikt die inhoud kritisch na te gaan of de geplande financieringen in 2014 wel zullen doorgaan en als dat niet het geval is de gereserveerde middelen elders in te zetten. Op deze manier wordt voorkomen dat onnodig beslag wordt gelegd op de financiële ruimte. Minder blij is 50PLUS met de mededeling dat er in 2015 sprake zal zijn van een nieuwe begrotingsopzet en dat alles weer anders is zodat vergelijking met vorige jaren moeilijker wordt. Dat hoog wordt ingezet op economie en werkgelegenheid vindt 50PLUS niet meer dan logisch in de tijd waarin sprake is van financiële en economische crisis. Wij blijven ons wel afvragen hoe realistisch het is om voortdurend te blijven roepen te willen toegroeien naar een internationale topkennis en -innovatieve regio als we zien hoe landelijk bijvoorbeeld met het onderwijsbeleid wordt omgegaan. Hoe denken we als provinciaal bestuur tegenwicht te kunnen bieden?

50PLUS maakt zich zorgen over de landelijke plannen voor afschaffing van de ov-kaart voor studenten want er moeten vaak flinke afstanden worden afgelegd, van west naar oost en omgekeerd.

Dit is een belemmering voor gezinnen om kinderen die studies te laten doen die wij belangrijk vinden. Dat zal een verarming van het onderwijs betekenen.

Wij merken op dat in de begroting 2014 voor een belangrijk deel wordt gekozen voor consolideren. Dat lijkt ons verstandig. Dat dit gedaan moet worden met minder personeel dan voorheen is helder. Efficiency en prioriteitstellingen zijn noodzakelijk. Wat 50PLUS echter verontrust is het feit dat de personeelslasten niet echt teruglopen. Waar we al ongerust over waren in het verleden, lijkt toch een beetje uit te komen. Personeel dat we niet meer direct bekostigen betalen we indirect, hetzij via inhuur hetzij via uitplaatsing naar andere organisaties.

De speciale aandacht die uitgaat naar MKB-bedrijven is op zich goed, niemand is erbij gebaat wanneer er nog meer bedrijven omvallen. Of de provincie voor bankier moet gaan spelen, is wat 50PLUS betreft een vraag. Wanneer rijksmiddelen voor ondersteuning alleen te verkrijgen zijn als de provincie als co-financier optreedt, leggen we ons daarbij neer.

De aanpak van de werkloosheid vinden we belangrijk, maar in de begroting toch nog te weinig concreet.

Naast jongeren worden ook veel ouderen getroffen door de ontslaggolven en voor hen is het zo mogelijk nog lastiger om weer aan de bak te komen. Wij begrijpen dat bij gemeenten de middelen vaak ontbreken om hen aan het werk te zetten en zouden graag willen dat de provincie wat concreter de helpende hand zou toesteken. We lezen in de voorliggende begroting weinig concrete voorstellen op dit vlak.

De provincie zou geen geld maar vouchers kunnen uitgeven die alleen tegen arbeid inwisselbaar zijn, te gebruiken bijvoorbeeld bij de erfgoedcomplexen. Dan loopt de provincie niet het risico dat alles naar de overhead gaat. Ook Europese programma's kunnen hierbij helpen.

50PLUS vindt het nog steeds vreemd hoe Noord-Brabant er bij de toekenning van gelden via het Provinciefonds van afkomt. Wij begrijpen niet hoe dit kan en dat dit wordt geaccepteerd. 50PLUS wil graag een vergelijking met andere provincies.

Ten aanzien van het hoofdstuk mobiliteit willen wij ons beperken tot enkele opmerkingen. Zover wij kunnen nagaan, wordt bij de berekeningen uitgegaan van de huidige stand van zaken en van de ontwikkelingen zoals die in het verleden plaatsvonden. Van meer kanten horen we steeds vaker dat er een einde komt aan deze groei. Dat zou kunnen inhouden dat we eerder moeten kijken naar de kwaliteit in plaats van naar de kwantiteit als het om verkeer gaat. Meer ouderen betekent op termijn gemiddeld ander rijgedrag, minder gebruik van auto's, meer druk op openbaar vervoer en op kleinschalig collectief vervoer. De intrede van de elektrische auto en de zelfrijdende auto waarvan de invoering dichtbij is dan men denkt, zal op niet zo lange termijn grotere invloed hebben. Daarop moet worden ingespeeld.

Ook zaken als het nieuwe werken en technologische ontwikkelingen zullen invloed hebben. Maar toegegeven, voor 2014 zal het problematisch zijn om hieraan iets te doen, maar zoals de woordvoerder van de Partij van de Arbeid al zei, het moet zeker gevolgen hebben voor het beleid dat gericht is op de toekomst. Wat ons betreft zou het zo veel mogelijk aanpakken van wegen om bebouwde kommen te vermijden zoals we al doen bij Zundert en Oudenbosch, een beleidsuitgangspunt moeten zijn. Het streven moet er ook op gericht zijn het rijksbeleid in dezen te wijzigen en aan te passen aan het provinciale streven. Bij Roosendaal bijvoorbeeld zou de A58 kunnen worden aangepakt, zodat de stad niet langer in twee delen wordt gesplitst.

Over bij de zorg is de overhead bijzonder groot. Ik heb er al eens over gesproken. Als Brabant niet in staat is om de buurtzorg een gezicht te geven, zal dit van buitenaf worden opgelegd. Ik heb laatst weer een discussie gevolgd waarin de gemeenten zeiden dat de zorg onbetaalbaar wordt als wij niet in de richting van buurtzorg gaan. Ik hoor coöperaties in Brabant trots vertellen dat zij beschikken over ICT-middelen, maar die middelen hebben eigenlijk tot doel de organisatie in stand te houden en met zo weinig middelen zorg te geven. Dat is de verkeerde weg. Ik heb zelf gezien dat teams die zelfsturende zijn en die geen enkel management hebben op een voortreffelijke manier zorg geven die bovendien bijzonder goedkoop is.

De **voorzitter**: Mijnheer Mondriaan, komt u tot een afronding?

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Jammer, dat ik moet gaan afronden.

De zorgvuldige veehouderij is misschien wel het belangrijkste dossier omdat hiermee de volksgezondheid gemoeid is. MRSA bacterie, Q-koorts en resistentie voor antibiotica, vlees dat besmet is met bacteriën. Wij zullen de gedeputeerde blijven steunen in dit beleid. Het is een van de moeilijkste dossiers die wij kennen. Als wij horen dat het antibioticagebruik in Nederland daalt, maar het gebruik van antibiotica in België stijgt, maken wij ons grote zorgen. Wij moeten dit beleid in de vingers krijgen anders komt er straks een grote ramp.

Er wordt bij cultuur heel veel geld uitgegeven aan overhead. Daar moet iets aan gedaan worden. Er wordt nu meer geld gestoken in de organisaties dan in de cultuur zelf.

De **voorzitter**: Door het lid Mondriaan wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op vrijdag 15 november 2013, behandelend het Statenvoorstel 58/13 A inzake de begroting 2014 en Najaarsbrief; overwegende dat;

- steeds meer zzp-ers in de problemen komen, ondernemers failliet gaan en bewoners van koophuizen bij werkloosheid met grote schulden blijven zitten.*
- seze groepen steeds meer een beroep doen op de voedselbanken omdat de huidige sociale voorzieningen niet in hulp voorzien,*

constaterende dat;

- de voedselbanken deze nieuwe groepen steeds moeilijker kunnen bedienen;*
- andere provincies ook hulp verlenen aan de voedselbanken (o.a. Zeeland en Limburg);*
- gemeenten door financiële problemen steeds meer moeite hebben de voedselbanken te steunen,*

dragen Gedeputeerde Staten op:

- te onderzoeken hoe en waarmee de provincie het distributiecentrum voedselbanken Noord-Brabant te Tilburg kan ondersteunen (met deze steun worden alle voedselbanken in Noord-Brabant geholpen);*
- Provinciale Staten over de uitkomsten van dit onderzoek uiterlijk 1 januari 2014 te informeren,*

en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M31.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter! In onze bijdrage willen we ons richten op economie, ecologie, duurzaamheid en dierenwelzijn. We doen dat aan de hand van vier onderwerpen, waarvoor wij een of meer amendementen zullen inbrengen. Deze onderwerpen zijn: de tuinbouw, de nationale parken, het jachtbeleid en de mestvergisters.

Het uitgangspunt bij het opstellen van de Agenda van Brabant is de Telos-driehoek geweest. Een van onze kerntaken is het bevorderen van een duurzame voedselvoorziening. Ik denk dat alle fracties voedselvoorziening belangrijk vinden. De tuinbouw in Brabant is groeiend in areaal en in economische omvang. In 2012 is het areaal gegroeid naar ruim 22.000 ha en vertegenwoordigde de tuinbouwsector een waarde van bijna 1,2 miljard euro. Een gezonde Brabantse bijenpopulatie is daarbij onmisbaar, omdat veel gewassen van bestuiving afhankelijk zijn. Een investering in een gezonde Brabantse bijenpopulatie zorgt niet alleen voor vernieuwing van de economische vitaliteit en innovatie maar ook voor behoud en verbetering van werkgelegenheid.

We hebben kennisgenomen van het actieprogramma en hebben dat vertaald naar vier concrete maatregelen. Aan de hand van vier amendementen willen we de positie van de bijen in Brabant aanzienlijk verbeteren. We krijgen daarvoor steun uit het veld: de

Nederlandse fietsersbond, de Nederlandse Imkervereniging en lokale initiatieven zoals Food4Bees, maar ook IVN Groene Woud en Landgoed Baest. Wij stellen u voor om te investeren in de volgende projecten die aansluiten bij de huidige programma's Natuur & Samenleving en duurzame voedselvoorziening.

Allereerst zouden we graag willen bijdragen aan de opleiding van gemeentelijke beleidsmedewerkers en nieuwe imkers om zo het kennisnetwerk uit te breiden. De Brabantse gemeentes geven per jaar ongeveer 67 miljoen euro uit aan groenbeheer. Gemeenten en provincie kunnen op ecologie besparen én winnen met een goede opleiding. Wij denken dat het gevraagde bedrag voor een goede opleiding en bijscholing alleszins gerechtvaardigd is. Ook de naar schatting 1000 imkers spelen met hun kennis een belangrijke rol in de bestuiving van gewassen en dragen bij aan de verbetering van de leefomgeving voor bijen. Daarbij was de imkeropleiding zoals die in 2010 en 2011 is uitgevoerd met een provinciale subsidie een groot succes.

Het tweede amendement gaat over de voedselgewassen, zojuist ook genoemd door de SP. Met de inzet van nieuwe voedselgewassen zoals lupine en luzerne kunnen we een enorme verbetering voor de bijen bewerkstelligen. Het huidige voedselaanbod voor bijen in agrarisch gebied is gering en weinig divers. Middels een pilot met bijvriendelijke voedselgewassen willen we daar verbetering in brengen. We voelen ons gesteund door de agrarische ondernemers om hier handen en voeten aan te geven. Dit zou veel fracties moeten aanspreken.

Verschillende EVZ's (Ecologische Verbindingszones) blijken moeilijk te realiseren, bijvoorbeeld omdat de gronden in particuliere handen zijn of omdat gemeenten niet voldoende middelen hebben. Maar EVZ's zijn onmisbaar in Brabant. Fietspaden zijn ook belangrijke verbindingen tussen natuurgebieden. De aanleg van "bijenlinten" langs fietspaden kunnen in elk geval voor bestuivende insecten toch voor verbindingen zorgen tussen natuurgebieden. Wij zetten met ons derde amendement in op 500 van de 5000 km fietspad. De Nederlandse Fietsersbond steunt ons standpunt en vindt het ook voor toerisme belangrijk en toerisme is belangrijk voor Brabant.

Het vierde amendement is erop gericht lokale initiatieven ter promotie van de bijen te ondersteunen om draagvlak te creëren onder de Brabantse bevolking. De bezorgdheid onder burgers over de bijensterfte heeft lokale initiatieven in het leven geroepen om de voedselvoorziening en leefomgeving van bijen en andere bestuivende insecten te verbeteren. Deze burgerinitiatieven hebben in zeer korte tijd veel bereikt op het gebied van voedsel- en schuilvoorzieningen voor bijen. Nagenoeg al deze initiatieven zijn het werk van vrijwilligers. Dit brengt natuurlijk beperking in de werkzaamheden met zich mee. Beperkende factoren hierbij zijn tijd en financiële ruimte om innovaties op gang te brengen. Om dit te ondervangen zouden wij graag deze initiatieven financieel willen steunen.

Ons tweede punt gaat over de nationale parken. De provincie heeft een tijdelijke €665.000 beschikbaar. Wij verzoeken het college om het nog beschikbare transitiebudget beschikbaar te stellen, zodat de parken tijdelijk nog wat meer "lucht" krijgen. Wij vragen van gedeputeerde De Boer de toezegging dat de parken niet gedwongen zullen worden tot het ontwikkelen van commerciële activiteiten die op enigerlei wijze conflicteren met het belang van de natuur.

Het derde punt betreft het provinciaal jachtbeleid. Ons imago als Brabant is ons visitekaartje. Wij willen ons als provincie toch graag presenteren als een diervriendelijke

provincie. Een recent incident waarbij een betrouwbaar getuige spreekt over jachtmistanden heeft ons diep geraakt. Onze fractie vindt dit en andere incidenten van de afgelopen jaren -- wij hebben daar een lijst van -- voldoende reden om ons jachtbeleid nog eens onder de loep te nemen en daarbij de vraag in acht te nemen of het diervriendelijker kan. Wij willen de gedeputeerde vragen om het jachtbeleid op de agenda te zetten, de Staten te informeren over ons huidige jachtbeleid en voorstellen te doen op welke wijze wij het jachtbeleid diervriendelijker kunnen maken. Maar wij kunnen nu al een verbeterslag maken. In drie weken tijd hebben 136.113 mensen een petitie van de Dierenbescherming tegen het afschieten van zwervkatten ondertekend. Want in zeven provincies, waaronder Noord-Brabant, was afschot van katten toegestaan. Inmiddels heeft Flevoland afgelopen woensdag besloten dat niet meer toe te staan. Wij vinden het te betreuren dat in Brabant volgens de gegevens van de faunabeheer eenheid ongeveer 2000 zwervkatten per jaar worden doodgeschoten terwijl uit een onderzoek van Alterra blijkt dat ongeveer 80% van de katten wel een eigenaar blijkt te hebben. Om die reden is 12 november 2013 in de Tweede Kamer met steun van PVV, PvdA, SP, D66, GL en 50PLUS een motie van de PvdD aangenomen die afschot van katten niet meer toestaat. Echter voor veel katten zal dit te laat kunnen komen. We dienen daarom een motie in om ons jachtbeleid dienovereenkomstig aan te passen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Ik ken de inhoud van de motie natuurlijk nog niet. Ik wil graag weten wat de financiële gevolgen van die motie zijn?

De heer **Van der Wel** (PvdD): Dat kan ik niet inschatten. Ik denk dat het heel goed past binnen ons verzoek om diervriendelijke alternatieven. Als daaraan een kostenplaatje zit, zou ik dat natuurlijk meenemen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Het afschieten van die katten gaat ons natuurlijk allemaal aan het hart. Dat wil niemand.

Heeft de heer Van der Wel enig idee hoeveel vogeltjes het slachtoffer worden van die wilde katten?

De heer **Van der Wel** (PvdD): Nee, dat heb ik niet. Ik heb gekeken naar het plan van Faunabeheer. Daarin wordt verwezen naar Amerikaans onderzoek en dat is natuurlijk dubieus. In het kader van de discussie over schaliegas heeft de gedeputeerde gezegd dat wij Amerikaans onderzoek niet kunnen betrekken op de situatie in Nederland. Analoog daaraan kun je Amerikaans onderzoek over het vangen van vogeltjes door zwervkatten ook niet betrekken op Nederland.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat wij de tekst van de motie even afwachten voordat wij verder daarover spreken.

De heer **Van Griensven** (PvdA): Het is een beetje emo-tv. Met zijn voornemen zadelt de heer Van der Wel andere partijen op met heel veel ongemak: de dierenambulance, de dierenbescherming etc. Die moeten de voorgestelde maatregelen uitvoeren. Is het dan niet logisch dat de heer Van der Wel een voorstel doet voor het totale pakket, zodat wij een beetje een beeld hebben van wat de gevolgen zijn van zo'n emotionele oproep?

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ik probeer zo veel mogelijk emotie erbuiten te laten. Ik kijk pragmatisch naar de zaak. Volgens mij is het onnodig om per jaar 2000 katten af te schieten omdat er ook andere mogelijkheden zijn om het probleem op te lossen. Uit het onderzoek van Alterra blijkt dat die heel succesvol zijn. Het gaat om vangen, steriliseren en weer uitzetten van de katten zonder deze te moeten doden. Ik denk dat die maatregelen even goed kunnen werken en dat staat ook in de motie.

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Wel, komt u tot een afronding?

De heer **Van der Wel** (PvdD): Mijn laatste punt betreft de mestvergisters. We hebben in de beraadslagingen van de Themacommissie voor Transitie Stad en Platteland op 4 oktober 2013 geconstateerd dat veel fracties onze mening deelden dat mestvergisting zonder subsidie weinig marktpotentie heeft. We weten inmiddels ook uit de expertmeeting en het literatuuroverzicht van de provincie dat investeringen in mestvergisters niet in redelijke verhouding staan tot de economische, energetische of ecologische rentabiliteit. Dat geldt overigens voor zowel kleine als grote mestvergisters. We weten ook dat bij plannen voor mestvergisters -- ik wijs op de situatie in Gemert, maar ook op bestaande mestvergisters -- veel onrust veroorzaakt bij omwonenden. Wij zijn dan ook van mening dat wij als provincie geen financiële ondersteuning moeten bieden aan dit soort plannen. Wij dienen daarvoor een motie in.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik heb een vraag bij de motie over de mestvergisters. Is het de heer Van der Wel bekend of er op dit moment al subsidiëring plaatsvindt van mestvergisters door de provincie dan wel dat er plannen bestaan om die mestvergisters te gaan subsidiëren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ik moet mij dan even beroepen op het stuk over het Energiefonds. Bij de voorbeelden staat dat de provincie voornemens is mestvergisters te gaan subsidiëren. Ik neem aan dat er nog een subsidieregeling komt, dat die aan ons zal worden voorgelegd en dat dit punt dan ter sprake komt. Wij denken dat het college zich deze moeite kan besparen als een meerderheid van de Staten al vindt dat dit niet moet worden opgenomen in deze of in andere regelingen en dan houden wij geld over voor andere zaken die wij belangrijk vinden.

De **voorzitter**: Ik stel voor even het antwoord van het college af te wachten. Het heeft geen zin om het nu op deze wijze te agenderen.

Door het lid Van der Wel worden de volgende amendementen voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 15 november 2013, behandelend het Statenvoorstel 58/13A, begroting 2014 en Najaarsbrief, besluiten:

dat de volgende tekst aan het ontwerpbesluit van het Statenvoorstel wordt toegevoegd:

"(Beleids)medewerkers en uitvoerders in Brabantse gemeenten en de provincie worden opgeleid over biodiversiteit en voedselvoorziening voor bijen en bestuivende insecten, en beheer van leefgebied en inzet van middelen daarin.

- de "Opleiding Beleidsmedewerkers Brabant Bijenland" voor de periode 2014 en 2015, financieel te ondersteunen; respectievelijk met: een subsidie van €300.000
- deze opleiding op te nemen in het provinciaal programma van Natuur & Samenleving."

dat de volgende tekst aan het ontwerpbesluit van het Statenvoorstel wordt toegevoegd:

"Een imkeropleiding wordt ingezet om het aantal jonge imkers in Brabant te vergroten.

- deze opleiding 'Brabant Bijenland Imkeropleiding', voor de periode 2014 en 2015, financieel te ondersteunen; respectievelijk met: een subsidie van €100.000
- deze opleiding op te nemen in het provinciaal programma van Natuur & Samenleving."

Dekking:

- aanvullende middelen uit het budget dat is ontstaan als gevolg van de ombuigingsvoorstellen op de reservepositie van de Ecologische Verbindingszones (bijlage 2);"

Toelichting:

Beleidsmedewerkers

- Gemeenten en Provincie kunnen op ecologie besparen én winnen met een goede opleiding.
- De aandacht die beleidsambtenaren besteden aan biodiversiteit en bijen loopt sterk uiteen, echter gemiddeld geven Brabantse gemeentes ongeveer 67 miljoen euro per jaar uit aan groenbeheer, een bedrag dat een goede opleiding en bijscholing alleszins rechtvaardigt.
- Met verbeterde kennis worden bijen een vast onderdeel van beleidsplannen, begrotingen en communicatieplannen (belangrijk voor samenwerking met burgers).
- Goed ecologisch beheer levert zowel economische als ecologische winst op in de vorm van betere bestuiving voor agrariërs en een aantrekkelijker landschap voor toeristen.

Imkers

- Er zijn naar schatting 1000 imkers in Brabant en ruim 30% van de Brabantse imkers zet de bijenvolken in voor betaalde bestuiving.
- Imkers spelen met hun kennis een belangrijke rol in de bestuiving van gewassen en dragen met hun kennis bij aan de verbetering van de leefomgeving voor bijen en om die reden is een impuls aan een goede opleiding alleszins gerechtvaardigd.
- Er is een sterke behoefte aan jonge imkers en een groei van het aantal bijenvolken.
- De imkeropleiding zoals die in 2010 en 2011 is uitgevoerd met een provinciale subsidie aan Streekhuis Kempenland was een groot succes. Het merendeel van de opgeleide imkers is nog steeds actief bijenhouder en het aandeel jongeren is relatief groot. Deelname aan de imkeropleiding was verbonden aan de verplichting te zorgen voor een vast areaal aan drachtplanten. Zowel particuliere niet-imkers als overheden, bijvoorbeeld de gemeente Oirschot, werkten hier actief aan mee. Het project heeft de nodige media-aandacht opgeleverd.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 15 november 2013, behandelend het Statenvoorstel 58/13A, begroting 2014 en Najaarsbrief, besluiten:

dat de volgende tekst aan het ontwerpbesluit van het Statenvoorstel wordt toegevoegd:

"Een pilot 'Brabant Bijenland Agrarisch gebruik', voor ondersteuning van het gebruik van bijvriendelijke veevoedergewassen, groenbemesters en (akker)randen."

- *deze pilot, voor de periode 2014 en 2015, financieel te ondersteunen; respectievelijk met: een subsidie van 400.000 euro;*
- *deze pilot op te nemen in het provinciaal economisch programma."*

Dekking:

- *aanvullende middelen uit het budget dat is ontstaan als gevolg van de ombuigingsvoorstellen op de reservepositie van de Ecologische Verbindingszones (bijlage 2);*
- *(mede) uit de voorstellen voor de voorziene Werkgelegenheidsimpuls.*

Toelichting:

- *Het voedselaanbod in agrarisch gebied is gering en vaak weinig divers. Het grote maïsareaal in Brabant bijvoorbeeld, is niet alleen zeer eenzijdig als teelt, het is ook een zeer slechte drachtplant voor bijen.*
- *Innovaties in de teelt van gewassen (zoals teelt van luzerne als veevoer of lupine als alternatief voor soja) zijn niet alleen economisch interessante gewassen maar dragen ook bij aan een bijvriendelijker leefomgeving.*
- *Bij het zaaien van tussengewassen of groenbemesters kan meer gefocust worden op teelten die ook goed zijn voor de grond en aantrekkelijk zijn voor de bij. Ook de inzet van akkerranden als bestrijding van plagen kan verder worden uitgebuit.*
- *In de pilot werken agrariërs samen met gemeente, imkers, natuurorganisaties en landgoedeigenaren om innovaties mogelijk te maken. De pilot wordt begeleid door een kennisinstituut om kennis en investeringen te behouden en te versterken.*
- *Agrariërs die aan de pilot meedoen krijgen een 'keurmerk' Brabant Bijenland en in de aanloopfase extra betaald zoals ook weidegang voor koeien gestimuleerd wordt.*

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 15 november 2013, behandelend het Statenvoorstel 58/13A, begroting 2014 en Najaarsbrief, besluiten:

dat de volgende tekst aan het ontwerpbesluit van het Statenvoorstel wordt toegevoegd:

"Een programma 'Brabant Bijenland Bijenlint' voor het realiseren van bijenlinten langs fietspaden in samenwerking met gemeenten.

- *Het programma 'Brabant Bijenland Bijenlint', voor de periode 2014 en 2015, financieel te ondersteunen; respectievelijk met: een subsidie van 1,5 miljoen euro.*
- *Het programma op te nemen in het provinciaal programma van Biodiversiteit & Leefgebieden."*

Dekking:

- *aanvullende middelen uit het budget dat is ontstaan als gevolg van de ombuigingsvoorstellen op de reservepositie van de Ecologische Verbindingszone.*

Toelichting:

- *In Brabant zijn bijna 2000 tuinders direct afhankelijk van bestuiving van gewassen en de tuinbouwsector in Brabant vertegenwoordigd een waarde van ongeveer 1,2 miljard euro.*

- *In de provincie Brabant ligt ruim 5.000 km fietspad en met het programma 'Brabantse Bijenlinten' kan ongeveer 500 km fietspad bijvriendelijk worden ingericht, zodoende worden tevens nieuwe verbindingen (type EVZ) tussen natuurgebieden tot stand gebracht.*
- *De gemeente en provincie zijn volledig eigenaar van de aanwezige gronden en de plannen kunnen eenvoudig worden meegenomen in een nieuw beleid.*
- *Brabantse gemeentes dragen deels bij aan het project en co-financieren inrichting en onderhoud van de bijenlinten langs fietspaden.*
- *Inzet in kilometers groenvoorziening levert tevens een grote werkgelegenheidsimpuls en geeft een positieve impuls aan de Brabantse boom/plantentelers.*

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 15 november 2013, behandelend het Statenvoorstel 58/13A, begroting 2014 en Najaarsbrief; besluiten:

dat de volgende tekst aan het ontwerpbesluit van het Statenvoorstel wordt toegevoegd:

"Een Impuls 'Lokale Initiatieven Brabant Bijenland' met steun aan lokale initiatieven die bijen ondersteunen; zoals Food4Bees, Heemtuin Rucphen, Biodiversiteitsteams en burgerinitiatieven betreffende de bij.

- *deze initiatieven binnen de impuls, voor de periode 2014 en 2015, financieel te ondersteunen; respectievelijk met: een subsidie van €200.000*
- *de Impuls 'Lokale Initiatieven Brabant Bijenland' op te nemen in het provinciaal programma van Natuur & Samenleving."*

Dekking:

- *aanvullende middelen uit het budget dat is ontstaan als gevolg van de ombuigingsvoorstellen op de reservepositie van de Ecologische Verbindingszones (bijlage 2);*

Toelichting:

- *De bezorgdheid onder burgers over de bijensterfte is groot en heeft voor lokale initiatieven gezorgd die voedselvoorziening en leefomgeving van bijen en andere bestuivende insecten verbeteren. Als overheid zouden we dergelijke initiatieven moeten toejuichen.*
- *Deze burgerinitiatieven zijn er in geslaagd om in korte tijd gemeenten, provincie en burgers te mobiliseren bij het aanleggen van bijvriendelijke beplanting en schuilplaatsen voor bijen. Ook werken ze aan innovaties zoals een 'app' voor bijvriendelijke beplanting.*
- *Kennis en enthousiasme bij deze lokale initiatieven is zeer groot en aangezien deze initiatieven vanuit de bevolking zelf komen is er lokaal veel draagvlak.*
- *Nagenoeg al deze initiatieven zijn het werk van vrijwilligers en om die reden lopen deze projecten vrijwel zonder financiële bemoeienis van overheden.*
- *Beperkende factor is vaak de financiële ruimte om innovaties en netwerken op gang te brengen. Om dit te ondervangen is een financiële impuls vanuit de provincie hard nodig.*

Deze amendementen maken onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgen respectievelijk nr. A13, A14, A15 en A16.

Door het lid Van der Wel worden de volgende moties voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 15 november 2013, overwegende dat:

- *in drie weken tijd 136.113 mensen een petitie van de Dierenbescherming tegen het afschieten van zwervkatten hebben ondertekend;*
- *in zes provincies, waaronder Noord-Brabant, afschot van katten is toegestaan;*
- *in Brabant ongeveer 2000 katten per jaar worden doodgeschoten, volgens de gegevens uit het Faunabeheerplan 2011-2016;*
- *uit studies is gebleken dat de effectiefste oplossing voor zwervkatten bestaat uit het vangen, onvruchtbaar maken en terugplaatsen van de katten;*
- *het onwaarschijnlijk is dat alle katten die worden afgeschoten, verwilderd zijn;*
- *volgens ecooloog Hugh Jansman van onderzoeksinstituut Alterra, 80% van de zwervkatten in het buitengebied wel een eigenaar heeft;*
- *er op 12 november jl. met steun van PVV, PvdA, SP, D66, GL, 50PLUS en Partij voor de Dieren een motie in de Tweede Kamer is aangenomen die afschot van katten niet meer toestaat;*
- *echter de uitvoering daarvan een onbekende periode zal duren waardoor nog veel katten het slachtoffer kunnen worden,*

dragen het college op:

- *de afschot van katten per direct te stoppen;*
 - *de katten die worden gevangen, bijvoorbeeld met kastval of vangkooi, niet te laten doden/afschieten maar te laten castreren en terug te plaatsen,*
- en gaan over tot de orde van de dag."*

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 15 november 2013, overwegende:

- *de beraadslagingen van de commissie Transitie Stad en Platteland d.d. 4 oktober 2013 tijdens de beeldvormingbijeenkomst met betrekking tot mestverwerking in Brabant,*

constaterende dat:

- *mestvergisting zonder subsidie, in Noord-Brabant weinig marktpotentie heeft;*
- *bij mestvergistingsinstallaties investeringen niet in redelijke verhouding staan tot de economische en/of energetische en/of ecologische rentabiliteit;*
- *plannen voor mestvergistingsinstallaties zorgen voor maatschappelijke onrust;*

spreken als Provinciale Staten uit dat:

- *financiële en planologische ondersteuning voor mestvergistingsinstallaties niet gewenst is;*

verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *geen subsidies (meer) te verlenen voor mestvergisters;*
 - *hierop beleidsstukken aan te passen en rekening te houden bij toekomstige beleidsstukken en uitvoering daarvan;*
 - *hierop de vaststelling en uitvoering van subsidieregelingen aan te passen;*
 - *hierop de criteria voor toekenning van subsidies aan te passen,*
- en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze moties maken onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgen respectievelijk nr. M24 en M25.

De heer **Kap** (OSN): Voorzitter! Het zijn dynamische tijden. Dat wat zeker is, lijkt niet langer zeker te zijn. Van burgers, bedrijven en overheden wordt veel gevraagd als het gaat om het aanpassen aan de huidige realiteit. Ook provincies zijn niet langer vanzelfsprekend. Zo heeft onze minister Plasterk namens het kabinet een plan gestart voor het vormen van landsdelen. Het is goed dat deze plannen inmiddels niet meer in de koelkast maar in de diepvrieskast liggen. Ook wij hebben gezegd dat er niet aan Brabant getornd moet worden. Beste mensen, laten wij blij zijn dat de provincie als bestuursorgaan bestaat en dat ons Brabant bestaat. De provincie bewijst haar bestaansrecht dagelijks op belangrijke vlakken zoals economie, ruimtelijke ordening, toezicht en bestuurlijke samenwerking.

Onze fractie is bijzonder verheugd over het feit dat er een intensivering plaatsvindt van het "vermarketingen" van de provincie, ook op het gebied van communicatie. Te weinig mensen zijn zich nog bewust van de feitelijke meerwaarde van de provincie.

Onze provincie wordt niet bestuurd vanuit een hoog gebouw met wat bijenkasten erbovenop, maar van onderuit de maatschappij. Bij groepen die moeilijk te bereiken zijn, leveren wij extra inspanningen om die alsnog bij onze activiteiten te betrekken.

De Onafhankelijke Statenfractie heeft een motie opgesteld om een extra accent aan te brengen in het bestaande communicatieprogramma om naast het uitnodigen van jongeren in het provinciehuis bij allerlei interessante activiteiten, samen met gemeenten op bezoek te gaan op scholen en die mee te nemen bij allerlei tastbare plannen waarin de provincie een rol heeft. Wat zou leuker zijn dan dat een vertegenwoordiger van GS of PS de jeugd meeneemt naar een project en hun daar gepassioneerd vertelt over ons ambt en uitnodigt om met ons mee te denken?

Ondanks onze inspanningen om als luisterend oor van de maatschappij te fungeren, is er altijd een behoefte aan een mogelijkheid voor burgers om een onderwerp op de politieke agenda te plaatsen. Een van die mogelijkheden is het burgerinitiatief. Omdat wij vinden dat ook zwakkere signalen uit de samenleving op de agenda moeten kunnen worden geplaatst, pleiten wij voor een onderzoek naar de wenselijkheid om de ondertekendrempel te verlagen. Ook zijn er in andere provincies goede ervaringen met jongeren de mogelijkheid te bieden ook in te tekenen. Op deze wijze kunnen jongeren ook bij de politiek worden betrokken. Dit hebben wij eveneens in een motie verwoord. Wij hopen met deze twee moties, die wij samen met de Partij voor de Dieren indienen, een bijdrage te kunnen leveren aan het thema communicatie. Ik heb daarover ook al gesproken bij de Voorjaarsnota.

Wij zijn overwegend content met deze sluitende begroting en met de principes die eraan ten grondslag liggen, zoals oud voor nieuw en het instellen van een flinke buffer. Het is een hele prestatie om in deze tijd de ambities zo goed als mogelijk waar te maken. Het college slaagt daar zonder meer in.

Onze complimenten gaan ook uit naar het college bij het belangrijke thema werkgelegenheid. De provincie heeft hierin een beperkte rol, maar wat zij kan doen, doet zij. Laat duidelijk zijn dat dit ook hard nodig is. De heer Heijmans heeft dat al treffend geïllustreerd. Maar misschien gaat ons college wel wat al te enthousiast om met het

creëren van werkgelegenheid. Ook onze fractie had een afname van de externe inhuur verwacht, maar deze lijkt verhoudingsgewijs niet opgenomen te zijn. Hoe kan dat?

De aandacht voor bestuurlijke vernieuwing is ook belangrijk. De slagvaardigheid bij sommige gemeenten moet omhoog opdat zij de burger zo goed mogelijk kunnen bedienen en hun maatschappelijke taken adequaat kunnen uitvoeren. Daarbij gaat het niet alleen om de grootte van de gemeenten, maar vooral om de kwaliteit van het bestuur. Ook hier is nog een wereld te winnen. Het is goed als wij samen met de gemeenten proberen hierin een verschil te maken. Daarbij is zowel het horizontale als het verticale toezicht van belang en dat moet op sobere manier vormgegeven worden. Het Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten heeft daarom een site ontwikkeld www.waarstaatjegemeente.nl waar gemeenten hun eigen prestatie kunnen vergelijken met die van hun collega-gemeenten op verschillende wettelijke taken en de daaruit voortvloeiende kerntaken in medebewind. Het IPO heeft hiertoe helaas nog geen initiatief genomen. Wij zijn van mening dat zo'n site ook voor provincies een meerwaarde kan hebben en hebben dit samen met D66 in een motie verwoord. Wij dringen er bij het IPO op aan om ook zo'n website te ontwikkelen.

Wij zijn bezorgd over de veehouderij. Het lijkt erop dat het voorbereidingsbesluit Van Doorn in de wielen heeft gereden en dat het vertrouwen is aangetast. Juist bij deze problematiek is vertrouwen ontzettend belangrijk. Het oplossen van de economische, ecologische en maatschappelijke tegenstellingen is immers een van de grootste uitdagingen van het college. Wij zullen het college hierin op de voet volgen. Wij zijn ook benieuwd naar de gevolgen van de recente uitspraak over de Natuurbeschermingswet. Zoals terecht opgemerkt door de VVD, is het beter het onderzoek hierover af te wachten. Het is ongetwijfeld bekend dat onze fractie geen rol voor de provincie ziet weggelegd als het gaat om het domein van cultuur en samenleving. De onder een negatief gesternte geboren verkwisting die luistert naar de naam Brabant Culturele Hoofdstad heeft daarin geen verandering gebracht, integendeel. In deze tijd zo veel geld uittrekken voor zo'n kort moment van selectieve vreugde is echt onbegrijpelijk. Er is geen betere manier om een flink deel van je bevolking van je te vervreemden. Het was dan ook niet toevallig een van de redenen waarom Eindhoven het niet is geworden. Het werd niet van onderaf gedragen. Onze fractie vindt het ook erg vreemd dat het klaarblijkelijk normaal is dat een flink deel van de culturele sector aan het subsidie-infuus hangt. Dan kan en moet echt anders.

Vindt onze fractie dan per definitie alle cultuur en samenlevingsaspecten verwerpelijk? Nee, natuurlijk niet. Onze fractie hecht bijvoorbeeld waarde aan toegankelijke bibliotheken, aan het tegengaan van eenzaamheid bij ouderen en aan het behouden en versterken van de Brabantse gilden en schutterijen. Ook de inzet op het vlak van cultuurhistorische complexen is waardevol, maar de dynamiek van deze tijd noodzaakt ons om ook daarop een heroverweging te maken. Ik kom daarop terug in mijn tweede termijn.

Beste mensen, als er sprake is van een kaalslag van onze provincie, is die volgens mij waar te nemen binnen het domein van natuur en landschap. Nadat het Rijk het ons als provincie onmogelijk heeft gemaakt om onze ambitie om de gehele EHS te realiseren, sneuvelen in de slipstream daarvan ook andere belangrijke zaken, zoals de EVZ's en de groenblauwe dooradering. Dat is onacceptabel en het zwakke punt van deze begroting, maar ook hier moeten wij roeien met de riemen die wij hebben. Wij hebben eerder in de

commissie aangegeven dat de vermindering van het subsidiepercentage van de EVZ's niet acceptabel is. Het zal u daarom niet verbazen dat de betreffende motie van D66 ons uit het hart gegrepen is en dat wij die volledig steunen.

Tot slot wil ik stilstaan bij het sluiten van kringlopen en een concrete invulling geven aan de verkenningen van biobased economy. Dat doen wij door samen met GroenLinks en de Partij voor de Dieren een motie aan te bieden voor een biomassa-alliantie. Dit concept is reeds succesvol gebleken in Oost-Nederland waar biomassa die vrijkomt door terreinbeheer gebruikt wordt voor de ontwikkeling van grondstoffen zoals veevoer en biogas. De partners hierin willen biomassastromen en kennis over biomassa bundelen, zodat zij de verwerkers leveringszekerheid kunnen geven en hun investeringen kunnen laten terugverdienen. De partners onderkennen daarbij het toekomstige economische belang van biobased economy en dat samenwerking tussen praktijk, wetenschap en beleid daarbij essentieel is. Wij vragen GS om op laagdrempelige wijze te onderzoeken of hier een win-winsituatie te behalen is voor onze provincie en op die manier mede uitvoering te geven aan de Agenda van Brabant. In de slipstream van het voorgaande vragen wij het college tevens om onderzoek te doen naar het sluiten van een Green Deal Inkoop met o.a. de minister. Daaraan liggen nobele uitgangspunten ten grondslag. Ook hiermee kunnen wij onze rol als een groene, maatschappelijk bewuste en betrokken provincie verder versterken.

De **voorzitter**: Door de leden Kap, Van der Wel en mw. Brunklaus wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 15 november 2013, constaterende dat:

- *bij terreinbeheerders biomassa vrijkomt zoals gras, bladeren en hout;*
- *dit geen afvalstoffen maar juist potentieel waardevolle grondstoffen zijn voor hoogwaardige producten;*
- *de biobased economy van belang is voor de toekomst van de Brabantse economie,*
overwegende dat:
 - *het van belang is te investeren in kennisontwikkeling op dit vlak;*
 - *het tevens van belang is om kansen te verkennen voor concrete projecten die tot een duurzame omslag leiden;*
 - *de gouden driehoek van praktijk (terreinbeheer), wetenschap (kennisinstituten) en beleid (overheden) een stevig fundament biedt voor een solide en duurzame verandering;*
 - *in de Agenda van Brabant (pag. 44) staat: 'We onderkennen ten volle de opgave om te komen tot een vernieuwend energiebeleid, waarbij economisch interessante kansen kunnen worden benut, ook in Noord-Brabant en ' We verkennen de kansen voor een 'biobased economy';*
 - *de Agenda van Brabant ook inspeelt op de gouden driehoek door kennis, innovatie, en vergroening van de economie expliciet in dit kader te benoemen;*
 - *dit dus prima aansluit bij de ambitie die onze provincie ten aanzien van de biobased economy heeft uitgesproken en de initiatieven die de provincie Noord-Brabant reeds heeft uitgezet;*

verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *te onderzoeken of het haalbaar is om een Biomassa alliantie op te zetten waarin praktijk, wetenschap en beleid vertegenwoordigd zijn;*
- *om binnen afzienbare tijd PS hierover te berichten, en gaan over tot de orde van de dag.*

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M26.

Door de leden Kap en Van der Wel worden de volgende twee moties ingediend.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op vrijdag 15 november 2013,

constaterende dat:

- *in de Agenda van Brabant participatie van burgers als een speerpunt is benoemd;*
- *in deze Agenda ook actief burgerschap als speerpunt is benoemd;*
- *in de SWOT-analyse van de Agenda van Brabant geconstateerd wordt dat de mate van betrokkenheid van burgers bij het Brabantse land erg hoog is,*

overwegende dat:

- *in de verordening burgerinitiatief, ten opzichte van de Agenda van Brabant, het begrip 'burger' verengd wordt, zodat jongeren van dit instrument geen gebruik kunnen maken;*
- *ondanks de hoge mate van betrokkenheid van burgers nauwelijks burgerinitiatieven worden ingediend;*
- *het van groot belang is dat ook zwakkere signalen vanuit de maatschappij op de politieke agenda kunnen worden geplaatst,*

verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *te onderzoeken of de in onze verordening burgerinitiatief opgenomen 'ondertekendrempel' van 1000 initiatiefgerechtigden naar beneden bijgesteld kan worden;*
- *te onderzoeken of de reikwijdte van de term 'initiatiefgerechtigde', zoals opgenomen in onze verordening burgerinitiatief te herzien zodat ook jongeren initiatiefgerechtigd zijn;*
- *binnen een redelijke termijn de resultaten van het onderzoek naar twee voorgaande items in een Statenvoorstel aan PS voor te leggen,*

en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op vrijdag 15 november 2013,

constaterende dat:

- *uit een recente enquête van ED blijkt dat de belangstelling van jongeren voor politiek te wensen overlaat;*
- *dit zowel voor gemeente als provincie geldt;*
- *jongeren onvoldoende afweten van het functioneren van de lokale en regionale politiek;*
- *in de Agenda van Brabant participatie van burgers als een speerpunt is benoemd,*

overwegende dat:

- *jongeren onze toekomstige stemgerechtigden zijn;*
- *het een maatschappelijk belang is hun interesse te wekken voor de politiek;*

- *Provinciale Staten een bijdrage willen leveren aan de verkleining van de afstand tussen politiek en jongeren,*
- verzoeken Gedeputeerde Staten:*
- *te onderzoeken of het in samenwerking met gemeenten mogelijk is een luchtig maar informatief programma op te stellen over het functioneren van de lokale en regionale politiek en dit op scholen te presenteren;*
 - *daarbij excursies te organiseren naar tastbare onderwerpen zoals bijvoorbeeld nieuwe natuurgebieden, een cultuurhistorisch complex, de uitbreiding van Beekse Bergen etc.;*
 - *leden van Provinciale Staten en welwillende gemeenten te betrekken bij deze activiteit;*
 - *dit als een mogelijk nadere invulling dan wel verbijzondering van het communicatieprogramma te beschouwen;*
 - *PS binnen zes maanden op de hoogte te stellen van de uitkomsten van het onderzoek,*
- en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze moties maken onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgen respectievelijk nr. M27 en M28.

Door het lid Kap wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 15 november 2013, constaterende dat:

- *uit recent onderzoek van TNO blijkt dat er jaarlijks tenminste 7 miljard euro te verdienen valt;*
- *uit recent onderzoek van TNO blijkt dat ruim 50.000 banen gecreëerd kunnen worden;*
- *het belangrijk is onze economie te versterken en tegelijkertijd de belasting van het milieu en de afhankelijkheid van fossiele energie en schaarse grondstoffen te verminderen,*

overwegende dat:

- *er een Green Deal gesloten kan worden met o.a. de minister van Economische Zaken, de Nederlandse Vereniging van Inkoopmanagement en andere ondertekenaars;*
- *in deze Green Deal publieke en private partijen met elkaar afspreken de circulaire economie aan te jagen middels hun inkoopbeleid;*
- *de circulaire economie een economisch systeem is dat bedoeld is om herbruikbaarheid van producten en grondstoffen te maximaliseren en waardevernietiging te minimaliseren;*
- *dit prima aansluit bij de initiatieven die de provincie Noord-Brabant reeds heeft uitgezet en aansluit bij onze ambitie zoals verwoord in de Agenda van Brabant,*

verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *te onderzoeken of het haalbaar is om op korte termijn te bezien of de provincie Noord-Brabant deze Green Deal met de minister mede wil ondertekenen;*
 - *binnen afzienbare tijd PS hierover te berichten,*
- en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M29.

De **voorzitter**: Hiermee komt een einde aan de eerste termijn van de zijde van uw Staten. Wij gaan ons klaarmaken voor de lunch, maar zoals ik eerder heb aangekondigd staat buiten de fotograaf klaar. Ik doe een beroep op uw allen om gedisciplineerd meteen naar de trap te gaan. Er wordt eerst een foto gemaakt van de Staten als geheel en daarna een van de leden van het presidium. Dat kan heel snel gaan.

De vergadering wordt van 13.20 uur tot 14.00 uur geschorst.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Voorzitter! Allereerst spreek ik namens het college onze dank uit voor de complimenten voor de begroting en alle bijlagen. Ik heb nog even een kleine optelsom gemaakt. Wij hebben de Staten dit jaar verblijd met in totaal 824 pagina's aan tekst en beantwoording van technische vragen. Het is een indrukwekkend stuk werk waarvoor het college de organisatie graag dank wel zeggen. De complimenten zal ik ook graag doorgeleiden naar de ambtelijke organisatie voor zover ze niet mee geluisterd hebben. Dank ook voor het signaal dat de leesbaarheid van de Najaarsnota aan de verwachtingen voldoet. Misschien heeft u gezien dat we zijn afgeweken van het standaardformat; misschien is er wel een causaal verband. Ik weet het niet.

Naar aanleiding van de inbreng van een aantal fracties wijs ik erop dat we bij de Voorjaarsnota met elkaar hebben vastgesteld dat er meer knelpunten en wensen voor beleid waren dan op dat moment met de financiële ruimte kon worden verwezenlijkt. Toen is ook gevraagd nog eens goed te kijken of we heroverwegingen kunnen vinden en met een sluitende begroting te komen. Daarnaast is er vanuit de Staten ook nadrukkelijk de wens uitgesproken om te proberen op korte termijn een impuls te organiseren op het gebied van economie en werkgelegenheid. Wij hebben die afweegbare ruimte in beeld gebracht en ik hecht eraan te zeggen dat het niet lucht is in de begroting zoals het door deze of gene is genoemd maar vooral afweegbare ruimte is die we in de begroting hebben aangeduid. Het is een afweegbare ruimte die te maken kan hebben met het feit dat mede investeerders of mede financiers van onze projecten of plannen te weinig cofinanciering konden organiseren en wij scherper hebben kunnen inkopen, soms goedkoper hebben kunnen werken en soms kostenreductie hebben kunnen toepassen. We hebben een aantal keren herfinancieringen gehad met middelen van het Rijk om dingen te doen waarvoor we zelf gereserveerd hadden. Daardoor konden onze middelen anders worden ingezet. We hebben ook de reservepositie heroverwogen in die zin dat wat nog niet verplicht was en met een zekere mate van waarschijnlijkheid niet zou worden uitgegeven, is aangeduid als heroverweging.

Ook heeft ons college gezien dat er een periode is van enorm veel beweging en dynamiek. We noemen dat met een mooi woord transities, op het gebied van de landbouw maar ook op het gebied van economie het doordecentraliseren van de regionale economische opgaven aan het provinciebestuur, verder transities op cultuurgebied, op het gebied van natuurbelief, in de jeugdzorg. Kortom, er is op de beleidsterreinen van de provincie of annex daaraan erg veel dynamiek en beweging.

Al met al vindt het college daarom dat we prudent moeten zijn als het gaat om de inzet van onze middelen maar ook om de buffer die we nodig hebben om ons te wapenen tegen nog komende ontwikkelingen en verdere dynamiek.

Tegelijkertijd zijn we wel bezig met enorme werken in uitvoering. Wellicht een beetje ondergesneeuwd maar ook in deze begroting duidelijk zichtbaar zijn de structurele bezuinigingen op onze begroting van 75 miljoen euro die volgend jaar hun afronding krijgen, met het laatste stukje nog in 2015. We zijn dus bezig onze begroting van structurele uitgaven met 75 miljoen euro te verminderen. Ik kom er bij een aantal aspecten nog op terug.

We zijn bezig met de uitvoering van het bestuursakkoord wat een intensivering van 200 miljoen inhield. We zijn bezig met de eerste tranche van de investeringsagenda om 278 miljoen euro aan projecten en producten te organiseren en te realiseren. Ook zijn we bezig met de instelling van de fondsen en het investeren van €475 miljoen in de Brabantse samenleving.

Voorzitter. Al met al is dit een stand van zaken na twee begrotingen gehad te hebben – dit is de derde begroting van dit college – die aangeeft dat we veel beleidsmatige zaken hebben vastgelegd en hebben heroverwogen en hebben uitonderhandeld en uitgesproken en dat we nu druk bezig zijn met uitvoering. Dit gebeurt met een organisatie die zich voegt naar haar taken maar daarbij de omvang beperkt houdt.

Op het financiële vlak vroeg de PVV zich af of we wel zo'n goed begrotingsbeleid hebben gevoerd. We geven immers in 2014 meer uit dan we aan inkomsten hebben en dat zo werd gezegd halen we uit de reserves. Ik wil erop wijzen dat daarvoor juist de reserves zijn bedoeld en ingesteld. Het is juist prudent beleid om eerst te sparen en dan vanuit die gespaarde vermogens te investeren. Dat betekent dat we in dat jaar meer uitgeven dan er aan inkomsten is. Het is dus precies in lijn met het prudente begrotingsbeleid dat we ons hebben voorgenomen en ook uitvoeren.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Kunt u dan eens in z'n algemeenheid reflecteren op überhaupt het gegeven dat er sprake is van een solide financieel beleid. U presenteert een solide financieel beleid als een begroting die in evenwicht is. Maar het is geen begroting die in evenwicht is. U had een heleboel kosten al in 2012 verwerkt; maar liefst €635 miljoen. Nu komt u toch met een begroting die eigenlijk net sluitend is en waarvoor u zelfs reserves moet inzetten. Hoe kunt u dan volhouden dat er sprake is van een solide financieel beleid?

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Het kan niet anders dan dat de optelling van inkomsten en van uitgaven meerjarig met elkaar in evenwicht moeten zijn, met ook de positie van de reserves. Als u naar de vier jaren kijken die in deze begroting zijn weergegeven dan ziet u dat onze reservepositie ruim is en ruim blijft, dat we heel veel dingen realiseren en dat we onze inkomsten en onze uitgaven structureel met elkaar in balans hebben. Dat is het kader waarin we deze begroting moeten zien.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Je zou juist verwachten aangezien al 635 miljoen euro aan kosten in 2012 is verwerkt die eigenlijk bedoeld waren voor de jaren 2013 tot en met 2016, dat er veel meer was overgebleven dan nu het geval lijkt te zijn.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Dan moet u even onderscheid maken tussen de cashflow van inkomsten en uitgaven en de belegde begrotingsopties en de baten en lasten in de meerjarenraming. Op cashflowgebied is het wat anders dan bij de meerjarenraming van baten en lasten.

Voorzitter. De fractie van het CDA heeft aandacht gevraagd voor de paragraaf risico's. Met name het punt van de in kaart gebrachte risico's nu zou kunnen worden verrijkt met een soort van risicoprofiel en beter aangeven wat de kans is dat op een onderdeel de risico's ook geëffectueerd worden. Ook zou meer aandacht gegeven kunnen worden aan risicobeheersing. Beide punten zullen we meenemen. In de volgende begroting hopen we de risicoparagraaf iets meer uitgelijnd te hebben. De accountant gaf ons het voorbeeld van de provincie Utrecht waar een goede suggestie werd gegeven om het meer inzichtelijk te maken. Komend voorjaar ontvangt u de nota financieel beleid en beheer, met een aparte nota over de risico-uitwerking zoals we ook hebben toegezegd naar aanleiding van het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer, die in dit geval bij de crisismaatregelen voor de woningbouw had gevraagd eens beter vast te leggen wat we aan risicobeheersing doen tijdens de uitvoeringsprocessen. Daar zullen we dit voorjaar invulling aan geven.

Waar het gaat om de portefeuille mobiliteit ga ik nu even in op zaken die niet terugkomen bij de behandeling van moties en amendementen. Het CDA heeft aandacht gevraagd voor de Maaslijn, de verbinding tussen Nijmegen en Roermond, die overigens zeer goed wordt gebruikt. Weliswaar ligt de Maaslijn voor het grootste deel op het gebied van de provincie Limburg. De provincie Limburg is ook concessieverlener voor deze Maaslijn. Maar toch heeft deze Maaslijn de volle aandacht van dit college. Er is een drieslag die we proberen te maken. Op korte termijn capaciteitsverbetering, vooral op het stukje Cuijk Nijmegen capaciteitsaanpassingen. Het tweede punt is elektrificering van deze lijn, wat we vooral doen uit het oogpunt van duurzaamheid. Het rijden met een elektrische trein is veel zuiniger en goedkoper dan met een dieseltrein, zeker nu de rode diesel is afgeschaft en op lange termijn misschien sprake is van een verdubbeling van deze Maaslijn. Aan de oproep om met de provincie Limburg actief te zijn bij het onder de aandacht brengen van knelpunten op deze Maaslijn geven wij graag gehoor.

De fractie van de SP heeft nog uitgebreid stilgestaan bij de middelen voor openbaar vervoer en gevraagd of wij wel alle ambities aankunnen.

De heer **S. Smeulders** (PvdA): Voorzitter! Ik kom nog even terug op de Maaslijn. Mevrouw Kerkhof sprak vanmorgen het vermoeden uit dat er afspraken zijn gemaakt met de provincie Limburg en misschien ook wel met de Rijksoverheid over wat er gaat gebeuren met die Maaslijn. Uit het betoog van de gedeputeerde begrijp ik dat dit niet het geval is.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Er zijn al een aantal jaren geleden door het Rijk middelen toegezegd om de capaciteitsknelpunten aan te pakken. We overleggen nu met de provincie Limburg welke knelpunten dat zijn en of we daar genoeg geld voor hebben. Dat hebben we ook recent bij het MIRT-overleg bij de staatssecretaris aangekaart. Verder hebben wij overleg met de provincie Limburg over de voorbereiding van een nieuwe concessieverlening. Daarbij speelt vooral de vraag of de concessie moet worden verleend aan een dieselvariant dan wel dat we nog voor die tijd kunnen zorgen voor

elektrificering. We zijn betrokken bij het onderzoek daarnaar en in dat opzicht zijn we in overleg met de provincie Limburg.

De heer **S. Smeulders** (PvdA): Wij hebben toen ook het initiatief genomen voor die motie over de Maaslijn die hier is aangenomen. Wat is de stand van zaken met het onderzoek naar de elektrificatie? Kunnen we er op korte termijn resultaten van verwachten of gaat het nog heel lang duren?

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Dat onderzoek loopt op dit moment. Het moet ergens in de eerste helft van 2014 afgerond zijn om te kunnen vaststellen of elektrificatie op korte termijn een optie is dan wel op lange termijn pas zal kunnen plaatsvinden. Ik vermoed het laatste maar wij wensen het eerste omdat het qua exploitatie en duurzaamheid en ook bediening want elektrische treinen kunnen veel sneller optrekken en afremmen, een enorme verbetering zou betekenen.

Voorzitter. Deze gedeputeerde heeft wel een aantal zorgen over de middelen die we hebben voor openbaar vervoer. Die zorgen uiteten zich op drie punten. In de eerste plaats zijn we in afwachting van wat de aanbesteding, die nu gaande is, qua prijsniveau gaat opleveren. Als het prijsniveau van de nieuwe concessie veel hoger is dan die van de oude concessie, dan moeten we natuurlijk een afweging maken tussen minder bussen te laten rijden dan wel aanvullende middelen ter beschikking stellen. In de tweede plaats is er de BDU-index. De bezuinigingen van het Rijk gaan niet gepaard met het kunnen indexeren van de kosten. Wettelijk moeten wij de kosten indexeren en we mogen de tarieven ook niet verder verhogen dan alleen met de indexering, maar als het Rijk de BDU niet mee indexeert, ontstaat er na verloop van tijd toch een behoorlijk gat in de middelen die beschikbaar zijn voor openbaar vervoer. Ten derde zijn er de mogelijke bezuinigingen op de ov-kaart van studenten. Die kunnen uitermate ingrijpend zijn voor het openbaar vervoernetwerk in Nederland.

Dat is overigens ook terug te zien in de getallen van de meerjarenraming. Er is een ding dat het wat vertekent. Vanaf 2015 vinden we de reizigersopbrengsten niet meer terug in onze begroting. Dat geeft in ieder geval een afname van 20 miljoen euro tot 25 miljoen in OV-middelen. Misschien heeft dat leden op het verkeerde been gezet maar die verschuiven we naar de vervoerder. Het gaat dan om de OV-middelen reizigersopbrengsten en opbrengsten ov-kaart van studenten, samen ruim 55 miljoen euro.

De bereikbaarheid van het Bernhoven ziekenhuis heeft onze aandacht. We hebben volop met het Bernhoven ziekenhuis samengewerkt. We hebben ook een haltewijzer uitgebracht. Overigens, het is wel de wens van de regio maar we kunnen niet alle kernen in de regio rechtstreeks naar het Bernhoven ziekenhuis toe leiden. We kunnen een aantal lijnen laten rijden en dat betekent dat een aantal kernen niet of niet goed is ontsloten voor het ziekenhuis. Ik wijs er wel op dat via een overstap elke kern is ontsloten en via de regiotaxi iedereen bij het Bernhoven ziekenhuis in de regio kan komen.

Er is gevraagd wanneer de evaluatie van de regiotaxi verschijnt. Geprobeerd zal worden in het voorjaar met de samenwerkende gemeenten de evaluatie af te ronden. We kunnen dus medio volgend jaar de evaluatie van de regiotaxi bespreken.

Gevraagd is ook of in de onderhoudsbudgetten rekening is gehouden dat stiller asfalt meer onderhoudskosten met zich meebrengt en een kortere levensduur heeft. Dat is het

geval maar ik wijs erop dat bij de 75 miljoen aan bezuinigingen er ook is bezuinigd op het onderhoudsbudget voor wegen. We proberen door slimmer aan te besteden en goede onderhoudscontracten dat op te vangen maar er is natuurlijk wel sprake van spanning waar het gaat om wat we daarvoor nodig hebben. Maar vooralsnog is er rekening mee gehouden in onze onderhoudsbudgetten.

De heer **Van Hattem** (PVV): Zou het niet een mooi punt zijn om daarvoor geld te oormerken uit de opcenten, want daar zijn die uiteindelijk voor bedoeld?

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): U wordt op uw wenken bediend. Wij betalen het onderhoud uit de algemene middelen van de provincie en die worden gevoed door de opcenten. In dit geval klopt het verhaal theoretisch in ieder geval wel.

Op de motorrijtuigenbelasting en de opcenten kom ik bij de moties nog te spreken maar ik hoor in het algemeen twee geluiden. Met name de fractie van de PVV zegt dat het schandalig is hoe in Brabant de automobilist het vel over de oren wordt getrokken financieel gezien en dat we veel te weinig investeren in infrastructuur en asfalt. Aan de andere kant hoor ik PvdA en GroenLinks zeggen dat hier een asfaltcoalitie zit en dat er veel te veel in asfalt wordt geïnvesteerd. Ik denk dat er gemiddeld genomen hier een heel goede coalitie zit die precies doet wat zij moet doen. Dat is althans wel de overtuiging van het college. Ik kom er bij de moties nog op terug en ook op het rapport van de ANWB. Wel wil ik aangeven dat het jammer is als de indruk is gewekt dat wij een soort fossiel mobiliteitsbeleid hebben, een conservatief mobiliteitsbeleid. Het is alles behalve dat. Wij hebben een zeer vooruitstrevend mobiliteitsbeleid. Wij investeren niet alleen in het aanleggen van wegen, paden, vaarwegen en spoorwegen, wij doen ook heel veel aan het beter benutten van onze infrastructuur en wij doen heel veel aan het beïnvloeden van de reizigers en verladers om te komen tot een betere mobiliteitsspreiding en -beleid.

Het viel mij overigens op -- en nu kijk ik even naar een aantal fracties -- dat toen de vorige keer bij de Voorjaarsnota het Planbureau voor de Leefomgeving een rapport had gepubliceerd waarin stond dat de groei van de mobiliteit wel zou afvlakken, nu de mobiliteitsbalans van het KIM twee weken geleden is gepubliceerd, hier een doodse stilte heerst. Die stelt met name dat het nog wel zal afvlakken maar dat we er wel rekening mee moeten houden dat de economische groei maar een paar procent hoeft te stijgen en we weer opnieuw met z'n allen in toenemende files staan.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik kom even terug op het beïnvloeden van de reiziger. We zijn daar al een jaar of 30 mee bezig in dit land. Volgens mij is er nog nooit wat van terecht gekomen. Is de gedeputeerde van plan er nog verder mee door te gaan of zullen we dat geld gewoon in onze zak houden?

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): We hebben wel succesvol een aantal proeven kunnen doen, onder andere bij de ombouw van de randweg Den Bosch en bij de randweg Eindhoven waar we tegen een kleine vergoeding mensen uit de spits hebben kunnen krijgen, waardoor de files tijdens de werkzaamheden voor die grote ombouw veel minder zijn geweest en ongeveer een derde van de mensen die aan die proef hebben meegedaan, blijvend een ander reisgedrag vertoont, met de bus reizend, met de fiets, op andere tijden of thuis werkend. Daarmee is de investering wel degelijk op langere termijn

rendabel. Brabant doet hier volop aan mee en loopt op veel punten voorop, zeker als het gaat om de techniek van het beter benutten van onze infrastructuur en wij maken ook dankbaar gebruik van de ontwikkelingen op de Automotive Campus. Nogmaals, als het gaat om de voorspellingen en welke prognoses we gebruiken hecht ik eraan te zeggen dat het moeilijk is een algemene prognosedeken van het mobiliteitsgedrag in Nederland te trekken. Er is een enorm verschil tussen de regio's waar het gaat om mobiliteitsontwikkelingen, zowel in het verleden als voor de toekomst. Het gaat ook om doelgroepen. We denken allemaal dat als jongelui meer met de bus en de trein reizen, er minder auto's op de weg komen maar we zien tegelijkertijd dat ouderen meer autogebruik vertonen dan ze voorheen deden. Er zijn allerlei varianten denkbaar. Het gaat hierbij om demografie, regiospecifieke zaken, tijden over de dag verdeeld, het zijn allemaal zaken die in ogenschouw moeten worden genomen bij de prognoses over mobiliteit.

Voorzitter. Dan kom ik nu toe aan de bespreking van de amendementen en de moties. Ons college heeft de advisering over de amendementen en de moties verdeeld. Ik zal duidelijk aangeven over welke amendementen en moties mijn advies gaat en dat zullen mijn collega's eveneens doen.

Amendement A3 gaat over de 45 miljoen euro die beschikbaar was voor Brabant Culturele Hoofdstad. Het college wil dit amendement ontraden omdat het een bevestiging is van datgene wat wij doen. Het is dus overbodig en voegt niets toe aan de huidige begroting. De middelen gaan terug naar de investeringsagenda middelen.

Amendement A4 gaat over de motorrijtuigenbelasting. Er ontstond hier in eerste termijn al een discussie over doelbelasting of niet. Ons college kan zich vinden in de redenering, die ook door een aantal fracties in eerste termijn werd geuit, dat het algemene middelen van de provincie zijn en dat het het provinciebestuur vrijstaat die in te zetten. Wij gaan dan ook niet zo ver te zeggen dat we die middelen volledig gaan oormerken voor de mobiliteitsportefeuille. Misschien dat er één gedeputeerde heel blij mee zou zijn maar de andere vier natuurlijk niet. Het past ook niet in de voornemens zoals we die met elkaar hebben afgesproken.

Ik wil nog een misverstand uit de weg ruimen. Wij zijn volledig vrij in het vaststellen van onze tarieven. Brabant zit op de 10e plaats waar het gaat om de hoogte van de opcenten. We zitten nu rond de 75 als opcenten. De redenering richting het Provinciefonds en de relatie met de algemene uitkering uit het Provinciefonds betreft de omvang van ons wagenpark. Op het moment dat de zwaarte van het wagenpark in Brabant verandert, is dat een van de factoren voor correctie van de uitkering uit het Provinciefonds en niet de hoogte van het opcententarif.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik hoor iedere keer dat we zo goedkoop zijn. Per kilometer omgeslagen per provinciale weg en belasting die binnenkomt betalen wij €370 per kilometer. Om een vergelijking te geven: in Zeeland is het €71 per kilometer. Alleen Zuid-Holland is duurder. Met de prestaties die worden geleverd voor de opgebrachte opcenten zijn we de op een na slechtste in het land. Ik denk dat dat ook wel eens gezegd mag worden.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Volgens mij hebben wij een behoorlijk provinciaal wegennet en daar gaat het om. Dat is niet gerelateerd aan de omvang van het wagenpark dat erop rijdt want dan zullen de dunbevolkte provincies waar weinig

automobilisten op veel wegen rijden, in die redenering een voorsprong hebben. Amendement A4 wordt dus door ons college ontraden.

Amendement A5 vraagt om een verschuiving in het pakket impulsmaatregelen. Men zal begrijpen dat het college graag wil vasthouden aan de samenstelling en de omvang van het pakket zoals wij dat hebben voorgelegd. Wij ontraden dan ook een verschuiving.

Dan kom ik tot amendement A8 van de PvdA. Met het onttrekken van €225 miljoen aan het Spaar- en Infrafonds komen we in de problemen. Ik zal straks bij de ANWB-rapportage iets over de investeringen zeggen. Wij ontraden dit amendement. We hebben een modern mobiliteitsbeleid in de breedte. Dit amendement geeft een intensivering ten koste van de bereikbaarheid van een aantal andere zaken. Ook het verbreden van de N279 Den Bosch-Veghel, die we daaruit betalen, heeft ook te maken met het verbeteren van de kwaliteit en de veiligheid van onze wegen. Het college ontraadt dit amendement A8.

Amendement A9 van D66 gaat over de bandbreedte binnen de begroting. In het amendement wordt gevraagd of er een maximum kan worden gesteld aan de onderbesteding per productgroep. Het college denkt dat het de bedoeling van dit amendement is zo realistisch mogelijk te ramen en daardoor te proberen onderbesteding te vermijden en iedereen zoveel mogelijk aan te zetten de afgesproken prestaties ook waar te maken. Het zou wel de verkeerde uitwerking kunnen hebben doordat de neiging ontstaat vanwege onderbesteding het geld maar op te maken en activiteiten te organiseren om maar binnen die marge van 15% te vallen. Het zou ook een rem geven op scherp inkopen en het realiseren van kostenreducties omdat je daarmee achteraf mogelijk een onderuitputting zou oproepen.

De heer **Hageman** (D66): De gedeputeerde geeft de strekking goed weer maar de motie is wel geschreven vanuit het vertrouwen dat een aantal zaken hier heel oprecht wordt ingevuld. De gedeputeerde geeft aan dat als er onderbestedingen zijn, er mogelijkere wijs wegen worden gezocht om het gat te vullen, maar ik denk dat dit nu ook al mogelijk is. Ik ga er vanuit dat het niet gebeurt. Het enige wat is bedoeld en wat de gedeputeerde ook terecht aangeeft is dat de totale speelruimte wat wordt beperkt en er dus een impuls is om reëler te begroten en een betere voorspelling te doen van de benodigde acties en het totale bedrag aan onzuiverheden te beperken tot maximaal 150 miljoen euro.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Het enige verschil is dat hiermee er kennelijk een sanctie op wordt gezet en niet nader wordt aangegeven wat de sanctie dan is als de overschrijding dan toch groot is. Daarom zeggen wij dat wij dit niet het goede instrument vinden om te bereiken wat wordt beoogd, namelijk een realistische raming. Wij hebben als college het idee dat hiervan een verkeerde prikkel uitgaat en het uiteindelijk niet bij het doel uitkomt waarvoor het bedoeld is.

De heer **Hageman** (D66): In die zin brengt de gedeputeerde mij in verwarring. Hij zou het dus een betere prikkel vinden als wij er een sanctie op zetten.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Nee, juist niet. In het amendement wordt gesteld dat niet meer dan 15% mag worden afgeweken van het bedrag dat in de begroting staat. Daarmee wordt gesuggereerd dat er een sanctie is maar die wordt verder niet concreet

gemaakt. Het zou wel een aanzet kunnen zijn om coûte que coûte binnen die 85% uit te komen. Wij zeggen dat het ook kan voorkomen, zoals we hebben gezien bij de ruimte die we hebben kunnen presenteren, dat er onderbesteding is die groter kan zijn dan 15%. Dat zou betekenen dat mensen niet meer worden aangespoord om scherp in te kopen of om de beste projecten en mogelijk onderbesteding ook als een efficiencywinst kunnen zien.

Voorzitter. Wij ontraden motie M8 omdat die overbodig is. Bovendien zijn we het niet helemaal met de inleidende woorden van de fractie van de PVV eens over de consequenties van de POC. De POC is een adviesorgaan voor PS en voor GS. Conform die verordening zullen wij werken aan een evaluatie. Die evaluatie zullen wij netjes uitvoeren en daarbij kunnen de zaken die door de indiener zijn gesteld aan de orde komen, zaken als: voldoet die commissie nog, beantwoordt zij nog aan het doel waarvoor zij is opgericht, moeten er wijzigingen of veranderingen zijn. Het college vindt het overbodig dat nu met de motie uit te spreken en ontraadt daarom deze motie.

De heer **Van Hattem** (PVV): Op welke termijn zouden we zo'n evaluatie kunnen verwachten?

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Volgens mij is dat ook in de verordening aangegeven maar dat zou ik even moeten nazoeken. Daar kunnen we misschien de tweede termijn nog op terugkomen.

Motie M9 gaat over de zichtbaarheid van zebrapaden. Het college wordt verzocht samen met de gemeenten plannen te maken voor aanzienlijk duidelijker bebording en verlichting bij de zebrapaden. Zebrapaden liggen praktisch allemaal binnen de bebouwde kom en het zijn altijd zebrapaden van gemeenten. Het komt zelden voor dat er op een provinciale weg zebrapaden zijn aangelegd. We gaan hiermee dus wel erg ver op de stoel van de gemeenten zitten en daarom ontraadt het college deze motie. Voor zover het toch zebrapaden op provinciale wegen zijn, komen ze niet voor buiten de bebouwde kom. Ze worden aangelegd conform de COW-richtlijnen voor belijning, verlichting enzovoorts. Ik kan naar aanleiding van deze motie wel toezeggen dat ik met de ambassadeurs verkeersveiligheid dit nog eens bij de gemeenten onder de aandacht zal brengen de veiligheid van oversteekplaatsen maar de motie als zodanig ontraden wij.

Motie M12 gaat over de verkeersregelininstallaties. In de begroting is te lezen dat de vermelding dat een installatie aan onderhoud toe is niet betekent dat er sprake is van achterstallig onderhoud. Het betekent alleen dat de VRI toe is aan planmatig onderhoud. We hadden die op 4% staan wat betekent dat 4% van de verkeersregelininstallaties aan planmatig onderhoud toe is. Dat wil zeggen dat een keer in de 25 jaar een VRI wordt vervangen. Als we dat naar 7% brengen betekent het dat ze vaker vervangen worden en we een hogere vervangingsgraad van onze verkeersregelininstallaties krijgen. Dat betekent niet, zoals het kennelijk werd geïnterpreteerd, dat er sprake is van een verslechtering van de situatie maar een verandering van de situatie die ook ligt aan het reconstrueren van het aantal kruispunten in de komende jaren. Ik besef wel aan de hand van de discussie die hierover is gevoerd, dat het misschien goed is voor de indicator verkeersveiligheid een betere te zoeken dan de indicator zoals die nu is aangegeven.

De heer **Van den Berg** (PVV): De gedeputeerde stelt dus dat het feit dat 1 op de 25 verkeerslichten aan onderhoud of vervanging toe is, een betere score is dan dat 1 op de 14 aan vervanging toe is? Mijn motie is nu juist bedoeld om die situatie niet te hebben.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Ik zal het simpeler samenvatten. Het verschil tussen 4% en 7% is een verhoging van de vervangingscyclus van verkeersregelininstallaties. Misschien is de manier waarop het omschreven is verwarrend. Ik kan mij daar alles bij voorstellen. Wij beloven beterschap als het gaat om het presenteren van deze norm in de begroting. De onderbouwing in de motie is echter niet correct en daarom willen wij deze motie ontraden.

Met motie M14 wordt het college eigenlijk verzocht om bij de aanbestedingen op de stoel van de cao-politie en de arbeidsinspectie te gaan zitten. Wij hebben er al vaker gesproken in dit huis. Bij alle aanbestedingen worden de bedrijven gehouden aan de wetgeving. Daarvoor zijn handhavingsinstanties, anders dan de provincie. Wij stellen wel kwaliteitseisen aan social return. Wij kunnen en mogen in aanbestedingen geen bovenwettelijke eisen opleggen die te maken hebben met de cao-wetgeving.

De heer **S. Smeulders** (PvdA): Ik begin de gedeputeerde te kennen. Ik wist precies wat zijn antwoord zou zijn op deze motie en dat bleek te kloppen. Met die motie vragen wij Gedeputeerde Staten om in de aanbestedingsvoorwaarden voor infraprojecten het belang te benadrukken van goede primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden. Wij weten natuurlijk dat er wetgeving is op arbeidsvoorwaarden. Wij weten ook dat de provincie niet de handhavende instantie is, maar de provincie is wel de instantie die de projecten vergunt en enige verantwoordelijkheid heeft voor hoe aannemers en onderaannemers omgaan met hun werknemers. Het minste wat de gedeputeerde kan doen, is dat belang te benadrukken. Dat vragen wij met deze motie.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Dan wordt het wel een grote opendeurmotie. Het lijkt mij niet bijzonder effectief om daarvoor een regeltje toe te voegen aan de stukken. Die bestaan meestal al uit honderden pagina's. Het college wordt gevraagd om de situatie te verbeteren, maar het toevoegen van zo'n regeltje leidt tot niets. Wij vinden het een volstrekt overbodige toevoeging die met deze motie wordt gevraagd.

De heer **S. Smeulders** (PvdA): Ook dit antwoord had ik verwacht. De gedeputeerde bagatelliseert de dingen. In Maastricht is er een groot probleem ontstaan en wij sluiten niet uit dat het in Brabant ook het geval is. Dat weten wij niet. Ik snap niet dat de gedeputeerde dit niet wil benadrukken bij de aanbesteding van een project. Wat is daar nu problematisch aan?

De **voorzitter**: Het is een herhaling van zetten, geloof ik.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Ik zie het causaal verband niet. Ik weet niet of het in Maastricht anders was gelopen dan nu het geval is. De heer Smeulders concludeert dat daar heel veel fout is gegaan en dat suggereert hij ook in zijn motie. Ik heb wel iets gelezen in de kranten, maar ik hoor ook van mijn collega dat de feiten iets anders zijn. Dat neemt niet weg dat het belangrijk is dat er goede arbeidsomstandigheden zijn voor

alle werknemers. Nogmaals, wat ons betreft voegt dit niets toe aan ons aanbestedingsdocument.

Mevrouw **Spierings** (D66): Ik wil de heer Smeulders toch wel bijval geven. In de zware industrie is het heel gebruikelijk om in de aanbestedingscriteria kwaliteitseisen aan de aannemers op te nemen om te voorkomen dat er ongevallen gebeuren. Het is niet iets dat overbodig is, het kan wel degelijk als selectie criterium worden meegenomen.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Wij doen ook heel veel op het gebied van veiligheid. Bij wegenprojecten is een aannemer die het meest zorgt voor een goede doorstroming van het verkeer en voor de meeste veiligheid in het verkeer tijdens zijn werk, een onderscheidend criterium. Hij krijgt daarvoor meer punten. Ik vind het te ver gaan als alle secundaire arbeidsvoorwaarden van aannemers en onderaannemers door ons getoetst moeten worden om dit als selectie criterium te gebruiken voor met welk consortium je dit soort bouwwerken moet gaan doen. Volgens mij is dat geen begaanbare weg. Het simpelweg als een belang opschrijven in de stukken vind ik obligaat.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter! Het gaat hier niet om veiligheid op de weg. Natuurlijk is dat ook belangrijk en wij vinden het fijn om te horen dat het college dit allemaal goed meeneemt. Het gaat om veiligheid op de bouwplaats. Dat is echt iets anders. Ik krijg het gevoel dat hier sprake is van kennisachterstand.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Ik ben op veel bouwplaatsen geweest. Daar gelden gewoon de wettelijke eisen. Die gelden voor elke aannemer en daarop wordt gecontroleerd. Die eisen worden hier overigens niet bedoeld. Hier wordt gesproken over primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden, dus beloning, reistijdenvergoeding, leaseautokosten etc. Die moet vergeleken worden bij de diverse aannemers. Dat kan volgens mij niet de bedoeling zijn.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Ik denk dat de provincie in de keten van het aanbesteden tot het uitvoeren twee taken heeft. Aan het begin van het proces hoort zij te formuleren hoe zij het wil hebben en aan het einde moet zij controleren. De gedeputeerde is net even ingegaan op het controleren na afloop. Wij hebben de komende tijd grote infrastructurele werken in de aanbidding. In Nederland is een praktijk aan het ontstaan waarbij zzp'ers ingeschakeld worden, Portugese arbeiders ingeschakeld worden, et cetera. Er wordt gewerkt met constructies vanuit Ierland. Dat gebeurt o.a. bij kolenenergiecentrales en dat gebeurt ook in Maastricht. Dat is bekend.

De **voorzitter**: Mijnheer Bouwman, geen betogen, graag een puntige interventie.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): De vraag is of wij aan de voorkant een regeltje kunnen toevoegen aan de voorwaarden waaronder gewerkt wordt, namelijk dat zzp'ers die formeel voor 40 uur betaald krijgen daarvoor geen 60 uur mogen werken. Wij vinden dat dit aan de voorkant bij de aanbestedingsregels moet staan en dat het aan de achterkant gecontroleerd moet worden in de keten.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Dat is dezelfde moeilijkheidsgraad. Er wordt hier in de motie aan ons gevraagd om het belang te benadrukken van goede primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden. Dat gaat van beloning tot en met arbeidstijden, van reiskostenvergoeding tot kleding en andere zaken. Er zijn wettelijke regels waaraan moet worden voldaan. Wij schrijven op dat iedereen zich aan de wet moet houden en zich daaraan moet confirmeren. Overigens moeten bedrijven die bij ons inschrijven altijd hun kwaliteitshandboeken inleveren. Daarin staat dit soort dingen bijna altijd uitvoerig beschreven. Die kwaliteitshandboeken worden gecontroleerd op aanwezigheid, volledigheid, etc. Daarop kun je inderdaad selecteren. Als u daaraan iets wilt toevoegen, is het naar mijn idee niet terecht dat het de taak van de opdrachtgever wordt om dat in deze vorm te benadrukken, anders dan dat het een obligate regel wordt in een aanbesteding: wij vinden het heel belangrijk dat u zich aan de wet houdt. Dat heeft naar mijn mening weinig toegevoegde waarde.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): De gedeputeerde weet om welke punten het gaat. Wij willen graag dat in de aanbestedingstoepassing niet alleen de algemene wetsregels maar ook een paar precieze dingen staan die te maken hebben met uitzenden in de keten en het ontduiken van regels.

De **voorzitter**: Volgens mij is heel duidelijk waar het debat over gaat. De standpunten zijn duidelijk. Wordt hier nog iets aan toegevoegd?

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik wil de indieners van de motie toch vragen om zich een beetje een spiegel voor te houden. De heer Bouwman zei zelf al dat vanuit heel Europa allerlei bedrijfjes op deze aanbestedingen afkomen: uit Portugal, uit Polen en noem maar op. Dat brengt de nodige problemen met zich. Ik denk dat deze motie aan het verkeerde adres gericht is. Dit is niet iets dat de provincie op een geforceerde manier in aanbestedingsregels moet verwoorden. Dit moet je richten aan de instantie die jullie altijd zo bejubelen: de Europese Unie, de Dienstenrichtlijn. Daar komt deze ellende vandaan. Zorg er eerst voor dat daaraan een einde komt voordat er hier op een geforceerde manier dingen worden neergezet.

De heer **Altundal** (SP): Ik probeer kort te zijn, mijnheer de voorzitter. Ik ben het met de gedeputeerde eens dat als je voorwaarden stelt, er een onderscheid komt tussen de bedrijven die inschrijven bij een aanbesteding. Wat bepaalt nu dat het goed is? Ik hoor van de indieners dat het gaat om de onderaannemers die zich niet houden aan de wet. Om te kunnen bepalen of wij de motie kunnen steunen, vraag ik aan de indieners wat wij precies moeten verstaan onder deze motie. Het gaat immers om twee verschillende zaken.

De heer **S. Smeulders** (PvdA): Dat doe ik natuurlijk graag. Wij willen dat de gedeputeerde bij de aanbestedingsvoorwaarden voor infraprojecten het belang benadrukt van primaire en goede arbeidsvoorwaarden. Wij willen eigenlijk dat hij een moreel appel doet op de aannemers. Hij hoeft het niet eens op te schrijven. Hij moet tegen de aannemers zeggen: luister wij zijn een overheid en wij kunnen het niet maken dat met onze projecten iets fout gaat bij de arbeidsvoorwaarden van de werknemers. Het gaat

daarbij om primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden, van werktijden tot en met veiligheid op de bouwplaats en huisvesting. Dat laatste ging mis in Maastricht.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Ik heb aan mijn betoog niets meer toe te voegen.

Motie M15 gaat over onderzoek verkeersmodellen en scenario's demografische en economische groei.

Met deze motie wordt het college gevraagd om een commissie van onafhankelijke deskundigen in te stellen. Wij hebben daar op dit moment geen behoefte aan. De verkeersmodellen zoals wij die gebruikt hebben, zijn specifiek voor de regio. Die maken gebruik van ontwikkelingen in de regio. Wij gebruiken de algemeen gangbare scenario's die zowel door het KIM (Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid) als in andere gangbare Nederlandse verkeersmodellen worden gebruikt. Overigens zijn wij daartoe ook verplicht. Op het moment dat er wordt afgeweken van gangbare modellen is dat voor de commissie-MER aanleiding om op te merken dat wij niet goed bezig zijn. Er zit weinig speelruimte in. Wij houden ons conform de advisering van de commissie-MER aan de gangbare modellen voor demografische ontwikkelingen. Wij ontraden deze motie. Wij vinden het overbodig om een aparte commissie in te stellen.

Motie M16 heeft als titel: "Verbeteren verkeersveiligheid provinciale wegen." De ANWB-rapportage over de EuroRAP is mij nog niet formeel aangeboden. De ANWB heeft gisteren laten weten dat zij een fout in hun berekeningen hebben geconstateerd en het rapport daarom nog even aanhouden. Zij willen dit nog even checken en zullen daarna het rapport aanbieden. Ik moet even zonder het rapport reageren. Misschien kan dat een reden zijn voor de indieners om deze motie aan te houden? Als zij de motie toch willen handhaven, willen wij die ontraden en wel om de volgende redenen. De punten en de sterren die je krijgt voor provinciale wegen hebben te maken met de breedte van de weg, hoeveel rijstroken de weg heeft, hoe goed de rijrichtingen gescheiden zijn en hoeveel gelijkvloerse en ongelijkvloerse kruisingen er inzitten en met name hoeveel obstakels er in de bermen staan. Of dat nu bomen, bijkassen of lantaarnpalen zijn, dat maakt allemaal niet uit. Obstakels in de berm vormen een grote risicofactor. Als al onze wegen moeten voldoen aan deze EuroRAP-methode, betekent dit dat wij duizenden bomen moeten kappen. Wij hebben gezegd dat wij naar meer kijken dan alleen naar deze rapportage. Wij passen ook de CROW-richtlijnen toe (CROW: Centrum voor Regelgeving in de grond-, water-, en wegenbouw en verkeerstechniek). Dat betekent dat wij het sec volgen van de EuroRAP-richtlijnen niet als aanbevelenswaardig zien, laat staan dat wij nog even precies van de ANWB moeten horen hoe dat gaat.

De heer **S. Smeulders** (PvdA): Ik concludeer dat de gedeputeerde niet goed leest wat er eigenlijk in de motie gevraagd wordt. Wij vragen met deze motie drie dingen. Allereerst vragen wij om in te gaan op het verzoek van de minister, dat er naar aanleiding van die motie waarschijnlijk komt. Het lijkt mij dat de gedeputeerde dat sowieso zal doen. Ook vragen wij om de Onafhankelijke Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid een onderzoek te laten verrichten naar de verbetering van de verkeersveiligheid van de Brabantse provinciale wegen, waarbij de inzet van de EuroRAP-methode wordt betrokken. Wij zeggen helemaal niet dat die methode gebruikt moet gaan worden, wij willen alleen dat onderzocht wordt of wij die methode kunnen gaan gebruiken. Om alleen op basis van de antwoorden op onze schriftelijke vragen te

concluderen dat dit niet kan, vinden wij een beetje kort door de bocht, zeker omdat dit een methode is die wel door het Rijk wordt gebruikt, de Tweede Kamer eigenlijk wil dat de provincies dat ook gaan doen en de ANWB het ook belangrijk vindt. Daarom vinden wij wel dat wij er werk van moeten maken.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): De Tweede Kamer heeft de regering verzocht om de provincies te stimuleren en tevens te ondersteunen om hun wegennet binnen 20 jaar..... Daar ben ik wel voor in als ik ook een portemonnee van het Rijk krijg om dat te doen. Wij hebben geschetst dat het 1,1 miljard euro gaat kosten om dat allemaal te doen. In de motie worden wij gevraagd een onderzoek te laten doen naar datgene dat wij eigenlijk al kennen. Wij gebruiken de CROW-richtlijnen.

De **voorzitter**: Is het niet veel beter om dit aan de hand van informatie uit te discussiëren in de commissie? Dit wordt zo technisch. Daar heeft op dit moment niemand iets aan. Het verzoek is om de motie aan te houden en daarna er met elkaar over van gedachten te wisselen. Ik denk niet dat de discussie hier leidt tot de helderheid die wij nodig hebben.

De heer **S. Smeulders** (PvdA): Ik zal het verzoek overwegen, voorzitter.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Dan kom ik bij motie M17 Brabant op het juist spoor. Die motie is door een meerderheid van de Staten ondertekend. Er wordt gesuggereerd dat de PHS-corridor alleen de corridor Amsterdam-Eindhoven betreft. Ook de corridor Rotterdam-Eindhoven is een PHS-corridor. Op dat stuk vindt ook een aantal frequentieverhogingen plaats. In de motie wordt het college gevraagd om te onderzoeken en te verkennen welke mogelijkheden er zijn om deze financiering rond te krijgen en daarbij rekening te houden met de meerwaarde hiervan. Wij hebben geen bezwaar tegen deze motie.

Motie M27 onderzoek wijziging verordening burgerinitiatief. Dit is een motie over een onderwerp waarbij het college niet betrokken is. Het gaat over de eigen mening van de Staten. Wij laten dit over aan het oordeel van uw Staten.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voorzitter! Even vanaf mijn plaats. Ik heb nog geen antwoord gehad over de rondweg Boekel.

De **voorzitter**: Die zat in het deel van de algemene beantwoording. Ik geef de gedeputeerde de gelegenheid om die vraag kort te beantwoorden.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Dat zal ik doen. Er is gevraagd of bij de rondweg Boekel gewerkt kan worden met kleinschaliger maatregelen of met alternatieven.

Ik heb in de notitie verwezen naar de rapportages die daar in het verleden voor zijn opgesteld: de keuze voor het tracé en de keuze voor alternatieve maatregelen. Veel van die alternatieve maatregelen zijn overigens uitgevoerd. De gemeente Boekel heeft de afgelopen jaren de weg heringericht; de rijbanen zijn anders ingericht en er is een aantal maatregelen getroffen. Het is dus geen kwestie van halsstarrigheid dat ik niet wil proberen met u mee te denken over alternatieven. Ik heb aangeven welke onderzoeken er gedaan zijn. Alleen maar kijken naar een andere ontsluiting van het bedrijventerrein

De Vlonder aan de noordzijde biedt voor de doorgaande verkeersbeweging in Boekel geen oplossing. Het standpunt van het college is dat, gelet op de afspraken die in het verleden gemaakt zijn, op de MER-rapportages en de onderbouwing van het probleem en van de oplossing, een en ander past in onze prioriteringssystematiek. De aantallen verkeersbewegingen passen ook bij de aantallen op grond waarvan wij de randweg Zundert, Oudenbosch, Gemert, Erp ook aanleggen. Dat is voor het college reden geweest om door te gaan op de ingeslagen weg.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter! Ik heb een punt van orde. Het is mij opgevallen dat tot twee keer toe een lid van de Staten vanaf de plaats heeft gereageerd. Ik neem aan dat het de bedoeling is dat er vanaf de interruptiemicrofoon wordt gereageerd.

De **voorzitter**: Ik ben af en toe mild en sta een kleine aanvullende vraag vanaf de plaats toe. Als de heer Van Hattem erop staat, gaan wij dat heel strak handhaven. Af en toe moet je ook een beetje soepel zijn. Ik kan mij overigens het andere geval niet herinneren. Dat hoor ik straks graag van u, want anders ben ik vergeetachtig aan het worden. Het woord is nu aan gedeputeerde De Boer. Ik vraag om kort en krachtig de eerste termijn van het college af te maken.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Voorzitter! Ja, mevrouw Geeraedts, het college is ervan op de hoogte dat sommige gemeenten bij de verdeling van terreinen hun eigen terreinen wat eerder in positie proberen te brengen. Dat is de reden dat het college in zeven gemeenten in West-Brabant begonnen is met een pilot om te kijken hoe je in kwantitatieve en kwalitatieve zin efficiënter en eerlijker kunt werken bij de verdeling van de grond. Dat gebeurt op basis van de gemaakte afspraken in het RRO (Regionaal Ruimtelijk Overleg). Hopelijk levert die pilot zo veel materiaal op dat wij daarover met de gemeenten kunnen spreken. Nogmaals, de gemeenten blijven in dat soort zaken natuurlijk autonoom.

De commissie Van Doorn is door een aantal leden genoemd. Het CDA heeft schriftelijke vragen gesteld die het college binnenkort zal beantwoorden. De heer Van Doorn heeft niet de handdoek in de ring gegooid, maar geoordeeld dat zijn opgave die toentertijd door het college is geformuleerd, erop zit. Hij heeft ervoor gezorgd dat het Verbond van Den Bosch tot leven is gekomen. Het college vindt dat dit op verschillende punten nog steeds doorloopt. Het sluiten van de kringloop is door het bedrijfsleven opgepakt en de maatschappelijke inpassing is opgepakt door het college, zie de BZV, en de retail heeft staatssecretaris Dijksma tot haar domein gemaakt omdat zij vanuit haar positie ook meer met de retail kan. Dat laat onverlet dat dit college iedere gelegenheid aanpakt om te kijken hoe het de retail voortdurend kan benaderen, prikkelen en stimuleren.

Mevrouw Geeraedts heeft gelijk als zij opmerkt dat de verordening een deel is van het proces van de transitie. Ik denk dat wij het komende kwartaal uitgebreid met elkaar zullen moeten en willen spreken over de vraag hoe de verschillende systematieken in elkaar grijpen om de transitie in de landbouw in de gewenste richting te laten gaan.

Ik ben het met mevrouw Kerkhof eens dat wij een probleem hebben als er één schakel zou falen. Het hele Verbond van Den Bosch heeft de behoefte om alle ketenpartijen te blijven aansporen. Als er in deze zaal gesproken wordt over "wij" hoop ik dat u met mij alle partners bedoelt die buiten bezig zijn om met ons, de gemeenten, de retail, de

industrie en de agrarische ondernemers om die transitie vorm en inhoud te geven. Als er schakels uitvallen, word ik in ieder geval door u voldoende geprikkeld om ervoor te zorgen dat die weer terugkomen. Het provinciaal bestuur heeft bij een groot aantal zaken de mogelijkheid om er iets van te vinden en er iets over te zeggen, maar niet over alles. Als u ons vraagt om een afspraak te maken met de ZLTO, zeggen wij volmondig "ja". Het college geeft daaraan ondertussen ook al inhoud. U hebt gezien dat er een persbericht is gekomen vanuit de gezondheidsgremia. Eenieder voedt de Staten en het college om ervoor te zorgen dat wij het komende kwartaal alles met elkaar in evenwicht proberen te brengen en de juiste besluiten te nemen op weg naar die duurzame veehouderij 2020.

Voor het antwoord op de bijdrage van de SP wil ik verwijzen naar de moties die de SP heeft ingediend. Dat geldt ook voor de PVV als het gaat over de windmolens. Op de POC heeft al een van de collega's gereageerd.

Ik ben het volledig eens met de bijdrage van de heer Leenders. Hij zegt dat wij voortdurend moeten kijken of door de landelijke wetgeving de Omgevingswet geen lacunes gaat vertonen.

De heer **Heijmans** (SP): Omdat de gedeputeerde zei dat hij bij de bespreking van de moties zal ingaan op de bijdrage van de SP, zou ik hem willen vragen motie M4 nog niet te bespreken omdat daarvoor een nieuwe motie komt met een bredere ondersteuning vanuit de Staten. Hij kan die motie even achterwege laten in zijn eerste termijn.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Ik heb de motie even terzijde gelegd en wacht graag een herziene versie af.

Wij proberen in Brabant in de landbouw de transitie handen en voeten te geven. Het Rijk is bezig om alles zo veel mogelijk onder die ene paraplu van de WABO (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) te brengen. De heer Leenders heeft gelijk als hij zegt dat wij nadrukkelijk betrokken willen zijn en waar mogelijk een en ander via de politieke lijnen naar Den Haag te adresseren.

De heer Leenders vraagt of ik in februari kan aangeven hoe in 2014-2015 de gebiedsprofielen eruitzien. Ik zeg u toe, mijnheer Leenders, dat ik een grote inspanning zal plegen om dat zo goed mogelijk zichtbaar te maken. Ik doe dat heel graag samen met de bestuurlijke partners. Dat zijn de gemeenten die zich hebben verenigd in de Stuurgroep Dynamisch Platteland. Dat is voor mij een heel belangrijk platform om ervoor te zorgen dat wij elkaar heel kort bij de les kunnen houden. U weet dat de gebiedsprofielen voor een heel groot deel de verantwoordelijkheid van de gemeenten zijn. Zij hebben die input ook nodig.

Tegen de heer Smeulders van de fractie van de PvdA zeg ik dat ik hoop dat hij ook een voorspellende gave heeft op mijn bijdrage zoals dat het geval was bij collega Van Heugten. Wij zullen dat zo meteen ervaren. U stelt dat er 5 miljoen euro in asfalt wordt gestoken. Daar ben ik het absoluut niet mee eens, maar dat had u voorspeld, mijnheer Smeulders! Het gaat hier om een gebiedsontwikkeling. Bij een gebiedsontwikkeling waar een bedrag wordt weggezet, kun je dat bij de verschillende kleursporen nooit van zijn leven met een schaarje knippen. Het gaat over water, over spoor, over asfalt voor voertuigen maar ook over asfalt voor fietsers. Ik zal nog een keer het voorbeeld geven van de Baardwijkse Overlaat bij Waalwijk. De brug wordt vervangen door Rijkswaterstaat om de snelheid daar van 70 km/u naar 100 km/u te brengen en te voorkomen dat de brug

minder label wordt dan nu het geval is. Wij hebben Rijkswaterstaat gevraagd om die brug wat langer te maken. Hier wordt asfalt op een andere manier ingericht om een EVZ langs de Baardwijkse Overlaat mogelijk te maken. Zo kunnen wij het niet knippen. Deze 5 miljoen euro is gepositioneerd in het kader van de werkgelegenheid. Wij praten over gebiedsontwikkelingen waar fietspaden in zitten, waar een EVZ in zit, waar wij het water zowel kwalitatief als kwantitatief proberen te bedienen, maar waar wij ook de bereikbaarheid van de regio mee willen verbeteren. Bereikbaarheid is hier erg belangrijk. Er ligt een groot aantal bedrijven langs deze corridor die zeer afhankelijk zijn van een goede ontsluiting. Hoe minder dat die ontsluiting wordt gehinderd door op- en afritten, des te meer doorstroming komt er en dat is des te beter voor het milieu.

Mevrouw Lestrade heeft ons dringend verzocht uit de spagaat te komen. In de beeldvorming buiten lijkt het alsof wij in een spagaat verkeren. U weet dat bij mij het glas vaak halfvol is en dat is hier ook het geval. Wij hebben samen een aantal knelpunten benoemd. De uitdaging is om die op te lossen. Ik spreek als papegaai de woorden van mevrouw Lestrade na: Samen willen wij hier uitkomen. Dat komt ook mijn hart. Ik kom zo meteen graag terug op de moties die mevrouw Lestrade heeft ingediend en dat geldt ook voor collega Van Haaften.

De heer Smeulders van de fractie van GroenLinks merkte op dat de ZLTO op dit moment wild om zich heen slaat. Ik denk dat de ZLTO op dit moment fel reageert, omdat zij vanuit deze Staten twee bewegingen heeft gezien. Aan de ene kant is dat het voorbereidingsbesluit en aan de andere kant de concept-Verordening ruimte. De Staten hebben ons terecht verzocht om die naar buiten te brengen, ervoor te zorgen dat die in de inspraak komt om de verordening te kunnen verbeteren. De ZLTO heeft een aantal van haar pijnpunten benoemd. Andere partijen hebben dat overigens ook gedaan. Wij moeten ervoor zorgen dat de partijen elkaar weer vinden. Ik bied daarvoor graag de tafel aan. Ik ben ondertussen ook heel erg blij met de opmerkingen van de fracties van 50PLUS en de OSN en overigens ook van de VVD, waarin een warme steun wordt toegezegd voor dit dossier voor het landbouwdossier. Dat ligt ons als Brabant zeer na aan het hart.

Amendement A1 is het enige van de reeks amendementen dat ik graag wil behandelen. Wij hebben heel indringend naar dit amendement gekeken. Het regardeert immers veel inwoners in Brabant, het gaat namelijk over de hinder die zij ondervinden van geur. Het college wil dit amendement ontraden, maar niet zonder dat ik een warm pleidooi houd voor een oplossing. Wij ondersteunen dit maar wij willen voorkomen dat een en ander versnipperd wordt. In het amendement wordt voorgesteld om het te doen via de Academische Werkplaats Milieu & Gezondheid. Ik wil die academie daarin graag betrekken, maar dat betekent wel versnippering. Het Rijk is namelijk ook al bezig via ZonMW zoals u ongetwijfeld weet. Die gaan daar heel hard aan trekken. Wij willen onze bijdrage daaraan leveren, maar het heeft onze voorkeur om de regelgeving een op een aan te passen aan het Rijk zodat het eenduidig is voor partijen en wij niet divergeren met het Rijk.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Hoe ziet de gedeputeerde dan de bijdrage van het Brabantse daarin? Op het moment dat het onderzoek gedaan is en wij proberen dat te vertalen naar wet- en regelgeving komen wij zowel op gemeentelijk, provinciaal of landelijk niveau uit. Dit is een kleine bijdrage om een van de onderzoeken in ieder geval

door te zetten. Dat past natuurlijk wel in dat grote geheel. Of legt de gedeputeerde het nu puur landelijk neer? Ik wil dat even exact weten.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Voorzitter! Ik probeer twee dingen te zeggen. Allereerst, maar dat was de afspraak die we aan het begin van deze sessie met elkaar hebben gemaakt, als u €75.000 verschuiving in uitvoeringsagenda punt 34 wilt laten plaatsvinden, betekent dit volgens het college uitruilen. Waartegen het wordt uitgeruild, is een formele boekhoudkundige opmerking. Aan de andere kant probeer ik aan te geven dat wij uitermate gericht zijn op de onderwerpen hier. Een aantal partijen houdt zich ermee bezig. De GGD heeft op verzoek van een aantal gemeenten een klein onderzoek gedaan. Daarvan hebben ze ook een rapportage overgelegd, die mij officieel niet maar informeel wel is overhandigd. Dus ik beschik daar al over en u hopelijk ook. Het betekent in ieder geval dat wij met dit verhaal zoals het hier staat in dit amendement te veel versnipperen. Als we het op deze manier amenderen en op deze wijze in de begrotingstekst zetten slaan we uiteindelijk de plank mis. Het zou betekenen dat ik alleen daarop zou sturen maar ik zoek het juist in de breedte. Op het moment dat financiering moet plaatsvinden, kom ik bij de Staten terug om die financiering mogelijk te maken.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Het komt straks misschien aan de orde in de bijdrage van mevrouw Van Haaften als het gaat om de integrale aanpak, wat zij dan met dat grote budget voor gezondheid doet dat een relatie heeft met Agrofood en BZV.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Voorzitter! Ik ga verder met motie M3 van de SP en de teelt van alternatieve gewassen. Ik heb het ambtelijk nog even nagevraagd en ik heb zelf zitten googelen in Groningen. Wat ons betreft is er in onze Verordening ruimte geen enkele belemmering om dit soort van alternatieve gewassen te kunnen telen en daarmee als het ware een input te kunnen leveren voor een duurzamere veehouderij. Motie M5....

De **voorzitter**: Dus?

De heer **De Boer** (GS;VVD): Sorry voorzitter! Ik ontraad daarom de motie want zij is overbodig.

Dan motie M5 en ik zal er maar mee beginnen voordat u mij weer op de vingers tikt. Daar kan ik heel slecht tegen. Tegen motie M5 heb ik geen bezwaar; meer hoeft ik er niet over te zeggen. Met het verzoek bij staatssecretaris Dijksma aan te dringen op spoed et cetera krijgt onze agenda weer meer inhoud en vorm. De heer P. Smeulders van GroenLinks had van mij al een toezegging in de zak die ook op de agenda voor de staatssecretaris staat.

Motie M13 van de PVV heeft als titel Noord-Brabant windmolenvrij. Ik denk dat we deze Statenperiode daarover nog lang zullen blijven discussiëren. Allereerst, bij energietransitie wordt gevraagd duurzame energie op te wekken. Er zijn allerlei meningen over duurzaamheid van windmolens. Dat weet ik en dat bespaart u, mijnheer Van den Berg, de wandeling hier naartoe om mij te vertellen dat u dat zo vindt. Ik ken uw mening daarover maar op dit moment is het een uitermate belangrijk item, zo belangrijk dat in ieder geval het Rijk heeft gezegd te bepalen wat er binnen de provincies zal gebeuren en

de verantwoordelijkheid zal nemen om in Nederland langs deze weg duurzame energie op te wekken tot 6000 megawatt op het land. Dat is de reden waarom het college deze motie wil ontraden.

Dan kom ik bij motie M25 van de PvdD.

De heer **Van Hattem** (PVV): Het is te beperkt om te zeggen dat het Rijk het voor ons bepaalt en dat het slikken of stikken is. Er speelt nog wat anders mee. We zijn bezig met het energiefonds. Als er initiatieven komen voor windenergie in Brabant kan het best zo zijn dat deze provincie, ongeacht wat het Rijk ervan vindt, geld gaat steken in windenergie. Dat zouden wij met deze motie ook willen uitsluiten. Hoe staat de gedeputeerde daartegenover?

De heer **De Boer** (GS;VVD): Dan had de heer Van Hattem een andere motie moeten indienen want deze draagt het college op geen nieuwe windmolens meer toe te staan en daarmee deze provincie windmolenvrij te verklaren. De heer Van Hattem maakt nu een bocht en relateert het aan het energiefonds.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter! Ik overweeg mijn motie....

De **voorzitter**: Op het moment dat dit fonds nog eens ter discussie komt is er alle gelegenheid er verder over van gedachten te wisselen. De heer De Boer vervolgt zijn betoog.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Voorzitter! Motie M25, ingediend door de Partij voor de Dieren, gaat over de mestvergisters. Het college ontraadt deze motie. Allereerst, het gaat niet over subsidies maar over investeren. Als er straks bij een van de fondsen sprake van is, is het niet subsidie want subsidiëren is geld geven en het is daarna weg bij de provincie. Bij fondsen is investeren in ieder geval revolverend en komt het geheel of gedeeltelijk terug afhankelijk van de afspraken die we hier maken. Tot slot kan ik in ieder geval aangeven dat daar waar ooit geld voor dit soort installaties is gegeven en wij weten dat ze nog lang niet die rentabiliteit hebben die beoogd is maar waartoe ze wel op weg zijn gezien de technologische ontwikkelingen, was het subsidie om te kijken of tot een betere landschappelijke inpassing kon worden gekomen als voorbeeld voor eventuele nieuwe vergistingsinstallaties in het landschap. Dergelijke subsidies hebben we wel gegeven maar nooit aan zo'n bedrijvigheid op zich om die met overheidssubsidie rendabel te maken maar wel om te zien of ze misschien in een investeringsmodel passen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter! Binnen het programma Mijn Mooi Brabant is ooit geld gegeven voor een vergister maar dan voor de inpassing. Betekent dit dat u dit ook niet meer zal doen?

De heer **De Boer** (GS;VVD): Het geld is nooit gegeven voor de betreffende installatie. De betreffende installatie stond op het lijstje van Mijn Mooi Brabant en stond hoog genomineerd. Het geld is daaraan niet toegekend.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Voorzitter! Laat ik beginnen met de Statenleden te danken voor de grote aandacht voor de economie. De heer Heijmans had natuurlijk helemaal gelijk in dat het nog niet een reden is om te juichen op het moment dat de economie in dit land met 0,1% groeit. Het is wel een voorzichtig signaal maar tegelijkertijd is het nog volop oppassen. De nieuwe economie gaat goed, de oude zit fors in de problemen, waar het gaat om de woningmarkt, om de bouw, om de detailhandel, om de zakelijke dienstverlening. Terecht heeft het college uw oproep om te komen met een groot pakket aan crisismaatregelen gretig aangepakt en aan u gepresenteerd. Dat pakket heeft vooral als een rode draad simpelweg zoveel mogelijk MKB-bedrijven overeind te houden en daarmee de werkgelegenheid te borgen. Op het moment dat je daaraan te veel voorwaarden gaat verbinden haal je de doelstelling die je had niet meer en die doelstelling is zoveel mogelijk werkgelegenheid overeind te houden en te voorkomen dat MKB-bedrijven op korte termijn in een faillissementssituatie terechtkomen.

De heer Heijmans sprak er zijn zorg over uit dat bij de hulp bij financiering mogelijk sprake zou kunnen zijn van willekeur of dat adviseurs er een slaatje uit zouden gaan slaan. Ik denk dat dat geborgd is. Het is een plan dat samen is ontwikkeld met Syntess, de Kamer van Koophandel, de BOM, Brainport en REWIN. Het heeft dus een brede steun. Er volgt ook een aanbesteding op en dat betekent dus dat die bureaus worden ingeschakeld. Ze moeten aan heel strenge voorwaarden voldoen en ze zullen ook op kwaliteit worden getoetst. We moeten verder niet uit het oog verliezen dat ook de ondernemers zelf nog 50% van de advieskosten moeten blijven betalen. Het wordt dus niet gratis aangeboden. Men zal dus zelf ook erg kritisch zijn op een aangereikt product. Bovendien moet de noodzaak van het advies duidelijk zijn alvorens uiteindelijk financiering plaatsvindt. Ik denk dus dat het meevalt. Bovendien hebben we in het verleden met deze maatregel bewezen dat we daarmee heel veel werkgelegenheid en bedrijven overeind kunnen houden.

Mevrouw Kerkhof heeft gesproken over de coöperatieve MKB kredietunie, een onderwerp dat ook bij GS zeer bekend is. In de afgelopen maanden hebben we ook al diverse gesprekken gevoerd. Het lastige punt is dat ze een toelating moeten hebben van het ministerie om op deze markt actief te kunnen zijn. Binnenkort volgt er weer een gesprek met MILK. Dat is een coöperatie die in Utrecht actief is. Ik stel voor dat wij u informeren over de mogelijkheden en juridische kansen. Daar waar er mogelijkheden zijn om het MKB-bedrijfsleven te ondersteunen, zullen we die gretig gebruiken, maar geef ons even de kans het goed voor te bereiden zodat we bij de Voorjaarsnota als er mogelijkheden zijn met een voorstel kunnen komen. Als die mogelijkheden er niet zijn zullen we u tijdig informeren.

De heer Heijmans heeft gevraagd om een effectrapportage. Die is ook al toegezegd in de commissie. Hij zei dat het er vooral gaat om ervan te leren, wat werkt wel en wat werkt niet. Dat zullen we wat mij betreft niet alleen gaan toepassen bij de crisismaatregelen. Het is sowieso goed om op alle beleidsterreinen waar wij in de fase van doen komen, de Staten stelselmatig te informeren over de voortgang en wat het oplevert. Het is natuurlijk de verantwoordelijkheid van de Staten om te herijken en achteraf te controleren of de beleidsmaatregelen die ze samen hebben doorgevoerd, in de praktijk ook hout snijden.

Bij energie kan ik heel lang en ook heel kort stilstaan. Het feit dat ik het kort doe betekent niet dat het onderwerp ons niet voldoende regardeert. Integendeel, energie staat bij ons

vanuit de duurzaamheid maar ook gelet op de economische kanten zeer zwaar aangeschreven.

Bij elektrisch rijden is Brabant al koploper als het gaat om elektrische laadpunten. Dat doen we vanuit duurzaamheid maar ook omdat we op het gebied van Automotive kansen maken. Het hoeft ook geen extra impuls want we voldoen aan de vraag en aan de verwachte vraag door een uitstekend aanbod. Waar de heer Smeulders van GroenLinks sprak over een Brabantse energieconvenant, kan ik uit ervaring zeggen dat in Den Bosch het Bossche energieconvenant waarin wordt samengewerkt tussen bedrijfsleven, kennisinstellingen, onderwijs en overheid, uitstekend werkt. Ik meen dat het wel eens een keer goed is om die hele brede scope van de energiemarkt en de ontwikkeling van een Nationaal energieakkoord, onze betrokkenheid met netwerkbedrijven, wat we doen op het gebied van de topsector economie, wat de nieuwe ontwikkelingen zijn met de fondsen, eens een keer met de Staten te bespreken. Daar gaan de Staten over. Het beste moment om dat te doen zou uiteraard een beeldvormingsdag zijn. Het college wil daaraan van harte meewerken.

Dank ook voor de opmerkingen die zijn gemaakt over de verbinding tussen cultuur en vrijetijdseconomie. Mijn collega Van Haaften en ik denken daar eensluidend over. Cultuur is ongelooflijk belangrijk voor de economie. Economie staat niet op zichzelf maar moet het hebben van een mooi evenwicht tussen wonen, leven, werken en recreëren. Als je een aantrekkelijke regio wilt hebben, ook voor buitenlandse kenniswerkers, dan moet je fors investeren in cultuur, en vooral in basisinfrastructuur. Daarnaast moeten we de coryfeeën gebruiken die we hebben. Er is al gesproken over Van Gogh en Jeroen Bosch, maar het zou ook fantastisch zijn om verbinding te maken met de vrijetijdseconomie. Reden een daarvoor is dat we daarmee de cultuursector helpen als de cultuursector ook ondernemend wordt. Dat vindt mijn collega Van Haaften ook. De tweede reden is dat het ook moet beklijven. Je wilt ook graag dat het werkgelegenheid oplevert en omzet voor de detailhandel, de horeca en de verblijfsrecreatie. Daar waar we verbindingen kunnen leggen, zullen we dat zeker doen.

Bij het onderwerp arbeidsmarktbeleid is gevraagd hoe het staat met Brabant proeftuin. Ik hoop dat het heel erg goed gaat. We hebben een uitstekende ontvangst gehad van diverse Tweede Kamerleden. Dat heeft als resultaat opgeleverd dat in ieder geval twee partijen, CDA en VVD, hebben beloofd dat zij tijdens de behandeling van de begroting van het ministerie van Sociale Zaken in de eerste week van december met een motie over dit onderwerp zullen komen die dat ondersteunt. Ik roep uiteraard ook de andere partijen op – en we hebben hier een Tweede Kamerlid in ons midden – dat voorbeeld te volgen en die motie te ondersteunen. Het kan op veel sympathie rekenen maar we hebben een duwtje in de rug nodig in de Tweede Kamer om het ook echt gerealiseerd te krijgen.

De oproep van mevrouw Kerkhof om de katholieke bond voor ouderen te betrekken bij het Pact neem ik op. Ik zal er voor zorgen dat zij een keer worden uitgenodigd bij ons Pact-overleg om vanuit hun invalshoek eens aan te geven hoe zij kijken naar het probleem en op welke manier we daarbij kunnen samenwerken.

Een belangrijk onderwerp dat zij heeft aangesneden is Europa. Europa staat op dit moment in het middelpunt van de belangstelling. Vandaag vindt in Den Bosch de jaarvergadering plaats over OP-Zuid en Interreg. Een aantal van u heeft de excursies bijgewoond. Ik heb zelf met de ambtelijke eindverantwoordelijke voor onze plannen

gesproken in Brussel. Die zijn uitstekend ontvangen. Het plan van Zuid-Nederland, Brabant en Zeeland, op het gebied van smart specializations, dus ook de verbinding die mevrouw Kerkhof terecht legt hoe dat te koppelen aan de maatschappelijke leefkwaliteit, is uitstekend ontvangen. We doen op dat punt, daarmee even reagerend op wat mevrouw Geeraedts heeft gezegd, ongelooflijk veel. Er wordt veel voorbereid, er vinden ongelooflijk veel sessies plaats met ondernemers en kennisinstellingen, waar het gaat om Horizon 2020, om Creative Europe, om te verbinden met design, maar denk ook aan het programma Life waarmee we met name inzetten op milieu en kwaliteit en klimaat. Op al die terreinen vinden op dit moment heel veel deelsessies plaats om echt helemaal gereed te staan om aan de slag te gaan op het moment dat de programma's operationeel worden, naar verwachting in oktober komend jaar.

Het antwoord op de opmerking van mevrouw Lestrade over Israël moet ik op dit moment schuldig blijven. Zij geeft terecht het signaal dat er mogelijk een conflict zit in de verbinding tussen Horizon 2020 en het feit dat Israël ook in de Palestijnse gebieden actief is. We gaan het uitzoeken en zij krijgt zo snel mogelijk bericht.

Het onderwerp bestuur is door een aantal sprekers opgevoerd. Ik heb in de commissie al gememoreerd dat daarvan de komende tijd het een en ander is te merken. In december komt er een tweede reactie van GS. We hebben in voorbereiding een visie voor het voorjaar van 2014. We zullen samen met de VBG ook kijken hoe we er een vervolg aan kunnen geven en ook de gemeenteraadsverkiezingen kunnen gebruiken door vooral partijen die met elkaar in overleg gaan over bestuur coalities aan te moedigen een heldere paragraaf over bestuurlijke organisatie op te nemen. Het meest belangrijke is natuurlijk dat we in 2014 ook met u in discussie gaan over hoe u denkt vanuit een veerkrachtig bestuur in uw nieuwe rol als overheid in verbinding met andere provincies in het werken naar gemeenten toe en uw kijk op de kerntaken van de provincie. Ik zou het niet onmiddellijk willen noemen herijking van de Agenda van Brabant want dat gaat erg ver. Ik denk bovendien dat onze Agenda van Brabant zo'n prachtig dynamisch instrument is dat we het steeds moeten herijken. Dat gebeurt ook via zo'n prachtige trenddag die u verleden week heeft gehad. We moeten wel kijken hoe dan de nieuwe rol is van de overheid.

Overigens is gisteren een keurige brief binnengekomen van het kabinet dat reageert op de motie-Vliegenthart in de Tweede Kamer over middenbestuur en Wgr-plus. De uitkomst is duidelijk gunstig voor Brabant en geeft ook duidelijk aan hoe wij daarin zitten.

Op het gebied van bestuur is terecht gewezen op de crisispositie van onze gemeenten. Vanuit toezicht en handhaving zitten we daar bovenop. Terecht zegt mevrouw Geeraedts dat we wel moeten beseffen dat heel veel cofinanciering wegvalt. Dat klopt. De Europese fondsen zullen vooral over bedrijven gaan en minder over gemeenten. Samen-investeringsprogramma's vallen weg, dus de echt grote mogelijkheden vallen weg. Een alternatief wordt ingebracht met de motie over een Grondfonds. Dat is een heel lastige en dat heeft inmiddels Overijssel al beseft. Iets bedenken gaat heel erg snel maar krijg je er ook toestemming voor en werkt het ook dan hapert het onmiddellijk. Ik zal de Staten er schriftelijk over rapporteren maar Binnenlandse Zaken heeft al gesteld dat wordt voorgesteld niet mag en niet kan en dat het daaraan niet zal meewerken. Op het moment namelijk dat er sprake is van een waardedaling op je vastgoed, ben je als gemeente verplicht dat onmiddellijk in je boeken af te waarderen. Je mag het ook niet actualiseren, wat Overijssel wil, dus oprekken naar 10 jaar en vervolgens afboeken. Er zit ook een

conflict in interest doordat de provincie zowel toezichthouder is op gemeenten maar ook meehelpt bij het zoeken van oplossingen. Dat kan niet en dat wil Binnenlandse Zaken ook voorkomen. Binnenlandse Zaken heeft al de termijn waarbinnen gemeentes in staat worden gesteld om bij een slecht functionerend vastgoed- en ontwikkelbedrijf de balans te herstellen, opgerekt van vijf naar tien jaar. Kortom, wat wordt gesteld inclusief de financiële consequenties, lijkt mij niet verstandig want het heeft waarschijnlijk geen zin. Ik wil wel toezeggen dat er op korte termijn een notitie komt waarin we de Staten kort even bijpraten over de feitelijke stand van zaken en over wat wel en wat niet kan.

Dan kom ik tot de organisatie. Dank dat een aantal van u erover heeft gesproken. Er zit ook ongelooflijk veel veerkracht in onze organisatie. Laten we niet uit het oog verliezen wat in 2013 reeds is gebeurd met de enorme transitie die heeft plaatsgevonden en dat onze mensen op en top zijn gemotiveerd om die nieuwe manier van werken integraal, ondernemend en verbindend met elkaar en veel ruimte en mandaat in te vullen. Daar hoort ook de opvatting bij hoe we omgaan met onze personeelskosten. Vandaar dat dit college zegt dat het eigenlijk ouderwets is om te praten over formatieplaatsen en inhuur. Onze inhuur is overigens bijzonder laag, vooral ook omdat daarin grotendeels de extra kosten zitten van de tijdelijke inhuur van mensen rond de vergunningen. Men weet welke bedragen daarmee gemoeid zijn. Het zijn zeer forse bedragen op het gebied van de Natuurbeschermingswet, de stikstof en dat soort zaken. Het is beter te praten over de totale personeelskostensom want als de Staten dat beheersen kunnen zij GS een bikkelharte opdracht meegegeven waarbinnen moet worden geopereerd.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voorzitter! Ik heb een toelichtende vraag. De gedeputeerde zegt nu dat ook het budget dat nodig is voor het weghalen van de achterstand bij natuurbeschermingsvergunningen in dat externe budget zat. Volgens de begroting van de gedeputeerde was dat €16 mln., maar we hebben hier toch €5,3 mln. extra ingezet voor het inhalen van de achterstand? Zat dat ook in die €16 mln.?

De heer **Pauli** (GS;VVD): Nee. Die 16 miljoen euro is het niveau 2010. In de begroting voor 2014 staat nog steeds dat bedrag van 16 miljoen euro maar dat is een boekhoudkundige zaak. Het gaat over de totale inhuur. Er zit bijvoorbeeld ook in de inhuur van het enorme aantal mensen die we nodig hebben om die achterstand op het gebied van vergunningen in te lopen. Dat is eigenlijk een tijdelijk iets en als we dat er aftrekken is het percentage inhuur aanzienlijk meer gekrompen dan die €16 miljoen op het niveau van 2010. Dat heb ik geprobeerd te vertellen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Ik neem het van u aan. Ik zal u er goed op controleren.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Dank u, dat ben ik ook van u gewend.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Ik hoor de gedeputeerde over die personeelslasten. Maar als ik niet weet hoe hoog de gemiddelde personeelslasten zijn per arbeidsplaats weet ik nog niets. Dan kan je mensen van €1 miljoen inhuren en dan ben je ook snel klaar.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Ik snap dat u een heel slimme opmerking wilt maken maar ik moet u toch een beetje teleurstellen. Wat eerder met de Staten is besproken ligt ook vast

in notities die we met elkaar hebben aangenomen. En daarin staat dat dit college met u ernaar streeft een kleine, zeer hoogwaardige basisbezetting te hebben en dat we afhankelijk van het beleidsmoment en de expertise die we nodig hebben, tijdelijk mensen aan onze organisatie toevoegen. De ene keer is het interessant om dat te doen via permanente arbeidsplaatsen en de andere keer vanwege het heel bijzondere karakter doe je dat met zzp'ers om ook de kosten van inhuur van externe bureaus te drukken. Aan de andere kant kunnen we er niet onderuit uiteindelijk ook de inhuur te laten plaatsvinden.

De **voorzitter**: Het is duidelijk. Wil de gedeputeerde zijn betoog met enig tempo afronden?

De heer **Pauli** (GS;VVD): Mevrouw Kerkhof heeft een opmerking gemaakt over de tekstuele vraag van het CDA. Dat gaan we herstellen. Op het moment dat u een vraag stelt en u het gevoel hebt dat niet het juiste antwoord is gegeven, moeten we dat gewoon herstellen.

Voorzitter. Ik kom bij een aantal moties en amendementen. Amendement A 10 gaat over werkgelegenheidsimpuls en hulp bij financiering MKB. Daarvan heb ik al gezegd dat we met crisismaatregelen echt beogen simpelweg zoveel mogelijk werkgelegenheid en bedrijven over te houden. Als we het teveel expliciteren en koppelen aan people, planet en profit kunnen we heel veel bedrijven niet helpen. Wij ontraden daarom dit amendement. Hetzelfde geldt voor amendement A11.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter! Er is maar een beperkt budget beschikbaar voor deze maatregelen. Wij kunnen ons niet voorstellen dat het budget zo groot is dat u het niet op kunt krijgen als je het alleen zou besteden aan duurzame bedrijven.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Mevrouw Geeraedts heeft het ook al gezegd. We hebben voor onze koplopers, innovatie, prachtige regelingen. We hebben er Europese fondsen voor en voor het MKB het innovatiefonds met enorm grote bedragen. Het gaat echt om crisismaatregelen voor pelotonbedrijven zoals mevrouw Geeraedts het uitdrukte, waarvan we de werkgelegenheid enorm belangrijk vinden. Die ondersteunen ook de economie en die willen we niet verzwaren met heel hoge eisen op het gebied van people, planet en profit. Daar kunnen ze wellicht niet aan voldoen en dan bereiken we niet het resultaat dat we kunnen en willen bereiken.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter! Ik krijg de indruk dat hiermee wordt geïmpliceerd dat er weinig MKB-bedrijven zijn die in balans zijn en die zouden voldoen aan die goede balans tussen people, planet en profit en daarmee duurzaam zouden zijn. Dat zou ik ontzettend vreemd vinden. Als dat zo zou zijn, moeten we wat in onze ogen achterblijvers zijn, niet stimuleren.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Voorzitter! Ik kan mijn antwoord blijven herhalen maar ik denk dat ik heel erg duidelijk ben geweest. Het is een generieke ondersteunende maatregel om zoveel mogelijk MKB-bedrijven, ongeacht in welke bedrijfstak ze zitten maar die belangrijk zijn voor de werkgelegenheid, overeind te houden. Voor koplopers op het

gebied van people, planet en profit hebben we andere maatregelen die we daarop van toepassing kunnen laten verklaren.

Voorzitter. Ik kom bij motie M18. Daarin gaat het over projecten waarbij de provincie wel is betrokken. Het college heeft tegen deze motie geen bezwaar.

Voor motie M19, meer groen en werkgelegenheidsimpuls, geldt wat ik eerder zei. Het gaat weer over de crisismaatregelen. Wij ontraden dus deze motie.

Inzake motie M2 over de MKB-kredietunie stelt het college voor, daar het gevraagde al bestaand beleid is, deze motie aan te houden en even af te wachten wat het college de komende tijd met u gaat bespreken.

Motie M21 gaat over het Grondfonds. In de constellatie zoals het in deze motie is gedefinieerd, is het zeer uitgebreid en wordt het door ons ontraden. Het college stelt wel voor een korte notitie aan te reiken waarin we de problematiek toelichten en kijken wat wel en wat niet kan. We blijven vooral kijken of er dingen in staan waarom het niet kan maar we zullen u er goed over informeren.

Motie M29 gaat over green deal inkoop. Er gebeurt op dit terrein al heel erg veel. Brabant is koploper. Overigens, we doen het samen met gemeenten en waterschappen. We voldoen aan de hoogste eisen op dit gebied, ISO 14001. Maar het kan natuurlijk nooit kwaad het nog eens een keer te verkennen. We zullen u bijpraten en kijken wat de mogelijkheden zijn. Nogmaals echter, er gebeurt op dit terrein al heel erg veel. Verder hebben wij er geen bezwaar tegen.

Motie M30 vraagt naar een website waarstaatjeprovincie.nl, naar het voorbeeld van de website waarstaatjegemeente.nl. Het IPO geeft jaarlijks een zeer uitgebreid boekwerk hierover uit waarin werkelijk op een zeer groot aantal terreinen een vergelijking plaatsvindt tussen alle provincies. Ik stel voor dat ik de commissieleden van EZB dat eens digitaal toestuur, zodra het weer eens ter beschikking is. Als men het dan nog onvoldoende vindt dan men dan met een nieuwe motie komen, maar ik wil deze motie in dit geval op dit moment ontraden omdat het in feite al grotendeels gebeurt.

Het venijn zit altijd in de staart. Ik kom nu bij motie M28, politiek is sexy. We hebben langdurig bediscussieerd wie de eer had vanuit GS deze motie te mogen behandelen. Ik ben de gelukkige. De titel van de motie zou kunnen suggereren dat politiek heel weinig om het lijf heeft maar als je de motie leest kom je toch tot een andere constatering. Ik moet tegen de heer Kap zeggen dat er op dit terrein al ontzettend veel gebeurt, met name dankzij de inbreng van de Staten zelf en de griffie. Er is een groot aantal bijeenkomsten geweest en er zijn op korte termijn weer twee gepland, een voor 29 november en een voor 21 februari. Er is veel belangstelling voor door jonge mensen die naar het Provinciehuis komen en met u in debat willen gaan. Er worden nog juryleden voor gezocht vanuit de Staten. Ik zou zeggen, meldt u aan. Om hier bovenop nog zeer uitgebreide programma's te zetten lijkt mij in deze tijd met alle media die we hebben niet nodig.

De heer **Kap** (OSN): Ik heb met de titel niet bedoeld dat het schaars gekleed zou moeten zijn. Misschien zegt het iets over uw fantasie, maar dit terzijde. De gedeputeerde zegt terecht dat er op dit vlak al veel wordt gedaan en dat juichen we ook toe. Daarom zeg ik ook dat we het moeten zien als een verbijzondering. De meerwaarde zit in het samen optrekken met de gemeenten, dus door de lokale en regionale politiek samen te brengen. Er zijn hier genoeg dossiers die een meerwaarde zouden kunnen hebben. Ik denk

bijvoorbeeld aan de uitbreiding van de Beekse Bergen. Dat lijkt me een leuk voorbeeld om de mensen voor te enthousiasmeren. Daarnaast is het ook leuk om naast het uitnodigen van mensen in dit Provinciehuis, actief naar de scholen toe te gaan en in het veld te kijken met de jongeren. Dat is de verbijzondering die ik zou willen aanbrengen in het bestaande beleid.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Ik kan heel kort zijn. Het college stelt de Staten in deze tijd echt voor om prioriteiten te stellen. Er gebeurt op dit gebied al heel veel op gemeentelijk niveau. De acties die griffie namens de Staten op dit terrein genomen heeft, snijden hout. Het college adviseert om het daarbij te houden en ontraadt derhalve deze motie.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Voorzitter! De eerste vraag aan mij betrof het overzicht van vergunningverlening dat de Staten is toegezegd. Wij zouden dat voor het einde van dit jaar aan de Staten doen toekomen. Dat gaat ook gebeuren. Ik heb er vanochtend nog met collega Pauli over gesproken. Dinsdag komt het aan de orde in Gedeputeerde Staten en daarna gaat het naar Provinciale Staten. U wordt op uw wenken bediend.

Wij hebben eerder gesproken over de zorgen over de financiële situatie bij de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant. De cijfers zien er inmiddels beter uit. Er wordt hard gewerkt aan een verbeterplan. Zodra dat gereed is, komt dat naar PS.

De provincie gaat niet 10% meer opdrachten verlenen. In onze opdrachtverlening zat 10% flexibele ruimte. Die gaan wij nu invullen met werk. Dat is dus al betaald, dat zit in onze begroting en in hun begroting, maar die was nog niet belegd met concreet werk. Dat geeft nu wel problemen. Er is gevraagd of deze problemen zich ook bij andere omgevingsdiensten voordoen. De financiële vooruitzichten van de Omgevingsdienst Zuidoost zijn uniek. Het gaat om drie startende organisaties. Zij hebben alle drie last van kinderziektes. Dat mag ook. Dat is logisch.

De VVD heeft een vraag gesteld over staatssteun. Als wij opdrachten verlenen of subsidies geven, wordt er standaard gecheckt of er sprake is van staatssteun. Soms betekent dit dat wij bepaalde dingen niet subsidiëren omdat zij daaronder vallen. Soms nemen wij daar maatregelen, zoals bij de Landschappen van Allure, door die te verklaren als diensten van algemeen economisch belang. Daarmee vallen zij buiten de staatssteunregels.

Er is gevraagd waarom wij in de begroting geen reservering hebben opgenomen voor Interreg-cofinanciering. Dat is in zekere zin wel het geval, maar die zit verpakt in de programma's. Wij hebben geen potje voor Europese cofinanciering als er toevallig wat langskomt. Elk beleidsonderdeel van de provincie dat kans maakt op Europese fondsen met cofinanciering heeft de opdracht om het geld dat in dat programma besteed wordt zo veel mogelijk een multiplier mee te geven. Dat kan bijvoorbeeld uitstekend door Interreg-cofinanciering.

Veel fracties hebben de belangrijke vraag gesteld welke gevolgen de uitspraak van de Raad van State van gisteren heeft voor onze vergunningverlening. Wij zijn dat nog aan het uitzoeken. Het is ingewikkeld. Wij moeten de uitspraak analyseren en kijken wat er volgens deze uitspraak precies fout is gegaan bij ons. Daarna moeten wij de hele depositiebank doorrekenen om te kijken wat een en ander betekent voor de vulling van die bank. Dat is echt een forse klus. Er valt nu nog weinig over te zeggen. In het algemeen merk ik op dat de vergunningverlening een stuk ingewikkelder wordt door deze

uitspraak. Er zit nu eenmaal veel minder ruimte in de depositiebank waardoor meer aanvragen voor vergunningen zullen moeten worden afgewezen. Het zal niet in elk gebied hetzelfde zijn. Wij weten ook nog niet precies in welke mate het zal spelen, maar het is wel te verwachten dat het moeilijker wordt.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Heeft deze uitspraak ook invloed op verleende vergunningen en zijn er mogelijkheden dat dit met terugwerkende kracht hersteld kan worden?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Verleende vergunningen zijn onherroepelijk. Die blijven allemaal geldig. Het heeft geen enkele invloed op ondernemers die inmiddels deze Natuurbeschermingswetvergunning binnen hebben. Gelukkig maar, er zou wel heel veel rechtsonzekerheid ontstaan als verleende vergunningen op elk moment kunnen worden ingetrokken.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ik refereer aan artikel 42, lid 2 van de verordening. Daarin staat expliciet dat de provincie gerechtigd is om als er dringende aanwijzingen zijn met terugwerkende kracht iets te wijzigen. Ik vroeg mij af of de gedeputeerde dat wist.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): De uitspraak van de Raad van State heeft geen invloed op verleende vergunningen. Die worden daardoor niet ongeldig.

De **voorzitter**: Dit onderwerp kan tot veel discussie leiden, maar het is verstandiger om even af te wachten wat het onderzoek oplevert. Mag ik u voorstellen om het onderwerp dan grondig en systematische te behandelen?

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik heb alleen een praktische vraag. Wanneer denkt het college met dat onderzoek te komen?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Gisteren zijn alle verloven ingetrokken. Ik kan u vertellen dat hier grote paniek uitbrak. Er wordt al druk aan gewerkt. Zodra duidelijk is wat dit grosso modo voor gevolgen gaat hebben -- en ik hoop dat dit volgende week duidelijk wordt -- zullen wij de Staten zo snel mogelijk informeren. Wij proberen ook om dit op landelijk niveau te tillen. Dat is ook nodig. "Brabant was the last man standing" en "het fort Brabant is gevallen", dat soort uitspraken gingen gisteren over de vloer. Dat betekent wat en dat moet de staatssecretaris ook weten.

De PVV vroeg ons iets te zeggen over de waterschapslasten, en met name Aa en Maas, omdat de waterschappen projecten zouden financieren die niet in hun kerntaken zouden passen. Ik heb daarover twee dingen te zeggen. Op de eerste plaats gaan wij daar niet over, mijnheer Van Hattem. Daarom heeft het waterschap een algemeen bestuur en de horizontale verantwoording vindt daar plaats. Op de tweede plaats impliceren het meewerken aan en meefinancieren van heel veel wateropgaven het meewerken en meefinancieren van opgaven in natuurgebieden. Dat is wel degelijk een kerntaak van de waterschappen.

De heer **Van Hattem** (PVV): De provincie houdt wel toezicht op de waterschappen. Het punt is dat er een verkeerde prikkel uitgaat van de cofinanciering. Als er bepaalde projecten zijn waarvoor misschien Europese subsidie gekregen kan worden, maar de provincie laat die liggen omdat er te veel cofinanciering voor nodig is, worden deze soms wel door de waterschappen opgepikt. Daarmee heb je eigenlijk een ongewenste ontwikkeling te pakken. De provincie zou wel kunnen tegen de waterschappen kunnen zeggen dat zij dit niet moeten doen.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Nogmaals, daar gaat u niet over, mijnheer Van Hattem. Dan moet u toch echt bij het algemeen bestuur van het waterschap zijn.

De woordvoerder van de PvdA herkende een perverse prikkel in het feit dat de grootste eigenaar van het bedrijf meteen de grootste risico's loopt en merkte op dat het daarmee niet voor de hand ligt dat gemeenten genegen zijn om nog meer taken in te brengen. Jazeker, dat hebben wij ook onderkend. Het is echter niet anders dan bij andere bedrijven: de grootste investeerder moet altijd de grootste lasten dragen en krijgt de grootste winst als het allemaal goed gaat. Ja, het wordt herkend als een mogelijk perverse prikkel voor de gemeenten. Ik denk overigens dat omdat die prikkel heel klein is en het allemaal uitgesmeerd en uitgemiddeld wordt, dat niet de reden voor gemeenten zal om geen extra taken in te brengen.

De fractie van GroenLinks vraagt zich af of 1 miljoen euro voor woningbouwisolatie niet wat weinig is. Dat zou het zeker zijn, maar daar is dit geld ook niet voor bedoeld. Het gaat om het opzetten van coöperaties die vervolgens gaan coördineren dat dit gebeurt. Hier wordt geen steenwol van betaald. Het gaat echt om de combinatie en niet om de isolatie. De heer Van der Wel van de PvdD vroeg mij om de jacht diervriendelijker te maken. Wat bedoelt de heer Van der Wel precies? Misschien kan hij daarop in tweede termijn terugkomen?

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Het bedrag van 1 miljoen euro is bedoeld voor organisatorische ondersteuning en heeft een enorm vliegwieleffect dat oploopt tot 100 miljoen euro. Dat ziet er briljant uit. Elke keer moet er een coöperatie tot stand gebracht worden van minimaal 2000 te isoleren woningen. Hoe denkt de gedeputeerde die bij elkaar te krijgen?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Dat gaan wij niet doen. Er zijn inmiddels tientallen lokale energiecorporaties. Die hebben vaak al meer dan 2000 leden. De bedoeling is dat zij hun leden motiveren om blok voor blok die isolatie aan te pakken. Wij kunnen hen behulpzaam zijn bij het financieren van die coördinatie. Voorwaarde daarvoor is wel dat zij vaart en massa maken. Vandaar die grens van 2000 woningen.

Amendement A6 strekt ertoe om de Brabantse Milieufederatie niet langer te subsidiëren. Het college ontraadt dit amendement. Er is al behoorlijk bezuinigd op onze financiering aan de BMF. Deze organisatie speelt een heel belangrijke rol in een groot aantal gremia.

De heer **Van Hattem** (PVV): De gedeputeerde gaat er wel erg gemakkelijk aan voorbij. Wat zouden de overwegingen zijn om net als in Zuid-Holland te stoppen met het subsidiëren van de provinciale milieufederatie? Andere organisaties worden ook niet gesubsidieerd. MKB-Nederland bijvoorbeeld krijgt ook geen subsidie.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): De BMF is een federatie van tal van milieuverenigingen. Het is voor ons belangrijk dat wij één aanspreekpunt hebben. Wij moeten voorkomen dat wij in gesprek moeten gaan met 60, 70 of 80 kleinere milieuorganisaties die vaak lokaal georganiseerd zijn. Dan weet je niet meer met wie je waarover moet praten. Die koepel is voor ons van groot belang. Misschien hebben de leden van MKB-Nederland zelf voldoende geld daarvoor. Wij vinden het belangrijk om de BMF in stand te houden, dat doen wij o.a. met een subsidie die overigens dit jaar al fors gekort is.

De heer **Van Hattem** (PVV): Wat vindt de gedeputeerde dan van Zuid-Holland waar zij het wel zonder kunnen doen? Is het technisch mogelijk om de subsidie stop te zetten?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Technisch is alles mogelijk. Wat zij in Zuid-Holland doen, moeten zij vooral zelf weten.

Amendement A12 gaat over de Nationale Parken. Het is bekend dat Provinciale Staten de Nationale Parken een warm hart toedragen. Dat is goed en dat doen wij ook. Vandaar dat wij bijna twee jaar geleden toen de financiering van de Nationale Parken door de landelijke overheid stop werd gezet, geld beschikbaar hebben gesteld met de opdracht aan de nationale parken dat zij moesten proberen in 1,5 jaar tijd verdienmodellen te organiseren zodat zij op eigen benen verder konden. Overigens zijn de Nationale Parken niet, zoals de heer Smeulders zei in zijn bijdrage, tussen de wal en het schip gevallen bij de decentralisatie. Er is geen sprake van decentralisatie van taken van de Nationale Parken. Die zijn door de landelijke overheid gewoon van de ene op de andere dag afgeschaft. Als wij nu de balans opmaken, moeten wij bij alle vier de parken constateren dat die verdienmodellen nog niet tot wasdom gekomen zijn. Wij hebben daarover gesproken met de parken. Het Grenspark De Zoom-Kalmthoutse Heide heeft een aparte positie. De overige drie richten zich vooral op de taken waarvoor nationale parken er over het algemeen zijn. In het grenspark heeft de organisatie ook een coördinerende taak bij het beheer, omdat daar de situatie erg ingewikkeld is. De Loonse Duinen zijn van één eigenaar en dat is ook zo bij de Biesbosch. In het grenspark zijn er tientallen eigenaren, vaak heel kleine en verdeeld over twee landen. Die organisatie is van groot belang voor het beheer. Daarom hebben wij ervoor gekozen om die volgend jaar nog een kleine exploitatiesubsidie te geven. Voor alle vier de parken geldt dat wij afspraken maken dat zij komende twee de beschikking krijgen over het restant van het bedrag. Dat geld blijft niet hier zitten, dat gaat echt naar die nationale parken. Wij willen dat echter niet aan het begin van het jaar zomaar weggeven als een subsidie. Wij willen dat het meer werk als een motivatie om tot die verdienmodellen te komen. Wij kunnen ons voorstellen dat wij dat één op één doen. Bij elke euro die door het park wordt verdiend, leggen wij een euro.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Wij denken dat dit niet goed gaat en hebben daarom het amendement ingediend. Wij hebben gesproken met de parkbesturen van de Kalmthoutse Heide en De Biesbosch en zij gaan het niet redden. De in het amendement genoemde bedragen hebben zij nodig voor een goede overgang. Zij zijn goed bezig met het ontwikkelen van verdienmodellen. Het is heel ingewikkeld geweest, zij zitten op de goede weg maar zij gaan het niet halen. Wij krijgen ook berichten dat de gesprekken

tussen de provincie en de parkbesturen niet echt soepel verlopen en dat afspraken niet worden nagekomen. Het gaat gewoon niet lekker.

De **voorzitter**: Uw punt is helder. Komt u tot een vraag.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Denkt de gedeputeerde dat de parken het gaan redden als het gebeurt zoals de gedeputeerde voorstelt?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Ik denk inderdaad dat het kan. Wij moeten de parken vooral motiveren om geld te zoeken. Daarvan is tot nog toe weinig terechtgekomen. Bovendien redden zij het ook niet als wij het kleine beetje geld dat wij nu hebben in vieren delen en in twee jaar tijd zomaar uitdelen zonder dat er sprake is van een fatsoenlijke motivatie om die verdienmodellen van de grond te brengen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Het gaat over zes ton overgangsmiddelen. Dat is dus niet een klein beetje geld. Ik vind dat best veel. Ik ben ook heel benieuwd wat de gedeputeerde met onze motie doet. De manier waarop de gedeputeerde erover denkt, zou betekenen dat hij onze motie overneemt.

De heer **Van Griensven** (PvdA): Ik heb een vraag aan de indieners. Waarom besteden zij de zes ton die nog op de lat staat voor vier parken, slechts aan twee parken? Mijn informatie is dat de twee andere parken in vergelijkbare omstandigheden zitten. Waarom wordt ervoor gekozen om het geld slechts aan twee parken te geven en niet aan alle vier?

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): De in de motie genoemde parken hebben het geld direct nodig. Zij hebben verdienmodellen op de rol staan, maar zij komen er niet mee. De twee andere parken zijn daar verder mee. In de motie wordt gezegd dat GS terug moeten komen naar de Staten als het niet lukt voor het totaal van de parken. Zij moeten dan aangeven wat de problemen zijn en hoeveel budget daarvoor eventueel nog nodig is.

De heer **Van Griensven** (PvdA): De vraag was waarom de indieners van het amendement het bedrag van zes ton dat beschikbaar is voor vier parken, besteden aan twee parken terwijl de andere twee ook aangegeven dat zij in vergelijkbare problemen zitten? Waarop is die keuze gebaseerd? Nu krijgen twee parken niets.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Ik heb niet dezelfde informatie als de heer Van Griensven. Ik heb deze informatie wel gekregen van de twee in het amendement genoemde parken en niet van de andere twee.

De heer **Heijmans** (SP): Mevrouw Brunklaus zegt dat zij met twee Nationale Parken gesproken heeft. De andere twee heeft zij niet gesproken en daarom geeft zij het geld aan de twee parken met wie zij gesproken heeft. Ik zoek de logica maar vooral ook de redelijkheid van dit voorstel.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Ik wil dat graag uitleggen. Deze twee parken hebben aangegeven dat zij het gaan redden met de in het amendement genoemde bedragen. Niet voor niets heb ik ook een motie gemaakt waarin staat dat er geld bij moet komen als bij die andere parken problemen dreigen. Tot nu toe hebben wij geen informatie gekregen dat zij een X-bedrag nodig hebben. Volgens de gedeputeerde gaan zij het gewoon redden.

De heer **Heijmans** (SP): Dit verbaast mij toch wel, mevrouw Brunklaus. U dient een amendement in waarmee u twee Nationale Parken financiële middelen ontzegt zonder dat u informeert wat dit voor hen betekent. U hebt immers niet met hen gesproken.

De heer **Van Agtmaal** (CDA): Ik ben mede-indiener van de motie en wil graag reageren. Wij hebben wel navraag gedaan bij alle vier de parken over de situatie. De Nationale Parken Loonse en Drunense Duinen en De Peel werken al veel langer met dit principe. Die hebben al betaalde rondleidingen en dergelijke en kunnen al veel langer de broek ophouden. Voor de twee in het amendement genoemde parken is het vrij nieuw. Zij zijn ook jonger. In de rapporten staat dat de parken de broek op moeten houden o.a. door het plaatsen van biomassacentrales, zonnepanelen, windenergie et cetera. Ik weet niet of wij moeten willen dat zij op die manier de broek ophouden.

De heer **Kap** (OSN): In hoeverre kan de gedeputeerde inschatten dat het geld dat wij als overbrugging hebben gegeven, door de parken is aangewend voor initiatieven om inderdaad op eigen benen te kunnen staan? Zijn er voldoende initiatieven ontplooid, of zegt de gedeputeerde dat zij achterovergeleund hebben?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Zij hebben niet achterovergeleund. Het geld is ook wel besteed aan onderzoek naar mogelijke verdienmodellen, maar het had wat mij betreft een tandje sneller gekund. Daarom ben ik ook zo terughoudend met extra financiering in het vooruitzicht te stellen. Als het weer niet gaat lukken, weet ik wel wat dat eindigt.

De heer **Kap** (OSN): Zit er verschil in de parken onderling?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Nee. Ik herken de uitspraak niet dat de twee andere parken al veel langer bezig zijn met verdienmodellen, geen geld nodig zouden hebben en al langer hun broek kunnen ophouden. Daarvan is absoluut geen sprake. Ik begrijp niet waar die informatie vandaan komt. Ik ben het wel eens met de opmerking dat het geen financiering meer geven aan deze twee parken absoluut betekent dat zij het komende jaar omvallen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Door alle commotie over de motie begin ik een beetje te twijfelen. Wij willen hier niemand voortrekken. De gedeputeerde zegt dat het grenspark €110.000 krijgt als overbrugging. Ik hoop dat het daar op korte termijn op kan rekenen, want volgens onze informatie heeft het park dit geld heel hard nodig. Voor elk plan dat een euro oplevert, krijgt men een euro uit deze subsidieregeling en het geld verdampt niet? Dat blijft de komende tijd gewoon staan?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Ja, absoluut.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik hoorde net een van de sprekers zeggen dat er sprake zou zijn van zonnepanelen en windenergie in het grenspark als mogelijk verdienmodel. Kan de gedeputeerde bevestigen of er inderdaad sprake is van dergelijke plannen?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Nee, er is vooralsnog geen sprake van concrete plannen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Maar wel van voorstellen in die richting?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): De parken hebben een onderzoek laten uitvoeren naar mogelijke verdienmodellen. Daar zijn 60 modellen uitgekomen. Het kan best dat zonnepanelen of biomassa daarvan onderdeel uitmaakt. Het is vervolgens aan de eigenaar van de grond en aan het bestemmingsplan om te bepalen of dat wel of niet kan. Ook motie M23 wil het college ontraden. Met die motie worden drie dingen van het college gevraagd. Twee daarvan doen wij al, namelijk in overleg blijven met de Nationale Parken en wij zijn al in overleg met het Rijk over het feit dat het naar onze mening een rijkstaak is die het Rijk heeft laten vallen. Het tweede verzoek is om nu al financiering in het vooruitzicht te stellen mocht iets niet lukken. Ik weet niet of u kinderen hebt. Om redenen van efficiency willen wij dat zeker niet gaan doen.

De heer **Van Griensven** (PvdA): Zoals u ziet, voorzitter, staat mijn naam ook onder deze motie. Met die extra middelen bedoelen wij de 6 ton waarover de gedeputeerde het zojuist had. Er vindt overleg plaats met de Nationale Parken, u komt samen tot conclusies en u verdeelt die 6 ton.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Dat zijn dan geen extra financiële middelen. Als u met "financiële middelen" het geld bedoelt dat nu beschikbaar is voor de Nationale Parken, is de motie overbodig.

Amendement A13 van de PvdD gaat over de imkers in Brabant. Wij willen dit amendement ontraden. Het is geen provinciale taak om gemeentelijke beleidsmedewerkers op te leiden. De subsidie van €300.000 ton is niet onderbouwd. Ook het opzetten van een imkeropleiding is absoluut geen provinciale taak. De daarvoor aangegeven subsidie van €100.000 is ook niet onderbouwd.

In het amendement wordt voorgesteld de dekking te zoeken in de ombuigingsvoorstellen. Onze gedeputeerde van financiële zaken heeft al gezegd dat wij die middelen willen reserveren en financiering uit die middelen niet als dekking zullen beschouwen.

Voor amendement A14 geldt eigenlijk hetzelfde. Het is geen provinciale taak, het bedrag is niet onderbouwd en er is geen dekking. Wij ontraden dit amendement en dat geldt ook voor amendement A15. Geen taak voor de provincie, het opgevoerde bedrag is niet onderbouwd en er is geen dekking. In het amendement wordt gesteld dat er 5000 km fietspad in Brabant ligt. Dat zal best zo zijn, maar dat is geen provinciaal fietspad. Bovendien wordt gesteld dat Brabantse gemeenten deels bijdragen aan het project en dat zij co-financieren. Daarvan heb ik in ieder geval nog niets gehoord.

Ook amendement A16 wordt door het college ontraden. Het is niet duidelijk wat wij moeten ondersteunen. Het bedrag is niet onderbouwd en de dekking ontbreekt. Het is jammer als een initiatiefvoorstel wordt omgebogen naar vier amendementen. Op die manier krijgt u niet de gelegenheid om uw voorstel goed over het daglicht te brengen, mijnheer Van der Wel, en sneuvelt het dus.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Ik weet niet of veel mensen voor deze amendementen van de PvdD zijn. Er is hard aan gewerkt. De heer Van der Wel heeft er erg zijn best voor gedaan. Het is een sympathiek onderwerp. Dan kan de gedeputeerde het toch ook wat vriendelijker zeggen?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Volgens mij was mijn opmerking dat ik het jammer vind dat initiatiefvoorstel niet is voortgezet, vriendelijk bedoeld. Als dat wel was gebeurd, krijg je iets terug van de arbeid en de energie die je erin gestoken hebt. Als je ervoor kiest om zo veel werk om te zetten in een viertal niet onderbouwde amendementen, is dit helaas het gevolg.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ik kan de gedeputeerde wel volgen. Het initiatiefvoorstel om het te onderbouwen is er niet. Ik kijk in tweede termijn even wat de verschillende fracties ervan vinden en of er draagvlak kan zijn. Als dat er niet is, zullen wij de amendementen intrekken.

De **voorzitter**: Dat laten wij uiteraard aan uw eigen inzicht over.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Motie M7 gaat over onderzoek taakverbreding veldpolitie. Deze motie wordt ontraden omdat zij overbodig is. Er wordt al geïnventariseerd bij de Brabantse gemeenten waaraan behoefte is en hoe de inzet van BOA's (buitengewoon opsporingsambtenaar) in het buitengebied verbeterd kan worden.

De heer **Van Hattem** (PVV): Wat zijn de resultaten van die gesprekken. Zijn de gemeenten weer meer bereid om te participeren in SSIB (Samen Sterk in het Buitengebied), of zijn zij nog steeds terughoudend?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Sommige gemeenten hebben zich teruggetrokken, andere gemeenten hebben zich aangemeld. Wij hebben met de gemeenten die meedoen en met de omgevingsdiensten afgesproken om het project voort te zetten en na de gemeenteraadsverkiezingen de gemeenten opnieuw te benaderen met de vraag of zij willen toetreden tot SSIB. Het streven is om in twee jaar deze taken van de veldpolitie onder te brengen bij de omgevingsdiensten als een van de collectieve taken. Dat is nadrukkelijk de bedoeling.

In het verlengde daarvan heeft de heer Van Hattem vragen gesteld over de taskforce B-5. Die gaat nog drie jaar door en niet alleen in de B-5 gemeenten. De taskforce voert inmiddels ook acties uit in de veel kleinere kernen. De komende jaren wordt er gewerkt aan verdieping en versterking. Wat dat betreft komt het college aan zijn wensen tegemoet.

Met motie M20 wordt gerefereerd aan het actieprogramma bijengezondheid dat aan de staatssecretaris is aangeboden. Wij vragen de indieners om die motie aan te houden. Het college wil afwachten wat de staatssecretaris daarmee gaat doen. Ik heb al een paar keer gezegd dat een groot aantal taken geen provinciale taken zijn. Wij erkennen wel het belang dat in de motie wordt verwoord. Ik stel voor de reactie van de staatssecretaris af te wachten en dan te bezien of wij iets moeten doen op provinciaal niveau.

Motie M22 gaat over ecologische verbindingzones. Het besluit dat daarin gevraagd wordt, kunnen wij niet nemen omdat het niet past in onze begrotingsregels. Wij kunnen in de begroting geen "als, dan"-bepaling opnemen. Als volgend jaar blijkt dat er geld over is, kunt u met amendement of een motie komen. Ik verwacht echter niet dat er geld overblijft. Het gaat over de €5,3 miljoen extra voor het wegwerken van de voorraad NB-vergunningen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter! Motie M22 is een motie en bewust geen amendement. Ik zie niet in waarom een motie die oproept om geld dat er eventueel in de toekomst is, alvast te adresseren, niet in de begrotingsregels past.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Het college gaat niet over de begroting. Ons kan niet worden opgedragen iets te doen in de begroting. Dat moeten de Staten straks, over een jaar dus, opnieuw zelf vaststellen. Mijn advies is ermee te wachten totdat bekend is wat er overblijft -- ik voorspel dat dit niet veel zal zijn -- en kijk dan volgend jaar wat u zou willen inzetten voor verhoging van het subsidiepercentage voor ecologische verbindingzones. Nu moeten we de motie ontraden, vooral omdat er niet veel van die 5,3 miljoen euro zal overblijven.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter! Nog even over motie M20, Samen voor de bijen. Ik begrijp als de gedeputeerde zegt dat hij even wil afwachten om te kijken hoe de staatssecretaris op het actieprogramma reageert en het lang niet allemaal een provinciale kerntaak is. Helemaal mee eens maar er zitten sterke relaties in met ons biodiversiteitsbeleid. Zelfs al zou de staatssecretaris, wat zeer onwaarschijnlijk is omdat ze zelf die groep heeft ingesteld, alle adviezen en plannen terzijde leggen, dan is het nog goed om met alle betrokken partners in Brabant te kijken wat wij met elkaar kunnen doen voor de bijen, waarbij de provincie haar kerntaak oppakt en de andere partners ook hun verantwoordelijkheid nemen. Volgens mij kan dat ook, al zou het hele nationale actieprogramma niet worden uitgevoerd.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Dat klopt maar voor dat ik weet waar ik het met de partners over zou moeten hebben, moet ik eerst weten hoe de staatssecretaris gaat reageren en wat zij in het werk gaat stellen om te voorkomen dat wij het hier dubbel doen. Dan pas weten we wat wij als provincie kunnen toevoegen aan het beleid dat de staatssecretaris gaat voeren.

De heer **Van Griensven** (PvdA): Voorzitter! Mag ik de bijdrage van de gedeputeerde zo vertalen dat hij zegt dat hij het op zich prima vindt en bereid is erover na te denken en

met iedereen te praten maar dat hij pas goed kan gaan praten op het moment dat hij weet wat precies is afgesproken? Dat klinkt al een stuk vriendelijker.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Ik had ook niet gezegd dat wij haar zullen ontraden maar dat wij het advies gaven haar aan te houden. Dat zouden we niet doen als we haar sowieso zouden ontraden.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Eigenlijk vind ik dat de gedeputeerde het omdraait. Hij zou ook kunnen zeggen dat het een prima motie is en dat hij het gevraagde wil doen en dat als het Rijk met beleid komt, hij zal kijken hoe het in elkaar kan worden gepast maar dat hij alvast wil beginnen het te doen. Er zijn een hoop partijen die dit willen.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Dat begrijp ik maar onze motivatie om te vragen haar aan te houden blijft dezelfde. Wij weten nog niet wat de staatssecretaris gaat doen en dus ook niet hoe wij daarop aanvullend kunnen opereren.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Dan begrijp ik niet wat hij zegt. De gedeputeerde zegt dat wij de motie moeten aanhouden omdat hij niet weet wat de staatssecretaris gaat doen. Wij zeggen juist: doe dit nou en als de staatssecretaris wat gaat doen kan hij daarbij aansluiten en niet andersom.

De **voorzitter**: De argumenten lijken mij wel gewisseld. Ik vraagt de gedeputeerde zijn betoog af te ronden.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Motie M24 heeft als titel beëindiging afschot van verwilderde katten in de natuurgebieden. Het college ontraadt deze motie. Er staat niet bij wat het kost en het gaat echt wat kosten als wij daarvoor mensen op pad moeten sturen. Het is bovendien volkomen onhaalbaar om de duizenden wilde katten in een bos te gaan vangen, dan te castreren en weer vrij te laten. Het is bovendien gevaarlijk om met vangkooien in de natuur te gaan werken. Wilde katten kunnen er in gaan maar andere beesten ook. Bovendien, er is in de Tweede Kamer een motie aangenomen waardoor het Rijk aan zet is om erop te reageren.

Wij ontraden motie M26 over de biomassa-alliantie. Het is een sympathieke motie.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Heel goed, mijn complimenten!

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Maar er gebeurt al heel veel op dit gebied; we zijn er zelf ook heel actief mee bezig en we doen het graag. Ik kan verwijzen naar het Bertreiner-initiatief waarvan u een keer op een beeldvormingsdag in Rosep kennis heeft genomen, verder is Essent ermee bezig in Boxtel, het landschap van allure, het biomassa-plein gaat ermee bezig en mogelijk met de komst van de Cleantech campus. Er zijn tal van initiatieven op het gebied van Cleantech en er zijn geen signalen bekend, althans niet bij mij, dat zij op zoek zijn naar een alliantie om hun werk mogelijk te maken of beter te doen. Wij beoordeelden deze motie als overbodig.

De heer **Van der Wel** (PvdA): Voorzitter! Ik begrijp niet dat als katten niet worden afgeschoten, dit tot meerkosten zou leiden. Verder staat er in die motie niet dat we actief moeten gaan vangen maar de fauna-beheereenheid maakt al gebruik van vangkooien en schiet gevangen katten daarna af. Wij vragen daarom voor een diervriendelijker manier te kiezen. Er kunnen wel kosten aan verbonden zijn en dat geef ik toe maar ik vind het toch beter dan wat er nu gebeurt.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Nogmaals, hiermee wordt niet de FBE maar het college opgedragen katten die met een vangkooi worden gevangen, niet af te schieten maar te laten castreren. Afschieten is niet zo'n probleem voor een jager maar voor castreren zal hij de kat toch mee moeten nemen naar een dierenarts en daar zitten financiële gevolgen aan. Er is wel degelijk overlast van verwilderde katten en ik geloof niet dat we dat met castratie kunnen oplossen.

De heer **Van der Wel** (PvdA): Voorzitter! Mijn tweede punt gaat over de vier amendementen. Wij denken er nu aan ze in te trekken maar wat de gedeputeerde daarbij poneert, namelijk dat er geen onderbouwing is, vind ik een zwak argument. Als ik kijk naar de buitenplaats hier van de provincie die wordt verbouwd voor 2,8 miljoen euro, dan komt het ook niet veel verder dan dat 2,8 miljoen zoveel stoeptegels is en zoveel fte. Dat vind ik ook een onderbouwing van likmevestje.

De heer **Kap** (OSN): Ik betreur het dat het college de motie over de biomassa-alliantie niet steunt. Volgens mij sluit die motie naadloos aan op de Agenda van Brabant, zoals ook in de motie is verwoord. Bovendien is het dictum erg low profile geschreven. In Oost Nederland zijn een heel goede ervaringen mee, ook de universiteit van Nijmegen is ermee bezig, verder Staatsbosbeheer en andere instanties. Ik vraag de gedeputeerde daarom toch zijn standpunt te heroverwegen. Het is low profile en het past uitstekend in de Agenda van Brabant.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): In de motie wordt verzocht een biomassa alliantie op te zetten. De vraag is of het zinvol en nodig is. We hebben geen signalen dat iemand erop zit te wachten. Bovendien, als er al ergens anders een alliantie wordt opgericht met landelijk opererende partijen zoals de universiteit van Wageningen en Staatsbosbeheer, dan kan ik mij voorstellen dat ook Brabantse partners die daar iets mee willen, daar hun informatie gaan halen en dat de universiteit van Wageningen en Staatsbosbeheer en niet op zitten te wachten dit in heel Nederland 12 keer te gaan herhalen.

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (GS;CDA): Voorzitter! Als provincie zijn wij het middenbestuur en dus is er een heel duidelijke relatie tussen cultuur en alle andere beleidsterreinen. Als die er niet was zouden we die zoeken en maken. Dat geldt voor alle beleidsterreinen en alle onderdelen waar het college en de Staten mee bezig zijn. Relaties met leefbaarheid, met creatieve industrie, met bereikbaarheid, met natuur bestaan. Juist die samenhang bracht ons ertoe bij de afweging voor de eerste tranche Essent middelen te zeggen dat wij moeten en willen investeren in cultuur. Dat heeft een enorme impact op de samenhang in de samenleving. Het maakt mensen sterker zodat ze hun rol kunnen pakken in de maatschappij, zeker als je steeds meer mag en moet

participeren. Het investeren heeft impact op de culturele sector zelf, die zich kan ontwikkelen, zowel naar de top als in de breedte. De kwaliteit van producties wordt daardoor beter, de talentontwikkeling en de internationale uitstraling net zo goed. Collega Pauli benadrukte nog eens dat de sector ondernemender moet worden en ook ik zou graag in de komende tijd stappen nemen om te bewerkstelligen dat de cultuursector ook erkend wordt als MKB. Wij maken hier heel veel dingen mogelijk voor ondersteuning van het MKB, maar de cultuursector valt bij heel veel regelingen buiten de boot omdat ze net niet voldoen aan de definitie. Ik zou het ook best fijn vinden als wij het hier met z'n allen hadden over het belang van het behoud van werkgelegenheid en dat we de cultuursector ook eens bij dat onderwerp betrekken. Honderdduizenden mensen in Nederland hebben een creatief beroep en wij praten over hobby's alsof het maar een bijzaak is. Natuurlijk heeft cultuur een zeer nauwe band met vrijetijdseconomie, vooral als je het goed doet en de kansen en mogelijkheden die ontstaan door mensen bij elkaar te brengen gaat inkoppen. Dat is precies waar wij mee bezig zijn. Ik zal er straks nog een voorbeeld van geven naar aanleiding van een van de moties. Ter geruststelling misschien van de CDA-fractie, wat mij betreft is vrijetijdseconomie en samenwerking met cultuur en sport totaal niet iets elitairs. Het is juist handen uit de mouwen en van onderop afbouwen en de kansen pakken en keihard werken om het voor elkaar te krijgen. Ik begrijp overigens het punt van de CDA-fractie goed dat bij bijeenkomsten vaak de toppers aanwezig zijn, de grote namen, terwijl de vrijetijdssector en de cultuursector bijzonder breed georiënteerd zijn.

Er is gesproken over de Culturele Hoofdstad. Volgende week ligt in de commissie de evaluatie voor. We zullen het er allemaal over eens zijn dat we erg graag willen leren van wat we in dat hele traject hebben meegemaakt en wat de jury daarvan vindt. Ik hoop dat we dan iets verder komen dan bijzonder korte zinnestelsels alsof het juryrapport maar één ding zou noemen, namelijk het draagvlak. In het juryrapport staat veel meer, positieve punten en minder positieve punten. Het juryrapport probeert uit te leggen dat van de drie allerbeste overgebleven kandidaten ze er toch één moesten kiezen. Dat is iets anders dan afserveren met te weinig draagvlak. Als men dat ervan maakt doet men de jury tekort.

We hebben er in de commissie al eerder over gesproken dat we met veel betrokkenen verdere voorstellen willen ontwikkelen. Ik vind het fijn dat PS in commissieverband en ook vandaag hier meedenken over de criteria die we kunnen gebruiken. Natuurlijk horen daar de criteria voor het aanwenden van Essent middelen een op een bij, bijvoorbeeld niet zomaar terugvallen in subsidiedenken. Juist de toepassing van die criteria heeft bij de integrale afweging van de eerste tranche geleid tot de voorstellen zoals ze waren.

Er zijn meerdere vragen gesteld over de jeugdzorg en dat begrijp ik want dat is deze week actueel. We pakken de transitie met z'n allen op als een transformatie en daar is iedereen het over eens. In die transformatie en in de inhoudelijke verandering zit de kans op vernieuwing, op slimme combinaties, op betere oplossingen voor mensen dichtbij huis, ook op besparingen maar ook op behoud en zelfs verbetering van de kwaliteit. Dat is de opgave waar de gemeentes voor staan. Twee weken geleden moesten de gemeentes gezamenlijk regionale transitie-elementen bij het Rijk inleveren. Daarbij moesten ze zeggen hoe ze aankeken tegen de zorgcontinuïteit. Dus kinderen die in de zorg zitten moeten daarin kunnen blijven. Ze moesten zeggen hoe zij aankijken tegen de infrastructuur van de zorg en ze moesten vertellen wat ze gezamenlijk zouden gaan doen

om de frictiekosten te verminderen. Afgelopen week kwam het rapport uit van de commissie-Geluk die de transitie-arrangementen heeft beoordeeld. Hij is bijzonder positief over de geweldige versnelling die op gang is gekomen, omdat die arrangementen moesten worden gemaakt maar hij constateert ook dat eigenlijk nog nergens in Nederland een plan helemaal klaar en af is. Het kan ook bij de niet maar hij legt daarmee wel de vinger op de zere plek.

De heer **Kerkhoff** (PVV): Voorzitter! Dit hele gebeuren waarmee ik een beetje op het vragen uurkje vooruitloop....

De **voorzitter**: Dat zou ik even met u willen bespreken. Als u nu de vragen stelt die u straks wilt gaan stellen dan mag u er wat mij betreft voor kiezen het nu te doen.

De heer **Kerkhoff** (PVV): Ik denk dat ik het nu maar doen want het is nu toch aan de orde.

De **voorzitter**: Dan doen we het nu meteen. Gaat uw gang.

De heer **Kerkhoff** (PVV): We horen nu al anderhalf jaar praten over deze regiefunctie en het aanjagen van deze provincie met een traject dat zo wezenlijk is en dat in de zorg een revolutie betekent en enorme gevolgen heeft. Op grond van het transitierapport van de commissie-Geluk moet ik constateren dat er regio's in Brabant niet goed scoren, precies niet goed op die punten die de gedeputeerde net noemde: onder andere zorgcontinuïteit zittende cliënten helemaal niets, frictiekosten helemaal niets, indicatiestelling helemaal niets. Ik vraag mij serieus af of de regiefunctie van deze provincie faalt. Het is zo wezenlijk dat dit slaagt. Ik zei het niet alleen vanuit die achtergrond. Ik heb de afgelopen weken, gisteren nog, met de A2-gemeenten sessies meegemaakt. Ik was in negatieve zin verbaasd over de naïviteit en de weinige informatie die men had. Ik verwijs dan naar mijn vragen en de antwoorden die ik gisteren op mijn technische vragen heb gekregen. Ik rolde van mijn stoel toen ik die antwoorden met data uit 2011 zag. We zitten bijna in 2014. Zij moet mij eens uitleggen wat nu de regiefunctie van de provincie is en in hoeverre die echt moet gaan verbeteren want dat is echt wel nodig.

De **voorzitter**: Vanochtend hebben we even gekeken of er ruimte was voor de vragen en die was er maar er is voor over een week wel een commissievergadering gepland waar dit onderwerp extensief, onderbouwd met stukken, aan de orde komt. Ik zou u beiden daarom in het kader van dit begrotingsdebat u op de hoofdpunten die voor de begrotingsbehandeling relevant zijn, te concentreren.

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (GS;CDA): Dat zal ik met alle plezier proberen. Een van de misvattingen zit in het benadrukken van de regierol van de provincie. Wij hebben op dit moment onder de oude wet de regie over de jeugdzorg. Wij hebben geen rol bij en wij hebben niets te zeggen over de transitie van de jeugdzorg naar de gemeentes. Wij voelen ons buitengewoon betrokken omdat we ontzettend graag onze kennis willen overdragen die we hebben opgebouwd in het 10 jaar werken met deze verantwoordelijkheid. Gevraagd kan dus niet worden aan mij dit even beter te regelen.

Het is aan de gemeentes en dat is het eerste uitgangspunt dat wij hier gezamenlijk hebben vastgesteld. De Brabantse regio's komen er ook niet uit als slechteriken. Ze zitten in de middenmoot die heel groot is. Nergens in Nederland is inzicht gegeven in die frictiekosten, een punt dat bij meer fracties naar voren kwam. Dat komt mede doordat het rijksbudget dat straks zal worden overgeheveld, nog steeds niet duidelijk is. Staatssecretaris Van Rijn heeft beloofd er in december duidelijkheid over te geven maar pas in mei 2014, in de mei-circulaire definitief. Ik voorspel daarom dat deze ongerustheid en onduidelijkheid van de heer Kerkhoff nog minstens een jaar gaat duren.

Onduidelijkheid over de cijfers waarnaar hij vroeg, zit niet zozeer in de cijfers van de provincie. Wij kunnen onderhand tot op postcodeniveau aangegeven welk kind hoe lang welke zorg krijgt. De onduidelijkheid zit met name in de andere sectoren waarmee moet worden samengewerkt: de GGZ, de zorg voor verstandelijk beperkten. Dat zeg ik niet om af te schuiven maar wel om het beeld te nuanceren.

De heer **Kerkhoff** (PVV): Dat laatste ben ik niet met u eens want ik heb het bij de gemeentes nagevraagd. Ze weten zelfs ook niet voor de cliënten in de jeugdzorg de kwalitatieve en kwantitatieve normeringen. Ik kan echt verzekeren dat dat zo is. Nogmaals, het is een vervelende constatering en ik vraag gewoon om sessies, onder andere bij de Kempen-gemeenten, en ik krijg exact hetzelfde antwoord: ze weten zelfs de aantallen niet. Dat vind ik een ernstige zaak en ik verzoek alleen de jeugdzorg of andere instanties nu te stimuleren om die gegevens zo snel mogelijk aan de gemeentes te verstrekken want het is voor hen van groot belang.

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (GS;CDA): De gemeentes krijgen die gegevens elk kwartaal en op verzoek nog veel vaker. Daar wil ik het echt bij laten als het gaat om die cijfers. Volgende week in de commissie bespreken wij het verder.

De **voorzitter**: De zorgen die doorklinken in de vragen van de heer Kerkhoff zullen geadresseerd worden in de bespreking die de commissie over een week heeft. De zorgen zijn luid en duidelijk doorgekomen.

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (GS;CDA): Met betrekking tot het sociale domein in de Agenda van Brabant wil ik de heer Leenders erop attenderen dat het wel degelijk in de Agenda van Brabant zit. Wij hebben het daar benoemd tot een meekoppelend belang. Dat betekent niet dat het niets voorstelt maar dat het super belangrijk is dat wij met elkaar hebben vastgesteld dat de ontwikkelingen in Brabant altijd een belangrijke sociale component hebben. Dat betekent niet dat wij daar altijd een rol en verantwoordelijkheid in hebben maar de samenhang der dingen hebben wij daarin uitstekend aangegeven.

Ook voor de leefbaarheid werd toch aandacht gevraagd. De IDOP's zitten goed in de uitvoering en dat constateert u ook. De vervolgaanpak die we hebben ontwikkeld met gebruik van de middelen uit het bestuursakkoord is goed op gang gekomen. Ook de tweede tranche is weer overvraagd. Die zijn op dit moment aan het beoordelen.

De Brabantse dorpenderby kreeg 80 aanmeldingen binnen. De jury weet niet waar ze moet beginnen maar dat komt helemaal goed. Met andere woorden, de sociale samenhang, de veerkracht, de participatie zijn er in Brabant volop en gelukkig maar want

het is ook echt nodig. Vandaar ook dat de sociale kracht onderdeel is van de Agenda van Brabant.

Over amendement A2 kan ik redelijk kort zijn. De schriftelijke vragen over het kennisnetwerk Zoönosen heb ik schriftelijk beantwoord. Ik zou in dezelfde trant nu antwoord willen geven. Nu wordt de ondersteuning van het kennisnetwerk gedaan door de provinciale gezondheidsraad. Die moet bezuinigen de komende jaren zoals al veel eerder was afgesproken. Het gaat wat kosten betreft om ongeveer €40.000 voor die ondersteuning. Binnen het werkplan dat ze hebben zouden ze daarvoor een plek kunnen inruimen en wij willen hen heel graag terzijde staan bij het nadenken en afwegen hoe ze dat een plek kunnen geven.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Voorzitter! Het is niet zo dat alleen de provinciale gezondheidsraad daarmee bezig is rond coördinatie, secretariaat en communicatie, want daar hebben we het over. Laat er geen misverstand over zijn, dat alle partijen als het om de inhoud gaat, er vanuit hun kerntaak mee aan de gang moeten. Maar het is juist dat stukje communicatie, ook naar partners, en naar gemeentes en ook de coördinatie die daarvoor nodig is. Dat doet niet alleen de provinciale gezondheidsraad. De provinciale gezondheidsraad moet fors bezuinigen en heeft ook met de provincie besproken wat dat betekent voor het komende jaar. Daar is dit nog niet in opgenomen; het is een discussiepunt gebleven. Ik vind een bedrag van €50.000 voor zo'n ontzettend belangrijk kennisnetwerk op een begroting waar u voor deze post €3 mln. heeft om gezondheid in relatie te brengen met Agro-Food....

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Het is €300.000.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Dan nog vind ik dat er ruimte voor is. We moeten het niet zo op scherp stellen. De partijen hebben het niet in hun kerntaak om dit stukje communicatie en coördinatie te doen. Voor ons, Brabant en de burgers, is het uitermate belangrijk.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Het belang staat niet ter discussie. Ik ben juist aan het zoeken naar mogelijkheden om het te laten bestaan en te ondersteunen. Ik denk wel dat die kosten voor ondersteuning door wat meer partijen gedeeld zouden kunnen worden. Hoe meer partijen deelnemen hoe lager het bedrag wordt. Op een begroting van ruim €500.000 denk ik dat het mogelijk moet zijn die ondersteuningstaak ergens een plek te geven. Nogmaals, ik wil heel graag meedenken over hoe dat kan. Er zijn vele ontwikkelingen gaande waar de provinciale raad wellicht wat minder voor kan inzetten. Ik vind dat zij zelf de eerste afweging moeten maken maar ik wil heel graag als dat nodig is met hen over in gesprek gaan.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Ik wil alleen nogmaals benadrukken dat het geen taak is van de provinciale gezondheidsraad en dus ook niet de enige is die in dat kennisnetwerk zit.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Vandaar dat ze de kosten met elkaar kunnen dragen. Wij ontraden het amendement.

Amendement A7 gaat over 70 jaar vrijheid in Noord-Brabant. Ik wil graag een verbinding leggen met motie M11 die gaat over het oorlogsmuseum. Wij ontraden amendement A7. Het is een bijzonder sympathiek amendement want wij weten allemaal dat er volop initiatieven gaande zijn, maar wij vinden het juist onze taak als provincie om niet zozeer al die losse initiatieven te ondersteunen – en eerlijk gezegd krijgen wij die vraag ook nooit om een bedragje beschikbaar te stellen – maar wel om in samenhang en afstemming te komen tot een verhaal met body waardoor mensen ook niet om Brabantse oorlogsherinneringen heen kunnen.

Dat brengt mij bij motie M11 die ik wil ontraden omdat zij overbodig is. Ik zal dat toelichten. Gevraagd wordt of wij de uitnodiging van de gemeente Boxmeer willen aannemen. Die afspraak staat al en dat is volgende week. Die vraag is dus zeker overbodig. Wij willen verder in een veel breder perspectief kijken naar wat wij kunnen doen rondom militair erfgoed en onze herinneringscentra en de oorlogsmusea. Wij zijn daarover in overleg met bijvoorbeeld het Vfonds en in het geval van Overloon ook met de provincie Gelderland. Wij willen graag komen tot een samenhangende aanpak die zowel onze herinneringen van de Tweede Wereldoorlog maar ook die van de Eerste Wereldoorlog en ook bijvoorbeeld de zuidelijke waterlinie met al zijn forten en vestingsteden tot hun recht laat komen. Uit verschillende onderzoeken blijkt dat dit ook voor die vrijetijdseconomie – ik onderstreep even die verbinding terug – enorme kansen biedt. Wat in 2014 rondom de liberation route, de herdenking van operatie Market Garden, kan gebeuren en op de kaart is gezet, gaat veel verder dan eens met dat museum praten. Vandaar dat ik van deze motie zeggen dat ze overbodig is en dat ik haar ontraad. Ik zal de Staten zekere berichten over de uitkomsten van de verschillende gesprekken en over die samenhangende aanpak die we natuurlijk met talloze partners willen vormgeven.

De heer **Van Hattem** (PVV): De gedeputeerde heeft mij wel wat nieuwsgierig gemaakt als lid van de initiatieven rond de liberation route. Kan de gedeputeerde al een tipje van de sluier oplichten van wat de insteek wordt van GS in het kader van de herdenking van 70 jaar bevrijding?

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (GS;CDA): Ik geef juist aan dat het veel verder gaat. We zijn al jaren aan het werk aan de liberation route. Dit is de route die de bevrijders volgde in ons land. Het begint in Noord-Frankrijk, dan door Wallonië en Vlaanderen en iets onder Eindhoven Brabant binnen en zo met de bocht mee langs Son, Veghel en Grave naar Nijmegen. Langs die route zijn heel veel herinneringsplekken en ook heel veel dingen die je niet meer kunt zien maar die door kunstwerken in de openbare ruimte tot uitdrukking komen. Gaat u eens tanken bij het station in Son om maar een voorbeeld te geven. Er is dus al veel aan gedaan. We kunnen er Overloon, het Nationaal monument kamp Vught en allerlei andere zaken bij betrekken en dat willen wij heel graag doen in het overleg met het Vfonds om te kijken hoever met elkaar tot een substantieel voorstel kunnen komen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik ken de situatie. Ik heb dagelijks een stuk van die route moeten fietsen toen ik naar de middelbare school bij Valkenswaard ging. Denken GS wel al aan een initiatief om iets te doen aan de bevrijdingsherdenking op zich? De

gedeputeerde heeft het nu over de bredere context maar denken GS er ook aan om als provinciaal bestuur van Brabant als dank voor onze bevrijders, want dat is een belangrijke strekking van die motie, iets in dat kader ermee te doen?

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Jazeker en dat heeft ook in de pers gestaan. We hoeven er niet geheimzinnig over te doen dat de operatie Market Garden zal worden herbeleefd om te laten zien hoe het was. Dat betekent dat in 2014 ook de oude militaire voertuigen die erbij werden gebruikt, zichtbaar zullen zijn. De heer Van Hattem fietste in Oost-Brabant maar ook voor West-Brabant is een belangrijk bevrijdingsverhaal en ook een verhaal over de Eerste Wereldoorlog te vertellen. Dat laatste is in 2014 honderd jaar geleden. Dat we hiermee kunnen doen gaat veel verder dan wat in de motie wordt genoemd. Dat gaan we doen en dus is de motie overbodig. Tegen motie M1 over urgente culturele initiatieven hebben wij geen bezwaar. In de commissie spreken we volgende week hoe we verdere voorstellen kunnen gaan maken. In de notitie daarvoor zijn al een aantal zaken genoemd en die worden vandaag heel alert opgepakt, zo merk ik.

De heer **Van Liempd** (PvdA): Voorzitter! Het verbaast mij eigenlijk niet dat de gedeputeerde geen bezwaar tegen de motie heeft want zij is ingediend door de coalitie. Maar mij verbaast wel wat anders. De grondslag van deze motie is de informatiebrief die de gedeputeerde op 5 november heeft gestuurd. Daarin geeft zij aan dat zij met een voorstel zal komen waarvan onder andere die urgente problematiek een onderdeel zal zijn.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Dat stond niet zo in het voorstel, als ik zo mag interromperen.

De **voorzitter**: Ik wilde net vragen of de heer Van Liempd tot een scherpe interruptie wil komen. Wat is uw punt?

De heer **Van Liempd** (PvdA): Mijn punt is dat het mij verbaast dat in de informatiebrief nog ruimte lijkt te zijn voor een voorstel en dat nu in het verhaal van de coalitiepartijen wordt aangegeven dat het aangekondigde voorstel te laat zal zijn. Dat lees ik niet in die brief.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Even uit mijn hoofd. Volgens mij staat in de Statenmededeling die wij volgende week op de agenda hebben, dat wij de voorstellen samen met heel veel partners willen maken, dat dit heel veel tijd kost en dat wij pas volgend voorjaar bij u zullen zijn. In een aparte alinea staat dat wij ons ervan bewust zijn dat een aantal projecten en initiatieven niet daarop kunnen wachten en dat wij daarvoor oplossingen moeten zoeken.

De heer **Van Liempd** (PvdA): Er staat niet bij dat daarvoor oplossingen gezocht moeten worden. Er staat ook dat het college daarbij denkt aan drie initiatieven. Zijn er nog andere initiatieven waar het college toen niet aan gedacht heeft maar misschien nu wel aan denkt? Is het een uitputtende lijst?

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Zodra mij iets dringends te binnen schiet, zal ik u dat melden.

De heer **Van Liempd** (PvdA): Dank u wel.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Toen wij de begroting in de commissie bespraken, hebben wij het uitgebreid gehad over Brabant Culturele Hoofdstad en de evaluatie aan de orde gesteld. De gedeputeerde heeft toen alle ruimte gehad om aan te geven dat bepaalde projecten in gevaar kwamen. Daar is ook naar gevraagd. Tot mijn grote verbazing is toen in de commissie niet gezegd dat hier zo'n groot probleem was. Waarom kiest zij dit nu uit en hoe vindt zij het ten opzichte van al die andere organisaties die ook geld mislopen en met hun begroting voor 2014 in gevaar komen? Hoe meet de gedeputeerde dit?

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Het kan dat ik het toen niet genoemd heb. Misschien waren wij daar nog mee bezig. Sorry, dat dit tot onduidelijkheid heeft geleid. Deze drie projecten hebben wij binnen het profiel van de provincie de afgelopen jaren in de opmaat naar Brabant Culturele Hoofdstad op de een of de andere manier ondersteund. Vandaar dat wij daarmee een nauwe band voelen omdat wij die zowel inhoudelijk als financieel gesteund hebben. Ik denk dat ik niets bijzonders vertel, de Staten kennen die projecten.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Dat zegt de gedeputeerde. Zij heeft op dat moment niets gemeld. Dat kan want er speelt heel veel. Ik hoor in haar verklaring echter geen argument waarom juist deze drie er worden uitgelicht. Er waren meer van dit soort opmaatprojecten. Ik vind ook geen onderbouwing.

De **voorzitter**: Dit is een exacte herhaling van wat u net zei, mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Ik heb u geantwoord dat dit de projecten waren die onder de provinciale noemer in de opmaat zaten en dat geldt niet voor die andere projecten.

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): Ik wil mevrouw Brunklaus eraan herinneren dat dit niet een commissievergadering was maar een beeldvormende bijeenkomst waarbij de gedeputeerde uitsluitend als toehoorder aanwezig was. Er was toen helemaal geen verzoek aan de gedeputeerde om daarover te spreken. Wij hebben toen met elkaar vrijelijk van gedachten gewisseld over het feit dat wij het niet geworden zijn en over de vraag wat wij naar de toekomst toe zouden kunnen bedenken. Er is een aantal criteria geformuleerd. Er is zelfs wat in de krant verschenen dat daar niet besproken was. Dit is ook niet aan de orde geweest in die beeldvormingsbijeenkomst. Daarover hebben wij het niet gehad. Wij hebben het eigenlijk alleen maar over randvoorwaarden gehad en over hoe wij mogelijk verder zouden gaan.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Niemand wilde Brabant Culturele Hoofdstad evalueren, U was heel verbolgen over het feit dat ik dat durfde te noemen, mijnheer Brenninkmeijer. Uiteindelijk was de gedeputeerde het gelukkig met mij eens en stond het ook op de agenda. Wij hebben toen duidelijk gesproken over de problemen en over wat eraan kwam. Er is alle gelegenheid geweest voor de gedeputeerde om te zeggen: ik zie drie opmaatprojecten die een probleem krijgen in de toekomst. Dat had op dat moment gemeld moeten worden in mijn ogen.

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): De gedeputeerde heeft het gemeld in de Statenmededeling van 5 november en zal dat waarschijnlijk ook met de rest van het college gedeeld hebben. Wij hebben het dus opgepikt naar aanleiding van die Statenmededeling, niet meer en niet minder.

De heer **Hageman** (D66): De gedeputeerde ondersteunt deze motie, wat mij enigszins verbaast. Behalve dat de motie teruggrijpt op "oud nieuws", is het enige wat er gebeurt dat zij wordt aangespoord om wat harder te werken. Circo Circolo wordt hier specifiek genoemd in deze motie. Dat vinden wij een heel sympathiek initiatief, maar twee jaar geleden stonden wij hier ook. Toen waren er namelijk problemen met de financiering van Circo Circolo. Wij zijn nu twee jaar verder en wij hebben nog steeds dezelfde problemen. Heeft de gedeputeerde elke keer een motie nodig om in beweging te komen, of kan zij de problemen die er zijn gewoon structureel oplossen?

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Dat is zeker niet zo. Het is een heel lastig evenement. Het is een geweldig evenement op een heel bijzonder plek en daarom is het heel moeilijk om naar nieuwe verdienmodellen te zoeken of op andere manieren aan financiering te komen. Wij hebben daarover de afgelopen tijd heel veel gesproken. Zij kregen vroeger ook financiering vanuit Buitenlandse Zaken of vanuit Europese projecten. Het stopt allemaal. Het kost heel veel energie om met elkaar te proberen om dat toch overeind te houden, omdat wij het een ontzettend goed project vinden, een goede insteek, een enorm goede combinatie van top en breedte, maar toch. De heer Hageman heeft gelijk dat het twee jaar geleden ook zo was.

De heer **Hageman** (D66): Het kost heel veel energie, daarvan ben ik mij bewust. Als wij praten over energie en over timing, moet wij ook constateren dat er inmiddels een monitor ligt over de culturele infrastructuur, over de professionele kunsten. Daarin wordt eigenlijk gezegd dat er enorme gaten vallen in de ketens zoals wij die bedacht hebben. Hoe krijgen wij een integrale afweging van alle problemen die er in deze provincie zijn op het gebied van cultuur in relatie tot deze motie?

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Daar hebben wij het uitgebreid over gehad. Het komt ook steeds terug, want er is eigenlijk geen bevredigend antwoord. Wij kunnen nu niet aangeven waar de gaten in de keten zitten en die al of niet repareren zodat wij er de komende tien jaar tegen kunnen. Daarvoor is het te dynamisch. Daarom hebben wij de cultuuragenda ontwikkeld zodat wij samen met alle betrokken partijen kunnen bepalen wie de handschoen oppakt als er iets dreigt weg te vallen. Hoe gaan wij ervoor zorgen dat het blijft, of vinden wij het prima dat het wegvalt omdat er zich iets nieuws ontwikkelt?

In verband met motie M1 wilde ik nog tegen mevrouw Geeraedts zeggen dat er bij Bosch 500 natuurlijk een nauwe relatie is met het Brabants Museum, niet in de laatste plaats omdat daar de tentoonstelling zal plaatsvinden. Dat aspect zullen wij in de betreffende gesprekken zeker meenemen.

Ik kom nu bij motie M6a. Misschien wil de heer Van Liempd dit even toelichten.

De heer **Van Liempd** (PvdA): Wij trekken motie M6 in. Daarvoor in de plaats komt motie M6a.

Die is inmiddels verspreid en wordt ook breder ondersteund dan onze eerste motie.

De **voorzitter**: Motie M6 is in die zin gewijzigd dat het dictum thans luidt:

"verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 1. Te onderzoeken of de inspanningen van CUBISS met betrekking tot het bevorderen van participatie aan 'Bibliotheek op school' programma's voldoende effectief (kunnen) zijn;*
- 2. Zo nodig met voorstellen te komen waarmee de participatie passend bij de provinciale mogelijkheden hiertoe met ingang van het schooljaar 2014-2015 provincie-breed kunnen worden bevorderd;*
- 3. In dat geval ook als voorwaarde op te nemen dat er meerjarige contracten worden afgesloten tussen onderwijs en bibliotheken op het gebied van taalvaardigheids-programma's;*
- 4. Te bevorderen dat de provinciale inspanning op dit punt wordt gematched met de gemeenten die ook rijksmiddelen voor het terugdringen van onderwijsachterstanden ontvangen;*
- 5. Deze voorstellen vóór de Voorjaarsnota aan Provinciale Staten voor te leggen, en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze gewijzigde motie wordt ingediend door de leden Van Liempd, mw. Brunklaus, mw. Frijters-Klijnen, Van der wel, Mondriaan, Brenninkmeijer. Mw. Roozen, Kouthoofd en Hageman. Zij krijgt nr. M6a.

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (GS;CDA): Wij hebben geen bezwaar tegen motie M6a. De doelstelling die in deze motie wordt geformuleerd, is opgenomen in het programma mediawijsheid van Cubiss. In de motie wordt het college gevraagd om met Cubiss in gesprek te gaan over hoe een en ander loopt en welke belemmeringen er eventueel zijn. Ik kom daarop graag terug in de commissie. Dan kunnen wij kijken of er belemmeringen zijn en wat de rol van de provincie kan of moet zijn om die weg te nemen.

Motie M10 over de muzikeducatie willen wij ontraden. De inzet van het Rijk, de provincie, de gemeenten en zeker van de cultuursector is erop gericht om cultuur breed in de samenleving te verankeren. Ook de Centra voor de Kunsten waar muziekscholen onder vallen, krijgen langzamerhand een ander profiel: van cursuscentrum naar maatschappelijke partners. Via Kunstbalie stimuleren wij deze ontwikkeling. Bij de muziekscholen gaat het om een ontwikkeling die echt op lokaal niveau plaatsvindt. Wij ontraden deze motie omdat het geen provinciale taak is. Wij zijn ons wel bewust van de

ontwikkeling die daar gaande is. Kunstbalie is voor ons de partner om daarin te ondersteunen.

Motie M31 over de lokale voedselbanken willen wij ontraden. Het is echt een lokale en geen provinciale taak.

De **voorzitter**: Hiermede komt een einde aan de beantwoording in eerste termijn van de zijde van het college. Ik kijk naar de klok en stel voor om de vergadering een halfuur te schorsen. Is dat voldoende?

De heer **Leenders** (PvdA): Mag ik u vragen om drie kwartier te schorsen?

De **voorzitter**: Laat ik het zo doen. Wij zetten in op een halfuur. Als u echt zwaar in de problemen komt, dan meldt u het even.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter! Wij willen de amendement A13 t/m A16 over de bijen intrekken, dankzij de sympathieke bijdrage van de gedeputeerde.

De **voorzitter**: De amendementen A13 t/m A16 zijn ingetrokken en maken derhalve geen onderwerp meer uit van de beraadslaging.

De vergadering wordt van 16.45 uur tot 17.20 uur geschorst

De **voorzitter**: Aan de orde is de tweede termijn van de zijde van uw Staten.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Mijnheer de voorzitter! Ik wil graag het college bedanken voor de beantwoording van de vragen en voor de advisering over de moties. Verder wil ik graag zeggen dat het mij vandaag is opgevallen dat wij weer een heel prettige Statenvergadering hebben. Misschien is het weleens goed geweest om elkaar de waarheid te zeggen. Het is weer constructief, wij denken met elkaar mee en wij weten elkaar weer te vinden. Dat is een heel goede zaak.

Ik heb maar een paar puntjes want de vragen zijn goed beantwoord. Wij zijn niet happy met de beantwoording over de Randweg Boekel. Wij zijn ervan overtuigd dat het voorstel van die randweg eigenlijk niet de oplossing biedt, ook in verhouding tot de kosten. Daarom zullen wij een motie indienen, namens alle partijen behalve het CDA. Daarin vragen wij het college om alles in het werk te stellen om te zorgen voor de uitvoering van de in de Statenmededeling genoemde kleinschalige maatregelen en de Randweg voorlopig op te schorten tot na de uitvoering van die maatregelen en een evaluatie hiervan te bespreken in PS/commissie MF en gedurende die periode de middelen die zijn begroot voor de Randweg Boekel in de begroting te reserveren. Ik zal die motie zo indienen.

De gedeputeerde heeft gezegd dat als de Verordening ruimte en de BZV worden vastgesteld de retail ook moet komen. Dat is natuurlijk makkelijk gezegd, maar ik hoop wel dat wij niet in de situatie terechtkomen dat wij de agrariër BZV-maatregelen gaan opleggen waardoor er extra geïnvesteerd moet worden, maar dat hij die investeringen niet kan terugverdienen in het product. Dan denk ik dat wij het paard achter de wagen spannen. Het is dus heel erg belangrijk dat de retail in gelijke tred meegaat met de

ontwikkeling die wij hier in de Staten beogen. Wij hebben die ontwikkeling zelf in de hand, maar de retail hebben wij niet in de hand. Ik wil toch nog eens aan de gedeputeerde vragen hoe hij dat nu precies ziet, zodat wij dat proces gelijktijdig tot een einde brengen en de spelers in het veld gelijk tegenover elkaar kunnen staan.

Ik heb nog een opmerking over de beantwoording van de gedeputeerde over de staatssteun. Ik ben het daarmee niet helemaal eens. Als ik naar die uitspraak kijk, kan die worden afgedaan met de opmerking dat het buiten de staatssteun valt als er sprake is van een algemeen economisch belang. Ik mag de gedeputeerde toch aanraden om de uitspraak te lezen, want die is wel interessant. Het wordt wel gememoreerd dat iedereen dat altijd zegt, maar dat wordt door het Europese Hof afgewezen. Dat kan weleens heel belangrijk zijn, omdat dit betekent dat de subsidies die je geeft, bijvoorbeeld aan Brabants Landschap of Natuurmonumenten, daardoor in de problemen kunnen komen. Ik zou de gedeputeerde willen vragen dat toch nog een keer heel goed na te kijken.

Ik ben ook heel blij met de uitspraak van gedeputeerde Van den Hout dat het college heel snel aan de slag gaat met het verwerken van de uitspraak van de Raad van State. Wij zitten op dit moment toch wel in een heel enge situatie, want al die agrariërs die geen vergunning hebben, zitten als het ware illegaal. Dat kan heel vervelende consequenties hebben. Het moet natuurlijk niet zo zijn dat wij straks helemaal geen gebiedsprofielen meer nodig hebben omdat wij al die bedrijven moeten sluiten. Dat kan natuurlijk niet, vandaar dat ik heel blij ben dat de gedeputeerde zegt dat hij daar snel werk van maakt.

Ik ben ook heel blij met de uitspraak van gedeputeerde Van Haaften dat je de cultuursector eigenlijk moet erkennen als MKB. Ik denk dat zij daarmee de relatie met de economie heel duidelijk tot uitdrukking heeft gebracht. Dat is heel positief.

Ik geloof dat ik daarmee alle punten gehad heb. De rest is uitstekend beantwoord. Ik wil het hierbij laten, voorzitter.

De **voorzitter**: Door de leden mw. Tsoutsanis- van der Koogh, mw. Arts, S. Smeulders, Bouwman, Van den Berg, mw. Lestrade-Brouwer, Van der Wel, Kap en Mondriaan wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 15 november 2013 ter bespreking van het Statenvoorstel 58/13A,

constaterende dat:

- *het Programma Provinciale Wegen en de daaraan verbonden financiële consequenties onderdeel is van de jaarlijkse provinciale begroting, waarvan de vaststelling tot de kaderstellende bevoegdheden van Provinciale Staten behoort;*
- *de Staten daarom ook bevoegd zijn te overwegen of het oplossend vermogen van de voorstellen die het Programma Provinciale Wegen bevat, voldoende is;*
- *de commissie Mobiliteit & Financiën (MF) d.d. 15 oktober 2013 deze vraag heeft gesteld ten aanzien van de Randweg Boekel (N 605);*
- *deze Randweg onderdeel is van het Regionaal Verbindend Net, zoals vastgesteld in het Provinciaal Verkeer en Vervoer Plan in 2006;*
- *deze Randweg een heel proces van verdere concretisering sindsdien heeft doorlopen, maar nog steeds tot vragen naar alternatieve oplossingen aanleiding geeft;*

- *de commissie MF daarom om nadere onderbouwing heeft gevraagd waarom het oplossend vermogen van kleinschaliger alternatieven in Boekel in combinatie met reeds aanwezige mogelijkheden in de regionale infrastructuur niet voldoende zou zijn;*
- *de Statenmededeling van Gedeputeerde Staten d.d. 22 oktober in antwoord hierop te weinig vernieuwend inzicht heeft geboden,*

overwegende dat:

- *vast blijft staan dat de knelpunten in en rond Boekel opgelost moeten worden;*
- *er duidelijk in de commissie MF d.d. 15 oktober 2013 generiek de behoefte is geuit om daarbij tot een scherpere combinatie van lokale en regionale alternatieve mogelijkheden te komen dan tot nu toe;*
- *de Staten -- met respect voor het reeds doorlopen proces tot op heden -- ervan uitgaan dat de thans beschikbare gegevens nadere herschikking dan wel aanvulling kunnen krijgen om in bovenstaande behoefte te voorzien;*
- *de Staten de uitkomsten daarvan in een nieuwe businesscase vertaald willen zien om de effecten van de alternatieve oplossingsrichting ten opzichte van de Randweg Boekel te kunnen beoordelen;*

besluiten:

- *het college op te dragen alles in het werk te stellen om te zorgen voor de uitvoering van de - in de Statenmededeling genoemde - kleinschalige maatregelen;*
- *de Randweg Boekel voorlopig op te schorten tot na de uitvoering van voorgaande maatregelen en een evaluatie hiervan met Provinciale Staten/Commissie MF te bespreken;*
- *de voor de Randweg Boekel in de begroting opgenomen middelen vooralsnog te blijven reserveren,*

en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M32.

Aan degenen die nog van plan zijn om moties, amendementen of gewijzigde versies daarvan willen indienen, vraag ik om daarmee niet te wachten tot hun eigen termijn. Dat bespoedigt de afhandeling van de vergadering.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voorzitter! Ik sluit mij namens de CDA-fractie graag aan bij mevrouw Geeraedts die zeer erkentelijk is voor de reactie van het college op de algemene beschouwingen. Wij hebben uitstekende antwoorden gehad en waar dat niet het geval was, vraag ik zo meteen nog om opheldering.

Laat ik maar meteen beginnen met de punten waarover ik nog met het college van gedachten wil wisselen. Dat betreft allereerst het amendement dat wij samen met andere partijen hebben ingediend over de Nationale Parken. Wij willen net als het college dat die niet de dupe worden van het rijksbeleid. Want het Rijk heeft de subsidie plotseling gestopt. Wij hebben met elkaar een overgangsregeling afgesproken. Ik wil de zakelijke vraag stellen of het college die gelden zomaar kan overhevelen naar 2014, of waren die al voor langere termijn ingeboekt? Dat weten wij namelijk niet. Normaal gesproken moet je bij zo'n budget een specifieke actie ondernemen om te mogen overhevelen, anders gaan de gelden terug naar de algemene middelen. Kunnen die gelden inderdaad ingezet worden in 2014?

Wij begrijpen uit het antwoord dat er in ieder geval €110.000 beschikbaar gesteld wordt voor het Nationaal Park De Zoom-Kalmthoutse Heide. Dat is prima want dan er is nog geld voor alle vier de parken. Wij zijn het met het college eens dat wij daarmee zorgvuldig moeten omgaan, het kan niet zo zijn dat bepaalde parken niets krijgen terwijl zij dat misschien toch nodig hebben. Wij zijn daar misschien iets te gemakkelijk overheen gestapt, hoewel wij wel navraag hebben gedaan en wij niet de indruk hebben gekregen dat die behoefte er was. Het is misschien een communicatiefoutje. Wij nemen zonder meer aan dat het klopt wat de gedeputeerde daarover gezegd heeft. Wat ons betreft is het prima, maar het betekent wel dat zij veel minder krijgen als zij met zijn vieren moeten delen. Wij hebben er behoefte aan om in maart of april 2014 even een financiële analyse te krijgen over hoe het nu loopt en hoe het verdergaat. Liggen de parken op schema in het zelfvoorzienend worden? Wij hebben dan graag een notitie in de commissie voor Ecologie en Ruimte (ER).

Ook mevrouw Geeraedts heeft al iets gezegd over de commissie Van Doorn. Wij moeten ons grote zorgen maken over de voedselketen. Terecht zegt ook mevrouw Geeraedts dat als je alleen de primaire sector aanpakt, de retail en de consumenten achterover gaan leunen. De consumentenbestedingen in de biologische sfeer nemen weliswaar jaarlijks substantieel toe, maar het zit allemaal nog wel in de marge. Het kan niet zo zijn dat de retail alleen geprikkeld en gestimuleerd wordt, ik wil weten wat het college concreet gaat doen. De retail moet zich echt verantwoordelijk gaan voelen. Dat geldt ook voor consumenten. Ik zou het helemaal niet zo slecht vinden als het provinciebestuur een consumentenactie organiseert. Ook die twee partners in de keten moeten aan de bak!

Mevrouw **Slegers** (SP): Voorzitter! Mag ik mevrouw Kerkhof hier van harte bijvallen? Ik noemde vanmorgen het voorbeeld van Frankrijk. Dat zegt terecht: retail, als jullie niet allemaal meedoen aan die duurzaamheidsslag en aan het faciliteren van onze boeren, dan werken wij niet meer zo mee in het ruimtelijke spoor. Misschien zouden wij daar eens naar kunnen gaan kijken? Het is prikkelen, maar wij zijn wel extra streng voor degenen die niet meedoen. Dat geldt voor de boeren maar ook voor de retail.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Ik moet even nadenken over wat mevrouw Slegers zegt. Het is ook een vorm van chantage en daar houd ik niet van. De overheid is een service-instituut met dienstverlening aan burgers en bedrijven. Ik ben niet zo kapot van dat soort tactieken. Ik vind dat je overtuigingskracht moet tonen en moet laten zien waarom het voor ons allemaal goed is. Ik ben ervan overtuigd dat dit provinciebestuur daartoe in staat is. De vraag is even welke methode je kiest om dat voor elkaar te krijgen. Op dit moment zitten wij in de moeilijke situatie dat wij als Brabant nog de enige provincie zijn die dit in Nederland zo sterk propageert. Eigenlijk zou je wel wat meer steun willen krijgen van de staatssecretaris. Ik hoop ook dat het college dat nog eens bij staatssecretaris Dijkema onder de aandacht brengt. Als wij dat plan verbreden, zal de retail natuurlijk veel beter begrijpen dat zij moet meedoen. Nogmaals, ik hamer erop dat de retail niet achterover mag leunen. Wij moeten ook duidelijk zijn naar de consumenten: vlees zal meer gaan kosten als het duurzaam geproduceerd wordt. Het is ook voedselrijker als het duurzaam wordt geproduceerd. Dat ben ik ooit te weten gekomen op een ecologische beurs. Het is heel verstandig om zo'n uitgave te doen als je vlees koopt in de supermarkt.

Mevrouw **Slegers** (SP): Mevrouw Kerkhof en ik zijn het heel erg met elkaar eens. Ik wil echter nog opmerken dat als wij de boeren de duimschroeven aandraaien, moeten wij ook niet te flauw zijn om dat bij de retail te doen. Gelijke monniken, gelijke kappen. Wij benaderen het eerst positief, maar wie niet mee wil doen, zal toch wat straffer moeten worden aangepakt. Dat doen wij met de boeren, daar doet niemand moeilijk over, maar dan ook de retail.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Over duimschroeven doe ik persoonlijk wel erg moeilijk. Ik vind dat een zeer slechte methode. Natuurlijk bedoelt mevrouw Slegers dat niet letterlijk.

Mevrouw **Slegers** (SP): Boeren voelen dat soms zo.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Je bent partners: het provinciebestuur en de mensen in het buitengebied en je moet proberen met elkaar tot een werkbare methode te komen. Wat ons betreft passen duimschroeven daar niet bij.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik schrik hier een beetje van. Het doet mij een beetje denken aan het tijdperk van voor De Muur, maar dan aan de verkeerde kant. Is het de bedoeling dat slager Jansen een toeslag gaat rekenen voor het vlees dat hij verkoopt? Als ik dit ga vertalen, worden onze primaire levensmiddelen duurder. Ik ben benieuwd hoe u dat überhaupt wilt gaan belasten, mevrouw Kerkhof.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Mag ik even weten waarover u het hebt, mijnheer Van den Berg?

De heer **Van den Berg** (PVV): Over motie M4a. Die motie is opgesteld door de SP en wordt tot mijn verbijstering gesteund door de VVD, het CDA, de PvdA en GroenLinks. In de motie wordt eigenlijk gezegd dat er een uniforme toeslag moet komen voor producten uit de primaire agrarische sector die het boeren mogelijk maakt om duurzaam te gaan werken. Het CDA steunt dat. Ik ben benieuwd hoe dat wordt ingevuld.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Dat is een kwestie van uitwerking en dat is niet aan de Staten maar aan het college. Dit is het verzoek aan GS. Als je wilt dat er duurzaam en zorgzaam gewerkt gaat worden en er eerlijk voedsel wordt geproduceerd, moet je er ook voor zorgen dat degenen die dat doen een eerlijke prijs krijgen. Op dit moment is dat niet aan de orde. De vraag is dan hoe je met elkaar een eerlijke prijs organiseert. Dit is daar een voorbeeld van. Het moet natuurlijk nader worden uitgewerkt, maar het heeft onze sympathie.

Mevrouw **Slegers** (SP): Sterker nog, mijnheer Van den Berg, het idee voor deze motie is geboren uit een CDA-motie van Jaco Geurts eerder dit jaar. Hij zegt niets anders dan wat mevrouw Kerkhof zegt. Laten wij kijken hoe wij dit met zijn allen kunnen regelen. Zonder duimschroeven, maar het moet wel geregeld worden.

De heer **Verhees** (VVD): Als VVD willen wij natuurlijk graag het vrijemarktprincipe handhaven. Met deze motie proberen wij te stimuleren dat die vrije markt 100% blijft bestaan. AH bijvoorbeeld kan gewoon €10 vragen voor een halfomhalfje en C1000 €6. Dat maakt allemaal niet uit. Wij vragen dat de NMa toestaat dat er een bepaalde toeslag komt voor duurzaam geproduceerd vlees.

De **voorzitter**: De gedachten lijken mij gewisseld. Het komt straks terug in de besluitvorming. Mevrouw Kerkhof vervolgt haar betoog.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Ik wil nog aan de gedeputeerde vragen of hij ons in de loop van de volgende maanden een notitie kan bezorgen hoe hij dit zal gaan doen.

Ik dank gedeputeerde Pauli zeer voor zijn medewerking aan het onderzoekje naar een coöperatieve KredietUnie. Fijn dat hij dat oppakt.

Ik heb nog een vraag aan gedeputeerde Pauli. Hij heeft toegezegd dat hij de KBO graag in contact brengt met PACT Brabant. Mijn vraag was natuurlijk gericht op het Verenigde Bonden Overleg Brabant (VBOB). Het is geen exclusief voorrecht van de KBO.

Mijn laatste punt gaat over de kwestie Boekel. Ik ben een beetje verrast door de harde uitspraak van mevrouw Geeraedts.

De heer **Heijmans** (SP): Misschien heb ik mevrouw Kerkhof niet goed begrepen. Zij dankt gedeputeerde Pauli voor wat hij toegezegd heeft in verband met uw motie inzake een KredietUnie, terwijl de gedeputeerde gevraagd heeft om die motie aan te houden. Handhaaft mevrouw Kerkhof de motie of houdt zij haar aan?

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Ik houd de motie aan. Goed dat de heer Heijmans dat even vraagt. Ik was dat vergeten te melden.

De **voorzitter**: Motie M2 wordt aangehouden en maakt derhalve geen onderwerp meer uit van beraadslaging.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Ik vond die uitspraak ook niet aardig, want wij hebben die motie pas onder ogen gekregen.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik even bij uw fractie gevraagd of die motie ook namens het CDA kon worden ingediend en dat was niet het geval.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Zij kennen die motie niet eens. Ik ben de enige die op een heel laat moment die motie heeft gekregen. Die hebben wij in de schorsing besproken. Ik vind die opmerking van mevrouw Geeraedts dus niet aardig.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Dan neem ik mijn woorden onmiddellijk terug. Ik had uit de reactie van uw fractie begrepen dat zij de motie gezien had.

De **voorzitter**: Dat is dan bij dezen hersteld.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Inderdaad en bedankt voor het excuus. Wij hebben er uitvoerig over van gedachten gewisseld. De kwestie Boekel ligt moeilijk bij ons. Dat mag u wel weten. Bepaalde elementen van de motie vinden wij goed en bij andere hebben wij wel wat zorgen. Waar gaat het nu in feite om? Er gaat een provinciale weg dwars door een dorp. Je zou het dorp graag de leefbaarheid en de volksgezondheid gunnen en die weg daar weghalen. Er is een voorstel gemaakt om die weg om te leiden en bij dat voorstel bestaan grote twijfels, ook in Boekel zelf. Wij vinden het een goed idee om zoals in de motie wordt gevraagd nog eens te kijken of er kleine aanvullende maatregelen getroffen zouden kunnen worden die een deel van de problematiek zouden kunnen oplossen, maar wij willen ook graag de rol van de provincie en de rol van de gemeente zuiver houden. Wie is nu verantwoordelijk voor de binnendorpse oplossingen? Het is correct dat in de motie staat dat de voor de Randweg Boekel in de begroting opgenomen middelen vooralsnog gereserveerd moeten blijven. Wij willen dat budget inderdaad aanhouden en kijken naar alternatieve mogelijkheden om de problematiek te verlichten. Wij stemmen straks voor deze motie, maar wel met die kanttekening. De rollen moeten zuiver blijven en het geld blijft gereserveerd, want wij moeten het probleem wel met elkaar oplossen. Hoe wij dat doen, is een onderwerp van nadere overweging. Ik dank het college voor de adviezen over de amendementen en de moties. Wij zullen daar serieus mee omgaan.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter! Voor mijn eerste termijn vanmorgen had ik slechts 21 minuten. Nu is mijn spreektijd onbeperkt.

De **voorzitter**: U weet dat dit niet zo is, mijnheer Heijmans. Gaat u verder.

De heer **Heijmans** (SP): Ik ga heel erg kort zijn. De vragen die ik in eerste termijn heb gesteld, zijn uitstekend beantwoord door het college.

Ik heb verder te melden dat ik motie M3 kan intrekken, gezien de pertinentie in de beantwoording van de gedeputeerde dat er geen belemmeringen in de Verordening ruimte staan ten aanzien van alternatieve veevoedergewassen. En in plaats van motie M4 wil ik een gewijzigde motie M4a indienen.

Dat was alles, voorzitter.

De **voorzitter**: Motie M3 is ingetrokken en maakt derhalve geen onderwerp meer uit van beraadslaging.

Het dictum van motie M4 is als volgt gewijzigd:

"dragen het college van GS op om bij staatssecretaris Dijkema te pleiten voor een onderzoek naar mogelijkheden voor een uniforme toeslag voor producten uit de primaire agrarische sector die boeren het mogelijk maakt om te investeren in een ecologisch, economisch, ethisch toekomstbestendige productie,"

Deze gewijzigde motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M4a. De motie wordt ingediend door de leden mw. Slegers, P. Smeulders, mw. Knoet-Michels, Verhees en Van Vught.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter! Wat betreft de waterschapslasten, wij hebben geen directe invloed op de waterschapsbesturen maar het staat GS wel altijd vrij een oproep te doen richting het algemeen bestuur van het waterschap. In een politiek bestuurlijk systeem, dat zelfs wordt aangeduid als netwerksamenleving, moet voor een dergelijke oproep om de lasten voor onze Brabantse boeren en burgers te beperken, ruimte zijn.

Met de uitleg van de gedeputeerde over de veldpolitie kunnen we leven al verwachten we wel dat na de gemeenteraadsverkiezingen een terugkoppeling van de resultaten aan PS zal plaatsvinden. Deze motie kunnen we dan ook intrekken.

De **voorzitter**: Motie M7 is ingetrokken en maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter! Gehoord de verklaring van de gedeputeerde dat de gelden voor Culturele Hoofdstad niet meer in de begroting zitten en terug zijn naar de Essent middelen kunnen we ook dat amendement intrekken.

De **voorzitter**: Amendement A3 is ingetrokken en maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Het amendement over het beëindigen van de subsidie aan de BMF heeft een onbevredigend antwoord van de gedeputeerde opgeleverd. Daarom dienen we een tweede amendement in, inhoudende dat indien de subsidie niet wordt stopgezet, de generieke korting voor de subsidie aan de BMF gelijk wordt gesteld aan de korting op andere organisaties, zoals de provinciale Raad voor de gezondheid die zich dus ook met aspecten van milieubeleid bezighoudt en die met 37,5% wordt gekort per 2014.

Voorzitter. Voor het windmolenvrij verklaren van onze provincie komen wij met een tweede motie waarin wij GS oproepen vanuit het energiefonds niet te investeren in windenergie.

De **voorzitter**: Betekent dit dat u motie M13 intrekt?

De heer **Van Hattem** (PVV): Nee voorzitter, deze komt eraast.

Wat windenergie betreft dienen wij ook een motie in om geen medewerking te verlenen aan windenergie als onderdeel van een verdienmodel voor Nationale Parken, nu de gedeputeerde heeft erkend dat dergelijke plannen bestaan voor het grenspark de Kalmthoutse heide.

Voorzitter. Met de toezeggingen van de gedeputeerde kunnen wij de motie over het oorlogsmuseum in Overloon intrekken. Hetzelfde geldt voor het amendement over 70 jaar bevrijding.

De **voorzitter**: Motie M11 en amendement A7 zijn ingetrokken en maken geen deel meer uit van de beraadslagingen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Wij zijn enthousiast over het geluid dat de gedeputeerde heeft laten horen, waarvoor dank, maar wij worden wel graag tijdig op de hoogte gehouden van alle nadere plannen op dit vlak.

Wat de opcenten betreft blijven wij erbij dat de rekening eenzijdig bij de automobilist wordt neergelegd om allerlei zaken te bekostigen die in de verste verte niets met het Brabantse wegennet te maken hebben. De autorijdende burger betaalt hiermee voor het in stand houden van clubjes als de BMF, het BKKC en Nexus. Dat is wat ons betreft een zeer ongewenste situatie.

Voorzitter. Wat de POC betreft is wel degelijk een politieke uitspraak gedaan in het advies over kernwapens. Ik citeer: "maar ook wil de commissie opmerken dat zij gelet op de gewijzigde mondiale situatie twijfelt aan het nut en de noodzaak van eventuele opslag."

Dat is wel degelijk een uitspraak met een sterk politiek karakter. Afhankelijk van de reactie van de gedeputeerde hierop, zullen wij overwegen de motie aan te houden totdat de evaluatie van de POC beschikbaar is.

Voorzitter. Motie M9 over de zebrapaden is gewijzigd in die zin dat in het dictum het woord "verzoeken" vervangen is door "besluiten". Deze motie past volgens ons juist in "maak van de nul een punt". 18 doden en 150 gewonden op voetgangers-oversteekplaatsen en goede en oude verbeteringen mogen wat ons betreft proactief gecommuniceerd worden richting de gemeenten in het kader van "maak van de nul een punt".

Dan heb ik tot slot motie M12 over de verkeerslichten. Indien de gedeputeerde heeft bedoeld dat 4% onderhouden betekent dat een keer in de 25 jaar en 7% betekent een keer in de ongeveer 14 jaar, dan kunnen wij de motie intrekken.

De **voorzitter**: Motie M9 is gewijzigd. In het dictum is het woord "verzoeken" vervangen door "besluiten".

Deze gewijzigde motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M9a.

Door het lid Van Hattem wordt het volgende amendement ingediend:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 15 november 2013 ter bespreking van het Statenvoorstel 58/13A,

constaterende dat:

- *in onze provincie Noord-Brabant in de begroting 2014 voor de Brabantse Milieufederatie een subsidie is opgenomen van €445.874 euro;*
- *de provinciale subsidie voor de BMF met ingang van 2014 met 15% generiek gekort wordt,*

overwegende dat:

- *de subsidie van andere maatschappelijke organisaties met een veel hoger percentage gekort wordt, bijvoorbeeld de Provinciale Raad Gezondheid (PRG) met 37,5% per 2014;*
- *er scheve verhoudingen ontstaan wanneer bepaalde organisaties die zich met aspecten van milieubeleid bezighouden – zoals de PRG – zwaarder gekort worden dan andere organisaties die zich op milieubeleid richten, in casu de BMF;*
- *deze subsidieekorting voor soortgelijke organisaties in gelijke mate moet plaatsvinden,*

dragen het college op, de generieke korting op de provinciale subsidie met ingang van 2014 voor de BMF vast te stellen op 37,5%."

Dit amendement maakt deel uit van de beraadslagingen en krijgt nummer A17.

Door de leden Van Hattem en Van den Berg wordt het volgende amendement voorgesteld:

"Provinciale Staten, in vergadering bijeen op 15 november 2013, behandelende de Najaarsbrief en de begroting voor 2014, besluiten:

- *geen investeringen of (mede)financiering aan windenergie in de provincie Noord-Brabant toe te staan via het Energiefonds."*

Toelichting:

Wetende dat windmolens het landschap in ernstige mate ontsieren, duizenden vogels doden, vleermuizen doden, (mogelijk gevaarlijk) laagfrequent geluid maken, enorme subsidiebedragen opslurpen, levensgevaarlijk in onderhoud zijn, huizenprijzen in de omgeving laten dalen, kapitaalvernietiging tot gevolg hebbend en veelal magneten die neodymium bevatten, dat op een extreem vervuilende manier uit zwaar radioactieve grondstoffen gewonnen wordt, is heroverweging noodzakelijk.

Bovenstaande betekent namelijk dat windmolens op subsidie draaien om ze rendabel te krijgen, dat ze volstrekt nutteloos en bizar duur zijn in de strijd tegen de veronderstelde opwarming van de aarde en dat toename van het aantal windmolens enorme investeringen vergt op het elektriciteitsnet, zonder dat daar significante voordelen tegenover staan.

Dit amendement maakt deel uit van de beraadslagingen en krijgt nummer A18.

Door het lid Van Hattem wordt de volgende motie ingediend:

"Provinciale Staten, in vergadering bijeen op 15 november 2013, behandelende de Najaarsbrief en de begroting voor 2014, constaterende dat:

- *in onderzoek naar verdienmodellen voor Nationale Parken sprake is van mogelijke toepassing van onder andere windenergie in Nationale Parken,*

overwegende dat:

- *het vanuit landschappelijk en natuuroogpunt onwenselijk is om windenergie als onderdeel van het verdienmodel in te zetten in een nationaal park,*

dragen GS op:

- *geen medewerking of ondersteuning te verlenen aan windenergie als onderdeel van het verdienmodel in Nationale Parken,*

en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt deel uit van de beraadslagingen en krijgt nummer M36.

De heer **Leenders** (PvdA): Voorzitter! Het was een mooie dag het bleef een mooie dag en wellicht blijft het zelfs een mooie dag. Wij zijn het eens met wat mevrouw Geeraedts zei over de sfeer en dat ondanks het feit dat amendement A8, Brabant bereikbaar,

hoogstwaarschijnlijk niet zal worden aangenomen. We weten het nog niet helemaal zeker maar daar gaan we eigenlijk stiekem van uit. Ziet u dit overigens niet als een stemverklaring. Wij zeggen gedeputeerde Van Heugten toe dat wij in de commissie uitermate kritisch zullen blijven maar dat wij voor maart 2015 in deze zaal niet meer op deze kwestie zullen terugkomen op deze wijze.

Motie M16 over verkeersveiligheid willen wij aanhouden omdat wij die graag wat uitgebreider willen bespreken in de commissie.

De **voorzitter**: Motie M16 is aangehouden en maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen.

De heer **Leenders** (PvdA): Voorzitter! Dan kom ik tot het project bibliotheek op school. Dit was voor ons heel belangrijk. Ik wil eigenlijk mijn collega Paul van Liempd die zich hier heel hard voor heeft gemaakt, complimenteren maar niet alleen hem, ook alle fracties die zich hebben laten overtuigen en daarmee het belang van de laaggeletterdheid voor onze samenleving, voor het welzijn van mensen maar vooral ook voor onze economie in Brabant hebben ingezien. Deze motie wordt vrijwel unaniem ingediend en misschien wel unaniem aangenomen.

In wat de gedeputeerde heeft gezegd over gebiedsprofielen hebben wij alle vertrouwen. Hij heeft ons duidelijk laten blijken, en dat doet hij eigenlijk wel vaker, dat hij het belang hiervan inziet. Wij verwachten in februari van hem een uitwerking daarvan.

Wij willen amendement A1 over geurhinder intrekken en een nieuwe motie indienen.

De **voorzitter**: Amendement A1 is ingetrokken en maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen.

De heer **Leenders** (PvdA): Deze nieuwe motie dienen wij een samen met de OSN, de PvdD, 50PLUS, GroenLinks, D66 en de SP. Het is dus een breed gesteunde motie. Het dictum luidt: Verzoeken GS om in overleg met de landelijke overheid te treden en aan te dringen op een snelle actualisatie van het huidige landelijke model dat ten grondslag ligt aan het bepalen van de cumulatie van geurhinder in een bepaald gebied.

De heer **Verhees** (VVD): Wij hebben de motie net gekregen en er is niets mis met de motie maar wat wilt u ermee bereiken? U vraagt alleen van de landelijke overheid een snelle actualisatie van het huidige model. Tussen haakjes staat er achter cumulatie. Het landelijke model is inderdaad 10 jaar oud. Technisch is het een perfect model en er staan inderdaad geen maatregelen in voor cumulatie. Dat is juist aan de gemeentes. De landelijke norm is drie en de gemeentes kunnen variëren op een geleidelijke schaal van 0,1-10.

De heer **Leenders** (PvdA): Voorzitter! Het verbaast mij steeds als het gaat om de veehouderij en vooral de intensieve veehouderij en met overbelaste gebieden aldoor wordt teruggekomen op initiatieven die vanuit deze Staten komen. Ons gaat het om de gezondheid, het welbevinden en de leefbaarheid van de mensen in Brabant en vooral van hen in Oost-Brabant die nu veelvuldig worden belast door onder andere geur. Daarvoor willen wij opkomen en daarvoor is deze motie bedoeld.

De heer **Verhees** (VVD): Ik twijfel absoluut niet aan de goede intenties met die motie; ik stel alleen de vraag wat de bedoeling erbij is. De heer Leenders spreekt zijn twijfel uit over de berekeningen die ten grondslag liggen aan die geurmodellen die zijn opgesteld met technische berekeningen en wetenschappelijk zijn onderbouwd, terwijl het juist de gemeenten zijn die hem ten dienste kunnen zijn.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Voorzitter! Een ding is zeker, namelijk dat het model dat op dit moment wordt gehanteerd, niet altijd vooraf goed voorspelt wat de werkelijkheid is. Dan vind ik bij een 10 jaar oud model het zeker het overwegen waard of het nog steeds het beste is.

De **voorzitter**: Het dictum is volgens mij duidelijk. Er is genoeg over van de gedachten gewisseld. Ik verzoek de heer Leenders zijn betoog te vervolgen.

De heer **Leenders** (PvdA): Er is nog een klein smetje op deze dag met het Kennisnetwerk Zoönosen. Wij vinden het antwoord van het college toch enigszins teleurstellend omdat gezondheid voor ons heel erg belangrijk is. Het is overigens voor iedereen belangrijk. Het verbaast ons daarom dat voor zo'n relatief klein bedrag we toch geen toezegging krijgen. Wij trekken daarom amendement A2 in en er zal een nieuwe motie worden ingediend en toegelicht door D66.

De **voorzitter**: Amendement A2 is ingetrokken en maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen.

De heer **Leenders** (PvdA): Voorzitter! Nog even iets over het sociale domein. Het antwoord van de gedeputeerde was eigenlijk niet het antwoord dat ik bedoelde. Ik doelde meer op de relatie met bestuurskracht. GroenLinks zal een motie indienen waarin wordt voorgesteld de Agenda van Brabant te evalueren. Dan hebben we in 2014 alle ruimte om het punt van het sociale domein daarin mee te nemen.

Gedeputeerde Pauli sprak mij aan op mijn dubbelfunctie. Collega Günal was ook bij dat werkbezoek; zij heeft mij daarover verteld. Ik begrijp niet waarom zij er niet bij wordt genoemd. Ik zeg toe dat ik het zal bewaken. Als het een goede motie is zal die door de PvdA uiteraard worden ondersteund. Ik heb daarstraks gezegd dat ik het gescheiden wil houden maar in het belang van Brabant wil ik toch even iets meer zeggen. Ik heb daarstraks ook iets gezegd over de opstelling van de landelijke partijen waar het gaat om de begroting voor Landbouw en natuur. Daarover heb ik overigens via Politiek 24 door collega's van de VVD en het CDA dingen horen zeggen die vooral niet in het belang zijn of in de lijn zijn van wat wij hier in Brabant proberen te bereiken. Ik zou eigenlijk -- ik heb het daarstraks ook al gezegd -- mijn collega's hier in de Staten willen oproepen het contact met hun collega's in Den Haag te benutten om voor Brabant het beste te doen wat we kunnen. Ik ben er overigens ten volle van overtuigd dat het college dat doet want die zijn regelmatig in Den Haag.

De **voorzitter**: Door de leden mevrouw Knoet-Michels, mevrouw Spierings, Van der Wel, P. Smeulders, Kap, mevrouw Slegers en Mondriaan wordt de volgende motie ingediend:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 november 2013, behandelend het Statenvoorstel 58/13 inzake begroting 2014 en Najaarsbrief, overwegende dat:

- *geurhinder een belangrijke rol speelt in de gezondheid en het welbevinden van mensen;*
- *de huidige wetgeving geurhinder veehouderij beperkt onderbouwd is met onderzoek:*
 - *gebaseerd op slechts 1 onderzoek naar de relatie geurhinder-veehouderij;*
 - *onderzoek ruim 10 jaar oud;*
 - *en alleen is beoordeeld in relatie tot varkenshouderijen;*
- *in Brabant veel geurklachten worden gemeld door omwonenden;*
- *deze geurklachten lang niet altijd kunnen worden verklaard/voorspeld door geurmodellering;*
- *de relatie tussen geurbelasting en geurhinder daarom nader onderzoek en actualisatie naar de huidige situatie in Brabant vraagt;*
- *momenteel veel data worden verzameld in Brabant binnen het onderzoeksproject "Geurhinder onder omwonenden van veehouderijen" uitgevoerd door Academische Werkplaats Milieu & Gezondheid;*
- *deze data worden verzameld onder ca. 16.000 respondenten,*
spreken uit dat:

- *het in het belang is van alle burgers in Noord-Brabant en voor de bepaling van de mogelijkheden die de sector veehouderij in de provincie Noord-Brabant kan houden/krijgen, dat onderzoekgegevens naar geurbelasting en -hinder een praktische vertaling krijgen naar de wet- en regelgeving,*

verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *in overleg met de landelijke overheid te treden en aan te dringen op een snelle actualisatie van het huidige landelijke model dat ten grondslag ligt aan het bepalen van de (cumulatie van) geurhinder in een bepaald gebied,*
en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt deel uit van de beraadslagingen en krijgt nummer M34.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Voorzitter! Ik dank het college voor de beantwoording en ook wat ik in eerste termijn nog niet deed, dank voor de ambtenaren voor de 824 pagina's waar wij ons doorheen hebben moeten worstelen. Er stond natuurlijk wel zeer leesbare informatie in, waarvoor dank.

We hebben gehoord dat het college wat informatie gaat inwinnen over het Grondfonds. Wij zullen daarom de motie daarover aanhouden. We zijn zeer benieuwd. We weten ook dat het niet simpel is en wij roepen dus ook niet dat wij zo'n Grondfonds moeten hebben maar we willen graag alle mogelijkheden die er op dat gebied zijn uitgezocht hebben. Het college heeft goed aangegeven dat het dat wil gaan doen.

De **voorzitter**: Motie M21 is aangehouden en maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): De heer Leenders had het er al over. Ook wij vinden het jammer dat het college het amendement over het Kennisnetwerk Zoönosen ontraadt. Wij hebben daarom een motie opgesteld waarvan het dictum wat anders is dan in het amendement. Voor ons is de gezondheid van groot belang en wij menen daarom dat het kennisnetwerk in stand moet blijven. Dan kan de gedeputeerde wel zeggen het ook belangrijk te vinden maar dan moet er wel een beetje boter bij de vis. De gedeputeerde gaf aan dat de gezondheidsraad het dan maar in zijn eigen budget moet zien te vinden maar als er nieuwe taken zijn en er al taken blijven liggen op het gebied van gezondheid, is dat niet zo simpel. Het dictum van de motie luidt:

"om het voortbestaan van het Brabant Kennisnetwerk Zoönosen te waarborgen door met de lidorganisaties in beeld te brengen wat nodig is voor adequate ondersteuning en deze financieel en organisatorisch te garanderen."

We hopen dat het college deze motie ondersteunt of in ieder geval zegt er geen bezwaar tegen te hebben. Het is van groot belang dat er financieel voldoende mogelijkheden zijn om dat netwerk te laten bestaan.

We hebben een aantal amendementen en moties over werkgelegenheid ingediend. Wij hebben geprobeerd aan te geven dat het geen grabbelton moet zijn maar dat criteria moeten worden gesteld voor maatregelen die het college wil nemen om de economie in Brabant te stimuleren. Wij willen toch een duurzame economie. We hebben zelfs de definitie uitstekend daaraan verbonden waar het college het ongetwijfeld mee eens zal zijn. Het idee is dat als wij geld gaan inzetten, wij dan niet moeten doen voor producten die vervuילend zijn of niet passen in zo'n economie. Wij vinden het jammer dat het college daarmee niet akkoord kan gaan. Wij vinden dat het tijd is voor transitie en de gedeputeerde gaf aan dat er transitie is omdat er actie en beweging is. Actie en beweging zijn niet hetzelfde als transitie. Er zijn een hoop acties en bewegingen die niets met transitie hebben te maken. Wij zouden het dus toch prettig vinden als daarop werd ingezet. Over een van de moties heeft de gedeputeerde gezegd geen bezwaar tegen te hebben en dat betekent wel dat wij motie M19 intrekken.

De **voorzitter**: Motie M19 is ingetrokken en maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Het is ons echt onduidelijk waarom het college niet akkoord kan gaan met motie M20 over de bijen en waarom het wil wachten op wat de staatssecretaris gaat zeggen. Als de staatssecretaris op 15 december komt met een uitspraak dan moet worden gewacht tot eind januari voordat er maatregelen komen terwijl die maatregelen nu ook kunnen worden genomen en gewoon kunnen aansluiten op wat de staatssecretaris gaat zeggen. Bekend is dat zij komt met maatregelen, dus wij begrijpen niet waar dat uitstelgedrag aan te wijten is. Er kan gewoon mee worden gestart. Wij willen dus heel graag de motie gewoon in stemming laten komen want wij zijn niet overtuigd van de redenen waarom we zouden moeten wachten.

We hebben een amendement ingediend om de bandbreedte van de afwijkingen in de begroting, het te laag inschatten, te beperken tot 15%. De gedeputeerde gaf aan dat hij bang is dat het verkeerde prikkels uitstraalt en dat sancties ontbreken. Ik vind het wel droevig dat de gedeputeerde denkt sancties nodig te hebben om zijn eigen apparaat te overtuigen dat wij een begroting moeten hebben met de goede dingen voor Brabant. Hij

is zelf verantwoordelijk voor het doelmatig inzetten van het budget. Het vervult mij met enige onrust als hij op deze manier denkt over de wijze waarop hij regie en zeggenschap heeft over zijn eigen ambtelijk apparaat. Ik kan mij dat niet voorstellen. Het is verder ook wel wat vreemd want het gaat in totaal om €150 miljoen en de gedeputeerde zegt dat het om kleine bedragen gaat. De gedeputeerde zegt zelf dat er geen €50.000 voor het Kennisnetwerk Zoönosen gevoteerd kan worden terwijl er zoveel geld verkeerd wordt ingeschat. Daarom vinden wij dat de prioriteiten een beetje verkeerd worden gelegd. Ik wil daar graag een reactie op hebben.

Verder wil ik aangeven dat wij het voorstel van GroenLinks over de Agenda van Brabant dat straks aan de orde komt, zeer enthousiast ondersteunen.

De **voorzitter**: Door de leden mevrouw Klitsie, mevrouw Knoet-Michels en P. Smeulders wordt de volgende motie ingediend:

"Provinciale Staten in openbare vergadering bijeen op 15 november 2013, constaterend dat:

- *het voortbestaan van het Brabant Kennisnetwerk Zoönosen ernstig in gevaar komt door wegvallende financiering;*
- *de participerende organisaties onvoldoende middelen hebben om coördinatie, secretariaat en communicatie te blijven faciliteren,*

overwegend dat:

- *het BZK een belangrijke rol heeft gespeeld tijdens de Q-koorts epidemie;*
- *het BZK kennis en expertise met elkaar in contact brengt op gebied van humane en dierlijke gezondheid (one health);*
- *Brabant behoefte heeft aan een dergelijk kennisnetwerk gezien de combinatie van bevolkingsdichtheid en veedichtheid in Brabant;*
- *het BZK belangrijk is om het thema gezondheid (humaan en veterinaire) op een goede manier een plaats te geven in het BrabantBeraad en diverse producten waaronder BZV,*

verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *het voortbestaan van het Brabant Kennisnetwerk Zoönosen te waarborgen door met de lidorganisaties in beeld te brengen wat nodig is voor adequate ondersteuning en deze financieel en organisatorisch te garanderen, en gaan over tot de orde van dag."*

Deze motie maakt deel uit van de beraadslaging en krijgt nummer M35.

Amendement A9 is in die zin gewijzigd dat in het dictum "(pag. 221-220)" wordt gewijzigd in: "(pag. 219-220)".

Dit gewijzigde amendement maakt deel uit van de beraadslaging en krijgt nr. A9a.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voorzitter! In tweede termijn heb ik drie punten. Het eerste gaat over Nationale Parken. GS hebben natuurlijk wel een punt als ze zeggen dat als we geld aan twee Nationale Parken geven, het wel heel erg lastig wordt voor die twee andere parken en we er onvoldoende zicht op hebben of ze komend jaar hun financiën wel op orde krijgen. Mevrouw Kerkhof heeft er een paar vragen over gesteld en afhankelijk van de antwoorden daarop willen we amendement A12 intrekken. Motie M23

handhaven we graag. Ik ben een beetje verbaasd over het ontraden door GS en ik zou er graag een toelichting op willen hebben omdat volgens mij die motie heel erg recht doet aan de zorg die leeft vanuit deze Staten met betrekking tot de Nationale Parken. Het enige wat we vragen aan GS is in overleg te blijven en indien blijkt dat de financiële middelen nodig zijn uit de pot die we daarvoor hebben, dit voor te leggen aan de Staten en er met ons over te praten. Volgens mij is dat ook precies wat mevrouw Kerkhof net heeft gezegd: kom richting de Voorjaarsnota met duidelijkheid daarover zodat we weten of daar enorme problemen gaan ontstaan. Het lijkt ons alleen maar goed dat de gedeputeerde in overleg met het Rijk moet gaan over de borging van de kwaliteit en de toegankelijkheid.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter! De heer Smeulders heeft waarschijnlijk net zo goed geluisterd naar het antwoord van de gedeputeerde als ik en die heeft duidelijk gemaakt dat bij gedachtestreepje twee gesproken wordt over extra financiële middelen. Heel logisch denkt iedereen dan en ook het college dat wordt bedoeld extra bovenop die €600.000. Als nu dat woordje extra wordt weggehaald denk ik dat het voor het college een stuk gemakkelijker wordt gemaakt positief op de motie te reageren.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voorzitter! Het is een zeer terechte opmerking van de heer Heijmans. Ik streep dat woordje weg en dan hebben we motie M23a die hopelijk wel op goedkeuring van GS kan rekenen. Het is dan precies datgene wat wij willen realiseren.

Mijn tweede punt gaat over motie M1: Urgente culturele initiatieven.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter! Ik heb nog een vraagje over die motie over de Nationale Parken. In het amendement stond als heel duidelijk punt aangegeven dat ze op een bepaald moment echt financieel onafhankelijk moesten zijn van overheidssteun. In die motie mis ik een beetje dat expliciete uitgangspunt. Hoe kan nu worden gegarandeerd dat over een paar jaar die parken echt financieel onafhankelijk kunnen zijn en niet van onze provinciale of andere overheidssteun afhankelijk zijn en dat we hiermee Amerikaanse toestanden voorkomen dat Nationale Parken moeten worden gesloten als er geen geld meer vanuit de overheid komt.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Ik ben sowieso niet bang dat Nationale Parken gesloten gaan worden, omdat in Nederland in tegenstelling tot Amerika er geen hek op de parken staat. De parken zijn gewoon openbaar toegankelijk. Het gaat om de educatiefunctie en de publieksfunctie. Het zou heel erg zijn als die zouden wegvallen. Ik moet heel eerlijk zeggen dat ik niet weet of die Nationale Parken over een paar jaar geen overheidsgeld meer nodig hebben. We hebben wel met elkaar de intentie uitgesproken dat zij dat niet meer nodig hebben en daar werken we naartoe, maar we hebben wel zorgen over die transitieperiode en dat is precies waar het nu over gaat.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter! Parken kunnen wel degelijk gesloten worden. De gedeputeerde heeft zelf een keer bij het debat over het natuurakkoord aangegeven dat als bijvoorbeeld gevaar voor wandelaars door vallende takken bestaat, het risico bestaat dat parken dicht zouden moeten. Het risico is dus wel degelijk aanwezig en ik zou willen

meegeven dat het voor ons wel van belang is dat parken echt op eigen benen verder kunnen zonder dat wij er elke keer een schep geld bij moeten gooien.

De **voorzitter**: Het punt is helder.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Daar is GroenLinks het natuurlijk helemaal mee eens. Voor beheer van natuurgebieden krijgen organisaties via de SNL-regeling een vergoeding en volgens mij gaan we met deze begroting ook goed regelen dat er structureel geld voor is. Dat mag ook wel eens gezegd worden. Bij de Nationale Parken gaat het puur om de educatieve en de publieksfunctie zodat ze voor iedereen toegankelijk zijn en aan mensen ook wordt uitgelegd hoe bijzonder natuur in Brabant is. Ik ga door met mijn tweede punt. Dat heeft te maken met die urgente culturele initiatieven. Ik vond dat gedeputeerde Van den Hout een heel terecht punt had toen hij het had over ons amendement voor de Nationale Parken. Ik vind het ook raar dat dezelfde GS wel positief adviseert over motie M1 waarin drie culturele organisaties of instellingen vooruitlopend op de discussie die wij er nog in de Staten over gaan voeren, alvast geld toegestopt gaan krijgen, althans dat de intentie daartoe wordt uitgesproken. Dat vinden we raar en dat is dan ook de reden dat de fractie van GroenLinks, hoewel we al die initiatieven megasympathiek vinden, tegen deze motie zal stemmen, want dit klopt gewoon niet.

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): Het klopt niet wat u zegt. Er wordt namelijk niet gevraagd om geld te geven maar om te onderzoeken of en hoe deze drie initiatieven nu met voorrang bekeken kunnen worden. Er wordt niet gezegd maar geld te geven. Daar komen we nog over te spreken. U krijgt er nog gelegenheid toe.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Ik vind het ontzettend goed dat wij hier nog over te spreken komen maar u weet ook dat we het er volgende week al over gaan hebben. GS hebben op verzoek van mijn fractiegenote mevrouw Brunklaus toegezegd voor de Voorjaarsnota met een nieuw cultuurbeleid te komen. Waarom juist deze drie instellingen wel en anderen niet opeens expliciet aandacht vanuit de Staten moeten krijgen door middel van zo'n motie waarmee verwachtingen worden gewekt – laten we daar heel eerlijk over zijn – begrijp ik niet.

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): Voorzitter! Ik hoef er weinig aan toe te voegen dat hij het niet begrijpt. Dat laat ik voor zijn rekening. Maar het is in ieder geval een poging waard vanuit de indieners van de motie om toch aan GS te vragen er een serieus naar te kijken. Dat vinden wij toch de moeite waard.

De **voorzitter**: De gedachten zijn gewisseld. Ik vraag de heer Smeulders zijn betoog af te ronden.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Mijn derde punt is misschien het mooiste punt. Laten we daar heel positief over zijn. Het gaat om motie M33 die hierbij is ingediend. De motie heeft als titel Agenda van Brabant 2.0. Drie jaar geleden hebben we een Agenda van Brabant vastgesteld. We zijn het er met elkaar over eens dat de maatschappelijke

ontwikkelingen ontzettend snel gaan. Daarom dienen wij namens alle partijen het uitzondering van de PVV een motie in waarin de griffie wordt opgeroepen met een procesnotitie te komen over hoe wij een Agenda van Brabant 2.0 kunnen opstellen.

De **voorzitter**: Motie M23 is die zin gewijzigd dat in het dictum in de tweede alinea het woordje "extra" vervalt. Deze motie krijgt nummer M23a en maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

Door de leden P. Smeulders, Mondriaan, Van Griensven, Heijmans, Kap, mw. Kerkhof-Mos, mw. Geeraedts, Van der Wel en mw. Lestrade-Brouwer wordt de volgende motie voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 15 november 2013, besprekende de Najaarsnota 2013 en de begroting 2014, constaterende dat:

- *'Kijk op Brabant' schrijft: "We moeten als regio voorkomen dat we nu vooral goed zijn in wat morgen niet meer van belang is. Met de huidige snelle economische, ecologische en sociale ontwikkelingen komt het meer dan ooit aan op onze veerkracht. Vanuit onderzoek en ervaring weten we dat alleen veerkrachtige en vernieuwende regio's die slim inspelen op kansen, succesvol zijn én blijven. Dit betekent dat je jezelf niet blind staart op succes, maar dat je je ogen openhoudt voor wat er in de omgeving gebeurt. Veilig terugtrekken en je afsluiten van de buitenwereld is levensgevaarlijk. We moeten blijven opletten wat er om ons heen gebeurt, in Nederland en in Europa."*

Overwegende dat:

- *de Agenda van Brabant is vastgesteld in 2010;*
- *maatschappelijke ontwikkelingen snel gaan;*

Verzoekt de griffier om:

- *met een procesnotitie te komen over hoe we de Agenda van Brabant actualiseren tot 'Agenda van Brabant 2.0.*

en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt deel uit van de beraadslagingen en krijgt nummer M33.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter! Wij hebben besloten deze motie niet mede in te dienen. Het hangt van een bepaald punt af of wij deze motie zullen steunen. Wij vinden namelijk dat het maar de vraag moet zijn of in de toekomst überhaupt met een Agenda van Brabant gewerkt moet worden en of dat wel het meest geëigende instrument is om hier onze beleidsdoelstellingen neer te zetten. Daarom zou ik de overweging willen weergeven de motie aan te passen met de optie te onderzoeken of werken zonder een Agenda van Brabant ook kan worden meegenomen in de procesnotitie. Ik laat het aan de indieners verder of zij hiermee iets willen doen.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voorzitter! Laten we duidelijk zijn, GroenLinks heeft niets tegen de Agenda van Brabant. Er staan alleen een aantal dingen in waar wij minder blij mee zijn. Ik denk dat dat voor iedere partij in deze Staten geldt. Laten we met elkaar daarover een goede discussie voeren. Ik vind het punt van de heer Van Hattem eigenlijk

een zaak die hij moet inbrengen in het proces dat we vanaf nu gaan volgen. Ik vind het nu niet het juiste moment om die discussie te voeren.

De heer **Van Hattem** (PVV): Het proces is dan toch dat het uitgangspunt is dat er een nieuwe Agenda van Brabant moet komen, een 2.0 versie. Ook voor ons staan er een aantal dingen in waar we het echt niet mee eens zijn en nooit zijn geweest. Ik vind wel de vraag gerechtvaardigd of we überhaupt met zo'n agenda moeten werken.

De **voorzitter**: Dit punt is nu een aantal keren gemaakt en het is volstrekt helder.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voorzitter! Wij hebben deze motie mede ondertekend maar ik sluit mij niet aan bij de woorden van de heer Smeulders. Die stelt even dat wij allemaal wel ergens punten hebben in de Agenda van Brabant waarmee we het niet eens zijn, maar ik wil even vastgelegd hebben dat het CDA van A tot Z met de Agenda van Brabant zeer ingenomen is en is geweest.

De **voorzitter**: Waarvan akte.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik sluit mij aan bij de woorden van mevrouw Kerkhof want ik schrok wel van wat de heer Smeulders zei. Het betekent gewoon dat hij probeert een aantal punten die hem onwelgevallig zijn in de Agenda van Brabant, met deze motie in een andere richting te krijgen. Daar ben ik niet voor en ik wil daarom straks even schorsing om ons erop te beraden of wij op deze manier deze motie mede kunnen indienen en überhaupt te kunnen ondersteunen.

De **voorzitter**: Waarvan akte.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter! Ook ik heb het voorstel absoluut zo niet gelezen. Ik lees ook niet het woord herijking of herbezinning. Ik lees het woord actualisatie en ik zie 2.0 staan. Voor mij betekent dat dat we gaan kijken of we zo tegen het eind van het volgende jaar als een soort van testament van ons een 2.0 agenda kunnen hebben. Dat is voor mij het uitgangspunt geweest en volgens mij was dat ook het uitgangspunt van de heer Smeulders.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voorzitter! Het was inderdaad niet zo'n handige verspreking van mij. Daar durf ik heel erg eerlijk over te zijn. Ik ben het volledig eens met de punten die zijn ingebracht. Er zijn de laatste drie jaar gewoon veel ontwikkelingen geweest en laten we daarover met elkaar gaan praten. In het proces zien we vanzelf waartoe dat gaat leiden. Het hoeft absoluut niet zo te zijn dat er dingen uit moeten verdwijnen.

De **voorzitter**: Heel goed. Ik durfde bijna niet te spreken over een dubbele Agenda van Brabant maar dit terzijde.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Ik wil er graag nog een punt aan toevoegen. Het is nogal bijzonder dat hier aan de griffie een procesnotitie wordt gevraagd. Dat vinden we eerlijk

gezegd wel interessant. Maar ik wil u nu al meegeven dat wij niet zitten te wachten op de organisatie van een soort Poolse landdag. We moeten er echt strikt mee omgaan en goed kijken waar we wat moeten actualiseren en vooral niet de zaak optuigen.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik denk dat dat ook de reden is dat in de motie staat te komen tot een procesnotitie. Dat is juist heel goed.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voorzitter! Ik zit weleens te denken: linkse windmolens die rechts draaien, dat klopt niet!

Er wordt soms weinig gebruik gemaakt van vervoer in kleine gemeenten, maar de ouderen maken daar het meest gebruik van. Zij moeten een ov-chipkaart gebruiken die zij niet hebben of die niet opgeladen is. Geef die mensen dat vervoer gratis, dan ben je ervan af. Het kost niet zo veel.

Ik vind de ontwikkelingen die op dat gebied gaande zijn ook heel interessant. Ik bedoel de google auto. Daar lachen wij nu wel om, maar die rijdt in Amerika al miljoenen kilometers schadevrij. Die heeft nog nooit een ongeluk gehad en heeft niet eens een stuur. Die komt op ons af, veel vlugger dan wij denken. Mercedes is ook al begonnen; nog wel een beetje duur, maar het begin is er. Wat betekent dit voor het vervoer in al die kleine gemeenten, of, nog dichterbij huis, voor het vervoer van onze gedeputeerden? Ping, de auto komt voorrijden en zij worden naar de gewenste plek gebracht! Ik maak er een geintje van, maar in die kleine gemeenten zal dat een enorme verandering geven. Daar moet je die het eerst gaan invoeren. Dat zou mooi samen kunnen gaan met de ontwikkeling van de hightech in Eindhoven en met geld dat wij uittrekken voor innovatie. Wij zouden daar eens naar moeten kijken. Ik denk dat wij het dan binnen vijf jaar voor elkaar hebben. Dat klinkt misschien gek, maar het is veel dichterbij dan wij denken.

In het kader van de arbeidsmarkt roep ik het college op om eens te denken aan het koppelen van jeugd en ouderen; tandembanen of hoe je het noemen wilt.

Dan de retail die geen geld aan de agrariërs wil geven voor duurzaam geproduceerd vlees. Die retail verkoopt nu vlees dat besmet is met vrij gevaarlijke bacteriën en kan dat ook niet volhouden. De retail moet eens een keer vlees verkopen waarin al die troep niet zit. Daarop moeten wij de retail ook aanspreken. Ik snap trouwens toch niet waarom het altijd het goedkoopste van het goedkoopste moet zijn. Kijk eens wat er met marketing allemaal gebeurt met al die prachtige merkartikelen. Die zijn vijf of zes keer zo duur, de kwaliteit is haast hetzelfde en zij lopen als een trein. Wij moeten veel meer marketing doen voor dat vlees, zodat mensen weten dat het een goed stuk vlees is dat zij veilig kunnen kopen. Sinds ik in de Staten zit, kijk ik soms achterop een pakje vlees. Wat zie ik dan? Soms zit er 100% vlees in en soms 80%. Hoe kan dat nou vlees waar maar 80% vlees inzit? Er zit weet ik wat voor troep bij. Dat moeten wij toch niet willen. Ik kan die chemische dingen niet benoemen, maar zij staan er echt op. Een varkenshaasje: 80% vlees! Hoe kan het? Het is werkelijk ongelooflijk.

De heer **Heijmans** (SP): 80% varken en 20% haas!

De **voorzitter**: Mijnheer Mondriaan, wilt u komen tot een afronding?

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Ik wil het hierbij laten, voorzitter. Prima.

De **voorzitter**: Door het lid Mondriaan wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op vrijdag 15 november 2013,

overwegende dat:

- *de buurtbusjes een belangrijke taak vervullen in de leefbaarheid van de kleine kernen;*

- Er een hoge drempel is voor bejaarden om met een OV-chipkaart om te gaan,
constaterende dat:

- *de busjes nu in veel gevallen te weinig gebruikt worden;*
- *de chauffeurs vrijwilligers zijn;*
- *de buurtbusjes een gevoel van saamhorigheid in de kleine kernen geven,*

verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *te onderzoeken of 65-plussers gratis vervoerd kunnen worden in deze busjes,*
en gaat over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M37.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter! Ik ben toch blij dat de heer Mondriaan dit even aanstipt. Wij hebben ons er ook over verbaasd.

Alle Statenleden vinden werkgelegenheid erg belangrijk. Dat blijkt ook uit de voorstellen. Ik denk ook dat iedereen daarmee gaat instemmen. De vraag is waar je met de beperkte middelen van de ombuigingsvoorstellen -- €21,9 miljoen -- de accenten legt. Ik denk ook dat alle fracties ons steunen als wij zeggen dat werkgelegenheid gekoppeld moet worden aan een multipliereffect. Dat geldt zeker voor de land- en tuinbouw. Wij denken dat daar zeker nog een slag te maken is. De gedeputeerde heeft aangeven dat hij onze amendementen niet voldoende onderbouwd vindt. Om die redenen hebben wij die teruggetrokken. Wij hopen een en ander bij het initiatiefvoorstel goed verder te kunnen onderbouwen. Dan hopen wij natuurlijk ook dat de gedeputeerde een goed inhoudelijk ecologisch oordeel zal vellen.

Ik wil nog melden dat wij morgen onze themadag hebben over de bijen. Er zijn meer dan 100 aanmeldingen en u bent allemaal alsnog van harte uitgenodigd.

Wij ondersteunen alle moties en amendementen die tot doel hebben de volksgezondheid te betrekken bij de ontwikkelingen in de veehouderij. Dat vinden wij heel erg belangrijk. Het zijn er verschillende en wij steunen die allemaal.

Hetzelfde geldt voor de nieuwe mobiliteit -- ik verwijs naar amendement A9 -- voor bibliotheken, muzikeducatie en musea. Wij vinden motie M4a lastig. Daar wordt gesproken over een minimumopbrengstprijs. Wij zijn niet voor inkomenssteun op deze wijze. Wij missen bovendien het onderdeel dierenwelzijn in deze motie. Wij vinden aan de Tweede Kamer om daaraan iets te doen in de vorm van belastingen. Het zou geen provinciale taak moeten zijn.

Motie M7 is ingetrokken, maar wij willen wel opmerken dat de inzet van BOA's in het landelijk gebied enorm belangrijk is, juist bij onderzoek naar jachtmisstanden. Wij vinden het niet goed dat hierop gekort wordt. Het is jammer dat de motie is ingetrokken.

De moties en amendementen die slaan op de EVZ's, de Nationale Parken en meer ecologische plannen juichen wij natuurlijk toe. Wij zullen daar ook voorstemmen. Hetzelfde geldt voor motie M17: Brabant op het juiste spoor. Het moge duidelijk zijn dat wat ons betreft de spoorverbinding met Gelderland zo snel mogelijk wordt verbeterd.

Wij hebben zelf nog twee moties staan. Motie M24 over de afschot van katten hebben wij gewijzigd. Als het een probleem is voor de Staten om een bijdrage te leveren in de vorm van sterilisatie moeten wij daarover later nog maar eens praten. Het zijn geen grote bedragen en nu gaat het over de begroting. Het niet afschieten van katten kost geen geld! Het gaat niet om emotie maar om fatsoen. Volgens het onderzoek van Alterra hebben 80% van deze katten wel een eigenaar. Het is niet goed om dat zo te behandelen.

De heer **Van Hattem** (PVV): De motie komt mij wel sympathiek over. Ik heb echter een meer praktische vraag. Als je de katten vangt, steriliseert en vervolgens weer loslaat in hetzelfde natuurgebied of elders, loopt je dan niet de kans dat dezelfde katten op een gegeven weer gevangen worden en je eigenlijk een beetje in een cirkel bezig bent?

De heer **Van der Wel** (PvdD): Aan mijn rechterkant wordt gezegd dat men niet hoopt dat zij dan weer gesteriliseerd moeten worden. Als consequent op die manier werkt, kan je uiteindelijk de populatie bedwingen omdat er geen vruchtbare dieren meer zijn.

De **voorzitter**: Ik stel vast dat ook in de vorige termijn uitvoerig over dit onderwerp is gedelibereerd. Wij zijn nu toe aan besluitvorming.

Mijnheer Mondriaan, wilt u nog een nieuw inzicht toevoegen?

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Ik heb elk jaar van die prachtige vogeltjes aan de muur hangen in kleine kooitjes en dan komt er zo'n rotkat en weg zijn ze allemaal. Ik vraag mij af wie ik nu haat.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Die vraag kan ik helaas niet beantwoorden voor de heer Mondriaan.

Mijn laatste punt is dat je kunt aanvoeren dat die katten ook beschermde vogels opeten. Er zijn in Brabant honderden miljoenen vogels dan valt het aantal vogels dat volgens de FBE wordt aangevallen, daarbij echt in het niet. Ik vind dat een flauwekul argument.

Naar aanleiding van onze motie M25 heeft de gedeputeerde aangegeven dat de provincie niet direct subsidie verleent maar dat het hier gaat om cofinanciering. Het moge duidelijk zijn dat als het economisch, ecologisch en energetisch niet rendabel is, wij het ook niet oké vinden als wij cofinancieren. Het levert ons namelijk nog steeds niet op.

De **voorzitter**: Motie M24 is als volgt gewijzigd. In het dictum komt de zin "de katten die worden gevangen, bijvoorbeeld met kastval of vangkooi, niet te laten doden/afschieten maar de laten castreren en terug te plaatsen" te vervallen.

Deze gewijzigde motie maakt onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M24a.

Motie M25 is als volgt gewijzigd. De eerste zin van het dictum wordt vervangen door: *"Geen (co-)financiering meer te verlenen voor mestvergisters."* De tweede zin van het dictum luidt thans: *"Hierop (huidige) beleidsstukken aan te passen te daarmee rekening te houden bij toekomstige beleidsstukken en de uitvoering daarvan."*

Deze gewijzigde motie maakt onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M25a.

De heer Kap heeft geen behoefte aan een tweede termijn. Dan zijn wij gekomen aan het einde van de tweede termijn van de zijde van uw Staten. Er is nog een aantal moties ingediend en er is het een en ander gewijzigd. Dat vergt nog enig kopiëren.

Ik stel voor dat ik het college vraag om het antwoord voor te bereiden in de korte schorsing die wij toch nodig hebben. Ik heb van de griffier begrepen dat er voor u een hapje klaarstaat op het Statenveld. Ik stel voor dat wij elkaar om zeven uur weer terugzien in deze zaal.

De vergadering wordt van 18.40 uur tot 19.00 uur geschorst.

De **voorzitter**: Aan de orde is de tweede termijn van de beantwoording door het college.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Voorzitter! Er zijn nog een paar punten die ik in tweede termijn wil beantwoorden. Ik begin met de Randweg Boekel. Er is door een meerderheid van uw Staten een motie ingediend die ons college voor een uitdaging stelt. Wij hebben al eerder aangegeven dat als deze problematiek gemakkelijk had kunnen worden opgelost, wij geen randweg hadden voorgesteld. Ik stel voor dat wij in overleg met de gemeente Boekel uitvoering gaan geven aan deze motie. Het kan zijn dat ik nog een keer bij u terugkom voordat wij aan de uitvoering beginnen. Ik maak daarbij twee kanttekeningen. Ik heb in de notitie geen onderscheid gemaakt tussen kleinschalig en niet kleinschalig. Ik reken het maken van een nieuwe aansluiting voor industrieterrein De Vlonder niet tot kleinschalige maatregelen. Het betekent gronden aankopen, bestemmingsplannen wijzigen en een heel andere verkeersstructuur maken in dat gebied.

De tweede opmerking is dat de Staten niet echt de dekking van deze maatregelen hebben aangegeven. Ik kom met een voorstel voor een kostenverdeling tussen gemeente en provincie, met mogelijke dekking voor de maatregelen die op korte termijn en in kleinschalig verband genomen zouden kunnen worden. Met die kanttekening zullen wij uitvoering geven aan deze motie en hebben wij daartegen geen bezwaar.

Door D66 is even stilgestaan bij amendement A9a over de bandbreedte binnen de begroting. Het blijkt een beetje zoeken naar de argumentatie voor wat D66 de meerwaarde van deze bandbreedte-instelling wil laten zijn. Wij zien twee dingen. Allereerst hebben de meeste onderbestedingen in dit huis niet te maken met een te ruime budgettering, maar met het feit dat wij heel veel prestaties en dus ook bestedingen niet halen in het jaar waarin wij die hebben afgesproken. Nogal wat dingen schuiven regelmatig door naar een volgend jaar.

Op de tweede plaats zou ik het raar vinden als ik bij aanbestedingen van wegen waarbij ik regelmatig inkoopvoordelen van 20% zie, die zou moeten afslaan omdat wij daarmee op een bandbreedte van onderbesteding van meer dan 15% komen. Het moet wel redelijk blijven. Mevrouw Lestrade zei dat hier kennelijk sprake is van een bepaalde

onkunde van het college of dat wij de ambtelijke organisatie niet goed willen aansturen om realistisch te begroten. Dat is allerm minst het geval. De regie over de ambtelijke organisatie is goed en de ingediende voorstellen en prestaties die wij met elkaar afspreken in de begroting zijn naar onze mening echt realistisch geraamd. Nogmaals, er zitten veel afwijkingen tussen realisatie en begroting. Wij proberen dat tot een minimum te beperken. Het college is nog steeds niet overtuigd van een toegevoegde waarde van het instellen van deze bandbreedte. Wij ontraden dan ook dit gewijzigde amendement.

De heer **Hageman** (D66): De gedeputeerde spreekt over inkoopvoordeel dat hij haalt. Hij geeft aan dat er bij een aantal zaken wel onderbesteding kan zijn als hij een goede grip heeft op de markt. De gedeputeerde zegt ook dat een aantal activiteiten over het jaar heen gaan. Hoeveel verkeerde planningsfouten kun je voorspellen? Wat is de constante waarde daarin? Mijn punt over de 150 miljoen euro die uiteindelijk voor een belangrijk gedeelte zitten in het verkeerd plannen en in het overlopen van het werk, is dat de afweegbare ruimte in enig jaar groter zou kunnen zijn dan het college nu voorstelt. Dat is de argumentatie achter dit amendement.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Maar dan veronderstelt de heer Hageman dat de onderbesteding die er is, het gevolg is van verkeerd plannen. Daar zit zijn denkfout. De onderbesteding is een gevolg van de uitvoering. Als in die uitvoering zaken anders lopen dan wij verwacht hadden, kun je niet zeggen dat wij verkeerd hebben gepland. Wij hebben goed gepland maar in de uitvoering loopt een aantal zaken anders.

De heer **Hageman** (D66): Dat is natuurlijk een semantische discussie. Als de gedeputeerde zegt dat de uitvoering anders loopt dan gepland, zeg ik dat het verkeerd gepland is.

De **voorzitter**: Ik heb de indruk dat het iets meer is dan semantiek en bovendien dat de discussie al twee keer gevoerd is. Wij gaan hierover besluiten.

Misschien is het goed om de thematiek in het kader van de begroting nieuwe stijl straks nog eens terug te laten komen. Het punt is nu voldoende gewisseld.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Ik stel voor dat wij hierop terugkomen bij de jaarrekening. Dan praten wij over de onderbesteding en kunnen wij zien waar die feitelijk aan gelegen heeft, of het een planningsfout was of dat er sprake was van een uitvoeringsverandering.

De fractie van de PVV heeft een motie M12 ingediend over de zebrapaden. Ik onderstreep dat zebrapaden belangrijk zijn in het kader van onze verkeersveiligheidscampagne "Maak van de 0 een punt." Ik heb toegezegd dat ik dit via de verkeersveiligheidsambassadeurs van de gemeenten bij de gemeenten onder de aandacht zal brengen. Wat dit betreft zitten wij inhoudelijk op dezelfde lijn. De PVV heeft gevraagd hoe zij de antwoorden van de gedeputeerde over de VRI's en de begrotingsindicator moet zien. Wat de heer Van Hattem voorstelt, klopt. Wij gingen altijd uit van een technische en een functionele levensduur van 25 jaar. Daarmee werd bij het planmatig onderhoud van VRI's gemiddeld 4% per jaar vervangen. Inmiddels is in de praktijk gebleken dat het beter is als wij dat verhogen naar 7%, dus een keer in de 15

jaar. Het sluit daarmee beter aan bij de praktijk. De VRI's worden zo beter up to date gehouden. Wij kunnen deze ook op deze manier ook beter laten functioneren in de verkeersmanagementsystemen.

De **voorzitter**: Ik vraag even aan de fractie van de PVV of dit antwoord betekenis heeft voor het al dan niet intrekken van de motie.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja, voorzitter, die kan worden ingetrokken.

De **voorzitter**: Motie M12 is ingetrokken en maakt derhalve geen onderwerp meer uit van beraadslaging.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Ik was nog een antwoord schuldig op de vraag over de POC. Op dit moment zijn wij bezig met een evaluatie waarin wij zowel naar de SER, de POC als de Provinciale Raad Gezondheid kijken in die nieuwe constellatie. Dat zal zich in de eerste helft 2014 verder voltrekken. Dat tijdstip had u nog van mij te goed.

Tot slot zijn er nog twee punten van de fractie van 50PLUS. De heer Mondriaan sprak over de google-auto. Ik kan verklappen dat die al op onze wegen rijdt. De A270 tussen Helmond en Eindhoven is een soort living lab, een testomgeving in het dagelijkse verkeer. In het kader van het Dutch Integrated Testcentre for Cooperative Mobility rijden daar al sinds twee weken regelmatig auto's die zichzelf volledig besturen. U ziet dat niet aan de buitenkant, want er zit nog steeds wel iemand achter het stuur, maar die doet in feite niets. In Nederland maken wij daar dus al grote sprongen mee. U hebt onlangs kunnen zien dat minister Schultz van Haegen daar ook bij betrokken was en daarover enthousiast was.

Motie M37 ziet op vrij openbaar vervoer voor 65-plussers. De heer Mondriaan weet ongetwijfeld dat wij al proeven hebben gedaan met goedkoop openbaar vervoer in onze provincie. Wij hebben die geëvalueerd en een aantal conclusies daaraan verbonden. Die hoeven wij hier niet te herhalen. Bovendien hebben wij erg veel energie gestoken in het wel toegankelijk maken van de ov-chipkaart voor 65-plussers. Dat is ons goed gelukt. Er wordt veelvuldig gebruik van gemaakt. De buurtbus is nog even in een overgangsfase. Bovendien is deze motie ongedekt. De heer Mondriaan zegt dat het misschien niet veel kost, maar het kost behoorlijk veel. Hoewel de motie heel sympathiek is voor de ouderen en voor de buurtbus, moeten wij haar ontraden omdat het gevraagde niet klopt met het beleid en met financiële discipline.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Ik heb deze motie ingediend in navolging van Eindhoven. In Brabant krijg je op de ene plek wel gratis openbaar vervoer en op de andere niet. In Eindhoven is dat het geval als je 65 jaar of ouder bent en een bepaald inkomen hebt. Ik vraag mij trouwens af of dat wel kan volgens de wet. Het wordt een beetje rare situatie, vandaar dat ik deze motie heb ingediend. Ik accepteer het commentaar van de gedeputeerde, maar ik handhaaf de motie.

De heer **De Boer** (VVD): Voorzitter! Ik zou graag de reactie van VVD en CDA in een keer willen behandelen. Zij noemden beiden de commissie Van Doorn en de retail. Terecht zeggen zij dat als we alleen met de agrarische ondernemers bezig zijn, heel gemakkelijk

verondersteld kan worden dat anderen in een luie stoel hangen. Dat is in ieder geval zeker niet de bedoeling zoals zij ongetwijfeld wel al van het college zullen hebben begrepen.

Mevrouw Geeraedts zei dat de retail wel in gelijke tred moet meegaan en zij vroeg hoe ik het zie om met die retail aan de gang te gaan. Een ding is zeker. In een aantal moties ben ik al opgeroepen met de staatssecretaris en anderen, met Economische Zaken maar ook met Financiën eens in gesprek te gaan om daar het pleit te bezorgen zoals dat in motie M4a wordt aangegeven. Daarin gaat het over bijvoorbeeld mogelijkheden van bijvoorbeeld. fiscaliteiten. Zij vraagt steeds of we die heffingen kunnen maken, maar we kunnen aan de andere kant natuurlijk ook denken aan kortingen om op die manier goede producten te stimuleren door ze lager in prijs te zetten en op andere een strafkorting toe te passen. Dat gebeurt wel vaker. Dat zijn allemaal van die mogelijkheden die wel bestaan maar die alleen het Rijk kan aansturen.

Op haar vraag hoe ik het zie moet ik antwoorden dat in het verbond afspraken zijn gemaakt. Er staan handtekeningen onder en dat betekent dat partijen, dus ook deze partij namens u, anderen erop kan wijzen. Dat akkoord is gelukkig nog steeds niet verbroken en we kunnen elkaar op die manier blijven aanspreken.

De derde manier is zoals ik al vaker heb aangegeven, dat het hele college in gesprek is met de ceo's van de grote retailers. Onlangs is gebleken dat ook zij steeds meer oog en oor krijgen voor het fenomeen dat die keten moet worden gesloten en dat er nette prijzen voor moeten worden betaald.

Via een opmerking van mevrouw Kerkhof komt dit wel in een bijzonder traject terecht. Mevrouw Geeraedts roept zelf al het college op in ieder geval tot zelfs aan de consumenten toe iets te gaan doen. Dat is heel bijzonder maar ik heb er wel ideeën over, hoe we vanaf hier, deze Statenzaal, de consumenten kunnen oproepen iets te doen of na te laten. Dat kan volgens mij alleen via promotie, de ons bekende wegen die wij met elkaar kunnen benutten door voortdurend te roepen wat wij in Brabant willen, en via onze eigen communicatiemiddelen en onze seminars en congressen die we organiseren. Denk aan de Dutch Design Week waar we nadrukkelijk aanwezig zijn geweest, volgens sommigen confronterend maar wel heel duidelijk prikkelend met wat onze wereld op dit moment vraagt en verwacht.

Dat zijn de lijnen die ik zou willen uitzetten. Verder kan ik de consumentenmarkt natuurlijk niet bedienen, behalve mijn eigen consumentengedrag. Dat zou voor mij in ieder geval de combinatie van factoren zijn en ik zou mevrouw Kerkhof willen vragen eerst het gesprek met ministers en staatssecretarissen te kunnen hebben en PS daarover te rapporteren en te zien wat het heeft opgeleverd en daarna pas in gezamenlijkheid dit in een notitie op te nemen. Ik zou het stapsgewijs willen doen en niet nu al toezeggen dat er tegen de zomer een notitie komt. De intentie van het college is, zeker in het komende kwartaal, elkaar heel goed vast te houden, heel veel te communiceren en heel vaak elkaar diep in de ogen te kijken.

Voorzitter. De heer Mondriaan bracht het wel op een humoristische toon maar de grondtoon van 50PLUS was wel heel serieus. Als hij op nu.nl van vandaag kijkt zal hij precies zien waarop hij wilde duiden. Alleen, hij maakt zich zorgen want waar het gaat om voedselveiligheid, praten we over de nieuwe voedselwarenautoriteit die verantwoordelijk is voor voedselveiligheid, kwaliteit en samenstelling, maar aan de andere kant als het gaat om marketing en het promoten van goed voedsel op die manier en het

wereldberoemd maken, moet ik zeggen dat dit indertijd voor het college een moment was om even aan Parma te denken.

Amendement A18 van de PVV gaat over het niet investeren in windenergie in Noord-Brabant. Het college ontraadt dit amendement. Wij hadden aangegeven dat een energiefonds in principe kleine coöperaties betreft. Dat besluit is indertijd door de Staten genomen. Ik zou er op die manier aan willen vasthouden en dat betekent dat wij amendement A18 ontraden.

Ik heb zo-even al inzake motie M4a de fiscale weg genoemd. Daaruit mag men afleiden dat het college tegen deze motie geen bezwaar heeft.

Dat ligt anders met motie M25a waarin de mestvergister wordt genoemd. Daarover hebben we met elkaar de afspraak gemaakt dat in het energiefonds dat bij de BOM wordt ondergebracht, mestvergisting wel mogelijk is. Dat is door GS besloten op 21 juni. Vanuit die optiek moet ik deze motie ontraden.

Tot slot motie M34, oorspronkelijk een amendement, waarin een groot aantal partijen verzoeken geurbelasting en -hinder te vertalen naar wet- en regelgeving. Ook hierin zit een opdracht, met het departement daarover te gaan praten. Men mag daaruit afleiden dat het college hiertegen geen bezwaar heeft.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Voorzitter! Lieve mensen.

(hilariteit)

Ik heb goed nieuws voor u. Het antwoord op een vraag van de VVD over staatssteun moet ik nu even schuldig blijven maar daar ga ik zeker een notitie over sturen. Het is een ingewikkelde materie en het gaat om veel interpretaties, zoals de vraag wanneer wel en wanneer niet sprake is van staatssteun. Dat zullen we snel aan de commissie terugkoppelen.

Aan de door het CDA gevraagde toezeggingen in verband met de Nationale Parken kan ik tegemoet komen. €110.000 gaat naar het grenspark Kalmthout. Dat is al zo goed als in kannen en kruiken. Ze hebben de aanvraag ingediend en het geld is beschikbaar. In de begroting staat het restant ook al geboekt voor 2014, dus dat kunnen we volgend jaar uitgeven. Mocht er dan nog geld over zijn dan kunnen we het bij de eindejaarsrekening alsnog overhevelen naar 2015. Ik ga dit jaar nog opnieuw in gesprek met de Nationale Parken over hoe we dat vorm gaan geven, pondspondsgewijze of iets in die geest om ze te stimuleren die verdienmodellen ook echt te ontwikkelen en in praktijk te brengen om het hele budget dat ter beschikking is gesteld naar de Nationale Parken te brengen.

Daarvoor is het overigens niet nodig en hiermee kom ik bij motie M23a, terug te komen bij PS. De middelen hebben PS al ter beschikking gesteld en die staan in de begroting. Zodra het zich voordoet kunnen wij het geld uitkeren. Daarmee is motie M23a waartegen we op zich geen bezwaar hebben, overbodig geworden.

De PVV vroeg om een update van de SSiB na de gemeenteraadsverkiezingen. Dat kan ik sowieso toezeggen want we zijn sowieso van plan die ontwikkelingen met enige regelmaat hier terug te koppelen.

In motie M36 van de PVV wordt ons opgedragen geen medewerking of steun te verlenen aan windenergie van een verdienmodel in Nationale Parken. Wij ontraden die motie want het college gaat niet op de stoel van ondernemers zitten. Zolang de Nationale Parken of grondeigenaren of wie dan ook zich houden aan de regelgeving ter zake wat bij

windmolens om bestemmingsplannen, een hele zwik vergunningen, natuurvisie gaat, willen wij hun niet in de weg staan. Wij ontraden dus die motie.

De heer **Van Hattem** (PVV): De gedeputeerde licht er één aspect uit, de planologische medewerking. Daaraan moet worden meegewerkt als er een aanvraag komt; zo simpel is de systematiek. Maar er staat ook ondersteuning genoemd in de motie. Aangezien wij de Nationale Parken financieel ondersteunen en dit een onderdeel kan zijn van de plannen om tot een verdienmodel te komen, zou het kunnen betekenen dat wij direct of indirect hieraan meebetalen. Ook daarop is de motie gericht.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Mijn antwoord daarop was dat wij niet op de stoel van de ondernemers gaan zitten, ook niet als die nationaal park heten. Als zij een euro kunnen verdienen in hun verdienmodel met wat dan ook, zolang het binnen de regels is, vinden wij dat prima.

De heer **Van Hattem** (PVV): Vindt de gedeputeerde het dan ook prima mee te betalen aan de plaatsing van een windmolen of windmolenparken in een natuurgebied? Ik zie de Kalmthoutse Heide al volstaan met windmolens met dooie vogels eronder.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Dan heeft de heer Van Hattem het niet begrepen. Als Nationale Parken hun verdienmodel ontwikkelen waarbij ze windenergie, biomassa, toerisme, paardrijden of wat dan ook organiseren en ze er zelf geld aan verdienen leggen we voor elke euro die ze verdienen er één bij. Wij betalen dus niet mee aan het oprichten van een windmolen. We organiseren alleen de cofinanciering van het verdienmodel.

De heer **Van den Berg** (PVV): Wil de gedeputeerde nu windmolens in die parken toestaan of zegt hij dat ze met dat verdienmodel ook windmolens langs de A16 mogen zetten?

De **voorzitter**: Het is een herhaling van zetten.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Er zijn tal van regels voor: bestemmingsplannen, vergunningenregimes, structuurvisie enzovoort. Als het daarbinnen past, past het.

De PVV heeft een amendement ingediend om met ingang van dit jaar een korting van 37,5% toe te passen op de subsidie voor de BMF. Ik neem aan dat die korting is bedoeld ten opzichte van verleden jaar. Het college heeft zijn eigen bezuinigingen op subsidie aan de BMF ingeboekt en wil zich daaraan houden. Daarom ontraden we amendement A17.

De heer **Van Hattem** (PVV): Kan de gedeputeerde er dan een goede verklaring voor geven waarom de provinciale raad voor de gezondheid, die zich ook met aspecten van milieubeleid bezighoudt, gekort wordt met 37,5% en de BMF maar met 15%? Waarom wordt daar een dergelijk verschil tussen gemaakt?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Het gaat er niet alleen om dat we brutoorganisaties korten en dat het allemaal hetzelfde moet zijn. We hebben ook gekeken naar wat ze doen, hoe hun werk past in de Agenda van Brabant en wat ze daarvoor nodig hebben.

Dan komen we op die bedragen uit. De achtergrond is dus inhoudelijk en het was niet de opzet iedereen een even grote korting te geven.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ze houden zich allebei bezig met aspecten van milieubeleid. Ik vind het oordeel van de gedeputeerde nogal arbitrair.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Dat is helemaal niet het geval. Ik zei dat we het op basis van de inhoud hebben gedaan. Arbitrair zou zijn alle organisaties met hetzelfde percentage te korten.

Tot slot heb ik motie M24a. Die is al een stuk sympathieker geworden maar vraagt nog altijd aan het college om de afschot van katten per direct te stoppen. Daarvoor geldt nog steeds dezelfde aanbeveling namelijk dat wij deze motie ontraden. Ten eerste ligt de bal nu echt bij de staatssecretaris en die heeft een flink ondersteunde motie aan haar broek gekregen. Daarop zal ze moeten reageren. Ten tweede heeft het afschieten van verwilderde katten in natuurgebieden wel degelijk ecologische waarde. Ze richten serieus schade aan, ook aan de biodiversiteit en die biodiversiteit hoort wel in natuurgebieden thuis in tegenstelling tot verwilderde katten. Om die reden ontraden wij de motie nog altijd.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter! Net als bij het amendement over bijen kan ik aanvoeren dat er in het hele stuk van de faunabeheereenheid hiervoor geen enkele onderbouwing is. Het is gewoon gegis. Ik denk dat als je niet weet waarover je het hebt, je ook geen katten moet afschieten.

De **voorzitter**: De argumenten lijken mij gewisseld.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Voorzitter! Naar aanleiding van opmerkingen in de eerste termijn kom ik nog op twee punten terug. Het eerste betreft het verzoek van mevrouw Kerkhof niet alleen de KBO te betrekken bij gesprekken met het Pact Brabant maar ook de VBOB (Stichting Verenigde Bonden Overleg Brabant). Die toezegging wil ik van harte doen.

Het tweede punt waarover het college nog even van gedachten wil wisselen is motie M33 waarover hier een interruptiedebat ontstond. Het college begrijpt heel goed dat op z'n tijd ook moet worden gekeken naar die Agenda van Brabant, niet alleen naar het wat maar vooral ook naar het hoe. Dan kom je tegelijk uit bij het onderwerp veerkrachtig bestuur en vooral bij het woord veer daarin. Dan komen er vragen op wat betekent het middenbestuur, hoe gaan we acteren. Het college wil de Staten toch een paar dingen voorhouden. Het eerste is dat de Staten het college uitdrukkelijk de opdracht hebben gegeven ons de komende tijd vooral heel sterk te concentreren op uitvoeren in plaats van hele zware nieuwe beleidsdiscussies opstarten. Het tweede is dat er natuurlijk best aanleiding is om de Agenda van Brabant te actualiseren maar laten we niet vergeten dat we meer en meer aan het toegroeien zijn naar een organisatie die een dynamisch beleid voert. We hebben een prachtige afdeling kennis en onderzoek. PS zijn ten volle betrokken bij alle onderwerpen die we jaarlijks op de agenda zetten. Het leidt ons tot een Brabantse trenddag die ons in staat stelt van onze Agenda van Brabant een dynamisch instrument te maken. Dat de Staten de behoefte hebben tot een soort

overgangsdokument te komen, begrijpen we van harte maar wat we niet begrijpen is dat het in dit huis de goede gewoonte is vanuit duale overwegingen goed met elkaar om te gaan – PS zijn eindverantwoordelijk en GS zijn verantwoordelijk voor uitvoering en beleidsinitiëring – maar dat de griffier wordt verzocht in dit geval met een procesnotitie te komen. Het college stelt daarom voor ervan te maken: verzoeken GS in goed overleg en afstemming met de griffier tot een procesnotitie te komen et cetera. Dat lijkt ons prima passen in de goede opvattingen over samenwerking die we in dit huis met elkaar hebben.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter! Dit was eigenlijk wat ik aan het college wilde vragen. Misschien kwam het door het late tijdstip maar ook ik heb het niet gezien bij het indienen. Het is inderdaad een wat vreemde constructie om in feite het college in deze zaak buitenspel te zetten. De formulering zoals voorgesteld door de gedeputeerde lijkt mij juister. Ik kan natuurlijk niet spreken namens de andere fracties maar de essentie van de motie blijft helemaal overeind. Het college is toch het orgaan dat bezig moet zijn met de beleidsvoorbereiding. Wij stellen vervolgens de kaders. Dat lijkt bij de juiste weg in dat vermaledijde dualisme om het zo maar eens te zeggen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voorzitter! Ik wil mij heel graag van harte aansluiten bij wat de heer Heijmans zei.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voorzitter! Dat geldt ook voor ons.

De **voorzitter**: Dat is allemaal goed opgenomen in het verslag, inclusief wat de gedeputeerde erover heeft gezegd.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Vanuit die optiek en vooral ook gehoord wat de fractievoorzitters zojuist hebben gezegd, heeft het college geen bezwaar tegen deze motie.

De **voorzitter**: Nog niet alle indieners zijn aan het woord geweest. Ik denk dat straks bij de stemverklaringen duidelijk wordt dat wel en wat niet gesteund wordt in deze motie, tenzij nader overleg tussen de indieners nodig is want er zijn wel wat interpretatieverschillen. Dan schorsen we na deze termijn even kort en horen we straks wel hoe het zit.

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (GS;CDA): Voorzitter! Er is nog een nieuwe motie ingediend, motie M35 over het Kennisnetwerk Zoönosen. Tegen het verzoek daarin aan GS hebben wij geen bezwaar. Het komt voor een flink deel overeen met wat wij hebben geantwoord op de schriftelijke vragen. Dat wij met z'n allen vinden dat gezondheid een goede plek moet hebben in heel veel aspecten van ons beleid, zijn we al jaren met elkaar eens. Dus daarover hoeven we niet te discussiëren. Ik zal het verzoek zo opvatten dat we eerst eens aan alle betrokken lidorganisaties vragen of zij al met elkaar om tafel hebben gezeten. Ik denk tenminste aan dat niet de vraag hierover eerst hier is neergelegd maar dat ze met elkaar al allerlei mogelijkheden en wegen hebben verkend. Mocht nog blijken dat er financiën nodig zijn dan is mijn uitgangspunt dat we die binnen het bestaande werkplan van de provinciale raad zullen vinden.

Verder zijn er geen nieuwe vragen gesteld. Volgende week komen jeugdzorgbeleid en cultuurbeleid terug in de commissie.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Ik wil hier toch graag op reageren want ik vind dat de gedeputeerde het te eng interpreteert dat het uit het budget van de provinciale gezondheidsraad zou moeten komen. Dat staat er niet en dat mag dan ook niet zo worden geïnterpreteerd. Wij willen in ieder geval dat het in stand wordt gehouden en dat begint inderdaad met het praten met partijen en dat is prima maar we laten het niet op euro's barsten als het erop aankomt dat er straks hier geen Kennisnetwerk Zoönosen meer zou zijn. Het is te beperkt om het alleen aan de provinciale gezondheidsraad te verbinden. Het is niet hun kerntaak.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Het is ook te beperkt om het alleen aan een van de deelnemers en aan een van de lidorganisaties op te hangen. Volgens mij waren wij het daarover ook eens. Door met lidorganisaties aan tafel te gaan, komen wij u zo goed mogelijk tegemoet want het belang delen we, maar ik vind het niet goed dat als ergens problemen zijn, het een automatisme is het aan de provincie te vragen omdat die het toch ook belangrijk vindt. Ik wil er even wat dieper induiken om zeker te weten dat er totaal geen andere oplossing is. Nogmaals, er zijn middelen voor de ondersteuning van allerlei maatschappelijke initiatieven en daar zal ik dan gaan zoeken.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voorzitter! De gedeputeerde heeft daar nu een andere uitleg aangegeven dan mevrouw Knoet. Het mag niet zo geïnterpreteerd worden als zij deed. Ontraadt het college nu de motie of gaat het akkoord?

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Wij hebben geen bezwaar en dan bedoelen wij dat wij in eerste instantie aan tafel gaan met betrokkenen. Mochten wij daar met een hele rare uitkomst vandaan komen, dan kom ik eerst bij de Staten terug. Maar wij hebben er geen bezwaar tegen te proberen het gewoon slim te regelen.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Wat betekent slim regelen? Betekent dat dat het dan toch buiten het budget van de gezondheidsraad komt?

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Ik heb duidelijk aangegeven in meerdere versies van mijn antwoord en ook in het antwoord op schriftelijke vragen dat als financiële middelen nodig zijn, ik het eerst ga zoeken in bijvoorbeeld het werkplan van de PRG want dat is nu de plek waar we het uit halen. Ik heb aangegeven dat ik het zo uitleg en dat we er dan geen bezwaar tegen hebben.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Zo legt mevrouw Knoet het niet uit want zo is het de bedoeling niet. Ik denk wel dat er even duidelijkheid moet komen.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Ik heb mevrouw Van Haaften op mijn vraag horen antwoorden dat het gezocht wordt maar zeker niet uitsluitend alleen bij de provinciale gezondheidsraad maar dat ze eerst gaat zoeken wat de mogelijkheden zijn. Dat is de interpretatie waar we het nu volgens mij over eens zijn. Daarmee sluiten we niet uit dat

het dan ook anders kan zijn en wellicht toch ook de provincie als een belangrijke partner iets kan doen.

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (GS;CDA): Ik sluit niet uit dat wij voldoende steun kunnen vinden bij andere lidorganisaties zodat die hun bijdrage gaan leveren.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Als dat zou betekenen dat het kennisnetwerk onder druk komt te staan dan verwacht ik wel dat de gedeputeerde hier terugkomt.

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (GS;CDA): Dat heb ik net toegezegd.

De **voorzitter**: De gedeputeerde heeft dat net toegezegd. Als het niet binnen de begroting kan worden gevonden komt de gedeputeerde bij de Staten terug. Dat lijkt mij een heldere afspraak binnen de pogingen die zullen worden gedaan.

Er zijn nog enkele moties waarover nog wat nader gesproken moet worden. Ik kan eventueel tijd geven voor een kort beraad als dat nodig is.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Nee, dank u wel Voorzitter. Ik wil nog wel amendement A12 op basis van het antwoord van GS intrekken. Motie M23a over de Nationale Parken houden we aan tot aan de Voorjaarsnota.

De **voorzitter**: Amendement A12 is ingetrokken en motie M23a wordt aangehouden en maken derhalve geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Gedeputeerde Pauli zei naar aanleiding van motie M33 dat wij in dit huis altijd zo goed samenwerken. Dat klopt helemaal. Daarom noemen we het ook samenwerkingsdualisme. Wij zijn het er helemaal mee eens dat de griffie en GS samen met die procesnotitie komen.

De **voorzitter**: Motie M33 is in die zin gewijzigd dat het dictum thans luidt: *verzoeken griffie en GS met een procesnotitie te komen over hoe we de Agenda van Brabant gaan actualiseren tot Agenda van Brabant 2.0 en deze aan te bieden aan het presidium.*

Deze motie krijgt nummer M33a en maakt onderwerp uit van beraadslaging.
Is het zo akkoord?

De heer **Leenders** (PvdA): Voorzitter! Ik zou toch graag een korte schorsing willen.

De **voorzitter**: Ik schors de vergadering voor 10 minuten tot tien voor acht.

De vergadering wordt voor korte tijd geschorst.

De **voorzitter**: De voorzitter van GroenLinks heeft nog het woord gevraagd over de zojuist aangepaste motie M33a.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voorzitter! Wij kunnen deze motie intrekken omdat er inmiddels duidelijkheid is. Veel partijen hebben gezegd dat het goed is als er een

actualisatie komt van de Agenda van Brabant. De afgelopen 10 minuten is er heel veel discussie geweest over de vraag hoe we dat kunnen doen. Volgens mij is het beter daar op een later moment met elkaar over te praten en er nu geen politieke oorlog over te voeren want dat is het echt niet waard.

De **voorzitter**: Ik stel vast dat motie M33a is ingetrokken en geen deel meer uitmaakt van de beraadslaging.

Motie M31 is in die zin gewijzigd dat zij thans door meer leden wordt gesteund namelijk door de leden Mondriaan, mevrouw Brunklaus, Van Liempd, Kap, Hageman, Heijmans, Van der Wel en Brenninkmeijer. Zij krijgt nummer M31a.

Ik heb de volgende toezeggingen genoteerd:

Toezeggingen van gedeputeerde Van Heugten:

- In de volgende begroting (2015) de risicoparagraaf te verrijken met een risicoprofiel, een kansberekening en extra aandacht voor risicobeheersing; in dit verband wordt komend voorjaar de nota financieel beleid en beheer toegezonden met een aparte nota over risico-uitwerking n.a.v. het ZRK-rapport.
- In het kader van de jaarrekening 2013 terug te komen op de oorzaken van onderbesteding (o.a. anders lopende uitvoering versus planning).
- Naar aanleiding van motie M9 over de zichtbaarheid van zebrapaden, samen met de ambassadeurs verkeersveiligheid, de veiligheid van oversteekplaatsen nog eens bij de gemeenten onder de aandacht te brengen.

Toezeggingen van gedeputeerde De Boer:

- Naar aanleiding van de brief van het ZLTO (opgenomen in dagmail van 14 november) komt er een gesprek van GS met de ZLTO.
- Er komt een grote inspanning van GS om de gebiedsprofielen samen met gemeenten in het kader van de Stuurgroep Dynamisch Platteland zo goed mogelijk zichtbaar te maken.
- Rond de zomer van 2014 komt een notitie van GS over de retail, na eerst verslag gedaan te hebben van het gesprek van GS met de ministers en staatssecretaris.

Toezeggingen van gedeputeerde Van den Hout:

- Het eerder toegezegde overzicht van milieuvergunningen komt nog voor het einde van dit jaar beschikbaar.
- Het verbeterplan m.b.t. de Omgevingsdienst Zuidoost Brabant is nagenoeg gereed en komt zo snel mogelijk naar PS.
- N.a.v. de discussie over staatssteun in relatie tot opdrachten aan onder meer de omgevingsdiensten is een notitie hierover aan PS toegezegd.
- N.a.v. de uitspraak van de Raad van State over de houdbaarheid van de Natuurbeschermingswet-vergunningen is een eerste beeld van de consequenties volgende week beschikbaar voor PS en een gedetailleerdere Statenmededeling volgt daarna.
- N.a.v. de ingetrokken motie M7 (taakverbreding veldpolitie) wordt de problematiek betrokken bij het project Samen Sterk in het Buitengebied (SSIB).
- Met betrekking tot de aangehouden motie M21 is een korte notitie toegezegd inzake de noodzakelijke financiële condities bij gemeenten in relatie tot het ingestelde Groenfonds.

Toezeggingen van gedeputeerde Pauli:

- Ten aanzien van MKB KredietUnie worden de mogelijkheden onderzocht. PS worden geïnformeerd over de gesprekken die met Milk (Kredietunie Utrecht) worden gevoerd. GS bezien de mogelijkheden voor een voorstel ten behoeve van de Voorjaarsnota, indien dat niet lukt worden PS tussentijds geïnformeerd.
- PS worden stelselmatig geïnformeerd over de voortgang van de effecten van de beleidsuitvoering op alle beleidsterreinen.
- De ouderenbonden (VBOB) worden uitgenodigd voor een overleg in het kader van het Pact om naar samenwerking te kijken.
- Over de relatie Europese Horizon 2020-Israël wordt de commissie schriftelijk geïnformeerd.
- Over de (on)mogelijkheden van een Grondfonds wordt naar aanleiding van het voorbeeld van Overijssel een notitie door GS voorbereid.
- Over waarstaatjeprovincie.nl ontvangt de commissie EZB de digitale informatie die via het IPO beschikbaar is.

Toezeggingen van gedeputeerde Van Haaften-Harkema:

- De in motie M35 bedoelde middelen worden allereerst gezocht binnen de begroting van de Provinciale Raad Gezondheid. Mochten hier geen mogelijkheden zijn, dan komt de gedeputeerde terug bij Provinciale Staten.
- De commissie voor Cultuur en Samenleving zal worden geïnformeerd over ontwikkelingen rondom de "liberty route".

Wij gaan eerst stemmen over de amendementen, dan over de drie deelbesluiten die vandaag in de begrotingsbehandeling voorliggen: de Begroting 2014 en de Najaarsbrief, de Heffingsverordening opcenten motorrijtuigenbelasting en de eerste wijzigingsverordening Legesverordening Noord-Brabant 2012 en ten slotte over de moties. Wij hebben een hele serie. Ik zal iedere keer aangeven of een amendement of motie gehandhaafd is of aangehouden. Ik kijk even naar de griffier of haar administratie niet verwaterd is. Ik zie dat het gaat lukken.

Ik meld ook even dat wij soms tijd nodig hebben om te tellen, omdat niet iedereen er meer is en de stemmen zouden kunnen staken op een aantal onderwerpen. Wij moeten dat heel precies doen. Dat kost even tijd. Amendement A1 is ingetrokken. Amendement A2 is ook ingetrokken. Amendement A3 is ingetrokken. Amendement A4 ligt nog voor. Wij beginnen met de stemming over amendement A4 van de PVV.

In stemming komt amendement A4

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Tegen.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A5

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Tegen.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV en de OSN voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A6

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Tegen.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

Amendement A7 is ingetrokken.

In stemming komt amendement A8

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Voor.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PvdA, D66, GroenLinks, 50PLUS en de PvdD voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A9a

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Leenders** (PvdA): Tegen.

Voorzitter. Ook wij vinden dat de begroting afwijkt, maar dit is niet het juiste instrument.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Voor.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van D66, 50PLUS en de PvdD voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A10

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Leenders** (PvdA): Tegen.

Voorzitter. De 3 P's zijn erg belangrijk, maar dit is een tijdelijke maatregel waar wij geen vertraging willen.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Voor.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van D66, GroenLinks, 50PLUS, PvdD en de OSN voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A11

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Leenders** (PvdA): Tegen.

Voorzitter. Wij zijn tegen met dezelfde stemverklaring als bij amendement A10.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Voor.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van D66, GroenLinks, 50PLUS, de PvdD en de OSN voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

De amendementen A12, A13, A14, A15 en A16 zijn ingetrokken.

In stemming komt A17

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Tegen.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Tegen

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A18

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Tegen.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt besluit I 58/13 B

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Voorzitter. Wij zijn niet blij met alles wat in de begroting is opgenomen.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Voor.

Voorzitter. Wij betreuren het dat er zo weinig duurzaamheidsinitiatieven in de werkgelegenheidsimpuls zijn verwerkt. Wij vinden het een sympathiek idee om de culturele initiatieven te steunen, maar wij betreuren het dat daarvoor geen structurele maatregel is getroffen.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV, GroenLinks en de PvdD tegen dit besluit hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

In stemming komt besluit II 58/13 B

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Voor.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV, GroenLinks en de PvdD tegen dit besluit hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

In stemming komt besluit III 58/13 B

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

Voorzitter. Er zitten enkele substantiële stijgingen in die wij een te grote belasting vinden voor ondernemers.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Voor.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV tegen dit besluit hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen. Wij gaan nu stemmen over de moties.

In stemming komt motie M1

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Voorzitter. Wij zijn niet tegen maar zullen de voorstellen kritisch beoordelen.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Voor.

Voorzitter. Voor ons geldt hetzelfde, met name bij Circo Circolo vinden wij dat er al lang een structurele oplossing gevonden had moeten worden.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Tegen.

Met dezelfde stemverklaring als de PvdA.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV, GroenLinks en de PvdD tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

Motie M2 is aangehouden en motie M3 is ingetrokken.

In stemming komt motie M4a

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Voor.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

Voorzitter. Wij zijn niet voor inkomenssteun op deze wijze.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV en de PvdD tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M5

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Voor.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M6a

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Voor.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat deze motie met algemene stemmen is aangenomen.
Motie M7 is ingetrokken.

In stemming komt motie M8

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.
Voorzitter. Ik had deze motie eigenlijk aan willen houden.

De heer **Leenders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Tegen.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M9a

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Tegen.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, D66, GroenLinks en de PvdD tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M10

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Tegen.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, D66 en de OSN tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

Motie M11 en M12 zijn ingetrokken.

In stemming komt motie M13

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Tegen.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M14

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van den Berg** (PVV): Tegen.

Voorzitter. Op het moment dat wij hier €21 miljoen in werkgelegenheidsprojecten steken, zou de PVV het waarderen dat wanneer wij dit soort klachten tegenkomen in het Brabantse land, die in het Brabants gesteld worden en niet in het Bulgaars of het Portugees.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Voor.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PVV en de OSN tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M15

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Voor.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA en de OSN tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

Motie M16 is aangehouden.

In stemming komt motie M17

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van den Berg** (PVV): Tegen.

Voorzitter. Voor de PVV geldt het totale bedrag dat het de belastingbetaler kost. Het is minder relevant waar het vandaan komt.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Voor.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M18

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.
Voorzitter. Wij vinden deze motie overbodig.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Voor.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA en de PVV tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

Motie M19 is ingetrokken. Motie M20 is aangehouden.

In stemming komt motie M21

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Leenders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Voor.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Tegen

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van D66 en GroenLinks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter! Volgens ons is motie M20 niet aangehouden.

De **voorzitter**: Ik heb het hier redelijk stevig genoteerd.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Motie M21 is aangehouden.

De **voorzitter**: Nee.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Motie M20 hebben wij niet aangehouden, motie M21 wel. De motie over het Groenfonds is aangehouden en de motie over de bijen moet in stemming worden gebracht. Ik raak ook zelf de kluts kwijt in de administratie, maar zo was het.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter! Dan heb ik een probleem want ik ben ervan uitgegaan dat deze motie was aangehouden. Als die dan toch in stemming wordt gebracht, voel ik mij verplicht om tegen te stemmen ondanks dat wij deze motie mee ingediend hebben. Ik ben voor aanhouden.

De **voorzitter**: In het debat is gezegd dat deze motie is aangehouden. Wij komen er nu net op tijd achter dat dit tussen de indieners tot discussie leidt.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Dan houdt u die motie maar aan. Als de SP de steun intrekt, wordt het helemaal lastig.

De **voorzitter**: Motie M20 blijft nu aangehouden.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Motie M21 is gewoon aangehouden.

De **voorzitter**: Daarmee bent u te laat, die motie is net in stemming gebracht en verworpen. Die was niet aangehouden.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Motie M21 was wel aangehouden. Deze motie over het Groenfonds is aangehouden omdat de gedeputeerde eerst nog informatie zou geven.

De **voorzitter**: Ik snap hoe het komt. Omdat u een misverstand had over welke motie was aangehouden, hebt u het niet gemeld. Oké M21 wordt aangehouden en maakt geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

In stemming komt motie M22

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Voor.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP en de PVV tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

Motie M23a is aangehouden.

In stemming komt motie M24a

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Tegen.

Voorzitter. Dit was voor ons een principiële kwestie. Vijf fractieleden hebben tegengestemd en twee voor: de heren Van Liempd en S. Smeulders.

De **voorzitter**: Wacht even, dat gaat zo niet. U moet voor- of tegenstemmen, anders moet u een hoofdelijke stemming aanvragen. Ik heb genoteerd dat u tegen hebt gestemd.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Tegen.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de PvdA en D66 tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter! Ik maak hier toch bezwaar tegen. Als een fractie aangeeft dat een aantal leden van de fractie afwijkend wil stemmen...

De **voorzitter**: De stemverklaring is genoteerd. Anders moet er hoofdelijke stemming worden gevraagd.

De heer **Leenders** (PvdA): Voorzitter! Het was tegen met een stemverklaring.

In stemming komt motie M25a

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Voorzitter. Wij hadden dit liever gezien in de integrale context van mestverwerking.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Tegen.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP en D66 tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M26

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Leenders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Voor.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PVV en de PvdA tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M27

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Voor.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP en de PVV tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M28

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Leenders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Voor.

Voorzitter. Wij stemmen voor omdat het een sympathiek initiatief is, maar wij denken dat het onwerkbaar is.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van D66, 50PLUS, PvdD en de OSN voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M29

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Voor.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik stel vast dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M30

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Leenders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Voor.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik stel vast dat de aanwezige leden van de fracties van D66, GroenLinks en de OSN voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M31a

De **voorzitter**: In de rondgedeelde versie is nog niet opgenomen dat ook de vertegenwoordiger van de PvdD de motie mede heeft ondertekend.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Wij vinden dat de problematiek van de voedselbanken niet tot de provinciale kerntaken behoort.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

Wij vinden dit een bovenlokale taak en dan vinden we hem bij de provincie thuishoren.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

Tegen met dezelfde stemverklaring als de VVD.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Voor.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik stel vast dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD en de PVV tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M32

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Voor.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik stel vast dat deze motie met algemene stemmen is aangenomen.

In stemming komt motie M34

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Voor.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik stel vast dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M35

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Wij vinden dat het Kennisnetwerk Zoönosen in ieder geval aan de provincie geen geld mag kosten.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

Wij willen dit kennisnetwerk graag behouden met de uitleg die de gedeputeerde heeft gegeven.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Voor.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik stel vast dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M36

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Tegen.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: Ik stel vast dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV en de PvdD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M37

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Leenders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Tegen.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik stel vast dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, 50PLUS, de PvdD en OSN voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

Vragenuurtje: wilde zwijnen

De **voorzitter**: voor het vragenuurtje resteert nog één vraag, namelijk die van de heer Kerkhoff over het ecoduct Leenderbos en wilde zwijnen.

De heer **Kerkhoff** (PVV): Voorzitter! De vragen over het ecoduct heb ik ingetrokken. Ik stel alleen nog vragen over de wilde zwijnen, als uitsmijter naar het weekend toe. De

ecoducten over de N369 en de A2 zijn bijna klaar. We zijn het afgelopen weekend nog eens wezen kijken want toen was er een kijkdag. Uit navraag bij Staatsbosbeheer, de ZLTO en de gemeente Heeze-Leende bleek dat men niet wist van de mogelijke plaatsing van zwijnenrasters. De populatie zwijnen breidt zich steeds verder uit en dat is heel slecht in de hand te houden. Begin augustus heeft gedeputeerde Van den Hout, zo staat in een verslag van omroep Brabant, toegezegd dat onderzocht zou worden in hoeverre plaatsing van zwijnenrasters op de ecoducten een serieuze beheersoptie zou kunnen zijn. Het werkt overigens heel goed op de Hoge Veluwe. Ook het CDA heeft eind juli nog gemeld – en dan citeer ik weer Omroep Brabant – dat ze dit in overweging zouden kunnen nemen want de partij vreest “dat de wilde zwijnen zich anders vanuit het Leenderbos via het ecoduct over grote delen van het land zouden verspreiden, met alle risico's van dien voor grote schade aan gewassen.” Ik ben op bezoek geweest bij verschillende boeren daar in de buurt en ik heb gehoord dat de schade die deze beesten aanrichten gigantisch is. Laten we vooral niet vergeten dat er ook gevaar is voor dierziektes. We hebben in Nederland twee gebieden die zijn aangewezen als leefgebieden voor deze dieren, namelijk de Veluwe en het Mijneweggebied. De populatie groeit snel. In het Leenderbos is de populatie al ruim 200 beesten en aan de noordkant van het Leenderbos zitten er zeker al 200. Er is een 0-optie vastgelegd en we hebben naar aanleiding van deze situatie de volgende vragen.

1. Hoe staat het met het begin augustus beloofde onderzoek? Kunnen we de resultaten hiervan voor het einde van het jaar verwachten? Vindt er onderzoek plaats naar de zwijnenrasters en zo nee, waarom niet en zo ja wanneer wel?
2. Waarom worden die zwijnenrasters niet alsnog geplaatst, zodat met de belangen van de in het gebied aanwezige agrariërs minimaal rekening wordt gehouden? De mensen daar hebben echt last van deze beesten.
3. Waarom wordt er door GS niet alles aan gedaan om het leefgebied van de wilde zwijnen in het Leenderbos zo klein mogelijk te houden?
4. Waarom wordt het beloofde onderzoek naar de plaatsing van zwijnenrasters niet afgewacht en de opening van de ecoducten uitgesteld?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Voorzitter! Ik kan de heer Kerkhoff zo goed als op zijn wenken bedienen want zoals in augustus is aangegeven zouden wij voor het einde van het jaar met de notitie komen naar aanleiding van een onderzoekje over de ervaringen op de Veluwe en de vraag of het in Brabant een optie zou kunnen zijn. Dat onderzoek is zo goed als klaar en komt deze maand nog naar de Staten toe.

Voor de bouw en opening van de ecoducten is een planning. Ze worden eind van dit jaar afgemaakt. We gaan het openen van de ecoducten niet ophouden tot na het onderzoek. Het onderzoek zelf doet verder niets. PS zouden op basis daarvan nog een besluit moeten nemen over wat te doen met de resultaten ervan.

De heer **Kerkhoff** (PVV): Wanneer kunnen we het resultaat van het onderzoek dan verwachten? De tijd dringt en nu zijn ze nog aan het bouwen en nu kunnen de rasters nog heel snel worden aangebracht.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Zoals gezegd, deze maand nog.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat de problematiek die in de vragen aan de orde is gesteld, naar aanleiding van het bekend worden van de resultaten van het onderzoek nog nader worden besproken op een daartoe geëigende plaats.

Ik stel vast dat nu het vragenuurtje beëindigd kan worden tenzij een van de andere fracties nog het woord hierover wenst te voeren. Mij blijkt dat daar geen gebruik van wordt gemaakt.

Sluiting van de vergadering

De **voorzitter**: Dan komen we nu tot de sluiting van de vergadering. Ik wil namens u allen, in het bijzonder alle medewerkers, niet alleen de ambtelijke medewerkers van het apparaat van GS maar ook de fractiemedewerkers, extra willen danken voor alle werkzaamheden die zij hebben verricht ter voorbereiding van deze begrotingsbehandeling. Er is door veel partijen hard gewerkt om er iets moois van te maken. Zeer veel dank voor alle ondersteuners, zowel van GS als van PS. Ik hoop dat we elkaar na de vergadering nog even treffen voor een drankje op het Statenveld. Wij zien elkaar in ieder geval weer bij de vergadering van PS op 13 december aanstaande. Ik sluit de vergadering.

De voorzitter sluit te 20.40 uur de vergadering